

Vol. 6 No. 3 September-December 2024

ISSN [ONLINE] 2697-5211

Lawarath Social e-Journal

TCI
ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ
Thai Journal Owner Index Center

Lawarath Social E – Journal

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน/ ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม/ ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษาในมิติสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
2. เพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษาในมิติสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวารสาร Lawarath Social E – Journal:

- อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บรรณาธิการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูเทพ ประภากร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภาศิริ แจ้แสงทอง อาจารย์ปริญญากัญจน์ ใจสอาด และอาจารย์เบญจพร นวลประเสริฐ

กองบรรณาธิการ:

หน่วยงานภายใน: รองศาสตราจารย์ ดร.อรวรรณ นิมตลุง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิชัย บุญส่ง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ หาญพิชัย

หน่วยงานภายนอก: รองศาสตราจารย์ ดร.กนกพร นุ่มทอง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.กานดา เตชะชั้นหมาก มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนชนก พรหมณศิริ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ดา ศิลปาภิสันท์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

หน่วยงานภายนอก:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาส ชมผา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดั่งนภสร ณ ป้อมเพชร์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร กิจจาร์ักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ สนั่นนารี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
	ดร.จันทร์ฉาย จันทร์ลา	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

เหรียญกอกองบรรณาธิการวารสาร: อาจารย์ ดร.ภัทรภาพร โชคไพบูลย์

เลขานุการวารสาร: นางสาวสุนทรี รื่นชู

ภาพปก: อาจารย์ปรียกาญจน์ ใจสอาด

สำนักงาน: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

321 ถนนนารายณ์มหาราช อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000

โทร. 036-411150 โทรศัพท์มือถือ 064-332-7383

E-mail: lawarath.sej@yahoo.com

ผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความ

1. ศาสตราจารย์ ดร.เมฆม เมธจิรนนท์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร เต๊ะขันหมาก สำนักวัฒนธรรมจังหวัดลพบุรี
3. รองศาสตราจารย์ ดร.กนกพร นุ่มทอง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. รองศาสตราจารย์ ดร.กานดา เต๊ะขันหมาก มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
5. รองศาสตราจารย์ ดร.กังสดาล เซาว์วัฒนกุล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ชันธ์ชัย อธิเกียรติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
7. รองศาสตราจารย์ ดร.จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
8. รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9. รองศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
10. รองศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต สิทธิธิตกุล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
11. รองศาสตราจารย์ ดร.ต่อพงศ์ กิตติยานุพงศ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
12. รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงคุณ จันทจร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
13. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
14. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
15. รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย สมบูรณ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
16. รองศาสตราจารย์ ดร.นลินี ทองประเสริฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
17. รองศาสตราจารย์ ดร.นาตยา ปิลาธนานนท์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
18. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
19. รองศาสตราจารย์ ดร.บุรินทร์ ศรีสมถวิล มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
20. รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะพร ตันณีกุล มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
21. รองศาสตราจารย์ ดร.พยุง ซีตาร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
22. รองศาสตราจารย์ ดร.พีชนิ ตั้งยีนยง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
23. รองศาสตราจารย์ ดร.ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
24. รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนชนก พรหมณศิริ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
25. รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี สุทธิรักษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
26. รองศาสตราจารย์ ดร.วิณัญญา แสงสุข มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
27. รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย จามรสุนทรียา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
28. รองศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
29. รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ศิลปาภิสันทนน์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
30. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิตา เยี่ยมขันติถาวร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
31. รองศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ เหลือบุญชู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
32. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ อมรวณิชศักดิ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
33. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา คุณติลภณัฐวสา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
34. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
35. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
36. รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ อินทสิงห์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

37. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิศักดิ์ อีระวิสิษฐ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
38. รองศาสตราจารย์ ดร.อรุวรรณ นิมิตสูง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
39. รองศาสตราจารย์ ดร.อัฉรา นียามาภา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
40. รองศาสตราจารย์ณภัคอร ศรีตระการ	Sydney Language Solutions
41. รองศาสตราจารย์ไทยโรจน์ พวงมณี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
42. รองศาสตราจารย์พัฒนา จันทนา	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
43. รองศาสตราจารย์สมชาย ปรีชาศิลปกุล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
44. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
45. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ ภูริพงศ์	มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
46. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตตินาถ เรขาลิลิต	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
47. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกวณีน งามพิริยกร	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
48. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญใจ กิจชาลารัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
49. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
50. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาส ชมผา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
51. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุรัช อนุกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
52. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนกพร สุนนะเศรษฐกุล	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
53. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิกานต์ ผลเจริญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
54. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิตหทัย ปุยะติ	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
55. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐฉิ สุขประสงค์	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
56. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรุณี ไพศาลพานิชย์กุล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
57. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ท.ดร.ดิฐภัทร บวรชัย	โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน
58. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดั่งนภสร ณ ป้อมเพชร	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
59. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิวานนท์ พูพวก	มหาวิทยาลัยพะเยา
60. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร กิจจาร์ักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
61. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ มอนไฮสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
62. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ อิมสำราญ	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
63. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญพัทธ์ ไคร์วานิช	มหาวิทยาลัยรังสิต
64. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นริศ วัฒนานนท์	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
65. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ สนั่นนารี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น
66. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นัฐฉิกา สุนทรธนผล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
67. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวิทย์ ประมาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
68. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประมะ แขวงเมือง	มหาวิทยาลัยนครพนม
69. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญาภรณ์ รัตนพงศ์ภิญโญ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
70. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์ท้าว	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
71. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพล สิมมา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครสวรรค์
72. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรวรรณ นุชประยูร	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

73. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ร่มพยอม วิชัยดิษฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
74. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศธร มหาวิจิตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
75. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเทพ จันทราอุกฤษฏ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
76. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณราย ชาญหิรัญ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
77. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมรินทร์ ภิรมย์เลิศอมร มหาวิทยาลัยบูรพา
78. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
79. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูริวรรณ วรรณสาสน์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
80. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี รัตน์เสริมพงศ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
81. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนต์นภัส มโนการณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
82. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ทวีทรัพย์รวงทอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
83. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
84. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา บุญสม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
85. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิหวัน จันทร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
86. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิษณุ บุญส่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
87. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิณัฐ พงษ์นิล มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
88. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ศรีสอาด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
89. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วรชัยยุทธ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
90. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ต๊ะวิชัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
91. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย อารีรุ่งเรือง มหาวิทยาลัยศิลปากร
92. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภพัชรพิมล สิมลี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
93. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
94. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหะโรจน์ กิตติมหาเจริญ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
95. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทวีทรัพย์รวงทอง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
96. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ แซ่โจ้ว มหาวิทยาลัยศิลปากร
97. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธาสินี ศิริโกคาภิรมย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
98. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรเดช ไสยกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
99. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยเย็ด
100. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยศักดิ์ มังกรแก้ววิกุล มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
101. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ ชาญพิชัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
102. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา เลิศเสมอ บุญยานันต์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
103. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี เอี่ยมสมัย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท
104. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรตี ปรีชาปัญญากุล มหาวิทยาลัยรามคำแหง
105. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ วิเศษ มหาวิทยาลัยนครพนม
106. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หลี่ เหมรินเหลียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
107. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคณา อ่อนธานี มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
108. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เหนือขวัญ บัวเผื่อน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

109. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญธิกา มะโนวงศ์ มหาวิทยาลัยเหวินจ่าว นครเกาสง
110. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรฆ จรรย์ยานนท์ มหาวิทยาลัยมหิดล
111. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิเศก ปั่นสุวรรณ มหาวิทยาลัยศิลปากร
112. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิศักดิ์ สินธุภาค สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
113. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
114. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรณิศา อรุณีพัฒน์พงศ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
115. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลิดา แสนวิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
116. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภสมน นิจรัตน์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
117. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิติณัฐ หนูเวศวงษ์กมล มหาวิทยาลัยรามคำแหง
118. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุหลัน กุลวิจิตร มหาวิทยาลัยศิลปากร
119. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปกาศิต เจริมรอด มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
120. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิพัฒน์ กระแจะจันทร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
121. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรเทพ คัชมาตย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
122. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สัญญาลักษณ์ ศุภนาม มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
123. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิวิมล สุทธิสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
124. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัษฎายุทธ ผลภาค มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
125. พณบดี ดร.อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
126. พณบดี ดร.ธนพิพัฒน์ สุภาชิตลัทธ์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน
127. อาจารย์ ดร.จกมล เสงสุวรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
128. อาจารย์ ดร.เขมิกา ทองเรือง มหาวิทยาลัยนครพนม
129. อาจารย์ ดร.จุฑามณี สามัคคีนิษฐ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
130. อาจารย์ ดร.ชุติมา ไวยสุระสิงห์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
131. อาจารย์ ดร.พิชัย แก้วบุตร วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
132. อาจารย์ ดร.พิชัย ตูรงคินานนท์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี
133. อาจารย์ ดร.พรทิภา จุลสุนทร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
134. อาจารย์ ดร.เพ็ญผกา ปัญจนะ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
135. อาจารย์ ดร.ภัทรพร โชคไพบุลย์ วิทยาเขตร้อยเอ็ด
136. อาจารย์ ดร.รัตนา ชุกซอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
137. อาจารย์ ดร.วศิน สุขสมบูรณ์วงศ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
138. อาจารย์ ดร.วัชรพล ศิริสุวิไล มหาวิทยาลัยขอนแก่น
139. อาจารย์ ดร.วรรณพร อารยะพันธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
140. อาจารย์ ดร.สาคร มหาหิงค์ วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต จังหวัดหนองบัวลำภู
141. อาจารย์ ดร.สุธินี วงศ์วัฒนานุกูล มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
142. อาจารย์ ดร.สุภาพร พงศ์ภิญโญโอบาส มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

143. อาจารย์ ดร.อภิสร่า พรรตตานุกุล

144. อาจารย์ ดร.อรสา รัตน์อมรภิรมย์

145. อาจารย์ ดร.อารिता สัมมาร์ตัน

146. ดร.จรรยา กลัดล้อม

147. Dr.Chou I Wen

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันบัณฑิตวิทยาศาสตร์จีน (CAS-ICCB)

วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

อุดรดิตถ์

นักวิชาการอิสระ

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

บทบรรณาธิการ

วารสาร Lawarath Social E-Journal ฉบับนี้เริ่มจากบทความของ Zhang Feng, วริษา อัครวัฒน์, และ กนกพร นุ่มทอง เรื่อง “Inheritance and Protection of Traditional Production Techniques of Non-Heritages-- The Case of Jilin City, China”

บทความของ ปริญญา จันทร์สว่าง, มยุรี รัตนเสริมพงศ์, และวาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์ เรื่อง “คุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศของสนามบินก้ออวูททางอากาศชัยบาดาล อำเภอย้ายบาดาล จังหวัดลพบุรี”

บทความของ พิชัย แก้วบุตร เรื่อง “กลวิธีการแปลชื่อห้างร้านภาษาจีนในเขตเมืองบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี”

บทความของ ณฤทธิ ประจงแต่ง เรื่อง “การสร้างสรรค์ลวดลายทองรดน้ำบนพื้นระนาบ โดยใช้เทคนิคซิลค์สกรีน”

บทความของ ปัญญาพร เวชพัฒน์พงษ์, และ วริษา อัครวัฒน์ เรื่อง “การศึกษากลวิธีการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีน จากภาษาจีนสู่ภาษาไทย กรณีศึกษาคำศัพท์หมวด Treatment Principles/Methods and Therapies ในพจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน เล่ม 1”

บทความของ ยศวดี ยศยิ่งยงค์, สุวัฒน์ เรื่องศรี, และชุตินา ธนธรรมทัศน์ เรื่อง “การศึกษาการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมในวรรณกรรมเยาวชนญี่ปุ่น เรื่อง “กระต่ายแก้ว””

บทความของ สุรินทร์ดา มะลิสวรรณ เรื่อง “The Role of Neutrality and Thailand's Military Policy in the Strategic Competition of Major Powers in the Indo-Pacific Region”

บทความของ ธัชพล ทวี, จุฑามาศ พรรณสมัย, และชลิตา แสนวิเศษ เรื่อง “การใช้ทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีต่อการรองรับการปรับเปลี่ยนสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล”

บทความของ Guo Yexin เรื่อง “Yunnan Feminist Artists' Living Environment and Interpretation of Artistic Language—A Case Study of Sun Guojuan and Fu Liya”

บทความของ นันทพงศ์ กวีวุฒม์, และเกวลี เพชรชาติพิทย์ เรื่อง “การศึกษาการแปลคำซ้ำคำเลียนเสียงภาษาจีนสู่ภาษาไทย: กรณีศึกษา นวนิยายเรื่อง “ลำนํ้ากระเทียม””

บทความชิ้นสุดท้ายโดย เหมือน สุขมาตย์ เรื่อง “ปัญหาสภาพบังคับตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการติดตามพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554”

ภูเทพ ประภากร
บรรณาธิการวารสาร

สารบัญ

	หน้า
ข้อมูลวารสาร	(1)
กองบรรณาธิการ	(2)
บทบรรณาธิการ	(8)
สารบัญ	(9)
บทความวิจัย:	
Inheritance and Protection of Traditional Production Techniques of Non-Heritages--The Case of Jilin City, China : Zhang Feng, วริษา อัครวัฒน์, และกนกพร นุ่มทอง	1
คุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศของสนามบินฝักไถ้อาวุธ ทางอากาศชัยบาดาล อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี : ปริญญา จันทร์สว่าง, มยุรี รัตนเสริมพงศ์, และวาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์	25
กลวิธีการแปลชื่อห้างร้านภาษาจีนในเขตเมืองบ้านดอนจังหวัดสุราษฎร์ธานี : พิชัย แก้วบุตร	43
การสร้างสรรคัลวดลายทองรดน้ำบนพื้นระนาบ โดยใช้เทคนิคซิลค์สกรีน : ณฑิณี ประจงแต่ง	61
การศึกษาการเปลี่ยนคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีน จากภาษาจีนสู่ภาษาไทย กรณีศึกษาคำศัพท์หมวด Treatment Principles/Methods and Therapies ในพจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน เล่ม 1 : ปัญญาพร เวชพัฒน์พงษ์, และ วริษา อัครวัฒน์	77
การศึกษาการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมในวรรณกรรมเยาวชนญี่ปุ่น เรื่อง “กระต่ายแก้ว” : ยศวดี ยศยิ่งยงค์, สุวัฒน์ เรืองศรี, และชุตินา ธนูธรรมทัศน์	95
The Role of Neutrality and Thailand's Military Policy in the Strategic Competition of Major Powers in the Indo-Pacific Region : สุรินทร์ดา มะลิสสุวรรณ	115

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การใช้ทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ต่อการรองรับการปรับเปลี่ยนสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล : รัชพล ทิธี, จุฑามาศ พรรณสมัย, และชลิตา แสนวิเศษ	135
Yunnan Feminist Artists' Living Environment and Interpretation of Artistic Language—A Case Study of Sun Guojuan and Fu Liya : Guo Yexin	149
การศึกษาทวิวิธีการแปลคำซ้ำคำเลียนเสียงภาษาจีนสู่ภาษาไทย: กรณีศึกษา นวนิยายเรื่อง “ลำนํ้ากระเทียม” : นัทธพงศ์ กวีวุฒม์, และเกวลี เพชรชาติพิพย์	161
บทความวิชาการ	
ปัญหาสภาพบังคับตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติ คำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 : เหมือน สุขมาตย์	183
ภาคผนวก	
แนะนำผู้เขียน	202
ขั้นตอนการดำเนินงานวารสาร Lawarath Social E-Journal ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	204
คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ	205
การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสาร Lawarath Social E-Journal ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	208
การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง	216
จริยธรรมการวิจัย	227

Inheritance and Protection of Traditional Production Techniques of Non-Heritages--The Case of Jilin City, China*

Zhang Feng

Ph.D., Candidate, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

First Author: zhang.f@ku.th

Warisa Asavaratana

Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University

Corresponding Author: warisa.as@ku.th

Kanokporn Numtong

Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University

Corresponding Author: kanokporn.n@ku.th

Received: September 27, 2023 Revised: November 8, 2023 Accepted: November 16, 2023

Abstract

This paper aims to clarify the challenges faced by the intangible cultural heritage of traditional handicrafts in Jilin City. The objective is to provide constructive suggestions for the governmental cultural department to formulate practical regulations for protecting intangible cultural heritage. Additionally, the paper seeks solutions to the difficulties encountered by heritage inheritors and provides recommendations for the inheritance and preservation of traditional handicraft skills. Through field surveys, oral interviews, and literature reviews, textual data have been compiled. Using NVIVO qualitative research software and grounded theory methodology, the oral interview data were conceptualized and categorized. The identified issues related to traditional production skills of intangible cultural heritage in Jilin City are as follows: Firstly, legislation should be enacted for intangible heritage projects in Jilin City, relying on legal frameworks to provide protection and ensure the livelihoods of heritage inheritors engaged in intangible heritage production and management. This addresses issues such as significant funding gaps, inadequate and non-specialized equipment, and insufficient promotion of intangible heritage projects. Secondly, the instability in transmitting traditional production skills makes it challenging to find suitable apprentices or secure dedicated venues for transmission. Thirdly, heritage inheritors often have multiple identities, with the primary source of income coming from

* The article is part of the Ph.D. dissertation of the Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities of Kasetsart University entitled "A Study of the Traditional Production Techniques of Manchu Non-Heritage in Jilin Province, China". Warisa Asavaratana is the advisor and Kanokporn Numtong is the co-advisor.

their main professions, while intangible heritage serves as a secondary occupation. Intangible heritage activities rely on surplus income from their main professions, making it difficult to sustain over the long term. Moreover, there is a low level of active involvement by heritage inheritors in the design of cultural and creative products. The locations where transmission takes place are often concealed, making it challenging to locate them. While the public generally exhibits enthusiasm and interest in intangible cultural heritage, there is a lack of specific knowledge about the details of these projects, resulting in enthusiasm without concrete understanding.

Keywords: China, Intangible Cultural Heritage, Traditional Production Techniques, Inheritance and Protection, Grounded Theory

非遗传统制作技艺的传承与保护 ——以中国吉林市为例

张丰

东方语言学系，人文学院，泰国农业大学

邮箱: zhang.f@ku.th

马春霖

助理教授，东方语言学系，人文学院，泰国农业大学

邮箱: warisa.as@ku.th

吴琼

副教授，东方语言学系，人文学院，泰国农业大学

邮箱: kanokporn.n@ku.th

文章收到日期: 2023年9月27日 修订日期: 2023年11月8日 发表回复: 2023年11月16日

摘要

本文旨在理清吉林市传统制作技艺类非物质文化遗产面临的现实问题，为政府文化部门制定切实可行的非遗法规条例献计献策，为解决非遗传承人面临的困难提供解决方案，为传统手工制作技艺传承和保护提供建议。通过田野调查、口述访谈和文献查阅，形成文字资料，用 NVIVO 质性研究软件和扎根理论法，对口述访谈资料概念化，形成范畴，归纳出吉林市非遗传统制作技艺类问题如下：首先，吉林市应为非遗项目立法，依靠法律提供保护，为传承人的非遗生产经营提供保障。解决非遗项目资金缺口大、设备少且不专业、宣传不到位的问题。其次，传统制作技艺传承不稳定，难以找到合适的徒弟或缺少固定场地。再次，传承人普遍具有多重身份，大部分靠主业赚钱，用盈余支持非遗活动，难以长期维持。传承人主动参与到文创产品设计环节的案例极低，传承场所大多隐蔽，难以寻找。民众对非遗普遍有热情和兴趣，但是并不了解非遗项目的具体情况，空有一腔热情。

关键词: 中国, 非物质文化遗产, 传统制作技艺, 传承与保护, 扎根理论

引言

自古以来，吉林市一直是中国东北地区重要的交通枢纽、文化重镇、军事重镇。西汉时，是扶余国的首都。唐朝时，这里有高句丽山城。明末，吉林乌拉是女真族军事中心。清初，为巩固边防、抵抗沙俄，在现市政府所在地建有军用造船厂。清朝中晚期，小白山是满族皇室祭祀祖先，遥拜长白山山神的指定地点。吉林市内有关康熙、嘉庆两位皇帝御批匾额的文庙和洋务运动时期东北唯一的军事机械局。现在的吉林市以雾凇奇观和滑雪运动闻名。可见，吉林市具有悠久的历史文化底蕴，诸多民族文化在此碰撞、融合，形成了独有的地域特色。

从 2007 年至 2022 年，吉林市政府共进行了 5 批非物质文化遗产（下称“非遗”）认证工作，官方审核通过的项目总数为 274 个，其中传统制作技艺类非遗 73 项（吉林市文旅局公开文件），占比 27%。按中国将非遗分为十类来看，传统制作技艺是非遗中数量最多的一类，而且从“非遗进校园”的角度来看，传统制作技艺类非遗也是最受欢迎的。

可见，吉林市的传统制作技艺类非遗有独到之处，值得研究，目前，CNKI 可查的相关文献有万余篇，但涉及吉林市非遗研究的仅有 3 篇。北华大学王雪梅教授的《吉林市非物质文化遗产传承人的有效保护》一文认为传承人是非遗的决定性因素，她重点分析了传承人的现状。吉林市满族博物馆萨满祭祀专员、九台满族锡克特里氏第十二代大萨满石光华写有《吉林市满族博物馆非遗保护传承初探》。他认为政府对非遗的保护主要有设立非遗场馆；对传承人提供专职岗位；抢救性整理非遗资料；非遗展激发活态四种模式。吉林市非物质文化遗产保护研究中心研究员白宇，在《吉林市传统舞蹈类非物质文化遗产项目的传承探析》一文中对传统舞蹈类非遗的传承做了研究。

目前面临的问题如下：首先，非物质文化遗产保护缺少地方法律的支持和保护，作为行政管理单位的文旅局在非遗政策制定、资金落实、内部协调、人员组织上都存在问题。其次，传统制作技艺传承不稳定，难以找到合适的徒弟或缺少固定场地。再次，传承人普遍具有多重身份，大部分靠主业赚钱，用盈余支持非遗活动，难以长期维持。传承人主动参与到文创产品设计环节的案例极低，传承场所大多隐蔽，难以寻找。民众对非遗普遍有热情和兴趣，但是并不了解非遗项目的具体情况，空有一腔热情。文本在研究过程中，为吉林市非遗传承人及其传承的手工技艺积累了影像和文字资料；摸清了吉林市传统制作技艺非遗项目的现状；探究了吉林市传统制作技艺的传承与保护现有问题，并提出了针对性的解决策略。

研究目的

1. 本文将从政府的职权部门开始，通过官方的政策制定、扶持机制出发，对社会面百姓做访谈和问卷调查，得到百姓心中非遗的真实印象，对非遗的情感态度。

2. 通过田野调查，拜访传承人，用口述访谈的方法揭开非遗传承和保护困难的谜底。以传承人学徒身份走进制作技艺的世界，通过亲身体验得到最真实的资料。

在CNKI上按关键字“非遗+制作技艺”搜索到2210篇文献，以“引用”降序排列。挑选被引5次以上的文献500篇，经VOSVIEWER1.6.19版本可视化处理，得到图1。可见近年来，中国对非物质文化遗产的传承和保护问题较为关注。下面将从传承、保护、发展三个角度来进行研究回顾。

1. 非遗传承

白宇 (Bai, 2015, p.245) 表示应拉近非遗和群众文化生活的距离，传承应具有民族特色但不能闭门造车。姜欢笑 (Jiang, H., 2014, p.98)、张丽娜 (Zhang, L., 2017, p.107)、周立军和崔家萌 (Zhou, &Cui, 2021, p.175) 对满族传统民居建造技术进行了研究，主要探讨了室内、院落空间的功能问题。张姣姣和王剑 (Zhang, &Wang, 2020, p.75) 用扎根理论对燕京八绝进行了“多维互动传承模式”研究，结论得出学徒/学校/企业/政府培养四种传承模式，并认为以文化行政部门、职校教师、非遗企业技工、非遗工作室师傅为实践主体，共同培养非遗人才是出路。王毓瑶 (Wang, Y., 2021, p.42) 对满族乌拉火锅的资本化进行了探讨，指出传统非遗从手工走向产业化、工业化才能产生利润，脱离政府保护，实现自然传承。

2. 非遗保护

郝全越 (Hao, 2012, p.28) 分析了非遗进大专院校的实质是非遗和校园共赢的局面。王建国 (Wang, J., 2009, p.129) 提出了关于非遗数字化保护的措施。徐珍珍 (Xu, 2016, p.60) 对手工技艺类非遗传承人收徒制度做了研究，谈到培养手工制作技艺学徒是一个漫长的过程。梁琳 (Liang, 2016, p.48) 谈了学校传承的利弊等一系列传承观念转变的问题。石光华 (Shi, G., 2018, p.271) 提出，政府对项目设馆，给传承人设立专职岗位有利于对非遗资料进行抢救性保护和活态传承。王雪梅 (Wang, 2019, pp. 45-48) 以非遗传承人为核心，对其年龄、资金、场所、被管理情况做了调查并提出保护建议。侯雪茹 (Hou, 2020, p.68) 认为传承人应参与文创产品开发设计工作，以增加收入。

3. 非遗发展

张莹莹 (Zhang, Y., 2013, pp. 139-142) 以“蔚县剪纸”为例，认为非遗想要发展好，需要将其纳入美术课程，通过教育系统完成非遗传承和发展。陈少峰 (Chen, S., 2014, pp. 174-186) 建议将非遗技艺做成动漫产品，以传统为源头，提供动漫创意，以动漫为传播途径，寓教于乐于儿童和青少年。马晓娜、图拉和徐迎庆 (Ma, Tu, &Xu, 2019, p.125) 认为非遗的物质与非物质“二分法”阻碍了非遗发展，非遗的数字化手段应着重于非遗技法、工艺特征、文化背景等不可见因素的活态化与过程化呈现，而不是非遗的石化描述。王建华、夏璐等 (Wang, Xia, &Li, 2022, p.62) 用扎根理论对非遗短视频用户的使用行为进行了影响因素研究，结果显示短视频对非遗发展、满足审美需求、提供社交性有帮助，但非遗视频要权威，有设计和传播策略。张磊 (Zhang, L., 2021, p.44) 认为非遗文创产品要努力寻找新的跨界元素。徐婧、赵博文 (Xu, &Zhao, 2022, p.142) 认为非遗发展需要法律保护、政策保障；将非遗数字化、影像化，方便非遗资料存储和宣传推广。

国际研究综述

Mei (2016, pp. 178-179) 阐述了口述访谈在保护非遗过程中的具体实践步骤。Musa, &Feng (2016, p.141) 认为马来西亚槟城通过成立公司来访谈社区居民并鼓励他们参与非遗保护是成功的。Halamy, &Kibat (2017) 认为马来西亚非遗文化呈现颓势, 为了教育年青一代和游客了解和接受乡土文化, 可以用口述的方式研究非遗, 提高学生接触非遗, 进而保护当地文化。Selmanovic, et. al. 等人 (2020, pp. 16-18) 研究通过 VR 呈现的 360 度视频有助于用户沉浸在保护非物质文化遗产的 APP 中。Tan, Siow-Kian 等人 (Tan, S., 2020, pp. 462-467) 通过深度访谈探讨了“创意”在保护非遗文化的中发挥的作用和方式。Katelieva, Muhar, &Penker 等人 (2020, pp. 673-689) 对奥地利旅游的相关利益者访谈, 讨论得出非遗保护和旅游存在冲突关系。Rueangsri (2022, pp. 16-19) 对当地的僧侣做了口述访谈, 讨论“Phanom Phra 船”作为一种“佛教”非物质文化遗产是怎样结合人民的精神和传承信仰的。Panyawutthitham, &Sae-Wang (2022, p.429) 通过研究“Pra khee Mooh (当地神)”的口头传说, 重新构建古城建筑的非遗印象。

理论应用

1. 表演理论 (Performance Theory), 原是由于戏剧艺术的理论, 注重情境、表演者和动态交流过程。代表人物, 美国印第安纳大学理查德·鲍曼 (Richard Bauman) 教授, 北师大杨丽慧副教授访学期间将之引入国内 (口述资料出版与公开讲座)。南京大学何成洲经三联出版社刊发了《表演性理论》一书, 进行了系统阐释。该理论目前在民俗学、历史学、语言学、文字学等学科领域都产生了巨大影响。Bauman (2014, p.737) 认为“口述历史”是一种表演, 需要特别注意访谈时互动的顺序并突出历史事件。Bauman (2014, p.738) 访谈 Coupland 时谈到“口述历史”表演是从一种媒介到另一种媒介的再语境化, 表演者使交流形式适应新媒介。访谈者获得“参与、感官”特性, 受访者的历史知识作用于访谈者, 对后者的历史构建产生影响。

2. 多重身份理论 (Multiple Identities Theory), 华特曼 (Waterman, 1982, pp. 342-358) 分别给出了身份的概念, 但都认为人的身份具有多样性。华特曼认为“身份”的建构由人的职业、性别、道德、心理和意识共同完成。杜佳斯则认为身份还与人所处的群体、宗教信仰、人脉关系等联系紧密。琼斯和麦克尤恩 (Jones, &McEwen, 2000, p.405) 建立了影响身份的模型, 其中囊括了种族、性取向、社会阶层、家庭背景、工作经历、人生规划等因素。阿玛蒂亚·森 (Sen, 2013, p.3) 反对将人按单一的属性、鲜明的界限来划分。本文多重身份有两层含义: 一是, 非遗传承人本身的身份是多重的, 有农民、教师、工人、工程师、公务员、大学学者、自由人士等。二是, 传承人面对访谈人的不同身份, 再结合自身身份, 就同一个问题, 会给出不同的答案。这种因多重身份导致的答案不确定性极大地影响到数据准确和研究结果。

研究方法

1. 田野调查法。通过实地走访吉林市非传承基地、传承工坊和传习所，直接观察与参与非遗传统制作技艺的实践活动。该方法强调在自然环境中获取直观数据，通过观察非遗技艺的现场演示、实际制作过程以及相关参与者的互动，以全面理解技艺的实际运作与传承现状。田野调查法在论文中作为主要的定性研究手段，有助于捕捉非遗传统制作技艺的细节、特色和社会背景，为论文提供实证支持，从而深化对吉林市非物质文化遗产的传承与保护机制的理论认识。

2. 口述访谈法。口述访谈法是一种深入了解非物质文化遗产传承与保护的研究方法，通过与吉林市相关非遗传统制作技艺的传承者和相关从业者进行有目的性、开放式的对话，获取其亲身经历、知识和见解。该方法注重参与者的主观感受，通过倾听叙述者的口述历史，挖掘非遗技艺的根源、发展轨迹以及面临的挑战，从而构建出完整的研究框架。

3. 文献研究法。通过政府内部文件、知网论文、省市博物馆图书馆的非遗相关专业书籍，进行了归纳总结，基本理清了吉林市的手工技艺类非遗项目的数量、质量、传承人等情况。了解了生产技术和吉林市非遗传承和保护水平，地区非遗特点乃至吉林市非遗产品在全国同类产品中的大致水平。

研究结果

本部分共由非遗现状、非遗名录、现存问题和解决策略组成。

吉林市传统制作技艺非遗现状

吉林市非遗的特点:

1. 关于满族传统的非遗项目非常多。吉林市是满族的龙兴之地，是皇家园林和猎场所在，是清朝皇室几代人的祭祖之地，是清朝遥望长白山，祭祀山神之地。满族非遗多且全面：有糕点、旗袍、民居、鹰猎、秧歌、火锅、家传满药、甲针疗法、剪纸、地名传说、年俗、冰雪祭祀、满族珍珠球等众多的非遗项目。

2. 关于冬季和军事的非遗项目多。关于冬季的，除上面提到的冰雪祭祀和满族火锅、还有白肉血肠制作、东北爬犁制作、冬捕等等。崇拜冰雪、不畏严寒、吃苦耐劳的民族精神通过这些非遗项目体现出来。关于军事的，如乌拉陈汉军旗音乐、单鼓舞、续谱习俗（招阵亡军魂、出征祈福），满族鹰猎（军事侦查、追捕），火烧船厂、白花点将台满族民间传说，运输用的花轱辘车等。

3. 发展缓慢、规模小、场所隐蔽。笔者走访中，见过最大的非遗场地是浪木根雕传承人梁师傅的农家小院，三库一房。第二大的为缸窑镇刘秀利师傅的陶瓷工坊，面积也不到两百平，学员一两个。以上两个是省级非遗，而且是公认的非遗中发展较好的。传承人的居所一般都很隐蔽，不通过电话指引难以找到。隐于野的面积稍大在村利。隐于市的通常在车库里，面积小，同小区居民也不太注意。

4. 极度缺乏资金投入。访谈的非遗传承人中，十个有九个抱怨非遗不光不赚钱，还容易倒贴钱。大家普遍的态度是“我不靠这个生活，纯粹是兴趣爱好”。国家级非遗传承人有国家补贴 25000 元每年。省级传承人有省补贴 5000 元每年。市级非遗无补助。传承人被迫用其他劳作收入维持非遗创作。

吉林市传统制作技艺非遗名录

表 1: 吉林市省级传统制作技艺非遗名录, 笔者自制, 数据来源: 吉林市文广旅局官网

总 11	非遗项目名称	所属地	项目保护单位	项目批次
1	太盛园白肉血肠制作技艺	船营区	吉林市船营区文化馆	第一批市级 第一批省级
2	满族旗袍制作技艺	市直属	吉林市艺术研究所(吉林市非物质文化遗产保护研究中心)	第一批市级 第一批省级 第五批国家级
3	乌拉满族民居建造技艺	龙潭区	吉林市龙潭区文化馆	第一批市级 第一批省级
4	乌拉满族凤吉园贾家锅子制作技艺	龙潭区	吉林市龙潭区文化馆	第一批市级 第二批省级
5	福源馆糕点加工技艺	船营区	吉林市船营区文化馆	第一批市级 第一批省级
6	吉林缸窑烧造技艺	市直属	吉林市艺术研究所(吉林市非物质文化遗产保护研究中心)	第一批市级 第一批省级
7	漂河烟栽种技艺	蛟河市	蛟河市文化馆	第一批市级 第一批省级
8	爬犁制作工艺	永吉县	永吉县文化馆	第一批市级 第二批省级
9	满族萨满骨制神偶	永吉县	永吉县文化馆	第一批市级 第三批省级
10	庆岭活鱼烹饪技艺	蛟河市	蛟河市文化馆	第二批市级 第四批省级
11	牛马行牛肉饅饅制作技艺	船营区	吉林市船营区文化馆	第三批省级 第四批市级

表 1 中使用横线划掉的“乌拉满族民居建造技艺”和“满族萨满骨制神偶”两项非遗, 因为传承人已经去世, 笔者能够得知是因为他们是省级传承人, 个人声望较大。无法排除表格中还有其他非遗项目的传承人去世。

非遗传承和保护的多维度努力

本部分从“政府侧”“传承人”“社会面”三个维度来阐释。
政府侧

1. 国家层面。2011年6月1日，第十一届全国人大常委会第十九次会议审议通过了《中华人民共和国非物质文化遗产法》。从此，中国非物质文化遗产保护进入到“有法可依”阶段。并明确了传承人的“退出机制”。文化部的非遗司副司长马盛德指出，要严格控制非遗项目，只有真正的具有民族文化价值和典范意义的项目提高到国家级层面。

2. 省级层面。2017年3月24日，吉林省第十二届人民代表大会常务委员第三十三次会议审议通过了《吉林省非物质文化遗产保护条例》，本条例于2017年6月1日起正式施行。截至条例施行，本省共有联合国非遗2项，国家级非遗44项，省级非遗343项。国际级非遗传承人11人，省级传承人236人。全省有省级非遗传承基地传习所41个。

3. 市级层面。吉林市非遗名录按国家非遗法和省非遗条例分为国家、省、市、区四级，但吉林市没有相关的法律和条例颁布。究其原因，还是老工业基地转型困难，人才流失严重，财政状况恶化。如果按国家非依法和省非遗条例严格执行，立法后要对所有传习所和传承人的传承和保护负责，那么必须有资金、设备、人才的全方面支持。所以目前吉林市并无法规和条例，一切非遗相关均需参照省级条例执行。

从以上三级行政部门来看，中国政府整体上对非遗工作是十分支持和肯定的，省级财政相对宽裕，对国家意志贯彻完整，从中央到到地方部门，因为资金问题难以落实法规。即便在这种困难情况下，吉林市文旅局还是积极响应了国家号召，成立了非遗处；博物馆新建了非遗馆；新设立了市级的非物质文化遗产保护研究中心；每年的6月1日全国非遗日时，非遗处也能组织所辖各馆、非遗基地、传习所进行非遗展示和体验活动。市内学校还定期组织学生到非遗馆参观，组织传承人给教师做培训，将非遗进校园落到实处。

传承人

普丽春、袁飞 (Pu, & Yuan, 2012, pp. 117-120) 认为非遗传承主要是个体传承、家庭传承、社会传承、家庭传承四种形式。赵士德、汪远旺 (Zhao, & Wang, 2013, p.50) 认为手工技艺类传承主要是个体、企业、学校三种传承方式。笔者通过政府文化部门的引介，走访了19位非遗传承人，以省级为主。通过访谈发现，吉林市的传承基本为家族内部传承、少量社会收徒传承。

就传承人接受访谈状态来看，吉林的传承人全部都很和蔼可亲，即便他们都接受过省市领导接见或视察、都有非遗手工技艺傍身，可普遍性的谦逊，完全没有架子——平易近人。大部分传承人在极力维持自己的非遗项目，动力均是出于热爱和心中的执念。在收徒方面，省级非遗压力小。他们的项目被曝光的次数多，不少大专院校美术、建筑等相关专业的会请去讲课，传承人有一些额外收入。同时，通过讲课能接触到热爱技艺的年轻人，也容易解决传承问题。市级非遗压力较大，宣传力度不够，老百姓不知道，难以自己收徒，需要向文化部门申请引荐。与普遍想象的不同，很多传承人的儿女并不理解父辈的热爱和执念，相当多的传承人收徒是无法通过家族传承进行的。

关于传承人经济来源，经访谈发现，传承人如果是未退休人员，全都有正式工作，经济收入尚可支撑非遗项目作为其爱好。只有已退休人员，才能全身

心的投入，将非遗项目作为全职工作。以上说明，目前吉林市的非遗项目都在勉强生存，绝大部分无法依靠非遗产品养家糊口，通常是“倒搭钱”，通过其他工作来补贴非遗项目，大部分的传承人很难通过非遗产品获得额外收入，投入的精力和产品售出情况完全不成比例。

此外，经笔者走访调查，发现吉林市非遗传承人年龄普遍偏大。受此影响，传承人的文化水平普遍不高。詹娜 (Zhan, 2017, p.19) 提到，传承人的学术研究意识不强，对其作品的深度研究不够。潘志伟 (Pan, Sun, & Wang, 2022, p.151) 谈少数民族手工技艺类非遗文创产品的策略时也提到，鱼皮、狍子皮、桦树皮等技艺及产品设计形式单一、缺少创意、与时代不符、实用性低、竞争力不够。在笔者看来，大部分传承人接受新鲜事物能力差，做出来的产品从创意、用色、立意、实用等角度出发看，通常是老旧的，无法适应网络化的快餐化的市场。

总之，按余聿莹 (Yu, 2020, pp. 18-24) 全国非遗传承人分布图看，吉林市的传承人数量相对北京、上海、四川这些地方是非常少的，甚至少于拉萨。随着东北人口的大量流失，很多非遗项目已经到了抢救性保护的阶段，政府和社会应积极配合传承人收徒传艺，并且传承人不能敝帚自珍，师傅教徒弟总是留一手。

社会面

通过口头问询发现，群众是普遍喜爱非遗的，但是并不知道非遗项目具体有哪些，在什么地方，通过什么途径能联系到自己身边的非遗。通过对参观博物馆、非遗馆的群众调查发现，普通百姓对吉林市的非遗了解不多也不深，偶尔有人能回答出几个特别有名的非遗项目，普通一些的大部分听都没听过。饮食类非遗项目比较受欢迎，因为过年过节可能涉及到送礼。对于手工技艺类非遗项目，百姓表示更多的是一种崇拜和欣赏之情，个别学生表现出学习兴趣，大部分表示如果价格合理，原意购买。对于非遗项目的传承人和传习所等具体内容，绝大部分百姓并不知情，也不会特意去打听，更多的是去周边成熟旅游景点游玩。

由此可见，民间对非遗项目是接受和喜爱的，特别是涉及到吃穿住行方面的非遗产品，尤其有兴趣，只要价格合理，有强烈的购买欲望。民间也能提供足够多的乐于学习非遗手工技艺的年轻人，前提是有廉价的材料和便利的场所。同时，非遗产品仅仅在博物馆等展示是不够的，应该更充分的同旅游景点联系起来，提供丰富的文创产品。

现存问题

通过田野调查和口述访谈，得到一手口述资料，后整理成文字稿，经 NVIVO 软件对口述访谈的原始语料逐句贴标签、提取概念。如下表 3，最终对问题范畴化。将对总结得到的问题归类后，分为行政管理方面、传承人方面两组。

表 2: 经 NVIVO 软件处理的原始口述资料, 作者自制, 2023.9.25

编号	原始口述访谈资料(句节选)	贴标签	概念化	范畴化
A1	凤英: 师父教我们做满族糕点的第一堂课, 就是配方要保密, 这是规矩。师父给面上劲儿时, 双手一搓很轻松, 特别流畅, 我两手一搓合不到一起去.....	师父的工作态度和徒弟的学习心得。	a11 传承方式 a12 传承过程 a13 非遗创新	政府: a29、 a56、 a98.....a112、 a133、 a194 传承人:
A2	邵刚: 现在非遗管理上存在审批过多或保留过多的问题。市级非遗项目没有资金支持; 不同等级的非遗保护经费能否叠加发放? 没有专项的非遗纪录片拍摄资金。不少师父都在养老院.....	政府部门管理问题, 各种资金类问题, 传承人健康问题。	a21 管理问题 a22 资金问题 a23 活态传承 a24 法律保护 a25 宣传传播	a73、 a43、 a82、 a91、 a109.....a118、 a193 资金: A27、 a33、 a37、
A3	玉秋: 传承人都有正式工作, 非遗一般是副业; 主要困难之一是收徒.....	传承人多重身份, 传承困难	a31 多重身份 a32 传承问题	a85.....a52、 a161
A4	景阳: 我就是个农民, 都 76 了, 也不会上网, 眼睛还看不清屏幕。家里都反对我弄这个非遗, 太费钱....	农民身份, 健康因素, 不会上网, 浪费钱。	a41 多重身份 a42 现代理念 a43 家庭支持	传承: a11、 a32、 a51.....a121、
.....	长宝: 我家这 7 个非遗项目和满族非遗馆, 都是我爸在的时候政府连续投资给的.....	非遗保护; 非遗场馆建设	XX1 非遗保护	a171、 a182 保护: a24、 a25、 a76、 a87、 a102.....a183
A19	梁海: 吉林化工学院和江北的信息工程学院都派学生来当徒弟; 省里发的专项资金迟迟发不下来; 打磨什么的很费机器和砂纸, 防护用具换的勤, 都是钱啊.....	非遗进校园; 非遗传承有序; 生产工具和材料花费	a191 非遗进校园 a192 设备材料	

行政管理方面

1. 资金问题

吉林市有国家级非遗项目 3 个, 专项保护经费 20 万元到 75 万元不等。省级非遗项目 58 个, 专项保护经费 20 万元到 64 万元不等。市财政实际落实国家级和省级非遗保护费实际不超过 30 万元。投入盲目, 具体案例就是河灯非遗, 据政府招标投标公示显示共投入 2 个亿, 拿到一个吉尼斯纪录后没继续办下去。再就是, 具体

负责非遗落地的各类博物馆、文化馆，按省条例是要免费提供平台给非遗的，这部分经费已经在预算内。但是此项经费在各级馆所基本是有名无实，存在普遍性的挪用现象（新冠疫情影响大）。邵刚说：经费看着很多，其实难以落到实处，梁海说：“2022年，松花湖浪木雕刻的十余万传承保护资金省里早已拨款给市里，但已经八个月了还没给到我手里”。张欠欠 (Zhang, Q., 2018, p.34) 指出“传承人得不到应该分配的利益”。

宣传非遗、申请非遗都需要专业的设备。宣传用纪录片、申请非遗项目和传承人的视频，都需要专业的人员操作专业设备完成。摄影师、摄像师、后期剪辑、配音、导演、道具、文案等等。以上需要大资金和团队来运作。长宝说：“我家族有7个非遗项目，项目和传承人申请分开，我想申请需要图片、视频、解说词和字幕，这需要找人（影视公司）制作，一次费用大概是4000到5000左右，但并不是我花了钱制作就能申请成功。我家两个孩子上学，一年给她们俩就得准备出来十万块钱，还哪里有钱弄非遗？现有的这些项目都是我爸爸在时政府拨款累计下来的”。

2. 人员匮乏

行政管理部门的在在职的、专业非遗保护工作人员极度匮乏。邵刚说：“全市总共才14名非遗管理人员，共需负责187项非遗。工作包括普查、调研、协助认定、记录、建档、收集、整理、宣传、数字化入库、出席传承人收徒、丧葬等。我们忙不过来，不是不作为”。

3. 监管乏力

一是，政府的行政部门需要更强的责任心，仅在非遗日和广场文化活动期间为非遗传承人提供宣传和展示平台，没有把非遗管理纳入日常工作。二是，大多数非遗项目的负责单位没有尽到保护职责，对辖区内的非遗传承人关爱不够。三是，无法对传承人自发开展的展示活动进行引导和监管，近几年出现的“伪非遗”项目和域外仿非遗项目充斥各种文化节，挤占了本地的非遗传承人生存空间。

有些传承人不主动传承、消极等待。有些非遗项目自然消亡，断了传承，需要从非遗系统内去掉。与认证一样，取消传承人资格也需要每年走流程。2019至2022年，吉林市连续4年对非遗传承人进行了考核（文广旅局官网公开文件）。这走在了全省前列，清除了一批不作为的传承人。但有个别传承人从不传播推广非遗，仍在列。文广旅局作为文化管理部分，因为没有省市级的非遗法，所以也不能依法强制执行。

4. 行政不畅

吉林市没有结合自身实际，研究出适当的、符合当地经济发展水平的、切实能够解决非遗项目问题的办法和措施。非遗体验馆的管理员阿吉说：“现在非遗面临的具体问题是它的社会化保护进程推进缓慢。咱们市非遗保护社会化建设方面既缺少相应配套机制，也没有推进实施相关制度建设，更没有形成前瞻性的、战略性的发展规划”。

5. 法律援助

作为非遗的行政管理部门，应该为非遗项目提供基础的法律援助。浪木根雕的吴师傅说“我费尽辛苦，耗时几个月，雕刻了一件作品。被人买下后，连夜送到义乌仿制，导致短时间内大量同质低价雕刻产品涌入市场。即便我申请了专利，将仿制者告上法庭，但是行业联盟和产业链的力量不是个人的力能对抗的，打官司需要几年。我没精力没时间没足够的资本投入到繁复的法律过程中去”。

6. 内部掣肘

满族的鹰猎非遗，是吉林省第一批省级非遗项目，但是现在无法开展活动。李老哥说：“一放鹰，就有群众拍照录像上传到网络，很快就吸引来动物保护协会的人，接着是警察。警察会扣人扣鹰”。“非遗传承人”并不是一把很有效力的保护伞，警察不会抓传承人，但是会追查鹰的来历。再举一例，吉林市的河灯，也是省级非遗，因为同环保局的松花江保护政策冲突，不得不为环保让路。非遗项目虽未取消，但是江城百姓表示已经好几年没见过河灯了。怎么解决政府内部各部门之间的矛盾也是非遗的难点。

传承人的问题

1. 经济压力

目前采访到的所有传承人均表示经济压力大，因为很少有传承人能依靠非遗技艺过上体面生活的。长宝说：“我认识一位做木雕版画的传承人，你知道他靠什么生活吗？骑倒骑驴拉脚，版画卖不出去都铺成屋顶了”。立波说：“我没退休，工资还行，这个工作室以前是车库，不靠这个赚钱，非遗对我来说就是兴趣爱好”。宏吉说：“我本职是公务员，做非遗展览和传承，完全靠情怀”。景阳说：“我就是个农民，全靠种地生存，搞非遗这些年投入五六万，总被家里人埋怨”。荣波说：“乌拉街还有好多满族美食没能成为非遗，会做的师傅不是去世了就是去大城市了，这里经济不好养不住人”。由此可见，传承人们想靠非遗生存是十分困难的，基本都有另一个职业作为主业，赚钱生存。再靠盈余反哺非遗项目。

2. 定位模糊

有的传承人想着一切靠政府，一旦申请传承人成功，政府就得给出经费、场地、设备、宣传，承担各种费用。有的传承人只借非遗项目占一个好名声，帮助自身企业吸引客户，从不出席非遗的宣传活动和传播义务。有的想着就是自己玩玩，不应该承担额外的非遗传播推广任务。福源馆作为吉林市满族糕点制作技艺传承单位，其传统制作技艺传承人张云霞从未出席任何非遗活动，也找不到任何形式的公开报道，非遗展览会上福源馆也仅仅是摆放和售卖糕点产品。

3. 传承困难

一方面是东北人口持续向一线城市和南方流出，第七次全国人口普查显示2010年至2020年，吉林市流失约80万人口。本地工作机会减少，大学生毕业即离开，本身有一定基础技艺的还想学非遗的年轻人特别难找。立波和荣波两位传承人是幸运的，他们的传承由子女继承，但更多的是宋宝林（满族传统房屋

建造技艺)和江汉力(骨质萨满神偶制作技艺)这样的,制作技艺传承随传承人去世而断绝。玉秋说:“我也想给你找至今还在从事旗袍制作的弟子访谈啊,但是他们学会之后都没有从事旗袍制作的”。

4. 缺乏现代理念

年纪偏大的传承人难以跟上时代的步伐,对快速出现的新鲜事物无法全盘接受,因此所创作的产品大多无法打动年轻人,对现代媒体技术更是不会实用。很精美的作品,在包装、宣传、售后等环节都存在问题。景阳说:“我这花轱辘车做出来好些年了,也卖不掉,你帮我挂网上卖了吧。我不会上网”。华丽说:“满族剪纸的神髓就是它的萨满系列,但是这并不贴近现代生活。想要销路好,得有现代元素,让年轻人喜爱”。

5. 健康因素

因为非遗传承人的年级普遍偏大,身体多有疾病。很多传承人因为健康原因,只是挂一个名字在名单上。2021年吉林市文广旅局的一份传承人考核显示:39位省市级传承人,称职的21位,大于75岁和重病免考核的10位,病故8位。2023年吉林省省级非遗传承人取消资格的20位中,有8位是重病主动取消传承人资格的。

6. 非遗活态不足

这里的活态是指非遗项目能融入到百姓的日常生活中,最好能跟吃穿住行沾边。目前除了美食和婚丧民俗类的,很多非遗跟普通人的生活关系不大。比如浪木,一块木头,又漂亮又光滑,可一般的也要几千元;花轱辘车,只能存在于博物馆和景区里;布老虎、泥娃娃现在已经没人给孩子买来玩。还有很多只一年展示一次的,例如满族石氏的祭祀;受季节影响的冬捕;受动物保护消失的鹰猎,受环境保护消失的河灯等等。光华说:“我们非遗的集体项目很难传承,需要大量的专职人员付出大量时间来演练,国家必然是无法长期负担这些人的费用。年轻人忙工作没时间,老年人身体总出问题,不好解决”。这类非遗项目主要涉及大型的民俗和生产环节较多的手工制作技术,例如祭祀舞蹈、传统冶炼锻造技术、传统酒类、调料的酿造技术。

解决策略

对应上述的提到的传承和保护问题,笔者归纳官方意见、传承人及其弟子们的想法、最后通过对社会层面的百姓做调查问卷,总结出如下解决策略。

1. 多模态传承

传承需要多种组合形式,如非遗+学校,非遗+工厂。张伟阳(Zhang, L., 2017, p.89)以白族扎染技艺为例进行了非遗进校园的研究。李萌(Li, M., 2021, p.46)的研究表明,非遗在对外汉语高级阶段的文化课中也占有相当的比例。史巧玲(Shi, Q., 2017, pp. 24-34)谈到温州蓝夹缬传承人薛勋郎一直被动的生产,不参与市场开发,致使蓝夹缬市场长期处于萎靡状态,甚至衰败到停产的境地。杨竞(Yang, 2022, para 1)在辽宁日报发文称“非遗+”模式让非遗活起来了。列举了非遗+校园/+剧场/+芭蕾+文物+企业等模式。现实中,有一部分学生不擅长学习,要充分发挥他们的潜力,

让差生不因学习成绩而被社会抛弃，做到教育应有之义。满族旗袍已经进入一拉溪镇中心校，成立了工作坊，定期请传承人讲课并申报了非遗进校园国家典范工程。吉林市铁道学院、电子信息职业技术学院、化工学院、北华大学、东北电力大学，纷纷聘请非遗传承人开展传统制作技艺的非遗课程。

2. 保护机制

按陈嘉欣 (Chen, J., 2020, pp.12-14) 的设想，政府在非遗工作中应起到思想基本职能，分别是组织、引导、制度建设和保障职能。吉林市政府已设立非遗保护专项经费，列入各级财政预算，并随非遗项目数量的逐渐增加。对于保护效果好、传播范围广、认真履行保护传承责任的单位及个人，给予必要的资金扶持，体现政府主导方向，激发传承群体的工作热情。作为政府主管部门，文旅局应该给非遗传承人制作特制的身份证明，凭借此身份，可参观旅游全国各大旅游景区和场馆，便于激发灵感，激发创作热情，打开思路，为产生创意提供便利。凭此证明也应能进入各类景点，方便传承人同景区管理部门研究文创产品的开发和销售。

建立非遗项目社会化保护机制。制定出台推动社会化保护非遗的指导意见，鼓励社会力量参与非遗保护、传承发展工作，积极营造全社会关注非遗、保护非遗、传承非遗的良好氛围，全面建立政府、事业单位、企业单位、社会组织和个人“五位一体”的非遗传承保护新格局。

3. 宣传+数字化

目前关于非遗的短视频主要是传承人自发的在抖音、火山、快手等平台上做宣传。陈浩男 (Chen, J., 2020, p.101) 指出，东北三省的手工技艺类非遗项目对新媒体传播不足。所以要多利用直播平台，直播制作技术，让普通百姓直观的感受，接受产品。姜子曦 (Jiang, Z., 2020, p.48) 指出短视频具有一图胜前言、一频胜千图的特点。这个过程本身是一个宣传+销售。政府应出资，拍成非遗纪录片，再利用网络、电视台、广播、报纸杂志等全市各种媒体传播。短视频引流、推荐。用文化馆、图书馆、博物馆体验非遗产品。形成形成立体的、主流的、全方位的、长时间的传播态势。提升全民非遗保护意识，营造浓厚的非遗保护氛围，提高城市文化自信，向外地游客展示我市特色文化，促进文旅事业融合发展。

4. 非遗+产业化

非遗可以与旅游结合，与文创产品结合，与地方特色结合。丁燕妮 (Ding, 2016, p.27) 的研究表明，传统手工制作类非遗在旅游层次的发展前景主要为个体操作体验、实景感受、动态演示观看等真实直观的旅游体验。秀利说：“我这个手工作坊随到随学，正在吸引资金，希望早日实现工业化、本土化”。长宝说：“我的剪纸作品实行订制服务”。吉林市政府 2023 年 9 月 25 日，组织召开了首届“非遗+文创产品博览会”，将非遗产品、衍生品研发，纳入文化产业扶持范畴。管理部门需要及时调整文化产业政策和预测市场前景，深入调查研究非遗产业化发展的新模式和新方式，不断提高非遗传承人的市场化意识，鼓励并扶持手工作坊走向产业化。

5. 政府内部协调机制

李一丁 (Li, Y., 2018, p.15) 从法律角度阐释了中央非遗法和地方条例政策确有冲突, 但这是暂时的, 随着法律的修改, 终归要实现统一。地方政府内部分支机构间不该因不同体系的法规、政策不同, 产生纠纷。国家各行业的法规和条例是平等的, 不是哪个部门的经费充足, 员工数量多, 它的权力就大, 就能干涉非遗项目的传承和保护。非遗部门也不能为了减免麻烦, 主动减少非遗项目、任凭非遗项目消亡。其他执法部门, 如警察系统, 要保持中立, 不能偏向一方, 不能因为非遗项目带来的经济效益差就看扁看低, 因为某些保护协会人多势众就顺势打压人数较少的非遗传承人。市政协和各统一战线部门也该积极参与调节, 起到应有的作用。

结论与建议

首先, 吉林市应为非遗项目立法, 依靠法律提供保护, 为传承人的非遗生产经营提供保障。解决非遗项目资金缺口大、设备少且不专业、宣传不到位的问题。

其次, 传承人普遍难以靠非遗技能养活自己, 需要靠其他主业为经济来源, 反哺非遗项目。因此, 传承人普遍具有多重身份。一个是作为经济来源你的主身份, 另一个是非遗传承人身份。非遗活动靠主业盈余开展, 主业收入少则非遗活动消失。传承人主动参与到文创产品设计环节的案例极低。学校没有教育局政令, 不会主动引非遗进校园。

再次, 传统制作技艺传承不稳定, 难以找到合适的徒弟或缺少传承场地。已知的场所大多隐蔽, 公共交通不畅, 难以寻找。民众对非遗普遍有热情和兴趣, 但是并不了解非遗项目的具体情况, 空有一腔热情。

传承人们认为非遗工作必须由政府主导, 但是目前政策难以跟上形势, 需要持续改革。关于传承人的认证、晋级最好由政府统一安排, 有免费的团队进行申请材料的制作。例如稿件写作、图片后期、视频剪辑等, 减轻申报方面的经济压力。加强传承人之间的交流, 而不是把资金浪费在请专家学者和会议的吃喝招待上。管理部门应对濒临失传的非遗项目心中有数, 及早解决传承问题。

作为非遗项目和传承人的管理部分, 文化与旅游广播局非遗处具有重大的管理和监督责任, 但此部门人员较少, 无非遗法依靠, 无专业团队帮助处理申请、晋级、法律援助。在与其他行政部门发生冲突时, 也难以切实保护传承人利益。总之, 文广旅局在政府内部属于弱势部门, 非遗传承和保护资金存在被挪用、落实不及时等现象。好消息是该部门尽职尽责, 按时举办非遗展、传承人交流会、非遗产品产销会, 正在探索一套适合本地的行之有效的非遗发展模式。也能做到严格执行上级的传承人审核制度, 对不作为的传承人和没有价值的非遗项目做到坚决取缔。

非遗从百姓的生活中来, 不能跟民间割裂。只有造百姓能用爱用的非遗产品才能保持非遗的“活态”, 脱离了群众的非遗必定无法长久。不能用极端的科学测量方法来规范非遗的制作标准。手工制作技艺必然有误差, 误差产生了独一无二的美。浪木传承人海臣常挂在嘴边的“意境”在是与非是之间; 满族旗袍传承人玉秋所言“一袍多领”是满族人对北方旗袍最废衣领的切身感悟; 陶泥不倒翁

传承人立波说，这摩睺罗只看娃娃头上三撮毛，至于手中抓的是鸟脖子还是尾巴都无所谓。总之，非遗是文化，是技艺，不是科学原理，切忌生拉硬套。

笔者十分赞同王雪梅 (Wang, 2019) 和石光华 (Shi, 2018) 关于非遗传承和保护提出的一系列建议。白宇 (Bai, 2016, p.278) 提出的通过非遗文化培养梳理社会主义核心价值观的想法也值得重视。张荣波认为“非遗民间传说”能提高青少年的“文化自信”。

对侯雪茹 (Hou, 2020) 在《基于非遗传承的吉林省旅游文创产品设计研究》提到满族文化馆的宣传力度不够这一看法，并不赞同。吉林市人均晓得这里旧称王百川故居，现在为满族博物馆，每年承接了大量的非遗宣传工作，更是为非遗项目石氏萨满祭祀提供了专职非遗岗位（公务员编制）。王建国 ((Wang, 2012) 的《基于图书馆保护“非遗”之文化现象：激活吉林市非物质文化遗产资源数据库的研究》一文中所用的非遗数据库过于老旧，随着数字化手段的快速变革，此部分保护技术应该得以更新。Katelieva, Muhar, &Penker 等人 (2020) 认为非遗保护和旅游冲突，但在中国，非遗管理部分是文化与广播旅游局，而且中国学者普遍认为旅游能拉动非遗产品销售，有利于非遗保护。

在口述访谈中发现传承人的回答具有表演性质，特别是经常接受访谈的代表性传承人。由于传承人主职业身份不同，采访人身份不同，同一个传承人在不同场合被不同的人问同样的问题，也会有不同的答案。所以，需要多次访谈，或在长期的田野调查中贴近传承人生活，以同行或弟子身份得到真实的客观的答案。

独创性

以往的文章作者都是专家学者角度出发的，他们并不深入到一线，深入到传承人的具体制作技艺中去，没有以一个同行或学徒的角度，详细的了解并记录传统制作技艺。笔者师从古舆马制作技艺传承人李景阳，学习花轱辘车制作技艺；师从满族乌拉陈汉军续谱传承人张荣波，学习太平鼓制作技艺。以学徒身份进入非遗文化圈，以晚辈请教的形式对 19 位传统制作技艺传承人进行了多轮次的访谈。在田野调查过程中，从备料开始，逐步的问及了所有制作环节。测量实物样品，就其中的关键技术进行了刨根问底式的发问。随后利于业余时间，笔者亲手制作了老榆木花轱辘车一对，乌拉陈汉军单鼓舞用太平鼓一对。并用图片、摄像等数字化手段保存了资料，制作成 PPT，用于中学劳动课教学，增强了中学生文化自信。

图 2: 笔者拜李景阳为师，传承技艺，非遗进校园，分享制作经验。拍于
2022.9.30

Source: (Author, 2022)

建议

本文仅对吉林市非遗的传统制作技艺类进行了传承和保护方面的研究，未来可以从全省范围，分等级的进行研究。也可以对全省某一民族的传统制作技艺开展研究，或对民俗、歌舞、文学、传统美术、传统体育武术等其他非遗小类进行研究。

References

- Bai, Y. (2015, September). An Exploration of The Inheritance of Traditional Dance-related Intangible Cultural Heritage Projects in Jilin City. **Theatre Home**, **20(18)**, 245+248.
- _____. (2016, October). Research on The Application of Core Values in The Cultivation of Intangible Cultural Heritage in Jilin City. **Theatre Home**, **21(19)**, 278.
- Bauman, R. (2014, September-December). Fundamentos Da Performance. **Sociedade E Estado**, **29(3)**, 727-746.
- Chen, H. N., & Liu, H. P. (2022, March). Research on Communication Strategy of Traditional Handicraft Intangible Cultural Heritage in Heilongjiang Province in New Media Era. **Comparative Study of Cultural Innovation**, **6(9)**, 99-102.
- Chen, J. X. (2020). **Study on Government Functions of Heilongjiang Province's Intangible Cultural Heritage Protection**. Master's thesis, Harbin University of Commerce.
- Chen, S. F. (2014). **Study on the Transmission and Inheritance of Intangible Cultural Heritage in the Way of Animation**. Doctoral dissertation, Shandong University.
- Chinanews. (n.d.). 《非物质文化遗产法》6月1日正式实施 (2). Retrieved September 1, 2023, from https://www.chinanews.com.cn/cul/2011/06-01/3080772_2.shtml.
- Ding, Y. N. (2016). **Research on Living Protection and Tourism Utilization of the Craftsmanship Intangible Cultural Heritage**. Master's thesis, Fujian Normal University.
- Hao, Q. Y. (2012). **Analysis of Campus Culture Construction of the Higher Vocational Colleges in Jilin City Based on the Perspective of the Protection for Intangible Cultural Heritage**. Master's thesis, Jilin University.
- Halamy, S., & Kibat, S.A. (2017, September). Reconnecting the Past Through Oral History: An Effort in Preserving Malaysians' Intangible Cultural Heritage. **Balancing Development and Sustainability in Tourism Destinations, Proceedings of the Tourism Outlook Conference 2015**, 31-38.
- Hou, X. R. (2020). **Inheriting the Intangible Cultural Heritage of Jilin Province Tourism Cultural and Creative Product Design Research**. Master's thesis, Jilin Jianzhu University.

- Jiang, H. X. (2014). **The Research on the Protection and Development of Manchu Traditional Houses in Northeast China with the Ecological Self-organizing Aesthetics Perspective**. Doctoral dissertation, Northeast Normal University.
- Jiang, Z. X. (2020). **The Dilemma and Breakthrough of Short Video Communication of Traditional Handicraft**. Master's thesis, Shandong Normal University.
- Jones, S. R., & McEwen, M. K. (2000). A conceptual model of multiple dimensions of identity. **Journal of College Student Development, 41(4)**, 405-414.
- Kateliava, M., Muhar, A., & Penker, M. (2020, September). Nature-related Knowledge as Intangible Cultural Heritage: Safeguarding and Tourism Utilization in Austria. **Journal of Tourism and Cultural Change, 18(6)**, 673-689.
- Deaux, K. (2001). **Social identity**. Encyclopedia of Women and Gender, Volume 2. San Diego, CA: Academic Press.
- Li, M. (2021). **Teaching Design of "Intangible Heritage" Culture Course in Advanced Stage of Chinese as a Foreign Language**. Master's thesis, Harbin Normal University.
- Li, Y. D. (2018, November-December). Local Legislation for the Protection of the Intangible Cultural Heritage Inheritor's Rights: Rethinking the Law of the People's Republic of China on Intangible Cultural Heritage. **Southeast Culture, 34(6)**, 12-17.
- Liang, L. (2016). **Traditional Craftsmanship of Intangible Cultural Heritage Research in School**. Master's thesis, Hunan Agricultural University.
- Ma, X. N., Tula, & Xu, Y. Q. (2019, February). Development status of the digitization of intangible cultural heritages. **Scientia Sinica (Informationis), 49(2)**, 121-142.
- Mei, J. (2016). Functions of Oral History from Inheritor of Intangible Cultural Heritage in Cultural Heritage Protection. In **Proceedings of The 2nd Annual International Conference on Social Science and Contemporary Humanity Development (SSCHD 2016)** (pp. 178-180). China: Wuhan, Hubei.
- Musa, M., & Feng, K.L. (2016, February). Initiating an Oral History Project in a Multicultural UNESCO World Heritage Site of George Town, Penang, Malaysia: Challenges and Outcomes. **Kajian Malaysia, 34(2)**, 123-143.
- Pan, Z. W., Sun, W. W., & Wang, Z. P. (2022, May). Research on the Development Strategy of "Four Small" Ethnic Crafts in Heilongjiang as Intangible Cultural Heritage and Cultural Innovation. **China Economist, 34(5)**, 150-159.

- Panyawutthitham, T., & Sae-Wang, R. (2022, December). City Through Oral Narrations: Intangible Cultural Heritage-Based Imagery and Construction in Wiang Sa City, Surat Thani Province. **Journal of Buddhist Anthropology**, **7(12)**, 415–431.
- Pu, L. C., & Yuan, F. (2012, January-February). The Role of Subjects in Inheriting Intangible Cultural Heritage of Ethnic Minorities in School Education. **Journal of Research on Education for Ethnic Minorities**, **19(1)**, 115-121.
- Rueangsri, W. (2022, July-December). Uniting the Volunteer Spirits to Continue The Buddhist Art of “Ruea Phra” Southern Culture Traditions of Khuansuban Temple Khuansuban Sub-District, Nasan District, Suratthani Province. **Journal of Social Science Development**, **5(2)**, 1–19.
- Selmanovic, E., et. al. (2020, May). Improving Accessibility to Intangible Cultural Heritage Preservation Using Virtual Reality. **Journal on Computing and Cultural Heritage (JOCCH)**, **13(2)**, 1-19.
- Sen, A. (2013). **Identity and Violence: The Illusion of Destiny**. Beijing, China: Renmin University Press.
- Shi, G. H. (2018, April). An Initial Exploration of the Protection and Inheritance of Intangible Cultural Heritage at the Manchu Museum in Jilin City. **Rural Planner**, **25(7)**, 271.
- Shi, Q. L. (2017). **The Transformation of Traditional Craftsmen in the Present Role A Case Study of the Inheritance of Wenzhou Blue Jiaxie**. Master's thesis, Wenzhou University.
- Tan, S., Lim, H., Tan, S., & Kok, Y. (2020, March). A Cultural Creativity Framework for the Sustainability of Intangible Cultural Heritage. **Journal of Hospitality & Tourism Research**, **44(3)**, 439 - 471.
- Wang, J. G. (2009, December). Research on the Activation of Cultural Phenomena of Protecting Intangible Cultural Heritage in Libraries and the Development of the Jilin Intangible Cultural Heritage Resource Database. **Inner Mongolia Science Technology & Economy**, **13(23)**, 128-129.
- Wang, J. H., Xia, L., & Li, B. J. (2022, September). Factors Affecting User Behavior of Short Videos on Intangible Cultural Heritage Based on Grounded Theory. **Southeast Communication**, **18(9)**, 61-65.
- Wang, X. M. (2019, November-December). Effective Protection of Inheritors of Intangible Cultural Heritage in Jilin City. **Journal of Beihua University (Social Sciences)**, **19(6)**, 43-49.

- Wang, Y. Y. (2021). **Study on the Capitalization of Manchu Diet Culture Take Jilin City Wula Manchu Hotpot as an Example**. Master's thesis, Yanbian University.
- Waterman, A. S. (1982, May). Identity Development from Adolescence to Adulthood: An Extension of Theory and a Review of Research. **Developmental Psychology**, **18(3)**, 341-358.
- Yang, J. (2022). "Intangible Cultural Heritage" Liaoning Model Stands Out Nationwide. **Liaoning Daily**. Retrieved September 1, 2023, from https://en.nhc.gov.cn/2022-03/10/c_85882.htm.
- Yu, Y. Y. (2020). **Research on the Spatial Distribution of Inheritors of National Intangible Cultural Heritage Representative Projects in China**. Master's thesis, Hunan Normal University.
- Zhan, N. (2017, September-October). Present Situation, Problems, and Solutions of the Inheritors of Intangible Cultural Heritage in Liaoning Province. **Journal of Shenyang Normal University (Social Science Edition)**, **24(5)**, 16-20.
- Zhang, J. J., & Wang, J. (2020, January-February). A Study of the "Multi-dimensional Interactive Inheritance Model" of Eight Traditional Palace Handicrafts Based on the Grounded Theory. **Journal of Research on Education for Ethnic Minorities**, **32(2)**, 75-84.
- Zhang, L. N. (2017). **Study on the Spatial Form and Evolution of Manchu Traditional Residence in Chengde Taking the Fengning as Example**. Master's thesis, Jilin Jianshu University.
- Zhang, Q. Q. (2018). **Research on the Legal Protection of Traditional Handicraft Intangible Cultural Heritage in Tibet**. Master's thesis, Tibet University.
- Zhang, W. Y. (2017). **Action Research on School-based Curriculum Development of Intangible Cultural Heritage in Shi Ji Jin Yuan Primary School Taking Bai Tie-dye Technique as An Example**. Master's thesis, Yunnan University.
- Zhang, Y. Y. (2013). **The Research of Intangible Cultural Heritage Comes into The Fine Arts Curriculum Resources System**. Doctoral Dissertation, Capital Normal University.
- Zhao, S. D., & Wang, Y. W. (2013, November-December). The Traditional Minority Manual Skill Inheritance and Protection Research from The Perspective of Cultural Ecology. **Guizhou Ethnic Studies**, **35(6)**, 49-52.

Zhou, L. J., Cui, J. M., & Yin, Q. (2021, September-October). Research on the Protection Strategies of Manchu Traditional Village Cultural Space from the Perspective of Intangible Cultural Heritage. A Case Study of Lalin Town, Jingqi Cultural District. *Archicreation*, **27(5)**, 169-175.

The Air Force Civil Servants 's Quality of Working Life at Chai Badan Air Weapons Training Field Chaibadan District Lopburi Province

Parinya Chansawang

Master of Public Administration Program in Public Administration

Thepsatri Rajabhat University

Mayuree Rattanasermphong and Wasita Kerdphonprasopsak

Assistant Professor, Dr. Department of Public Administration

Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: minmin6635455@gmail.com

Received: December 9, 2023 Revised: January 15, 2024 Accepted: January 22, 2024

Abstract

This research aims to: 1. study the level of work-life quality among Royal Thai Air Force officers at the Chai Badan Air Weapon Training Range, Lopburi Province and 2. compare personal factors with the quality of work-life levels of the Royal Thai Air Force officers. A quantitative research approach was employed with the samples of 112 Royal Thai Air Force officers of the organization. The data collection tools included a questionnaire with a content validity index (IOC) ranging from 0.67 to 1.00 and a Cronbach's alpha reliability coefficient of 0.971. For data analysis, percentage, mean (\bar{x}), standard Deviation (S.D.), and F-test were employed.

The results showed that 1. the overall quality of work-life among Royal Thai Air Force officers at the Chai Badan Air Weapon Training Range, was rated at a high level. When considering specific aspects, the highest average was found in personal development, followed by a safe and hygienic environment and career advancement and job security, and work-life balance was rated the lowest and 2. a comparison of work-life quality based on marital status revealed statistically significant differences at the .05 level, while differences in job positions showed statistically significant differences at the .001 level. However, no statistically significant differences were found based on age, education level, income, or work experience.

Keywords: Quality of Work Life, Air Force Civil Servants, Chai Badan Air Weapons Training Range

คุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศของสนามบินฝักใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

ปริญญา จันทร์สว่าง

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มยุรี รัตนเสริมพงศ์ และ วาสิตา เกิดผลประสพศักดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: minmin6635455@gmail.com

ได้รับบทความ: 9 ธันวาคม 2566 ปรับปรุงแก้ไข: 15 มกราคม 2567 ตอรับตีพิมพ์: 22 มกราคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศของสนามบินฝักใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศสนามบินฝักใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี 2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคลกับระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการทหารอากาศสนามบินฝักใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการทหารอากาศสนามบินฝักใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จำนวน 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค เท่ากับ .971 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศสนามบินฝักใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรีในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะและด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน และลำดับสุดท้ายคือ ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว และ 2. เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศสนามบินฝักใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จำแนกตาม สถานภาพการสมรสต่างกัน พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับตำแหน่งงานต่างกัน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และประสบการณ์ทำงานต่างกัน ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตในการทำงาน, ข้าราชการทหารอากาศ, สนามฝักใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล

บทนำ

คุณภาพชีวิตในการทำงาน ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งเพราะคนเป็นทรัพยากรที่มีค่า และมีความสำคัญต่อองค์กร การให้ความเอาใจใส่ต่อทรัพยากรบุคคล จึงถือเป็นเรื่องที่ต้องกระทำ ทั้งนี้เพราะจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ หากมีการให้ผลตอบแทนที่ดีมีสวัสดิการที่สร้างความมั่นคง ให้โอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งงาน มีการมอบรางวัลประกาศเกียรติคุณและมอบเครื่องหมายเกียรติยศ 4 ให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานดีและรับผิดชอบต่อหน้าที่ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน สร้างแรงจูงใจและทำให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร เกิดความผูกพันและจงรักภักดีต่อองค์กร ปฏิบัติงานเต็มความสามารถ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้การปฏิบัติงานของบุคลากรที่ดีขึ้น แต่คุณภาพชีวิตในการทำงาน ในแต่ละองค์กร มีความหลากหลายแตกต่างกัน เช่น ความหลากหลายและความซับซ้อนของงานลักษณะการบริหารงาน ความพร้อมของอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยีที่จัดสรรให้กับผู้ปฏิบัติงาน อย่างทั่วถึง ซึ่งแตกต่างตามนโยบายของแต่ละหน่วยงานหรืองบประมาณที่ได้รับ แต่ละองค์กรจึงต้องศึกษาความสอดคล้องในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานในด้านต่างๆ ให้เหมาะสมกับบุคลากร และองค์กร (มุสต่อพาหมัดบินเฮด, 2565, หน้า 14-15)

สนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล ตำบลเขาแหลม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้สังกัดกองบิน 2 ภารกิจสำคัญเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับการซ้อมรบเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับข้าราชการทหารอากาศสำหรับภารกิจสำคัญของทางกองทัพอากาศ ซึ่งในการทำงานที่สนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล วัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการทำงานยังขาดแคลน หากมีวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่พอเพียงสำหรับการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน จะส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และการจัดสรรบุคลากรในการทำงาน ไม่ตรงตามทักษะหรือตำแหน่งงานที่รับผิดชอบ ขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน ทำให้ผลลัพธ์ในการทำงานไม่ได้ประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ หากมีการวัดความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อจัดให้ตรงตามความชำนาญงานของแต่ละบุคคล จะส่งผลให้ประสิทธิผลของงานนั้นออกมาได้อย่างดีขึ้น คุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ในด้านของรายได้อาจจะยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต เมื่อเปรียบเทียบกับการทำงานของแต่ละบุคลากรในองค์กร ซึ่งควรจะมีการจัดการอบรมพัฒนาในด้านความรู้ในการบริหารรายได้ของตนให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ด้านสิ่งแวดล้อมของการทำงานเป็นสถานที่ทำงานที่ยังไม่ค่อยมีความปลอดภัย โดยผู้บังคับบัญชาควรจัดการสภาพแวดล้อมและการจัดส่วนให้ข้าราชการมีที่พักผ่อนได้อย่างเพียงพอ ด้านการเปิดโอกาสให้พัฒนาความรู้ อาจจะยังมีโอกาสให้บุคลากรที่สนใจได้ไม่ทั่วถึง เนื่องจากโครงการต่างๆ มีจำนวนจำกัดและคนในองค์กรมีสมาชิกจำนวนมากทำให้การอบรมไม่ทั่วถึงทุกคน ในองค์กรควรจัดสรรบุคลากรในองค์กรให้พัฒนาความรู้ความสามารถให้เท่าเทียมกัน เพื่อส่งผลต่อการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ด้านลักษณะงานที่ส่งเสริมความเจริญเติบโต โอกาสในการก้าวหน้าในด้านหน้าที่การงานมีการแข่งขันสูง เนื่องจากต้องมีการสอบเทียบแข่งขันกับทั้งคนภายในและภายนอกองค์กร ควรเพิ่มการเรียนการศึกษาเพื่อให้ข้าราชการต่อยอดในสายงานของตนเอง การสร้างบรรยากาศในการทำงาน ซึ่งในองค์กรควรต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน และจัดสรรทรัพยากรมนุษย์ในด้านทักษะความชำนาญของแต่ละบุคคลให้เหมาะสมกับลักษณะงานของบุคลากร เพื่อเกิดประสิทธิภาพของคุณภาพงานให้ออกมาดียิ่งขึ้น ซึ่งคุณภาพชีวิตของข้าราชการ

ทหารอากาศของหน่วยสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัชบาดาลที่จะปฏิบัติงาน จึงเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัว และส่งผลโดยตรงต่อข้าราชการทหารอากาศภายในสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัชบาดาล เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาหรือข้อผิดพลาดในการ สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของทหารอากาศ (ภารกิจโครงสร้างสนามฝึกใช้อาวุธชัชบาดาล, กองบิน 2, 2565)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัชบาดาล จังหวัดลพบุรี เพื่อนำข้อบกพร่องและข้อปัญหาไปใช้เป็นข้อมูลให้กับผู้บังคับบัญชา เพื่อเป็นแนวทางและวางแผนส่งเสริมคุณภาพชีวิตข้าราชการทหารให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และยังเป็นการพัฒนากำลังใจของหน่วยสนามฝึกใช้อาวุธชัชบาดาล ตำบลเขาแหลม อำเภอชัชบาดาล จังหวัดลพบุรี ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บังคับบัญชาของหน่วยทุกระดับชั้นต้องให้การเอาใจใส่ดูแล เพราะกำลังใจของทหาร จะเป็นปัจจัยหลักสำคัญที่จะทำการปฏิบัติภารกิจบรรลุถึงเป้าหมายได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานข้าราชการทหารอากาศของสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัชบาดาล อำเภอชัชบาดาล จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานข้าราชการทหารอากาศของสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัชบาดาล อำเภอชัชบาดาล จังหวัดลพบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน

ความหมายคุณภาพชีวิตการทำงาน

Louis (1998, p.6) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิตการทำงานไว้ว่า หมายถึง ความสามารถที่จะจัดการชีวิตส่วนตัวกับชีวิตการทำงานให้เกิดความสมดุลกัน ซึ่งบริษัทควรที่จะที่มงานในการทำงานและให้ความสนใจกับคุณภาพชีวิตการทำงาน

โรบินสัน (อ้างถึงใน ดาราวิ สนธิเณร, 2563, หน้า 19) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิตการทำงานว่าหมายถึง กระบวนการที่องค์การได้ทำการตอบสนองต่อความต้องการของพนักงานจากการพัฒนา กลไกต่างๆ ที่เอื้ออำนวยให้พนักงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในสิ่งที่มีผลกระทบต่อการทำงานของพนักงานหรือคุณภาพชีวิตในการทำงานเปรียบเสมือนแนวคิดที่ครอบคลุมปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นในการกำหนดเป้าหมายร่วมกันในการทำให้องค์การมีความเป็นมนุษย์ความเจริญและการมีส่วนร่วมด้วย

Skovan (1983, p.18) ได้ให้คำจำกัดความของคุณภาพชีวิตการทำงานไว้ว่า คุณภาพการทำงานเป็นกระบวนการขององค์การทำให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของสมาชิกทุกระดับขององค์การในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงาน วิธีการ และผลลัพธ์ต่างๆ ให้ดีขึ้น กระบวนการที่ยึดหลักค่านิยมร่วมกันนี้มุ่งบรรลุเป้าหมาย สองมิติ คือ ประสิทธิภาพขององค์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในองค์การ

ผจญ เฉลิมสาร (อ้างถึงใน พิรัญญา นิลพันธ์, 2561, หน้า 15) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตการทำงาน (Quality of Working Life) เป็นองค์ประกอบหรือเป็นมิติหนึ่งที่สำคัญของคุณภาพชีวิต (Quality of Life) แนวความคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานได้ กำเนิดและแพร่หลายในประเทศอุตสาหกรรม หากกล่าวถึง ความหมายของคำว่า คุณภาพชีวิตการทำงานแล้ว เราจะพบว่า มีผู้รู้ นักวิชาการ หรือผู้เกี่ยวข้องได้ให้ความหมาย หรือคำนิยาม ไว้น่าสนใจหลายประเด็น คือ

1. เป็นการสร้างสรรค์บรรยากาศที่จะทำให้ผู้ใช้แรงงานได้รับความพึงพอใจในการทำงานสูงขึ้น โดยผ่านการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาสำคัญขององค์การ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อชีวิตการทำงานของพวกเขา นั่นคือ หมายคามรวมถึงการปรับปรุง การบริหารเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ โดยทำให้มีประชาธิปไตยในสถานที่ทำงานเพิ่มมากขึ้น เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุง ประสิทธิภาพขององค์การ ทั้งนี้เป็นการเปิดโอกาสใหม่ๆ ให้ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับได้นำเอาสติปัญญา ความเชี่ยวชาญ ทักษะและความสามารถอื่นๆ มาใช้ในการทำงานย่อมทำให้พนักงานหรือกำลังแรงงานได้รับความพึงพอใจสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติและพฤติกรรมภายในกลุ่ม และองค์การขึ้น เช่น การขาดงานลดคุณภาพของผลิตภัณฑ์ดีขึ้น การกวดขันเกี่ยวกับวินัยผ่อนคลายลง ความคับข้องใจลดลง เป็นต้น

2. คุณภาพชีวิตการทำงานมีความหมายทั้งทางกว้างและทางแคบ ซึ่งได้รวบรวมความหมายของคุณภาพชีวิตการทำงานไว้ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- 2.1 คุณภาพชีวิตการทำงานในความหมายอย่างกว้าง หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตการทำงาน ซึ่งประกอบด้วย ค่าจ้าง ชั่วโมงการทำงาน สภาพแวดล้อมการทำงาน ผลประโยชน์และบริการ ความก้าวหน้าในการทำงานและการมีมนุษยสัมพันธ์สิ่งเหล่านี้ล้วน แล้วแต่สร้างแรงจูงใจและความพึงพอใจสำหรับคนงาน

- 2.2 คุณภาพชีวิตการทำงานในความหมายอย่างแคบ คือ ผลที่มีต่อคนงาน ซึ่งหมายถึง การปรับปรุงในองค์การและลักษณะงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงานควรได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ สำหรับการส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของแต่ละบุคคลและรวมถึง ความต้องการของพนักงานในเรื่องความพึงพอใจในงาน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่จะมีผลต่อ สภาพการทำงานของเขาด้วย

- 2.3 คุณภาพชีวิตการทำงานในแง่มนุษยธรรม หมายถึง การคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ในการทำงาน (Humanization of Work) ซึ่งประเทศฝรั่งเศสและประเทศที่พูดภาษาฝรั่งเศส ใช้คำว่า การปรับปรุงสภาพการทำงาน (Improvement of Working Condition) ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ใช้คำว่า การคุ้มครองแรงงาน (Workers' Protection) กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียหรือในญี่ปุ่น ใช้คำว่า สภาพแวดล้อมการทำงาน (Working Environment) และความเป็นประชาธิปไตยในสถานที่ทำงาน (Democratization of the Workplace) คุณภาพชีวิตการทำงานมีความหมายครอบคลุมถึงวิธีการ แนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีที่ส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจมากขึ้น

จากทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าคุณภาพชีวิตการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในงานเพื่อเสริมสร้างคุณประโยชน์ให้แก่องค์การเป็นการเสริมคุณค่าของงานที่บุคลากรทำโดยชี้ให้เห็นงานที่บุคลากรทำนั้นเป็นงานที่สำคัญ และบุคลากรเป็นส่วนที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้งานนั้นๆ ประสพผลสำเร็จผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญกับความรูสึกนึกคิดและจิตใจ

ของคนที่ทำงานให้ความสำคัญกับคนมากขึ้นโดยถือว่าคนเป็นสินทรัพย์อย่างหนึ่งขององค์กรและทำให้งานนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัตนา แสงบุญราศรี (2561) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร สังกัดศูนย์รักษาความปลอดภัยกองบัญชาการกองทัพไทย ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือด้านความก้าวหน้าและได้รับการพัฒนาด้านพึงพอใจของสภาพสังคมในที่ทำงาน ด้านงานและประโยชน์ต่อสังคม ด้านผลตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานที่มีความปลอดภัย และถูกสุขลักษณะและด้านมีสิทธิส่วนบุคคลปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการทหาร สังกัดศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการกองทัพไทยที่มีอายุและอายุราชการที่ต่างกัน ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร สังกัดศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการกองทัพไทยต่างกัน ข้อมูลส่วนบุคคลของข้าราชการทหาร สังกัดศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการกองทัพไทยที่มีอายุและระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการกองทัพไทยต่างกัน

ดาราวี สนธิเนตร (2563) ได้ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพชีวิต การปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 216 คน โดยใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรีมีคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานในระดับสูง จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ตัวแปรทางด้าน เพศ รายได้ต่อเดือน อายุราชการ และตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี มีผลต่อคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรทางด้านระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

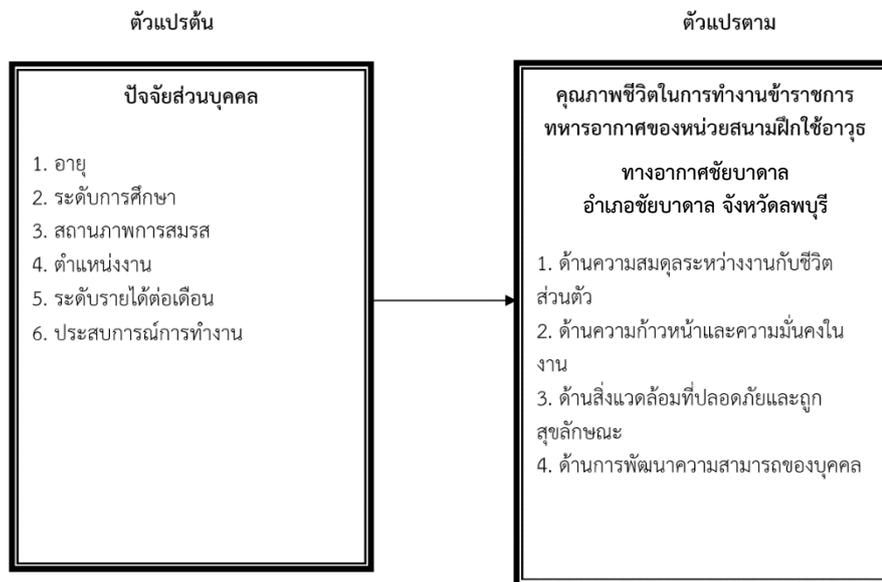
ชัยสิทธิ์ สุวรรณน้อย (2563) ได้ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการทหารอากาศกองบิน 21 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และได้ศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการทหารอากาศกองบิน 21 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีโดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เงินเดือน ตำแหน่ง กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ ข้าราชการทหารอากาศกองบิน 21 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี รวมทั้งหมด 263 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน และมีความเชื่อมั่น 0.95 ได้แบบสอบถามคืนมาทุกฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (T-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบรายคู่ตามวิธีการฟิชเชอร์ (LSD) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการทหารอากาศกองบิน 21 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวม

มีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงลำดับคุณภาพชีวิตการทำงานแต่ละด้าน จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านสิทธิส่วนบุคคล ด้านการทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ด้านความเป็นประโยชน์ต่อสังคม ด้านโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง ด้านความก้าวหน้า และความมั่นคงในงานด้านสภาพการทำงานที่มีความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ ด้านการได้รับ ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม และด้านจังหวะชีวิต 2. การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการทหารอากาศกองบิน 21 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อจำแนกตามเพศ และระดับการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตาม อายุ ประสบการณ์ ในการทำงาน เงินเดือน และตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรุรรา กล้าหาญ (2563) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงานของพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ 1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ 2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ โดยจำแนกตามปัจจัยประชากร 3. เพื่อศึกษา คุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ จำนวน 390 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ เชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบ โดยใช้สถิติ T-test และสถิติความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบ ความแตกต่างระหว่างตัวแปร จะนำไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD และใช้สถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ อายุงาน (ปี) ต่างกันทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไม่ต่างกัน และพนักงาน การรถไฟแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ที่มีระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกันทำให้ประสิทธิภาพ ในการทำงานต่างกัน ส่วนคุณภาพชีวิตในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับในสังคม และด้าน ความสมดุลของชีวิตทำงานและครอบครัว มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานการรถไฟ แห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาคุณภาพชีวิตในการ ทำงานข้าราชการทหารของหน่วยสนามฝึกใช้อาวุธชัยบาดาล ได้ศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ คุณภาพชีวิตการทำงานของ Walton (1973, pp. 11-21), Huse, & Cummings (1985, pp. 199-200) ผจญ เฉลิมสาร (2540, หน้า 23) รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากนั้นมาทำการสังเคราะห์จนได้เป็น กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการทหารอากาศของหน่วยสนามบินใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จำนวน 157 คน (ข้อมูลกำลังพลกองบิน 2, กองบิน 2, 2565, ย่อหน้า 2 - 3)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการทหารอากาศของหน่วยสนามบินใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Krejcie, & Morgan (1970) ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 112 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ตำแหน่งงาน ระดับรายได้ต่อเดือน ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานข้าราชการทหารอากาศของหน่วยสนามบินใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ประกอบไปด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว
2. ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน
3. ด้านสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ
4. ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) โดยกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนน

3. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการจากภาคสนาม (Field Data Collection and Compilation) โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการนำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 112 คน และเก็บคืนมา จำนวน 112 คิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับราชการทหารอากาศของหน่วยสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ตามดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ตำแหน่งงาน ระดับรายได้ต่อเดือน และ ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 คุณภาพชีวิตในการทำงาน ข้าราชการทหารอากาศของสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงาน ข้าราชการทหารอากาศของสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จำแนกตามปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แปลผลค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ Best (1997, p.190) ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.51 - 5.00	หมายถึง คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับน้อยที่สุด

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุน้อยกว่า 25 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 26.78 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 58.92 สถานภาพการสมรส โสด จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 61.60 ตำแหน่งงานชั้นประทวน จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 49.10 ระดับรายได้ต่อเดือน ปัจจุบัน (เฉพาะเงินเดือน ไม่รวมค่าครองชีพ ค่าเลี้ยงชีพ หรือเงินเพิ่มอื่นๆ) ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 33.03 ประสบการณ์การทำงาน 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 30.35

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานข้าราชการทหารอากาศของหน่วยสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

ตาราง 1 คุณภาพชีวิตในการทำงานข้าราชการทหารอากาศของหน่วยสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศ ชัยบาดาล อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี

คุณภาพชีวิตในการทำงานข้าราชการทหารอากาศ ของหน่วยสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว	3.65	0.97	มาก	4
ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน	3.66	0.90	มาก	3
ด้านสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ	3.74	0.88	มาก	2
ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล	3.86	0.80	มาก	1
รวม	3.72	0.89	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงาน ข้าราชการทหารอากาศของสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.80) รองลงมา คือด้านสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.88) ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.90) และด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.97) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศชัยบาดาล อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี จำแนกตามปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศ จำแนกตามอายุ

แบบสอบถาม คุณภาพชีวิต	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p	ผลทดสอบ
ด้านความ สมดุลระหว่าง งานกับชีวิต ส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	2.20	7	0.31	0.32	0.94	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	101.90	104	0.98			
	รวม	104.10	111				
ด้านความ ก้าวหน้าและ ความมั่นคงใน การทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	1.77	7	0.25	0.29	0.95	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	88.81	104	0.85			
	รวม	90.58	111				

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศ จำแนกตามอายุ (ต่อ)

แบบสอบถาม คุณภาพชีวิต	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p	ผลทดสอบ
ด้านสิ่งแวดล้อม ที่ปลอดภัยและ ถูกสุขลักษณะ	ระหว่างกลุ่ม	2.34	7	0.33	0.41	0.88	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	83.02	104	0.79			
	รวม	85.37	111				
ด้านการพัฒนา ความสามารถ ของบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	3.42	7	0.48	0.75	0.62	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	66.59	103	0.64			
	รวม	70.01	110				
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2.43	7	0.35	0.44	0.84	ไม่แตกต่าง
	ภายในกลุ่ม	85.08	104	0.81			
	รวม	87.51	111				

** $p \leq .01$

จากตาราง 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบพบว่า ข้าราชการทหารอากาศของหน่วยสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล อำเภอย้ายบาดาล จังหวัดลพบุรี จำแนกตามอายุ ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากการศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานข้าราชการทหารอากาศของสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล อำเภอย้ายบาดาล จังหวัดลพบุรี ผู้ศึกษาได้พบประเด็นสำคัญที่ควรจะนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว พบว่า ในภาพรวมมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เกิดจากข้าราชการทหารอากาศสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ได้ปฏิบัติตามนโยบายกองทัพอากาศ ซึ่งมีการเสริมสร้างความสุขในการดำรงชีวิตควบคู่ไปพร้อมกันกับเวลาการทำงาน เพื่อให้ข้าราชการมีเวลาในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีเวลาให้กับการดูแลครอบครัว อยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนิรุทธ์ รัฐพร (2560) ได้วิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการกรมกำลังพลทหารอากาศ ผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของกรมกำลังพลทหารอากาศในภาพรวมอยู่ในระดับดี ด้านความสมดุลของช่วงเวลาที่ใช้ในการทำงาน และช่วงเวลาที่พักผ่อนมีความเป็นส่วนตัวได้อย่างเหมาะสม

1.2 ด้านความก้าวหน้า พบว่า ในภาพรวมมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เกิดจากข้าราชการทหารอากาศสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ได้ปฏิบัติตามนโยบายกองทัพอากาศ ซึ่งเสริมสร้างให้กำลังพล มีคุณภาพชีวิตที่ดีและเปี่ยมไปด้วยความสุข ทั้งก่อนเข้ารับ

ราชการ ขณะรับราชการ และหลังเกษียณราชการ ให้ข้าราชการรัฐสภาฯ มุ่งคงในหน้าที่การงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัตนา แสงวงบุญราศรี (2561) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร สังกัดศูนย์รักษาความปลอดภัยกองบัญชาการกองทัพไทย ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร ศูนย์รักษาความปลอดภัยกองบัญชาการกองทัพไทย โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความก้าวหน้าและการได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ข้าราชการมีความก้าวหน้าอยู่ตลอด

1.3 ด้านสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ พบว่า ในภาพรวมมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เกิดจากข้าราชการทหารอากาศของหน่วยสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ได้ปฏิบัติตามนโยบายกองทัพอากาศ ซึ่งพัฒนาระบบสวัสดิการ ตลอดจนเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้ตอบสนองต่อความต้องการของกำลังพล เพื่อเป็นขวัญกำลังใจของคุณภาพชีวิต จะได้มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรภา กล้าหาญ (2563) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ อายุงาน (ปี) ต่างกันทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไม่ต่างกัน และพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ ที่มีระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่างกัน ส่วนคุณภาพชีวิตในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับในสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงาน มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่

1.4 ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล พบว่า ในภาพรวมมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เกิดจากข้าราชการทหารอากาศของหน่วยสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ได้ปฏิบัติตามนโยบายกองทัพอากาศ ซึ่งพัฒนาขีดความสามารถของข้าราชการทหารอากาศ เพื่อให้ปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันสมัยต่อสถานการณ์ในโลกปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ จิรศักดิ์ สระบัวทอง (2563) ได้ศึกษาระดับและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร สังกัดหน่วยกองพลทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการทหาร สังกัดหน่วยกองพลทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล

2. การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จำแนกตามปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ตำแหน่งงาน ระดับรายได้ต่อเดือน ประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวม พบว่า ข้าราชการทหารอากาศของหน่วยสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาลที่มีสถานภาพและระดับตำแหน่งงานแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน และผู้ข้าราชการทหารอากาศของหน่วยสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาลที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน

2.1 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จำแนกตามอายุ ในภาพรวมและรายด้าน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรืออาจกล่าวได้ว่าอายุที่แตกต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเกิดจากของข้าราชการทหารอากาศของหน่วยสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาลที่มีอายุต่างกันไม่ได้มีส่งผลโดยตรงกับการทำงาน เนื่องจากสังคมข้าราชการเป็นสังคมที่รักกันแบบพี่น้อง ความต่างของอายุจึงไม่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิริญญา นิลพันธ์ (2561) เรื่องคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานในสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 5 ตำบลคลัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า อายุต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จำแนกตามสถานภาพ ในภาพรวมพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรืออาจกล่าวได้ว่าสถานภาพที่แตกต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่แตกต่างกัน และเมื่อแยกพิจารณาในระดับคุณภาพชีวิตรายด้าน พบว่า สถานภาพของข้าราชการทหารอากาศของหน่วยสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาลที่แตกต่างกัน ทำให้ข้าราชการที่มีสถานภาพโสดมีการแบ่งเวลาการทำงานกับชีวิตส่วนตัวได้ดีกว่าข้าราชการที่มีสถานภาพสมรส เนื่องจากการปฏิบัติงานมีการปฏิบัติทั้งในและนอกเวลางาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนรรฆ อีสเฮาะ (2562) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรืออาจกล่าวได้ว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเกิดจากของข้าราชการทหารอากาศของหน่วยสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาลที่มีระดับการศึกษาต่างกันไม่ได้มีการนำความรู้ในระดับการศึกษาแขนงต่างๆ ที่แต่ละบุคคลมาใช้ในงาน ซึ่งงานทางราชการไม่ได้นำความรู้ทางการศึกษามาประกอบ เพียงอาศัยความเข้าใจและความชำนาญในงานมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัยสิทธิ์ สุวรรณน้อย (2563) ได้ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการทหารอากาศกองบิน 21 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการทหารอากาศกองบิน 21 ที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับตำแหน่ง ในภาพรวมพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 หรืออาจกล่าวได้ว่าระดับตำแหน่งที่แตกต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่แตกต่างกัน และเมื่อแยกพิจารณาในระดับคุณภาพชีวิตรายด้าน พบว่า ระดับตำแหน่งของข้าราชการทหารอากาศของหน่วยสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาลที่แตกต่างกันมีผลทำให้การทำงานของข้าราชการแตกต่างกัน ซึ่งแต่ละระดับตำแหน่ง มีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันออกไป เนื่องจากระดับตำแหน่งที่สูงขึ้นต้องมีความรับผิดชอบสูงขึ้นและการปฏิบัติงานต้องมีความเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดาราวี สนิธิเณร (2563) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงาน

ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรีต่างกัน มีผลต่อคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.5 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมและรายด้าน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัวพบความแตกต่างอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01 หรืออาจกล่าวได้ว่า ข้าราชการทหารอากาศของหน่วยสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล มีการแบ่งเวลาในการทำงานได้อย่างไม่เหมาะสมกับชีวิตประจำวัน เนื่องจากประสบการณ์ในการปฏิบัติที่ต่างกัน อาจส่งผลต่อการวิเคราะห์การทำงานได้อย่างไม่รอบคอบและถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายชล คงทิม (2562) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินกับปัจจัยส่วนบุคคล ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.6 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จำแนกตามรายได้ ในภาพรวมและรายด้าน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรืออาจกล่าวได้ว่ารายได้ ที่แตกต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเกิดจากของข้าราชการทหารอากาศของหน่วยสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาลที่มีรายได้ต่างกันสามารถจัดการกับรายได้โดยการเรียนรู้การบริหารทางการเงิน และไม่มีผลต่องานในหน้าที่หรืองานที่มอบหมาย ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิศโสภา ทีฆาวงค์ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า พนักงานส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ที่มีรายได้แตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

คุณภาพชีวิตในการทำงานและประสิทธิภาพในองค์กร ของข้าราชการสนามฝึกใช้อาวุธชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์เชิงบวก ดังนั้น องค์กรควรมีการวางแผน กำหนด นโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการสามารถที่จะปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด พร้อมกับให้ความสำคัญของข้าราชการ โดยให้ผู้บังคับบัญชาระดับบนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เกิดความคุ้นเคยใกล้ชิดกันระหว่างข้าราชการและผู้บังคับบัญชาระดับสูง รวมทั้งวางเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ข้าราชการมีความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ตรงกัน ระหว่างผู้บังคับบัญชาและข้าราชการ อันจะก่อให้เกิดแรงผลักดันที่จะส่งเสริมให้องค์กรมีแรงขับเคลื่อน มีการเจริญเติบโตไปในทิศทางที่ดี โดยเฉพาะเมื่อข้าราชการมีความรักต่อองค์กร มีความสุขที่จะอยู่ในองค์กร มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความผูกพันกับองค์กร ก็จะเป็นแรงผลักดันให้งานออกมามีคุณภาพที่ดี และเป็นองค์กรที่มีผลงานตามเป้าหมายการปฏิบัติงานขั้นแนวหน้าของประเทศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บังคับบัญชาหน่วยสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล ตำบลเขาแหลม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ควรมีการจัดวันพัก แต่ละหน่วยย่อยในที่ทำงาน เพื่อเป็นการแบ่งเวลากันทำงาน ให้ข้าราชการมีเวลาให้กับครอบครัว

2. ควรกำหนดให้มีแผนพัฒนาบุคคลที่ส่งเสริมข้าราชการให้มีโอกาสได้ฝึกอบรมและพัฒนาสายงานอาชีพทหาร โดยการเปิดโอกาสให้ได้เข้าร่วมอบรมสัมมนาหลักสูตรระยะสั้นต่างๆ หรือให้มีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อความก้าวหน้าและเพื่อเป็นการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่

3. ควรให้มีการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานให้น่าทำงาน มีสภาพที่เหมาะสมสำหรับการทำงาน โดยการปรับสภาพแวดล้อมให้มีความร่มรื่น สะอาด มีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างที่เพียงพอ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง เกี่ยวกับสมรรถนะการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการทหารอากาศ สนามฝึกใช้อาวุธชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

2. ควรศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรและแรงจูงใจในการทำงานของข้าราชการทหารอากาศสนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตกับความผูกพันต่อองค์กรที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพองค์กร

เอกสารอ้างอิง

- กองบิน 2. (2565). ข้อมูลกำลังพลกองบิน 2. สืบค้น มกราคม 28, 2565, จาก <https://wing2.rtaf.mi.th/wing2/index.php/aboutwing2/mission>.
- _____. (2565) ภารกิจโครงสร้าง สนามฝึกใช้อาวุธชัยบาดาล กองบิน 2. สืบค้น มกราคม 28, 2565, จาก <https://wing2.rtaf.mi.th/wing2/index.php/aboutwing2/mission>.
- จิระศักดิ์ สระบัวทอง. (2563). คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร สังกัดหน่วย กองพลทหารปืนใหญ่ ต่อสู้อากาศยาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- ชัยสิทธิ์ สุวรรณน้อย. (2563). คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการทหารอากาศกองบิน 21 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ดาราวี สนธิเณร. (2563). คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัด สุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ผจญ เฉลิมสาร. (2540, มีนาคม-เมษายน). คุณภาพชีวิตการทำงาน. วารสารเพื่อการพัฒนาผลผลิต: *Productivity World*, 2(7), 22-25.
- พิริญา นิลพันธ์. (2561). คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานในสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ที่ 5 ตำบลคลัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- พิศโสภา ทีฆาวงศ์. (2560). คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัด เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- มุสตอฟา หมัดบินเฮด. (2565). คุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รัตนา แสงบุญราศรี. (2561). คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร สังกัดศูนย์รักษา ความปลอดภัยกองบัญชาการกองทัพไทย. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก.
- สายชล คงทิม. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการสำนักงาน การตรวจการเงินแผ่นดิน. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อนิรุทธ์ รัฐพร. (2560). คุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการกรมกำลังพลทหารอากาศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรรวรา กล้าหาญ. (2563). คุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- อนรรฆ อีสเฮาะ. (2562). **คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอกะทือ จังหวัดสงขลา**. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Best, J. W. (1997). **Research in Education** (3rd ed). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Huse, E. F., & Cummings, T. (1985). **Organization Development and Change** (3rd ed.). Minnesota: West Publishing.
- Louis, R. N. (1998). **Participation Productivity and Quality of Work Life**. London: Prentice-Hall
- Skrovan, D. J. (1983). **Quality of Work Life: Perspectives for Business and The Public Sector**. Massachusetts: Addison-Wesley.
- Walton, R. E. (1973). Quality of Working Life: What is it?. **Sloan Management Review**, **15(1)**, 11- 21.
- Krejie, R. V., & Morgan, D. W. (1970, Autumn). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, **30(3)**, 607-610.

Strategies Translation of Shopping malls Chinese Names in Muang Bandon District, Surat Thani Province

Pichai Kaewbut

Faculty of Liberal Arts and Management Sciences

Prince of Songkla University, Surat Thani Campus

Corresponding Author: Shi_yu16@hotmail.com

Received: November 23, 2023 **Revised:** December 18, 2023 **Accepted:** December 22, 2023

Abstract

This research aims to study the translation strategies used for Chinese shop names in Ban Don City, Surat Thani Province. Data were collected from 54 Chinese shop signs along six routes. The data collection involved field visits and photographic recordings conducted four times between February and April 2023. The results revealed four main translation strategies founded in the Chinese shop signs included: 1. transliteration–34 signs which were 1.1 transliteration from Teochew Chinese to Thai without semantic meaning; 1.2 transliteration from Teochew Chinese to Thai with semantic meaning; 1.3 transliteration from Teochew Chinese to Thai without semantic meaning, with added words; 1.4 transliteration from Teochew Chinese to Thai with semantic meaning, with added words; 1.5 transliteration from Hokkien Chinese to Thai without semantic meaning and 1.6 transliteration from Hokkien Chinese to Thai with semantic meaning; 2. meaning-based translation-3 signs; 3. mixed translation between interpretation and transliteration for 8 signs including 3.1 transliteration from Teochew Chinese to Thai with embedded meaning; 3.2 transliteration from Teochew Chinese to Thai with broader-to-narrower meaning and added words; 3.3 use of specific names from Chinese translated into Thai with embedded meaning or added words and 3.4 transliteration from Teochew Chinese to Thai with embedded meaning and added words and 4. creation of New Names – 9 signs including 4.1 creation of new names using Thai sounds; 4.2 creation of new names unrelated to the original meaning; 4.3 creation of new names with added words; 4.4 Creation of new names with related meanings and 4.5 Creation of new names using transliteration from Teochew Chinese. The primary translation strategies used by the shops align with the translation framework proposed by Kanokporn Numtong (2021) Additionally, the translation strategies in the Chinese shop signs reflect unique characteristics associated with cultural beliefs, references to literature, or notable individuals.

Keywords: Chinese-Thai Translation Strategies, Shopping Mall's Name, Chinese, Surat Thani

กลวิธีการแปลชื่อห้างร้านภาษาจีนในเขตเมืองบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิชัย แก้วบุตร

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

Corresponding Author: Shi_yu16@hotmail.com

ได้รับบทความ: 23 พฤศจิกายน 2566 ปรับปรุงแก้ไข: 18 ธันวาคม 2566 ตอรับตีพิมพ์: 22 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการแปลชื่อห้างร้านภาษาจีนในเขตเมืองบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเก็บข้อมูลจากป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีน จำนวน 6 เส้นทาง รวมจำนวน 54 ป้าย เก็บข้อมูลโดยการลงพื้นที่บันทึกภาพจำนวน 4 ครั้ง ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน 2566 ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการแปลที่ปรากฏในป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีนเขตเมืองบ้านดอน มี 4 ประเภท ได้แก่ 1. การแปลทับศัพท์ (การแปลทับเสียง) จำนวน 34 ป้าย ประกอบด้วย 1.1 การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนแต่จื๊วเป็นภาษาไทยแบบไม่สื่อความหมาย 1.2 การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนแต่จื๊วเป็นภาษาไทยแบบสื่อความหมาย 1.3 การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนแต่จื๊วเป็นภาษาไทยแบบไม่สื่อความหมายและเพิ่มคำ 1.4 การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนแต่จื๊วเป็นภาษาไทยแบบสื่อความหมายและเพิ่มคำ 1.5 การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนฮกเกี้ยนเป็นภาษาไทยแบบไม่สื่อความหมาย และ 1.6 การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนฮกเกี้ยนเป็นภาษาไทยแบบสื่อความหมาย 2. การแปลความหมาย จำนวน 3 ป้าย 3. การแปลผสมระหว่างการแปลความหมายและการทับศัพท์ จำนวน 8 ป้าย ประกอบด้วย 3.1 การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนแต่จื๊วเป็นภาษาไทยและให้ความหมายในคำ 3.2 การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนแต่จื๊วเป็นภาษาไทยให้ความหมายกว้างไปแคบและเพิ่มคำ 3.3 การใช้ชื่อเฉพาะจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยให้ความหมายในคำหรือเพิ่มคำ และ 3.4 การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนแต่จื๊วเป็นภาษาไทยให้ความหมายในคำและเติมคำ และ 4. การตั้งชื่อใหม่ จำนวน 9 ป้าย ประกอบด้วย 4.1 การตั้งชื่อใหม่โดยใช้เสียงจากภาษาไทย 4.2 การตั้งชื่อใหม่โดยไม่มีความหมายเดิมเกี่ยวข้อง 4.3 การตั้งชื่อใหม่และเติมคำ 4.4 การตั้งชื่อใหม่โดยความหมายที่สัมพันธ์กัน และ 4.5 การตั้งชื่อใหม่โดยการถ่ายทอดเสียงคำจากภาษาจีนแต่จื๊ว กลวิธีการแปลหลักสอดคล้องกับแนวคิดการแปลของ กนกพร นุ่มทอง (2563) นอกจากนี้ กลวิธีการแปลในป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีนยังมีลักษณะเด่นที่สัมพันธ์กับภูมิหลังทางคติความเชื่อ ชื่อเฉพาะจากวรรณกรรมหรือบุคคลสำคัญ

คำสำคัญ: กลวิธีการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย, ชื่อห้างร้าน, ภาษาจีน, สุราษฎร์ธานี

บทนำ

การอพยพมาตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในประเทศไทยมีบันทึกในเอกสารไทยสมัยรัชกาลที่ 1-5 และบันทึกการเดินทางของชาวตะวันตกอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยมีการกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศซึ่งจุดหมายสำคัญหนึ่งในการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐาน ประกอบอาชีพและทำธุรกิจการค้าคือภาคใต้ของประเทศไทย (สกินเนอร์, จี. วิลเลียม, 2564, หน้า 313-317) ทั้งจังหวัดฝั่งอันดามันและจังหวัดฝั่งอ่าวไทยโดยนักวิชาการด้านชาวจีนโพ้นทะเลทั้งในและต่างประเทศนำเสนอข้อมูลเส้นทางการตั้งถิ่นฐานของชาวจีนอพยพไว้อย่างหลากหลาย เช่น Pan (2008) เสนอข้อมูลการอพยพของชาวจีนแต้จิ๋ว ซึ่งเป็นชาวจีนกลุ่มหลักที่เข้ามาในประเทศไทยว่า โดยส่วนใหญ่จะตั้งถิ่นฐานในกรุงเทพฯ และภาคใต้ฝั่งอ่าวไทยซึ่งพบข้อสังเกตจาก “สมาคมไผ่เลี้ยง แห่งประเทศไทย” จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2522 โดยใช้ชื่อสถานที่ “ไผ่เลี้ยง 普宁” คือ ชื่อเมืองในมณฑลกว่างตง ซึ่งอยู่ด้านตะวันออกของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่งที่ชาวจีนแต้จิ๋วอพยพมาตั้งถิ่นฐาน (Pan, 2008, pp. 61-65) นอกจากนี้ จากผลการศึกษาเรื่อง ศาสนากับสังคมชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยของ Zheng (2005) ที่ให้ทัศนะเกี่ยวกับการขับเคลื่อนศาสนาผ่านภาษาจีน ซึ่งใช้กลไกของสมาคมชาวจีนโพ้นทะเลต่างๆ ในการขับเคลื่อนตามวัตถุประสงค์การก่อตั้งสมาคม เช่น 1. ช่วยเหลือชาวจีนอพยพที่มีถิ่นฐานเกิดเดียวกัน 2. สร้างจิตวิญญาณความสามัคคีผ่านความเชื่อและความศรัทธา เช่น สมาคมชาวจีนไหหลำที่นับถือเจ้าแม่ทับทิมหรือองค์เทวสตรีเทียนโฮ้ว 3. การสนับสนุนสวัสดิการและการประกอบอาชีพ และ 4. จัดการเรียนการสอนภาษาจีน เป็นต้น (Zheng, 2005, pp. 31-36) ด้วยปัจจัยต่างๆ ข้างต้นส่งผลให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีชาวจีนโพ้นทะเลอพยพมาอาศัยและทำธุรกิจการค้าเป็นจำนวนมาก การสื่อสารด้วยอักษรและความจำเป็นในการใช้ภาษาจีนร่วมกับภาษาไทยหรือภาษาอื่นๆ ในป้ายชื่อห้างร้านจึงมีบทบาทความสำคัญในฐานะการให้ข้อมูลระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร นอกจากนี้ ในประเด็นความหลากหลายทางภาษาดังกล่าว อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ได้ให้ความเห็นต่อปรากฏการณ์ทางภาษานี้ว่าเป็นสภาวะพหุภาษา คือ พื้นที่ที่มีการใช้ภาษาหลากหลายอันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างคนต่างเชื้อชาติต่างภาษา (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2548, หน้า 94) ซึ่งสภาวะพหุภาษาดังกล่าวสามารถพบเห็นได้อย่างแพร่หลายบนป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีนในเขตบ้านดอน ซึ่งเป็นจุดภูมิศาสตร์สำคัญอันประกอบด้วย ท่าเรือ ปากแม่น้ำ และจุดพักสินค้าของเรือสินค้าก่อนออกสู่อ่าวไทย โดยป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีนในเขตบ้านดอนมีประเด็นการใช้ภาษาที่น่าสนใจคือ กลวิธีการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย ในประเด็นกลวิธีการแปลมีการศึกษาวิจัยค่อนข้างหลากหลายโดยมีการเก็บข้อมูลจากบทบรรยายใต้ภาพของซีรีส์ ชื่อภาพยนตร์ หนังสือ งานประพันธ์และงานวรรณกรรม เช่น การศึกษากลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยในเรื่องร้านน้ำชา บทละครพูด 3 องก์ ของ วิไล ลิ้มถาวรนนต์, และดารณี มณีลาภ เสนอกลวิธีการแปลโดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ 1. กลวิธีการแปลแบบตรงตัว คือ การถอดความหมายของภาษาต้นฉบับเป็นภาษาปลายทางแบบตัวต่อตัว การแปลตรงตัว การแปลตามตัวอักษร เป็นต้น เพื่อรักษาความหมายและคงความหมายที่สมบูรณ์ และ 2. กลวิธีการแปลแบบอิสระ คือ แนวทางการแปลที่อิงตามภาษาต้นฉบับเป็นหลักแต่อาจมีกลวิธีการแปลอื่นๆ เสริมหรือตัดเติมให้เกิดอรรถรสและความสมบูรณ์ของความหมายในภาษาปลายทางมากยิ่งขึ้น เช่น การเติมคำ การตัดคำ การใช้คำอธิบาย การแปลจากความหมายกว้างเป็นความหมายแคบ เป็นต้น (วิไล ลิ้มถาวรนนต์, และดารณี มณีลาภ, 2565, หน้า 227-230) นอกจากนี้

ยังมีนักวิชาการที่ให้ความเห็นสอดคล้องกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดวิธีการแปลของ กนกพร นุ่มทอง ได้กล่าวถึงแนวทางการแปลชื่อเฉพาะ ดังนี้ 1. การแปลทับศัพท์ (การแปลทับเสียง) 2. การแปลความหมาย 3. การแปลผสมระหว่างการแปลความหมายและการทับศัพท์และ 4. การตั้งชื่อใหม่ (กนกพร นุ่มทอง, 2563, หน้า 34-36)

ภูมิทัศน์เชิงภาษาศาสตร์บนป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีนมีการศึกษาในลักษณะเดียวกันในพื้นที่ต่างๆ เช่น การศึกษาวิธีการแปลชื่อร้านค้าภาษาจีนเป็นภาษาไทยในเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ของ ชานนท์ เชาว์จิรพันธุ์, และนพพร ปัจจัยคุณธรรม (2562, หน้า 60-61) ป้ายและชื่อธุรกิจการค้าในท่าอากาศยานนานาชาติสุราษฎร์ธานี ของพิชัย แก้วบุตร, และนพพรธณ เมืองแก้ว (2563, หน้า 234) การศึกษาวิธีการแปลชื่อธุรกิจร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ของ กรวรรณ พรหมแย้ม (2565, หน้า 222) ที่ชี้ให้เห็นว่า ป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีนที่ปรากฏอย่างแพร่หลายสิ่งที่แฝงอยู่ในป้ายไม่ได้เป็นเพียงการให้ข้อมูลนามาธุรกิจหรือการโฆษณาเท่านั้น หากแต่เป็นเครื่องบันทึกวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนหลากหลายด้าน จากการสำรวจข้อมูลขั้นต้นพบว่า สิ่งที่แฝงอยู่ในป้ายเป็นเครื่องบันทึกวัฒนธรรมต่างๆ เช่นชาติพันธุ์ ต้นทางการอพยพ เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมการตั้งถิ่นฐาน ปรัชญา คติความเชื่อ วิธีการดำรงชีวิต การใช้ชื่อและแซ่สกุล เป็นต้น ซึ่งในประเด็นการใช้ชื่อและแซ่สกุลภาษาจีนมาตั้งเป็นชื่อป้ายห้างร้านนั้น มีการศึกษาของ เมณช สอดส่องกฤษ (2555, หน้า 70-74) ที่สำรวจและศึกษาวิเคราะห์ชื่อร้านค้าภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า กลวิธีหนึ่งในการตั้งชื่อห้างร้านคือการใช้ชื่อและแซ่สกุลมาจัดตั้งเป็นชื่อห้างร้าน จากข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีนมีภูมิหลังที่มีอาจนำเสนอได้โดยตรงในอักษรที่ปรากฏบนป้าย แต่จำเป็นต้องสืบค้นศึกษาและตีความให้ลึกซึ้งจึงจะสามารถวิเคราะห์ภูมิหลังเหล่านี้ได้ การศึกษาครั้งนี้จะดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามกลุ่มภาษาจีนถิ่นแยกตามกลุ่มภาษาพูด ซึ่งการศึกษาวิธีการแปลชื่อห้างร้านภาษาจีนในเขตเมืองบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ที่มีกลุ่มชาวจีนโพ้นทะเลอาศัยรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนและหนาแน่นที่สุดเขตหนึ่ง จากปัจจัยยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่บริเวณอ่าวบ้านดอนมีการอพยพและตั้งถิ่นฐานของชาวจีนโพ้นทะเลมาช้านานดังที่กล่าวแล้วข้างต้น นอกจากนี้ ยังพบเห็นได้จากชื่อห้างร้านภาษาจีนจำนวนมากในเขตบริเวณดังกล่าว สามารถสะท้อนปัจจัยภูมิหลัง ภาษา การถ่ายทอดเสียง คติความเชื่อ การแปลชื่อเฉพาะ ฯลฯ ของกลุ่มชาวจีนโพ้นทะเลหรือชาวไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีปรากฏอยู่ผ่านกลวิธีการแปลในห้วงเวลาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ถึงปัจจุบันในทางหนึ่งได้ อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการใช้กลวิธีการแปลชื่อเฉพาะร่วมกับการแปลอื่นๆ ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากลวิธีการแปลชื่อห้างร้านภาษาจีนในเขตเมืองบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

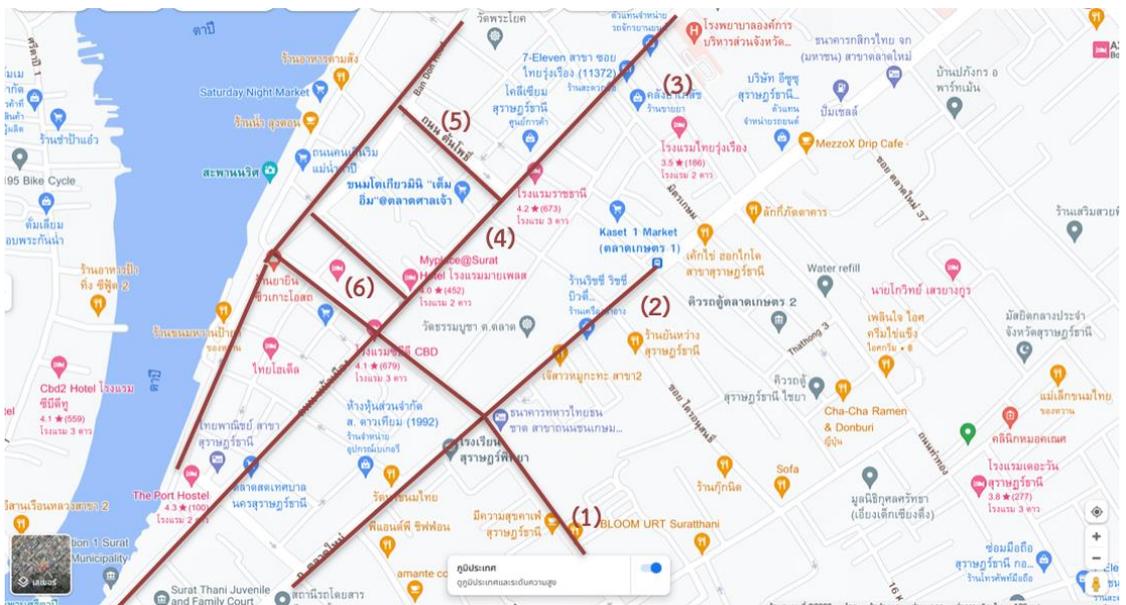
กรอบแนวคิดทฤษฎี

กรอบแนวคิดในงานวิจัยนี้ใช้วิธีการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยของ กนกพร นุ่มทอง (2563, หน้า 34-36) ประกอบด้วย การแปล 4 ประเภท คือ 1. การแปลทับศัพท์ (การแปลทับเสียง) เป็นวิธีการแปลทับศัพท์โดยใช้ตัวอักษรจีนที่มีเสียงใกล้เคียงกับคำในภาษาต่างประเทศมาใช้แทนเสียงคำนั้นๆ โดยมีเสียงไพเราะ พ้องกันกับภาษาที่แปลหรืออาจเป็นอักษรจีนที่สื่อความหมายเป็นมงคล 2. การแปล

ความหมาย คือ การแปลความหมายโดยองค์รวม 3. การแปลผสมระหว่างการแปลความหมายและการทับศัพท์ คือ การแปลทับศัพท์และการแปลความหมายมาผสมกัน และ 4. การตั้งชื่อใหม่ คือ การตั้งชื่อใหม่โดยให้มีความสัมพันธ์กับลักษณะเด่นหรือลักษณะพิเศษของชื่อเฉพาะนั้นๆ การศึกษาวิจัยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดการแปลทั้ง 4 ประเภท เป็นหลักในการจำแนกประเภทข้อมูลต่างๆ โดยจำเพาะเจาะจงศึกษาวิเคราะห์ชื่อห้างร้านภาษาจีนในเขตเมืองบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามเส้นทางในขอบเขตการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ทบทวนวรรณกรรม การศึกษางานวิจัย หนังสือ เอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการแปลภาษาไทย-จีน หรือทฤษฎีการแปลที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลการอพยพและวิวัฒนาการการตั้งถิ่นฐานของชาตินัพันธ์และชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย เป็นต้น
2. วางแผนงานวิจัยและการกำหนดขอบเขตการวิจัย โดยเก็บข้อมูลจากป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีน-ภาษาไทย ที่ปรากฏในเขตบริเวณชุมชนตลาดบ้านดอน อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีน-ภาษาไทยมากที่สุดบริเวณหนึ่ง ประกอบด้วย 1) ถนนชนเกษม 2) ถนนตลาดใหม่ 3) ถนนหน้าเมือง 4) ถนนตันโพธิ์ 5) ถนนตลาดล่าง และ 6) ถนนเชื่อมระหว่างถนนตลาดล่างและถนนหน้าเมือง

ภาพ 1 ขอบเขตการวิจัย
(ที่มา: Google Maps, 2024; ผู้วิจัย, 2566)

3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน 2566 ตามเส้นทางของขอบเขตการวิจัย โดยการจดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง การบันทึกภาพป้ายชื่อร้าน
4. สังเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่ภาพป้ายห้างร้านต่างๆ ตามกรอบแนวคิดการแปลของ กนกพร นุ่มทอง (2563)

5. การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการศึกษากลวิธีวิธีการแปลภาษาจีนในป้ายห้างร้านเขตเมืองบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามกรอบแนวคิดที่กำหนดและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนา

ข้อตกลงเบื้องต้นในงานวิจัยนี้ 1. ภาษาถิ่น คือ ภาษาเฉพาะของท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งที่มีรูปลักษณะเฉพาะตัวทั้งถ้อยคำและสำเนียง (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 869) ภาษาจีนถิ่นแยกตามกลุ่มภาษาพูด คือ ภาษาจีนแต้จิ๋ว ภาษาจีนกวางตุ้ง ภาษาจีนไหหลำ ภาษาจีนฮกเกี้ยน และภาษาจีนแคะ (ภาษาจีนฮากกา) (สกินเนอร์, จี. วิลเลียม, 2564, หน้า 67) ภาษาจีน หมายถึง ภาษาจีนกลาง 2. ข้อความในป้ายชื่อธุรกิจการค้าเป็นการถอดคำจากรูปแบบป้ายที่เก็บข้อมูลได้ในพื้นที่ตามขอบเขตการวิจัย 3. การถอดถอดเสียงภาษาจีนกลางอิงตามตามเกณฑ์การถอดถอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักษรวิธีไทย โดยสำนักนายกรัฐมนตรี ปี พ.ศ. 2540 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2543) 4. การถอดถอดเสียงภาษาจีนถิ่นอิงตามการถอดถอดเสียงจากฐานข้อมูลพจนานุกรมการออกเสียงภาษาจีนถิ่นออนไลน์ (voicedic) จากเว็บไซต์ <http://zh.voicedic.com/> 5. การใช้ชื่อเมืองในงานวิจัยนี้อิงตามตามประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง กำหนดชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง ปี พ.ศ. 2564 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2566) 6. การให้ความหมายในคำภาษาไทยอิงตามตาม พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ. 2554 7. การให้ความหมายภาษาไทยในคำภาษาจีน อิงตามตามพจนานุกรม จีน-ไทย (ฉบับพิมพ์หนังสือตัวอย่าง) ของ เจริญชัย เอี่ยมวรรณ (2553) และ 8. อักษรจีนในป้ายและชื่อห้างร้านอิงตามรูปแบบอักษรจีนที่เก็บข้อมูลได้ กล่าวคือ หลักการอ่านอักษรจีนแบบดั้งเดิมจากขวาซ้าย ซึ่งมีบางป้ายที่มีหลักการอ่านแบบปัจจุบันคือ จากซ้ายมาขวาและข้อมูลภาษาจีนในการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมอิงตามแบบอักษรจีนที่สืบค้นได้ โดยใช้ทั้งรูปแบบอักษรจีนตัวเต็มและอักษรจีนตัวย่อ

ผลการวิจัย

จากการเก็บข้อมูลตามขอบเขตการวิจัยสามารถเก็บข้อมูลป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีน-ภาษาไทย ที่ปรากฏในเขตเมืองบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมจำนวน 54 ป้าย สามารถจำแนกประเภทกลวิธีการแปลตามกรอบแนวคิดในงานวิจัยได้ 4 ประเภท ได้แก่ 1. การแปลทับศัพท์ (การแปลทับเสียง) จำนวน 34 ป้าย 2. การแปลความหมาย จำนวน 3 ป้าย 3. การแปลผสมระหว่างการแปลความหมาย และการทับศัพท์ จำนวน 8 ป้าย และ 4. การตั้งชื่อใหม่ จำนวน 9 ป้าย ซึ่งกลวิธีการแปลในประเภทต่างๆ สามารถจำแนกโดยละเอียดได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลกลวิธีการแปลป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีน-ภาษาไทย ที่ปรากฏในเขตเมืองบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเภทที่ 1 การแปลทับศัพท์ (การแปลทับเสียง) รวม 34 ป้าย

1.1 การถอดถอดเสียงจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทยแบบไม่สื่อความหมาย	จิงแซต้ง 堂生真	ยงอันต้ง 堂安永	ยงอันต้ง 2 堂安永	เต็กอันต้ง 堂安德	เพ่งอันต้ง 堂安平
รวม 25 ป้าย	ยงแซต้ง 堂生永	เกียหววน 源嘉侯	เอ็กเซ็ง 成億呂	หน่าฮั่ว 華南	ย่งเหลียง 良永

ตาราง 1 แสดงผลกลวิธีการแปลป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีน-ภาษาไทย ที่ปรากฏในเขตเมืองบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ประเภทที่ 1 การแปลทับศัพท์ (การแปลทับเสียง) รวม 34 ป้าย

	เฮ่งไถ่หลี 利泰王	เล่ากวงเฮง 興光劉	บุนชัย 財文李	อึ้งกิมฮวด 發錦黃	เลี่ยนไถ่ 泰聯
	ลิ้มเจงฮวด 發增林	ซ้วนเฮง 興傳	ตั้งฉั่งฮวด 發田陳	ฉั่วคี่เซ็ง 成啟蔡	ฉั่วคี่ฮวด 發啟蔡
	กิมฮองหลี 利豐金	* แต่ยู่เส็ง Tae Yoo Seng 盛裕鄭	* ลิ้มเอี่ยมฮง Lim lam Hong 豐炎林	* ยงเฮงฮวด Yong Heng Huat 發興永	
	ยิ่นเต็กเฮง Jin Teck Heng 興德仁許				
1.2 การถ่ายทอดเสียง จากภาษาจีนแต่จิวเป็นภาษาไทย แบบสื่อความหมาย รวม 2 ป้าย	นำแสงชัย 財成南		เลียงฟ้าใหม่ 華聯劉		
1.3 การถ่ายทอดเสียงจาก ภาษาจีนแต่จิวเป็นภาษาไทย แบบไม่สื่อความหมายและเพิ่มคำ รวม 4 ป้าย	ย่งสิกพานิช 實永	* ย่งสิก (ร้านเก่า) Yong Sik 實永	กุนกีพานิช 記均蔡	ห้างทองจิ้นลั้ง 隆協謝	
1.4 การถ่ายทอดเสียง จากภาษาจีนแต่จิวเป็นภาษาไทย แบบสื่อความหมายและเพิ่มคำ รวม 1 ป้าย			เหรียญชัยพานิช 財聯劉		
1.5 การถ่ายทอดเสียง จากภาษาจีนฮกเกี้ยนเป็น ภาษาไทยแบบไม่สื่อความหมาย รวม 1 ป้าย			* ห้างหุ้นส่วนจำกัด บันฮินหลง 隆興萬兩合公司 Ban Hin Leong Ltd., Part.		
1.6 การถ่ายทอดเสียงจาก ภาษาจีนฮกเกี้ยนเป็นภาษาไทย แบบสื่อความหมาย รวม 1 ป้าย			* เจริญภักดิ์ 興泰陳 Tan Thai Heng		

ตาราง 1 แสดงผลกลวิธีการแปลป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีน-ภาษาไทย ที่ปรากฏในเขตเมืองบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ประเภทที่ 2 การแปลความหมาย รวม 3 ป้าย	เทพทวี 發鬆張	ยิ่งเจริญ 發再	อ.กิจเจริญ 發成黃
ประเภทที่ 3 การแปลผสมระหว่างการแปลความหมายและการทับศัพท์ รวม 8 ป้าย			
3.1 การถ่ายทอดเสียงจาก ภาษาจีนแต่จื๊วเป็นภาษาไทยและ ให้ความหมายในคำ รวม 2 ป้าย	ฮั่วอะสโตร 店商合和	เอ็ดเอ็ดสโตร 壹壹	
3.2 การถ่ายทอดเสียง จากภาษาจีนแต่จื๊วเป็นภาษาไทย ให้ความหมายกว้างไปแคบ และเพิ่มคำ รวม 2 ป้าย	ร้านบ้านดอนตั้งกิมแซ 業農業商生金陳	ดีเลิศกาแพฟง 冠南咖啡粉	
3.3 การใช้ชื่อเฉพาะจากภาษาจีน เป็นภาษาไทย ให้ความหมายใน คำหรือเพิ่มคำ รวม 3 ป้าย	สำนักงานทันตแพทย์ สุรพล 士學科牙南楚傅	ห้างทอง ชัยสุวรรณ 炳昌金行	ห้างทองชัยสุวรรณ 5 炳昌大金行 第五分行
3.4 การถ่ายทอดเสียงจาก ภาษาจีนแต่จื๊วเป็นภาษาไทย ให้ความหมายในคำและเติมคำ รวม 1 ป้าย		อู่เรือเงินเฮงบ้านดอน 廠船興振	
ประเภทที่ 4 การตั้งชื่อใหม่ รวม 9 ป้าย			
4.1 การตั้งชื่อใหม่โดยใช้เสียงจาก ภาษาไทย รวม 1 ป้าย		* โรงแรมตาปี 大地 Tapee Hotel	
4.2 การตั้งชื่อใหม่โดยไม่มี ความหมายเดิมเกี่ยวข้อง รวม 3 ป้าย	ชนาภันท์ 利和倪	แสงทอง 發偉黃	โรงแรมซีบีดี 中華大酒店 Central Business District Hotel
4.3 การตั้งชื่อใหม่และเติมคำ รวม 2 ป้าย	สีสวยพานิช 盈利	ธานินทร์การแวน 鄧創新	
4.4 การตั้งชื่อใหม่โดยความหมาย ที่สัมพันธ์กัน รวม 1 ป้าย		เกี้ยวปลา 香海顏	

ตาราง 1 แสดงผลกลวิธีการแปลป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีน-ภาษาไทย ที่ปรากฏในเขตเมืองบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ประเภทที่ 4 การตั้งชื่อใหม่ รวม 9 ป้าย

4.5 การตั้งชื่อใหม่โดยการถ่ายถอดเสียงคำจากภาษาจีนแต่จิว	สามชัย 發財張	ชัยวัฒน์ 發財陳
รวม 2 ป้าย		

* หมายเหตุ

1. การถ่ายถอดเสียงเป็นภาษาอังกฤษที่พบในตัวอย่างเป็นการถ่ายถอดข้อมูลตามป้ายต้นฉบับ
2. การถ่ายถอดเสียงจากภาษาจีนถิ่นสำเนียงต่างๆ เช่น ภาษาจีนแต้จิ๋ว ภาษาจีนฮกเกี้ยน ที่ระบุในการจัดประเภทข้างต้น เป็นการตั้งชื่อสังเกตเบื้องต้นจากการศึกษาการถ่ายถอดเสียงภาษาจีนถิ่น ซึ่งอิงตามการถ่ายถอดเสียงจากฐานข้อมูลพจนานุกรมการออกเสียงภาษาจีนถิ่นออนไลน์ (voicedic) จากเว็บไซต์ <http://zh.voicedic.com/> ทั้งนี้การศึกษาต่อยอดด้านสัทศาสตร์โบราณจีนหรือการศึกษาภาษาสำเนียงถิ่นอาจพบข้อค้นพบประเด็นอื่นๆ นอกเหนือจากที่ผู้วิจัยศึกษาข้างต้น

จากตารางข้างต้นผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามกรอบแนวคิดเพื่อวิเคราะห์กลวิธีการแปลชื่อห้างร้านภาษาจีน-ภาษาไทย ที่ปรากฏในเขตเมืองบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

ประเภทที่ 1 การแปลทับศัพท์ (การแปลทับเสียง) รวม 34 ป้าย ดังตาราง 1 ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีน-ภาษาไทย ที่ปรากฏในเขตเมืองบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นป้ายที่จัดทำตั้งต้นจากภาษาจีนเป็นส่วนใหญ่โดยพบกลวิธีการแปลทับศัพท์ (การแปลทับเสียง) มากที่สุด ซึ่งเป็นสถิติอันดับหนึ่งที่พบในกลวิธีการแปล โดยเมื่อวิเคราะห์ผล พบว่า มีกลวิธีการแปลทับศัพท์ (การแปลทับเสียง) ในลักษณะของการถ่ายถอดเสียงจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง ซึ่งเมื่อถ่ายถอดเสียงแล้ว คำเหล่านั้นมีทั้งสื่อความหมายและไม่สื่อความหมายในภาษาปลายทางและพบการเติมคำเพื่อให้เกิดความหมายของป้ายที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นหรือตัดคำบางคำในอักษรจีนบนป้ายออกซึ่งส่วนใหญ่เป็นการตัดแซ่สกุลในคำจีนและแปลทับศัพท์ในภาษาไทยเพียงชื่อเท่านั้น เช่น 財 [cai⁵] 文 [bhung⁵] 李 [li²] ตัดแซ่สกุล 李 [li²] ออกคงไว้เพียงการแปลชื่อเป็น “บุญชัย” ซึ่งจะได้นำเสนอผลการวิจัยที่มีลักษณะเด่นในประเภทการแปลทับศัพท์ (การแปลทับเสียง) ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1

แต๋ยู่เส็ง 盛裕鄭 Tae Yoo Seng

ใช้ภาษาจีนตัวเต็มและเป็นการอ่านรูปแบบดั้งเดิม คือ จากขวามาซ้าย

รูปแบบอักษรจีนปัจจุบัน คือ 郑裕盛 (盛裕鄭)

การถ่ายถอดเสียงจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทยแบบไม่สื่อความหมายเป็นกลวิธีการแปลที่แพร่หลายและมีมากที่สุดในป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีน-ภาษาไทย โดยส่วนใหญ่เป็นชื่อ-สกุลของเจ้าของกิจการจากตัวอย่างนี้เป็นการตั้งชื่อด้วยชื่อ-สกุลจากภาษาจีน คือ 鄭 [dén⁷] 裕 [ru⁶] 盛 [sèng⁶]

ตัวอย่างที่ 2

จิงแซตั้ง 堂生真

ใช้ภาษาจีนตัวเต็มซึ่งมีลักษณะเดียวกับอักษรจีนตัวย่อและเป็นการอ่านรูปแบบดั้งเดิม คือ จากขวามาซ้าย

รูปแบบอักษรจีนปัจจุบัน คือ 真生堂 (堂生真) โดยอ่านจากซ้ายไปขวา

ชื่อเฉพาะในตัวอย่างที่ 2 จิงแซ 真 [zing¹] 生 [sên¹] จากการศึกษาเบื้องต้น ตั้งข้อสังเกตว่าเป็นชื่อเฉพาะของตัวละครจากรรณกรรม 《聊斋志异》 (เหลียวจ้ออ้อ) ชื่อภาษาไทยคือ “เรื่องประหลาดจากห้องหนังสือ” เขียนโดย 蒲松龄 (ผู้ซงหลิง) สมัยราชวงศ์ชิงเป็นนวนิยายเรื่องสั้นรวม 491 เรื่องเกี่ยวกับวิญญาณ ปศาจหรือเรื่องอัศจรรย์ต่างๆ ที่รู้จักอย่างแพร่หลาย โดยเป็นเรื่องสั้นตอนหนึ่งที่มีชื่อว่า 《真生》 (เงินเซิง) เรื่องย่อตอนหนึ่งคือ เงินเซิงเดิมเป็นปีศาจจิ้งจอกที่มีก้อนหินวิเศษ ซึ่งสามารถเสกหินเป็นก้อนเงินหรือก้อนทองได้ และเงินเซิงได้ช่วยเหลือเพื่อนคนหนึ่งเพื่อเสกหินเป็นเงินร้อยตำลึงให้กับเพื่อนผู้ซื่อสัตย์และมอบหินวิเศษก้อนนี้ให้แก่เขาเก็บรักษาและไม่เคยบอกวิธีการช่วยเหลือเพื่อนคนนั้นแก่เพื่อนเขาเลยกระทั่งวันปลายของชีวิตเพื่อนของเขา เงินเซิงเห็นถึงความซื่อสัตย์และความดีของเพื่อนคนที่กระทำมาตลอดชีวิต จึงได้บอกการช่วยเหลือเพื่อนคนนั้นที่ลับๆ เปรียบดังเรื่องที่เกิดขึ้นในภายหลังกับผู้ที่ถือสำรับยาถอนพิษที่ไม่เคยเปิดเผยส่วนประกอบของยากระทั่งตนโดนพิษเอง ความว่า

“长山有一个人，专卖能解砒霜的药，即使是已经喝了砒霜、.....只要服下他的解药，没有活不过来的，但他秘藏药方，从来不传给别人。一天，这人受到株连被捕入狱。他的妻弟到狱中送饭，悄悄地在饭里放了砒霜。.....快到城里去找薜荔磨成粉末，还有一盏清水.....从此以后，他的解毒秘方也就传开了。这个故事和狐仙秘藏他的点金石是一样的”。 (Pu, 1992, p.672)

ณ เขาฉางซาน มีบุรุษคนหนึ่งผู้ถือสำรับยาถอนพิษจากสารหนูที่มีพิษร้ายแรง แต่สำรับยาของเขาสามารถช่วยชีวิตได้แม้ผู้นั้นได้รับพิษรุนแรงใกล้ตาย แต่ทว่าสำรับยานี้เป็นความลับไม่เคยมีใครทราบและไม่เคยเปิดเผยที่ใดมาก่อน ครั้งหนึ่งบุรุษผู้นี้ต้องโทษจำคุก ภรรยาของเขาได้นำอาหารมาส่งในคุกโดยในอาหารแฝงด้วยพิษจากสารหนูผสมอยู่ หลังจากกินเขาไปพิษก็กำเริบ บุรุษผู้ถือความลับของสำรับยาลังให้ภรรยาของตนเข้าเมืองเพื่อหาผล 薜荔 (บีลี) (มีลักษณะผลกลมขนาดเท่าฝ่ามือกลางผลภายในมีเม็ดเล็กๆ คล้าย 爰玉 (ไอ้อ้ว) หรือไอ้อั่ว ที่นำมาใช้ทำวุ้นจากเมื่อธรรมชาติ มีฤทธิ์เย็นเป็นของหวานขึ้นชื่อของชาวไทยเชื้อสายจีนในแถบจังหวัดภูเก็ต กระบี่ ตรัง) มาบดเป็นผงผสมน้ำแก้พิษ จากนั้นสำรับยาแก้พิษนี้ก็ถูกเปิดเผย เหมือนกับเรื่องของจิงจอกกับหินเสกทองวิเศษเรื่องนั้น

นอกจากนี้ กลวิธีการถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนแต่จิวเป็นภาษาไทยแบบไม่สื่อความหมายจากป้ายดังกล่าวมีการใช้อักษรจีน 堂 [deng²] หมายถึง “ชื่อยี่ห้อร้านค้า ร้านขายยา” (เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2553, หน้า 1064) ซึ่งเป็นความนิยมการตั้งชื่อยี่ห้อร้านยาตั้งแต่สมัยราชวงศ์ชิงเรื่อยมา ดังนั้นร้านยาที่มีชาวจีนโพ้นทะเลเป็นเจ้าของกิจการนั้นจะตามด้วยอักษรจีน 堂 ทั้งสิ้น และจากการศึกษาพบว่ามีป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีน “...ตั้ง” มากถึง 6 ป้าย ซึ่งเป็นที่สังเกตได้โดยง่ายว่า ร้านเหล่านี้เดิมเป็นร้านขายยาถึงแม้ปัจจุบันจะมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นห้างร้านอื่นๆ เช่น ร้านขายของชำ ร้านขายวัสดุก่อสร้าง แต่ยังคงใช้ชื่อที่เคยใช้มาแต่เดิมอยู่

ตัวอย่างที่ 3

เจริญภรณ์ 興泰陳 Tan Thai Heng

ใช้ภาษาจีนตัวเต็มและเป็นการอ่านรูปแบบดั้งเดิม คือ จากขวามาซ้าย
รูปแบบอักษรจีนปัจจุบัน คือ 陈泰兴 (興泰陳) โดยอ่านจากซ้ายไปขวา

ตัวอย่างที่ 3 เป็นการถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนฮกเกี้ยนเป็นภาษาไทยแบบสื่อความหมาย โดยสามารถจำแนกภาษาถิ่นจีนได้จากการออกเสียงของคำว่า 陳 ที่ออกเสียง [dan²] ในภาษาจีนฮกเกี้ยน และ [dan⁵] ในภาษาจีนแต้จิ๋ว จึงทำให้ทราบถึงกลุ่มชาติพันธุ์ชาวจีนที่เป็นเจ้าของธุรกิจของห้างร้านดังกล่าวซึ่งจากการศึกษาพบว่า ชาวจีนโพ้นทะเลกลุ่มหลักที่พบจากการตั้งชื่อป้ายห้างร้านในเขตบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นชาวจีนแต้จิ๋วเป็นกลุ่มหลักและมีชาวจีนฮกเกี้ยนเป็นกลุ่มรอง นอกจากนี้ กลวิธีการแปลที่พบคือ การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนฮกเกี้ยนเป็นภาษาไทยแบบสื่อความหมายที่เลือกคำว่า 興 [hing¹] ที่หมายถึง “เจริญ รุ่งเรือง เฟื่อง แพร่หลาย เป็นที่นิยม” (เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2553, หน้า 1238) มาแปลและเพิ่มคำ “ภรณ์” ที่สื่อความหมายถึง “สิ่งของ เครื่องใช้” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 866) มาประกอบเพื่อให้มีความหมายที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ประเภทที่ 2 การแปลความหมาย รวม 3 ป้าย พบกลวิธีการแปล การแปลความหมายโดยองค์รวม และการแปลความหมายแบบตรงตัว โดยมีลักษณะเด่น ดังนี้

ตัวอย่างที่ 4

เทพทวิ 發鬆張

ใช้ภาษาจีนตัวเต็มและเป็นการอ่านรูปแบบดั้งเดิม คือ จากขวามาซ้าย
รูปแบบอักษรจีนปัจจุบัน คือ 张松发 (發鬆張) โดยอ่านจากซ้ายไปขวา

การแปลความหมายในตัวอย่างที่ 4 เป็นการแปลโดยองค์รวมจากชื่อ-สกุลของเจ้าของกิจการเป็นภาษาไทย ซึ่งเลือกแปลเฉพาะชื่อคือ 鬆 [song⁵] หมายถึง “ต้นสน” (เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2553, หน้า 1039) 發 [huê⁴] หมายถึง “เจริญ เฟื่อง ร่ำรวย” (เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2553, หน้า 274) โดยในอักษรจีน 鬆 แปลเป็นภาษาไทยตรงกับคำว่า “เทพ” ซึ่งมีภูมิหลังทางความเชื่อในศาสนาเต๋าว่า ต้นสน 鬆樹 เป็นต้นไม้เทพมีอายุยืนยาวเป็นนิรันดร์กาล ดังเรื่องราวการสำเร็จเซียนของ 侯道華 (โหวเต๋าหฺวา) สมัยราชวงศ์ถัง ในบันทึกสามถ้ำแห่งเหล่าเซียน 《三洞群仙錄》(ซานตังฉวนเซียนลู่) และในคัมภีร์ยุคสมัยเหล่าเซียนเต๋า 《歷世真仙體道通鑒》(ลี่ชีเจินเซียนถี้เต๋าตงเจี้ยน) หรือเรียกชื่อย่อว่าคัมภีร์เซียน 《仙鑒》(เซียนเจี้ยน) เรื่องเต๋าหฺวาขึ้นต้นสน 《道華登鬆》(เต๋าหฺวาเต็งซง) ดังความตอนหนึ่งว่า

“人言見觀前鬆上有雲鶴盤旋，蕭笙響亮。道華忽飛在鬆頂坐，久之，眾甚驚忙，永樂縣官道俗，奔馳瞻禮。其責辱道華縣官扣磕流血，道華揮手以謝。道華雲：我受玉皇詔，授仙臺郎，知上清宮善信院，今去矣”。(Jia, & Bai, 2020, p. 275)

คนทั้งหลายเห็นยอดต้นสนมีเมฆและนกกระเรียนบินลอยวนไปมา และได้ยินเสียงขลุ่ยดังกังวานไปทั่วบริเวณ โหวเต๋าหฺวาหะลวยไปบนปลายยอดต้นสน คนทั้งหลายตกใจและแสดงความเคารพบ้างคำนับ บ้างกราบไหว้ โหวเต๋าหฺวาโบกมือตอบรับแสดงความขอบคุณและกล่าวว่า “ได้รับบัญชาจากจักรพรรดิหยก สำเร็จเป็นเซียนต้องไปวันนี้”

จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่า ในความเชื่อของศาสนาเต๋าที่มีต่อ “ต้นสน” เปรียบเสมือนเป็นต้นไม้เทพที่สามารถสื่อสารได้ระหว่างฟ้าและดินกล่าวคือสวรรค์และโลกมนุษย์ เป็นต้นไม้สำคัญที่จะส่งผลให้ผู้บำเพ็ญพรตสำเร็จเป็นเซียนได้ ซึ่งกลวิธีการแปล 鬆 เป็น “เทพ” (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 580) จึงมาจากนัยของต้นไม้เทพและ 發 เป็นการแปลความหมายที่สอดคล้องกับคำว่า “ทวี” หมายถึง เพิ่มขึ้น มากขึ้น (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 547) กล่าวโดยสรุปคือ “เทพทวี” เป็นการแปลความหมายจากตัวอักษรจีน 鬆 ที่มีนัยจากความเชื่อในศาสนาเต๋าที่เชื่อว่าเป็นต้นไม้เทพและคำว่าทวีเป็นคำไทยที่แปลให้สอดคล้องกับคำจีน 發 ที่หมายถึง เจริญ เฟื่อง ร่ำรวย

ตัวอย่างที่ 5

อ.กิจเจริญ 發成黃

ใช้ภาษาจีนตัวเต็มและเป็นการอ่านรูปแบบดั้งเดิมคือจากขวามาซ้าย
รูปแบบอักษรจีนปัจจุบัน คือ 黃成發 (發成黃) โดยอ่านจากซ้ายไปขวา

กลวิธีการแปลความหมายจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยตรงตัวด้วยความหมายคือ 成 [sɛŋg⁵] ที่มีความหมายมาจากสำนวนจีน 成家立業 (เฉิงจยาลี่เย่) หมายถึง “ตั้งตัว” (เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2553, หน้า 132) โดยสะท้อนว่า การตั้งตัวเป็น “กิจ” สำคัญของผู้นำครอบครัวเมื่อมีครอบครัวสำเร็จแล้ว ต้องตั้งตัวเพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่ครอบครัวของตน ซึ่ง “ความสำเร็จ” ดังกล่าวเป็นความหมายหลักของคำว่า 成 (เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2553, หน้า 131) และทั้งสองคำมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน และ 發 [huɛŋ⁴] หมายถึง “เจริญ เฟื่อง ร่ำรวย” (เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2553, หน้า 274) โดยในกลวิธีการแปลในตัวอย่างนี้พบว่า มีลักษณะพิเศษเพิ่มเติมคือมีการย่อคำ “อ.” ซึ่งมาจากการออกเสียงแซ่สกุลในภาษาจีนแต่จิวที่ออกเสียง 黃 [ŋuɔ⁵] หรือ แซ่อึ้ง

ประเภทที่ 3 การแปลผสมระหว่างการแปลความหมายและการทับศัพท์ รวม 8 ป้าย ดังรายละเอียดในตาราง 1 พบว่า มีลักษณะเด่นของกลวิธีการแปล ดังนี้

ตัวอย่างที่ 6

ฮั่วสะสโตร์ 店商合和

ใช้ภาษาจีนตัวเต็มซึ่งมีลักษณะเดียวกับอักษรจีนตัวย่อและเป็นการอ่านรูปแบบดั้งเดิม คือ
จากขวามาซ้ายรูปแบบอักษรจีนปัจจุบัน คือ 和合商店 (店商合和) โดยอ่านจากซ้ายไปขวา

ตัวอย่างที่ 6 ใช้กลวิธีการแปลโดยการถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนแต่จิวเป็นภาษาไทยและให้ความหมายในคำ โดยถ่ายทอดเสียงจากอักษรจีน 和 [hua⁵] 合 [hah⁸] เป็นภาษาไทย “ฮั่วสะ” แบบไม่สื่อความหมาย จากศึกษาพบว่า อักษรจีนที่ปรากฏในชื่อห้างร้านดังกล่าวเป็นชื่อเขียนในศาสนาเต๋า 和合二仙 (เหอเหอเอ๋อร์เซียน) หรือ 二圣 (เอ๋อร์เซ็ง) ซึ่งเป็นตัวแทนของมิตรภาพที่ยืนยาว ความสมานฉันท์ ความสามัคคี ซึ่งปัจจุบันมีการสื่อความครอบคลุมถึงความรักของคู่รักที่กลมเกลียวมั่นคง การตั้งชื่อภาษาจีนในลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อและความศรัทธาในพื้นที่หลังทางวัฒนธรรมของชาวจีนโพ้นทะเลในเขตบ้านดอนจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีการสรรค่าและเลือกใช้อย่างน่าสนใจและถือเป็นจุดเด่นหนึ่งที่ค้นพบในการศึกษากลวิธีการแปล นอกจากนี้พบว่า กลวิธีการแปลความหมายของคำว่า 商店 (ซังเตี้ยน) หมายถึง “ร้านค้า” (เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2553, หน้า 948) แปลทับศัพท์และสื่อ

ความหมายภาษาอังกฤษในคำว่า “Store” และถ่ายทอดเสียงเป็นภาษาไทย “สโตร์” ด้วยการใช้น้ำเสียงแบบไม่สื่อความหมายของคำว่า “ร้านค้า”

ตัวอย่างที่ 7

ร้านบ้านดอนตั้งกิมแซ 業農業商生金陳

ใช้ภาษาจีนตัวเต็มและเป็นการอ่านรูปแบบดั้งเดิม คือ จากขวามาซ้าย

รูปแบบอักษรจีนปัจจุบัน คือ 陈金生商业农业 (業農業商生金陳) โดยอ่านจากซ้ายไปขวา

ตัวอย่างที่ 7 เป็นการแปลผสมระหว่างการแปลความหมายและการทับศัพท์ โดยการถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนแต่จัดเป็นภาษาไทยแบบไม่สื่อความหมาย คือ “ตั้งกิมแซ” 陳 [dang⁵] 金 [gim¹] 生 [sən¹] และให้ความหมาย 商業 (ซังเยี่ย) หมายถึง “กิจการค้า ธุรกิจ” (เสียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2553, หน้า 948) 農業 (หนงเยี่ย) หมายถึง “การเกษตร การกสิกรรม” (เสียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2553, หน้า 790) เป็นการให้ความหมายกว้างไปแคบโดยแปลความหมายเพียง “ร้าน” โดยรวบเอาความหมาย “กิจการค้า ธุรกิจ การเกษตร การกสิกรรม” ไว้ด้วยกันเนื่องจากร้านดังกล่าวเปิดจำหน่ายเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร และเพิ่มคำว่า “บ้านดอน” เพื่อระบุพิกัดที่ตั้งที่ชัดเจน

ประเภทที่ 4 การตั้งชื่อใหม่ รวม 9 ป้าย ดังรายละเอียดในตาราง 1 พบว่า มีลักษณะเด่นของกลวิธีแปล ดังนี้

ตัวอย่างที่ 8

เกี้ยวปลา 香海颜

ใช้ภาษาจีนตัวเต็มซึ่งมีลักษณะเดียวกับอักษรจีนตัวย่อและเป็นการอ่านรูปแบบดั้งเดิมคือ

จากขวามาซ้าย รูปแบบอักษรจีนปัจจุบัน คือ 颜海香 (香海颜) โดยอ่านจากซ้ายไปขวา

ตัวอย่างที่ 8 เป็นการตั้งชื่อใหม่ในภาษาไทยที่สื่อความหมายโดยตรงของวัตถุประสงค์ในกิจการคือ ร้านขายก๋วยเตี๋ยวเกี้ยวปลา แต่ถึงแม้ว่าจะเป็นการตั้งชื่อใหม่ก็ยังคงความหมายที่สัมพันธ์กันกับความหมายของคำในภาษาจีนคือ 海 (ไห่) จากความหมายเต็มในคำว่า 海鲜 (ไห่เซียน) หมายถึง “อาหารทะเล ของทะเล” (เสียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2553, หน้า 398) และ 香 (เซียง) หมายถึง “หอม เจริญอาหาร” (เสียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2553, หน้า 1207) ซึ่งในภาษาจีน 香 ยังสื่อความหมายถึงการกระทำที่ชื่นชอบกระทั่งวางมือไม่ได้ ได้รับความสนใจ ได้รับความยอมรับ เช่น 吃香 (ซือเซียง) ที่นอกจากมีความหมาย “เจริญอาหาร” ยังหมายถึงการได้รับการยอมรับอีกด้วย หรือ 书香 (ซูเซียง) หมายถึงผู้มีความรู้เป็นที่ยอมรับ สามารถชี้เฉพาะถึงชาติตระกูลที่ดีมีการศึกษา ดังสำนวนที่ว่า 书香门第 (ซูเซียงเหมินตี้) ดังนั้นป้ายห้างร้านเกี้ยวปลาในคำว่า 海香 (ไห่เซียง) ที่มีความหมายถึงกลิ่นหอมที่มาจากอาหารทะเลแล้วยังมีนัยของรสชาติอาหารทะเล (เกี้ยวปลา) ที่หอมอร่อยเจริญอาหารอีกความหมายหนึ่งด้วย

ตัวอย่างที่ 9

สามชัย 發財張

ใช้ภาษาจีนตัวเต็มและเป็นการอ่านรูปแบบดั้งเดิม คือ จากขวามาซ้าย

รูปแบบอักษรจีนปัจจุบัน คือ 张财发 (發財張) โดยอ่านจากซ้ายไปขวา

ตัวอย่างที่ 9 ป้ายห้างร้านเป็นร้านขายอุปกรณ์ไฟฟ้า แสดงกลวิธีการแปลด้วยการตั้งชื่อใหม่ โดยการถ่ายทอดเสียงคำจากภาษาจีนแต้จิ๋ว โดยเลือกเสียงจากอักษรจีนบางตัวอักษรมาตั้งชื่อให้พ้องกับเสียงคำในภาษาไทย โดยจากการศึกษาพบว่า ทั้งหมดของการเลือกตัวอักษรภาษาจีน 財 [cai⁵] เทียบเคียงกับคำไทย “ชัย” หมายถึง “การชนะ ความชนะ” (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 371) และตั้งชื่อใหม่ที่ไม่มีความหมายเกี่ยวข้องกับระหว่างสินค้าที่จำหน่ายกับป้ายห้างร้าน อีกทั้งภาษาไทยและภาษาจีนแต้จิ๋วก็ไม่มีมีความหมายเกี่ยวข้องกับระหว่างเพียงแต่มีความสัมพันธ์กันในการออกเสียง

อภิปรายผล

จากการศึกษาป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีน-ภาษาไทยที่ปรากฏในเขตเมืองบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ป้ายชื่อห้างร้านมีความหลากหลายทางภาษาประกอบด้วยภาษาจีน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษในลักษณะสภาวะพหุภาษา สอดรับกับแนวคิดของ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2548) ที่กล่าวถึงพื้นที่ที่มีการใช้ภาษาหลากหลายอันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างคนต่างเชื้อชาติต่างภาษาที่มีการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานและทำธุรกิจการค้าในจังหวัดสุราษฎร์ธานีของชาวจีนโพ้นทะเลตามกลุ่มภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋วเป็นกลุ่มหลัก ภาษาจีนฮกเกี้ยน ตามลำดับ ตรงกับงานการศึกษาชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยของ Pan (2008) ป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีน-ภาษาไทยที่ปรากฏในเขตเมืองบ้านดอนมีภาษาปรากฏหลากหลายและกลวิธีการแปลที่พบจากการศึกษาเป็นไปตามการศึกษาของ กนกพร นุ่มทอง (2563) กล่าวคือ กลวิธีการแปลหลัก 4 ประเภท คือ 1. การแปลทับศัพท์ (การแปลทับเสียง) ประกอบด้วย 1.1 การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทยแบบไม่สื่อความหมาย 1.2 การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทยแบบสื่อความหมาย 1.3 การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทยแบบไม่สื่อความหมายและเพิ่มคำ 1.4 การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทยแบบสื่อความหมายและเพิ่มคำ 1.5 การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนฮกเกี้ยนเป็นภาษาไทยแบบไม่สื่อความหมาย และ 1.6 การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนฮกเกี้ยนเป็นภาษาไทยแบบสื่อความหมาย แสดงให้เห็นถึงที่มาของการจัดทำป้ายของกลุ่มชาวจีนโพ้นทะเลที่ใช้กลวิธีการถ่ายทอดเสียงภาษาจีนถิ่นแยกตามกลุ่มภาษาพูดภาษาถิ่นแต้จิ๋วเป็นกลุ่มหลักและภาษาถิ่นฮกเกี้ยนเป็นกลุ่มรองตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบการเพิ่มคำเพื่อให้เกิดความหมายที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และในการถ่ายทอดเสียงภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทยแบบไม่สื่อความหมายในกลวิธีการแปลชื่อเฉพาะ พบว่า มีการใช้ชื่อตัวละครจากเรื่องสั้น “เงินเซิง” ในวรรณกรรมจีนสมัยราชวงศ์ชิง “เรื่องประหลาดจากห้องหนังสือ” ที่มีความเกี่ยวข้องกับยา โดยมีชื่อในภาษาจีนแต้จิ๋วว่า “จิงแซ” 真 [zing¹] 生 [sén¹] และร้านขายยาดั้งเดิมในเขตบ้านดอนหลายร้านที่ประกอบด้วยคำว่า “...ตั้ง” ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นห้างร้านอื่นๆ เช่น ร้านขายของชำ ร้านขายวัสดุก่อสร้าง 2. การแปลความหมาย ที่มีการแปลคำทางวัฒนธรรม คติความเชื่อ จากภาษาจีนมาเป็นภาษาไทย ดังตัวอย่างที่ 4 “เทพทวิ” เป็น 鬆 [song⁵] 發 [huèg⁴] 3) การแปลผสมระหว่างการแปลความหมายและการทับศัพท์ประกอบด้วย 3.1 การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทยและให้ความหมายในคำ 3.2 การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทยให้ความหมายกว้างไปแคบและเพิ่มคำ 3.3 การใช้ชื่อเฉพาะจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยให้ความหมายในคำหรือเพิ่มคำ และ 3.4 การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทยให้ความหมายในคำและเติมคำ โดยในประเภทนี้มีประเด็นที่

น่าสนใจ คือ การถ่ายทอดเสียงจากภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทยและให้ความหมายในคำ “ฮั่วฮะสโตร์” 和合商店 (เหอเหอซังเตี้ยน) ที่มีลักษณะเด่นของการใช้ชื่อเฉพาะทางคติความเชื่อในศาสนาเต๋าแล้ว ถ่ายทอดเสียงภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นภาษาไทยและให้ความหมายในคำโดยใช้กลวิธีการใช้คำยืม ซึ่งเป็นผล การศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษากลวิธีการแปลของนักวิชาการในแวดวงวิชาการภาษาจีนหลายท่าน โดยเห็นได้ชัดในงานวิจัยของ วิไล ลิมถาวรานันต์, และดารณี มณีลาภ (2565) และงานการศึกษาภูมิทัศน์ เชิงภาษาศาสตร์ภาษาจีนและกลวิธีแปลชื่อธุรกิจร้านค้าในจังหวัดเชียงใหม่ ของ กรวรรณ พรหมแย้ม (2565) รวมถึงงานการศึกษาลักษณะและกลวิธีการแปลคำต้องห้ามในบทบรรยายใต้ภาพจากภาษาจีน เป็นภาษาไทยของศิริสวายจิ้น ของ ธัชพล พงศ์ประสิทธิ์, และเกวลี เพชราทิพย์ (2564) ที่กล่าวถึงกลวิธี การแปลที่มีการตัดคำและการเพิ่มคำรวมถึงการแทนที่ โดยจะเห็นได้จากตัวอย่างที่ 3 5 7 เป็นต้น ที่มีการ เติมคำ ตัดคำ ในกลวิธีการแปลเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของความหมายมากยิ่งขึ้น และ 4. การตั้งชื่อใหม่ ประกอบด้วย 4.1 การตั้งชื่อใหม่โดยใช้เสียงจากภาษาไทย 4.2 การตั้งชื่อใหม่โดยไม่มี ความหมายเดิม เกี้ยวข้อง 4.3 การตั้งชื่อใหม่และเติมคำ 4.4 การตั้งชื่อใหม่โดยความหมายที่สัมพันธ์กัน และ 4.5 การตั้ง ชื่อใหม่โดยการถ่ายทอดเสียงคำจากภาษาจีนแต้จิ๋ว นอกจากนี้ ยังพบว่าป้ายชื่อห้างร้านภาษาจีน-ภาษาไทย ที่ปรากฏในเขตเมืองบ้านดอนมีประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาเพิ่มเติมคือการใช้ชื่อเฉพาะและการใช้คำ จากภูมิหลังในคติความเชื่อ วัฒนธรรม และวรรณกรรม เป็นต้น

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษากลวิธีการแปลชื่อห้างร้านภาษาจีนในเขตเมืองบ้านดอนจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า กลวิธีการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยมีการแปลถ่ายทอดไปมาระหว่างกัน โดยสามารถตั้ง ชื่อสังเกตได้ว่า มีความสัมพันธ์ในภูมิหลังทางคติความเชื่อ ชื่อเฉพาะจากวรรณกรรมหรือบุคคลสำคัญ มาเป็นรูปแบบหนึ่งในการแปล ดังตัวอย่างร้านขายยาจึงแซตั้งเป็นชื่อเฉพาะจากเรื่องสั้น 《真生》 (เงินเซิง) ในวรรณกรรมจีนสมัยราชวงศ์ชิง “เรื่องประหลาดจากห้องหนังสือ” และมีความเกี่ยวข้องกับ เรื่องสำหรับลับ ร้านเทพทวิจากอักษรจีน 鬆發 (ซงฟา) ในภูมิหลังคติความเชื่อเกี่ยวกับต้นไม้สำคัญของ ศาสนาเต๋า ร้านฮั่วฮะสโตร์จากชื่อบุคคลสำคัญเทพเซียนในศาสนาเต๋า 和合 (เหอเหอ)

ข้อเสนอแนะ

การศึกษากลวิธีการแปลชื่อห้างร้านภาษาจีนในเขตเมืองบ้านดอนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ยังมี พื้นที่ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่พบจาก การศึกษานี้ รวมถึงการศึกษากลวิธีการแปลชื่อเฉพาะในลักษณะอื่นที่มีขอบเขตกว้างกว่าป้ายชื่อ ห้างร้านในพื้นที่ที่มีชาวจีนโพ้นทะเลอาศัยอยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี อีกทั้งยังสามารถขยายขอบเขต การวิจัยไปยังชุมชนชาวจีนโพ้นทะเลหรือชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีกลุ่มภาษาจีนถิ่นแยกตามกลุ่มภาษา พูดต่างๆ ในถิ่นฐานที่ต่างไปจากการศึกษาวิจัยนี้

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนเงินรายได้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ประจำปีงบประมาณ 2566 รหัสโครงการ ICS6603022S ขอขอบคุณไมตรีจิตของนักศึกษารายวิชาการแปลไทย-จีน ในการร่วมกันลงพื้นที่เก็บข้อมูลขั้นต้น นอกจากนี้ ขอขอบคุณอาจารย์นพวรรณ เมืองแก้ว ในการอนุเคราะห์ตรวจภาษาไทยจนทำให้งานวิจัยฉบับนี้เสร็จสิ้นสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร นุ่มทอง. (2563). **ทักษะการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษา
ตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรวรรณ พรหมแย้ม. (2565, มกราคม-เมษายน). การศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ด้านภาษาจีน
และกลวิธีการแปลชื่อธุรกิจร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่. **วารสาร
มนุษยศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 23(1)**, 209-230.
- ชานนท์ เขาว์จिरพันธุ์, และนพพร ปัจจัยคุณธรรม. (2562, มกราคม - เมษายน). การศึกษาวิธีการ
แปลชื่อร้านค้าภาษาจีนเป็นภาษาไทยในเขตสาทร กรุงเทพมหานคร. **วารสารวิชาการ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2(2)**, 54-65.
- ธัชพล พงศ์ประสิทธิ์, และเกวลี เพชรอาทิตย์. (2564, กรกฎาคม-ธันวาคม). การศึกษาลักษณะและ
กลวิธีการแปลคำต้องห้ามในบทบรรยายใต้ภาพจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยของซีรีส์วายจีน:
กรณีศึกษาซีรีส์วายจีนเรื่อง “ร้านนักรักเสพติด”. **วารสารจีนศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 14(2)**, 265-306.
- เอียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2553). **พจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 24-25)**. กรุงเทพฯ:
ธเนศวร ประณีต.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล
เฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- พิชัย แก้วบุตร, และนพวรรณ เมืองแก้ว. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม). ป้ายและชื่อธุรกิจการค้า
ในท่าอากาศยานนานาชาติ สุราษฎร์ธานี: การศึกษาตามแนวภูมิทัศน์เชิงภาษาศาสตร์.
วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 11(2),
225-251.
- เมฆม สอดส่องฤกษ์. (2555, กรกฎาคม-ธันวาคม). การสำรวจและการศึกษาวิเคราะห์ชื่อร้านค้า
ภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี. **วารสารศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 8(2)**, 59-89.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2566, 15 สิงหาคม). **ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีและประกาศ
ราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง กำหนดชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง**.
สืบค้น พฤศจิกายน 20, 2566, จาก
[https://www.orst.go.th/pdfs/web/viewer.html?file=/FILEROOM\CABROYINWE
B\DRAWER002\GENERAL\DATA0002\00002408.PDF](https://www.orst.go.th/pdfs/web/viewer.html?file=/FILEROOM\CABROYINWE B\DRAWER002\GENERAL\DATA0002\00002408.PDF).
- วิไล ลิ้มถาวรานันต์, และดารณี มณีลาภ. (2565, พฤษภาคม-สิงหาคม). กลวิธีการแปลคำศัพท์ทาง
วัฒนธรรมจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยในเรื่อง ร้านน้ำชา บทละครพูด 3 องก์ ของเหล่าเสือ.
วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 30(2), 223-250.
- สกินเนอร์, จี. วิลเลียม. (2564). **สังคมจีนในประเทศไทย: ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์**
(พิมพ์ครั้งที่ 3) (พรรณี ฉัตรพลรักษ์, และคนอื่นๆ, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: มติชน.

- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2543). **เกณฑ์การถ่ายถอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักษรวิธีไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2548). **ภาษาในสังคมไทย: ความหลากหลายการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนา** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Google Maps. (2024). **แผนที่ตลาดน้ำบ้านดอน อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี**. สืบค้น พฤศจิกายน 20, 2566, จาก https://www.google.co.th/maps/place/ตลาดนัดตลาดน้ำบ้านดอน/@9.1341397,99.3120842,835m/data=!3m2!1e3!4b1!4m6!3m5!1s0x305406f2ff3ff5fb:0xde89b021d3b20d1b!8m2!3d9.1341344!4d99.3146591!16s%2F%2F11c46f4ws9?hl=th&entry=ttu&g_ep=EgoyMDI0MTIxMS4wKXMDSoASAFQAw%3D%3D.
- Jia, P., & Bai, Z. (2020). **A New Perspective on Religious Research in China: Enlightenment from New Language Literature**. Beijing: Religious and Cultural Press. (In Chinese)
- Pan, S. (2008). **A Study on the History of the Associations of Ethnic Chinese in Thailand**. Doctoral Dissertation, Xiamen University. (In Chinese)
- Pu, S. (1992). **A Complete Collection of Vernacular Strange Stories from a Chinese Studio**. Shanghai: Shanghai Classics Publishing House. (In Chinese)
- Zheng, Z. (2005, September). On the Chinese Community and Religions in Thailand. **Journal of Huaqiao University (Philosophy Social Sciences)**, 23(4), 30-37. (In Chinese)

Creative Gold Pattern Pouring Water on the Horizontal Plain Using the Silkscreen Technique

Narid Prajongtang

Bachelor of Fine and Applied Arts Program in Fine and Applied Arts,
Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University
Corresponding Author: narit.p@lawasri.tru.ac.th

Received: June 26, 2024 Revised: August 1, 2024 Accepted: October 4, 2024

Abstract

This research aimed to 1. create gold-gilded lacquer patterns on various flat surfaces employing silk-screen printing techniques, and 2. preserve and pass on this traditional craft. The qualitative research collected data from experts and employed artistic activities based on experimental practices through the process of the Chang Sip Mu (Ten Craftsmen Group) of the Fine Arts Department. The researcher integrated the findings with personal skills and experience in creating gold-gilded lacquer patterns.

The results revealed that 1. creating gold-gilded lacquer patterns using silk-screen techniques was successful on various flat surfaces, such as wood, acrylic sheets, and canvas. The patterns were sharp and durable, with gold-gilded lacquer application and removal were considerably easy. The finished work displayed a lustrous shine. This method simplifies the process for interested individuals, reduces the time and steps involved, and increases productivity. The materials, finished products, and processes developed through this research have potential in applications for small and medium-sized enterprises and export opportunities, contributing to more incomes for communities and interested parties and 2. for preservation and continuation of the craft, they included the following steps: 1) creating gilded lacquer patterns; 2) learning through informal apprenticeship, passed from one generation to the next, such as elder teaching younger, master teaching student, or craftsman teaching apprentice; 3) creating the knowledge of gold-gilded lacquer pattern; 4) establishing a step-by-step method for transmitting the craft, and 5) applying the knowledge in a systematic process to create innovative artworks, integrating techniques to preserve and disseminate the craft.

Keywords: Creation of Gold-Gilded Lacquer Patterns, Flat Surfaces, Silkscreen Techniques, Acrylic Plastic Sheets, Painting Canvas

การสร้างสรรค์ลวดลายทองรดน้ำบนพื้นระนาบ โดยใช้เทคนิคซิลค์สกรีน

ณฤทธิ์ ประจงแต่ง

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
Corresponding Author: narit.p@lawasri.tru.ac.th

ได้รับบทความ: 26 มิถุนายน 2567 ปรับปรุงแก้ไข: 1 สิงหาคม 2567 ตอรับตีพิมพ์: 4 ตุลาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อสร้างสรรค์ลวดลายทองรดน้ำบนพื้นระนาบ โดยใช้เทคนิคซิลค์สกรีนบนพื้นระนาบที่มีความแตกต่างกัน และ 2. เพื่ออนุรักษ์สืบสานงานศิลปะ งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาข้อมูลนักวิชาการ และใช้รูปแบบกิจกรรมศิลปะที่ได้จากการทดลองเชิงปฏิบัติการผ่านกระบวนการของช่างสิบหมู่ กรมศิลปากร กับทักษะประสบการณ์ ในการทำลวดลายทองรดน้ำของผู้วิจัยมาประยุกต์

ผลการวิจัยพบว่า 1. การสร้างสรรค์ลวดลายทองรดน้ำบนพื้นระนาบ โดยใช้เทคนิคซิลค์สกรีนลงบนพื้นวัสดุได้ทั้งบนพื้นไม้ บนแผ่นพลาสติกอะคริลิก บนพื้นผ้าใบวาดภาพ ลวดลายคมชัด เช็ดรักไม่หลุด ปิดทองรดน้ำ ออกง่าย ทองมีความมันวาว นำไปให้ผู้ที่สนใจปฏิบัติได้ง่ายขึ้น ลดเวลา ลดขั้นตอน เพิ่มปริมาณผลผลิต สามารถนำวัสดุ ผลงาน และกระบวนการที่ได้ไปสร้างธุรกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และเพื่อการส่งออกเพื่อสร้างรายได้แก่ชุมชนและผู้สนใจต่อไป 2. การอนุรักษ์สืบสาน สามารถสรุปตามขั้นตอน ดังนี้ 1) การทำลวดลายทองรดน้ำ 2) ครูพักลักจำส่งต่อจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง แบบพี่สอนน้อง แบบครูสอนศิษย์แบบนายช่างสอนลูกมือ 3) องค์ความรู้การทำลวดลายทองรดน้ำ 4) ขั้นตอนการถ่ายทอดการทำลวดลายทองรดน้ำ และ 5) นำไปศึกษา นำไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ อย่างเป็นขั้นตอนมีการบูรณาการ เพื่ออนุรักษ์และเผยแพร่

คำสำคัญ: การสร้างสรรค์ลวดลายทองรดน้ำ, พื้นระนาบ, เทคนิคซิลค์สกรีน, แผ่นพลาสติกอะคริลิก, ผ้าใบวาดภาพ

บทนำ

ลายรดน้ำ เป็นงานประณีตศิลป์แขนงหนึ่งของศิลปกรรมไทยที่มีคุณค่าสูงยิ่ง กระบวนการเขียนลายรดน้ำต้องอาศัยความละเอียดพิถีพิถันทุกขั้นตอน เช่น การออกแบบ การเขียนลาย ถมลาย เช็ดรัก ปิดทอง ตลอดจนการล้างน้ำให้เหลืออยู่เฉพาะส่วนที่เป็นตัวลาย จากกรรมวิธีทำให้เกิดลวดลายด้วยการปิดทองรดน้ำ จึงนิยมเรียกกันว่า ลายรดน้ำ ภาพลายรดน้ำ มักจะประกอบด้วยลวดลายต่างๆ เขียนเป็นรูปร่างมากกว่าเขียนเป็นรูปทรงหรือเขียนเป็นภาพสามมิติแบบเหมือนจริง ส่วนที่เป็นภาพตัวพระ ตัวนาง ยักษ์ ลิง เป็นต้น มักมีพื้นที่น้อยกว่าส่วนที่เป็นตัวลาย (สนั่น รัตนะ, 2548, หน้า 10) งานช่างประเภทลายรดน้ำนี้เป็นงานออกแบบสร้างสรรค์ความงามอย่างหนึ่งที่ช่างเขียนไทยใช้ตกแต่งสิ่งของต่างๆ โดยทำสืบทอดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลานานแล้ว อาจอนุมานได้ว่าเริ่มทำสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย จากข้อความจดหมายเหตุเรื่องพระราชไมตรีระหว่างพระเจ้ากรุงสยามกับพระเจ้าแผ่นดินจีนในรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหง และการลงรักปิดทองศิลปกรรม เช่น พระพุทธรูป และเครื่องไม้แกะสลัก เป็นต้น (จุลทรรศน์ พยาฆรานนท์, 2516, หน้า 6-7) ผลงานลายรดน้ำชิ้นที่ได้รับยกย่องมากที่สุดว่า งามยอดเยี่ยมคือ ตู้พระธรรมวัดเชิงหวายในสมัยอยุธยาตอนปลาย (ศิลป์ พีระศรี, 2503, หน้า 15) ที่ น. ณ ปากน้ำ ได้กล่าวว่สมัยนี้เป็นช่วงที่ศิลปะแบ่งบานอย่างสุดขีดหรือจุดที่เลยคลาสสิกออกไปแล้ว (น. ณ ปากน้ำ, นามแฝง, 2524, หน้า 12)

เมื่อกล่าวถึงสภาพปัญหาด้านงานศิลปะและวัฒนธรรมในงานประณีตศิลป์ของไทยที่เกี่ยวข้องกับลายรดน้ำดังกล่าวข้างต้นที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ส่วนใหญ่มักจะพูดถึงการสูญเสียทางศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งงานประณีตศิลป์บางแขนงวิชา จากการถูกกลืนวัฒนธรรมจากกระแสวัฒนธรรมหลักที่มีอิทธิพลเหนือกว่า เช่น วัฒนธรรมจากตะวันตก วัฒนธรรมเกาหลี วัฒนธรรมญี่ปุ่น ในเรื่องการใช้ชีวิตประจำวัน การกินอยู่ ภาษาพูด การแต่งกาย ฯลฯ ทำให้วัฒนธรรมรองหรือวัฒนธรรมย่อยถูกกลืนหายไปอย่างช้าๆ สาเหตุจากการถูกละเลยทอดทิ้ง ขาดการเรียนรู้ และสืบทอด รวมทั้งงานจิตรกรรมประเพณีลายรดน้ำก็เช่นเดียวกัน จัดเป็นงานประณีตศิลป์ที่สูงค่าอย่างหนึ่งของไทยเรามาช้านาน แต่บัดนี้ได้กลายเป็น “ของโบราณ” ไปเสียแล้ว เพราะขาดคนเอาใจใส่ ถึงแม้ว่ามีคนรู้กระบวนการทำและรู้คุณค่า ความหมายและลักษณะที่แท้จริงของการทำลวดลายทองรดน้ำ แต่ยังคงมีจำนวนน้อยมาก

จากผู้รู้จำนวนน้อยเหล่านั้น ซึ่งเป็นเหตุปัจจัยทำให้เกิดความหวงแหนองค์ความรู้ในงานช่างประณีตศิลป์ของเราตั้งแต่โบราณ และไม่นิยมเผยแพร่ความรู้ให้แก่บุคคลอื่น โดยเฉพาะส่วนที่เป็นเคล็ดลับการทำด้วยแล้ว มักจะปิดบังกัน โดยบอกให้เฉพาะลูกศิษย์ลูกหาที่จะสืบทอดวิชาต่อไปเท่านั้น ธรรมเนียมปฏิบัตินี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้งานประณีตศิลป์ของเรากลายเป็น “ของโบราณ” รวดเร็วยิ่งขึ้น

ปัจจุบันจากประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการทำลวดลายทองรดน้ำของผู้วิจัย ได้เห็นปัญหาในการปฏิบัติในกระบวนการทำลวดลายทองรดน้ำเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ในการที่จะอนุรักษ์การทำลายทองรดน้ำให้คงอยู่ได้นั้น เราต้องมีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาค้นคว้าเพื่อปรับปรุงพลิกแพลง คลี่คลายเทคนิค กระบวนการ วิธีการ วัสดุ ระยะเวลา ฯลฯ

ดังนั้น จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะสร้างสรรค์กระบวนการทำลวดลายทองรดน้ำ บนพื้นระนาบที่มีความแตกต่างกัน 1. บนพื้นไม้ 2. บนแผ่นพลาสติกอะคริลิก 3. บนพื้นผ้าใบวาดภาพ ครั้งนี้มุ่งสร้างสรรค์เพื่อให้เห็นถึงกระบวนการการทำลวดลายทองรดน้ำโดยใช้เทคนิคซิลค์สกรีน เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดภูมิปัญญาที่แปลกใหม่ ลดเวลา เพิ่มชิ้นงาน

เพิ่มรายได้ มีคุณค่าในเชิงวิชาการด้านงานประณีตศิลป์ ส่งผลด้านการนำไปใช้สำหรับการเรียนการสอน ศิลปินรุ่นใหม่ที่มีฝีมือสามารถนำไปปรับเปลี่ยนตนเองตามยุคสมัย จนได้เป็นผลงานที่มีความงดงามที่เชิดชู ภูมิปัญญาในงานประณีตศิลป์ของชนชาติไทยสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างสรรค์ลวดลายทองรดน้ำบนพื้นระนาบ โดยใช้เทคนิคซิลค์สกรีนบนพื้นระนาบที่มีความแตกต่างกัน 1. บนพื้นไม้ 2. บนแผ่นพลาสติกอะคริลิก และ 3. บนพื้นผ้าใบวาดภาพ
2. เพื่ออนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมประเพณี ศิลปะประจำชาติ และความสำคัญของภูมิปัญญาของชาติไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การสร้างสรรค์กระบวนการทำลวดลายทองรดน้ำ นำองค์ความรู้ที่ได้ นำไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอย่างเป็นขั้นตอน และมีการบูรณาการ และเพื่ออนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปะการทำลวดลายทองรดน้ำ โดยผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอด เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยศิลปะ ดนตรี กีฬาของ สுகีร์ เจริญสุข, และคนอื่นๆ (2541, หน้า 75-80) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย

ปัญหาในการวิจัยในครั้งนี้คือ กระบวนการทำลายทองรดน้ำแบบโบราณดั้งเดิมนั้น มีกระบวนการทำที่ซับซ้อน มีความยุ่งยากมาก รวมทั้งการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เช่น การเตรียมน้ำยา หวดล้างรัง แต่ก่อนเรียกว่า คูนน้ำยาหวดล้าง รังจะมีการปกปิดทรวงแหวนเป็นสูตรลับเฉพาะตน จึงต้องอาศัยผู้ที่มีความชำนาญในด้านนี้โดยตรง การเตรียมพื้น ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาที่นานพิถีพิถันต้องทำด้วยความประณีต สลับซับซ้อนยุ่งยาก ทั้งนี้เพราะคุณสมบัติของรัง คือ แห้งช้าเร่งให้แห้งเร็วไม่ได้ การร่างแบบ รอยแบบจะเขียนลงเลยที่เดียวไม่ได้ เพราะพื้นรังกั้นขัดเงาไว้อย่างประณีตแล้ว หากร่างภาพลงบนพื้นรังกั้นจะเป็นรอยทำให้ลายรดน้ำนั้นดูคุณค่าลงไป จึงจำเป็นต้องร่างภาพบนกระดาษเขียนแบบก่อนแล้ว ค่อยลอกแบบลงบนกระดาษไขโดยวางกระดาษไขทาบบนแบบแล้วใช้เข็มปรุไปตามเส้นที่ร่างจนทั่วทั้ง ภาพจนเสร็จ แล้วจึงนำกระดาษไขที่ปรุแล้วทาบลงไปตรงให้แน่นอย่าให้เคลื่อนแล้วใช้ลูกประคบ ผุ่น ดินสอพองเผาไฟลูบเบาๆ ลงบนพื้นรังกั้นดูตรงไหนไม่ชัดก็ลูบประคบซ้ำลงไป เขียนด้วยน้ำยาหวดล้าง ต้องอาศัยความชำนาญความประณีต ใจเย็น อาศัยพลังใจความศรัทธาบรรดาพระยะเวลา จำต้องมีการฝึก เพื่อให้เกิดความเคยชินความชำนาญพอสมควรจึงจะปล่อยให้ลงมือปฏิบัติงานจริงได้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย คือ ใช้รูปแบบกิจกรรมศิลปะ ได้แก่ การสร้างสรรค์ลายทองรดน้ำบนพื้นระนาบ โดยใช้เทคนิคซิลค์สกรีนที่ได้จากการทดลองเชิงปฏิบัติการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บข้อมูลจากเอกสารและจากภาคสนาม แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

3.1 ระยะก่อนเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลความเป็นมาของดินสอพองหรือดินมาร์ล (Marl) จากเอกสาร

การเก็บข้อมูลการทำลายทองรดน้ำแบบโบราณโดยช่างสิบหมู่ จากเอกสาร

การเก็บข้อมูลเทคนิคการทำซิลค์สกรีน จากเอกสาร

การเก็บข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากเอกสาร

3.2 ระหว่างเก็บข้อมูล ดำเนินการศึกษา ทดลอง ปฏิบัติงานในเรื่องกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ ฯลฯ ในการทำลายทองรดน้ำโดยยึดกระบวนการทำของ (ช่างสิบหมู่ กรมศิลปากร) กับทักษะของผู้วิจัยนำมาประยุกต์ รวมกันกับประสบการณ์ในการทำลายทองรดน้ำของผู้วิจัย พร้อมบันทึกภาพ

3.3 ระยะหลังเก็บข้อมูล ศึกษาคัดเลือกวัตถุดิบและสูตรที่เหมาะสมในการผลิตวัสดุที่จะนำมาทำลายทองรดน้ำ จากดินสอพอง นำดินสอพองแบบก้อนมาปั่นให้ละเอียดแล้วร่อนด้วยแร่งที่มีอนุภาคขนาด 75 ไมครอน นำไปผสมกับกาวยางกระถินน้ำส้มป่อย และสารกันเสียในอัตราส่วนที่แตกต่างกัน แล้วคัดเลือกสูตรที่เหมาะสมในการมาทำลายทองรดน้ำจากดินสอพองที่ได้จากข้อ 3.2 ดำเนินการตรวจสอบข้อมูล ประมวลรูปภาพจากผลงาน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลตามวัตถุประสงค์ เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองและปฏิบัติการสร้างสรรค์ลายทองรดน้ำบนพื้นระนาบ โดยใช้เทคนิคซิลค์สกรีน บนพื้นระนาบที่มีความแตกต่างกัน 1. บนพื้นไม้ 2. บนแผ่นพลาสติกอะคริลิก 3. บนพื้นผ้าใบวาดภาพ นำมาวิเคราะห์โดยศึกษาผลการปฏิบัติงานจากผลงานที่ผ่านมา มาวิเคราะห์ และปรับปรุง พลิกแพลง คลี่คลายเทคนิค กระบวนการ วิธีการ วัสดุ

เวลา จากงานลายทองลดน้ำแบบโบราณดั้งเดิมและปัจจุบัน แตกต่างกันอย่างไร สืบทอดภูมิปัญญา
ด้านงานหัตถกรรมสาขาการทำลวดลายทองลดน้ำ

5. สรุปผลการวิจัย สรุปผลวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการทั้งหมดเป็นไปตามวัตถุประสงค์

ผลการวิจัย

การสร้างลวดลายทองลดน้ำบนพื้นระนาบ โดยใช้เทคนิคซิลค์สกรีน พบว่า ในกระบวนการ
การสร้างลวดลายทองลดน้ำบนพื้นระนาบ โดยใช้เทคนิคซิลค์สกรีน ดังนี้

1. วัสดุ/อุปกรณ์

1.1 ยางรัก สั่งซื้อจากเชียงใหม่ (นำเข้าจากพม่า) มีกลิ่นอ่อนๆ ปรกกลิ่นหอมของยางไม้
ถ้ามีกลิ่นฉุนมาก (เรียกว่ารักขี้ไก่) คุณภาพจะด้อย ใช้น้ำมันที่ได้จากธรรมชาติเป็นส่วนผสม เช่น น้ำมันพืช
น้ำมันงา น้ำมันทานตะวัน ฯลฯ รักที่ดีจะต้องแห้งภายใน 24 ชั่วโมง รักแท้ๆ เวลาล้างออกมาจะมีสี
น้ำตาลอ่อนๆ ออกเหลืองๆ รักไม่แท้เวลาล้างออกมาจะมีสีดำ จะใช้กับบนพื้นไม้กับบนพื้นผ้าใบวาดภาพ
เท่านั้น ส่วนบนแผ่นพลาสติกอะคริลิกจะใช้กระดาษทรายละเอียด เบอร์ 1,000-1,200 ขัดไปในทิศทาง
เดียวกันเท่านั้น จากซ้ายไปขวา 2 ครั้ง และจากบนลงล่าง 2 ครั้ง เพื่อให้ผิวบนแผ่นพลาสติกอะคริลิก
สามารถสกรีนน้ำยาหดและยางรักแล้วปิดทอง สามารถยึดเกาะติดได้ดี

1.2 ทองคำเปลว 100% ชนิดคัดพิเศษ มีขนาด 3.5 X 4 เซนติเมตร มีเนื้อทองคำเต็มแผ่น
ไม่มีรอยพรุนหรือเป็นรูตามด มีสีเดียวกันทั้งแผ่น ไม่มีรอยต่อของแผ่นทองคำใช้ทองคำเปลวเฉลี่ย
1 ตารางฟุตต่อทองคำเปลว 100 แผ่น แต่ถ้าหากพื้นที่ที่เป็นร่องรอยโค้งเว้าก็จะใช้ทองคำเปลวเพิ่มขึ้น
ตามความเชี่ยวชาญของช่างแต่ละคน

1.3 ดินสอพอง สำหรับล้างทำความสะอาดพื้นหรือวัสดุที่ใช้เขียน และลบเส้นหดลวดลาย
เมื่อเขียนลวดลายผิดหรือต้องการลบทองคำเปลวออกในขั้นตอนการเขียนซ่อมแซมลวดลาย ดินสอพอง
แช่น้ำนี้จะต้องแช่น้ำแล้วกรองเอาเม็ดทรายที่ผสมอยู่ออกหรือเลือกใช้ดินสอพองที่สะอาดผ่านการกรอง
เอาเม็ดทรายออกแล้วก็ได้

1.4 กระดาษทราย ใช้ทั้งกระดาษทรายแห้งและกระดาษทรายน้ำ ทั้งหยาบและละเอียด

1.5 วัสดุใช้เช็ดรัก ถอนรัก การนำผ้ามาใช้เช็ดรักจะต้องเป็นผ้าที่สะอาดและแห้งสนิท
การเลือกใช้ผ้าควรพิจารณา ดังนี้

- ควรเป็นผ้าที่สะอาด ถ้าเป็นผ้าเก่าจำพวกผ้าเสียดควรซักให้สะอาดตากให้แห้งสนิท
- ควรเป็นผ้าใยสังเคราะห์นุ่มๆ และบาง สีส่อนๆ ควรหลีกเลี่ยงการใช้ผ้าใยธรรมชาติ

ช่างบางคนก็เลือกใช้สำลีเช็ดถอนรักก็ได้ ต้องขึ้นอยู่กับทักษะประสบการณ์และเป็นเคล็ดลับส่วนตัว
ของช่าง

1.6 น้ำมันสนหรือน้ำมันชักแห้ง มีไว้สำหรับการทำความสะอาดยางรักเช็ดที่เปื้อนมือ
ขณะที่เช็ดรัก ถอนรัก ให้หมดความเหนียวก่อนที่จะปิดทองคำเปลวและใช้ทำความสะอาดบางพื้นที่ใน
ชิ้นงานภายหลังที่รดน้ำเรียบร้อยแล้ว

1.7 กระดาษไข ออกแบบแล้วพิมพ์ลงบนกระดาษไข นำไปสู่กระบวนการถ่ายบล็อกสกรีน

1.8 ลูกประคบทองคำเปลว ทำมาจากสำลีปั่นเป็นก้อนแล้วห่อด้วยผ้าบางและอ่อนนุ่ม ใช้สำหรับกวาดทองคำเปลวครั้งสุดท้าย หลังจากปิดทองและกวาดด้วยมือแล้ว ก่อนนำไปรดน้ำเอาน้ำยาหรดาลออก เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการกวาดทองคำเปลวไม่ทั่วถึงหรือไม่แน่นสนิท

1.9 พู่กันเขียนน้ำยาหรดาล ใช้พู่กันขนาดเบอร์ 0 พิเศษ ขึ้นไปขึ้นอยู่กับขนาดของแต่ละคน และขนาดของชิ้นงานเป็นสำคัญ ส่วนใหญ่นิยมใช้เบอร์ 0 พิเศษ ถึงเบอร์ 3 พิเศษ วิธีการเลือกพู่กันใช้งาน จะต้องเลือกอันที่ปลายพู่กันมีสปริง คือ เมื่อจุ่มน้ำยาหรดาลเขียนแล้วไม่โค้งงอไปตามเส้นที่ลากและต้องคืนตัวกลับมาตรงและปลายเรียวแหลมเหมือนเดิม

1.10 ตู้บ่มรัก ใช้สำหรับบ่มรักในขณะที่รักยังไม่แห้ง เพื่อควบคุมอุณหภูมิความชื้นสัมพัทธ์ ในอากาศและป้องกันฝุ่นละออง

1.11 สะพานรองมือหรือไม้รองมือ ใช้สำหรับรองมือขณะที่ปฏิบัติเขียนลวดลายด้วยน้ำยาหรดาล เพื่อไม่ให้มือไปสัมผัสกับพื้นหรือลวดลายที่เขียนที่จะทำให้น้ำยาหรดาลละลายตัวออกมาได้ หรือทำให้คราบแห้งที่มือเกาะติดที่ชิ้นงาน ทำให้ปิดทองรดน้ำแล้วไม่สมบูรณ์ สะพานรองมือนี้ทำด้วยไม้แบนๆ เสริมความสูงทั้งสองด้านเล็กน้อย หรืออาจใช้ไม้บรรทัดไม้ ความยาวประมาณ 1-2 ฟุต ที่ปลายไม้บรรทัดหุ้มด้วยผ้านุ่มๆ ป้องกันการขีดข่วนพื้นกระดานขณะที่เขียนลวดลาย

1.12 ขวดใส่กาวยางมะขวิดหรือกาวยางกระถิน เป็นขวดพลาสติกเช่นเดียวกับขวดน้ำฝักส้มป่อย ใส่น้ำกาวที่ละลายและกรองสะอาด สำหรับเติมน้ำกาวในโครงที่ละน้อย ขณะที่เขียนลวดลาย

1.13 ปากกาตีเส้นหรือปากกาปากเปิด เป็นปากกาในชุดเครื่องมือเขียนแบบ สามารถปรับให้เป็นเส้นเล็กใหญ่ตามต้องการ ใช้จุ่มน้ำยาเขียนเส้นตรง ขนาดต่างๆ แต่หากช่างที่มีทักษะประสบการณ์มากๆ จะใช้พู่กันเขียนเส้นตรงได้ โดยไม่ต้องใช้เครื่องมือนี้

2. การทำบล็อกสกรีน

2.1 นำไม้ ขนาด 1X1.5 นิ้ว มาตัดทำกรอบตามขนาดที่ต้องการ

2.2 นำผ้าสกรีนเบอร์ 120 มาตัดให้ใหญ่กว่ากรอบ 1-2 นิ้ว นำมายิงซิงกับโครงกรอบให้ตึงทั้ง 4 ด้าน แล้วตัดเศษที่เกินออก

2.3 นำน้ำยาล้างจาน เทใส่ฟองน้ำนำไปล้างผ้าสกรีนให้สะอาด แล้วเป่าให้แห้ง (พร้อมที่จะนำมาถ่ายบล็อกสกรีน)

3. การถ่ายบล็อกสกรีน

3.1 วัสดุอุปกรณ์

3.1.1 ตูไฟ

3.1.2 กาวอัดสีฟ้า/น้ำยาไวแสง

3.1.3 ยางปาด

3.1.4 ถ้วยกับช้อนใช้ผสมกาวอัดสีฟ้า/น้ำยาไวแสง

3.1.5 ฟ็อกกี้ฉีดน้ำ

3.1.6 ไคล์เป่าผม

3.1.7 คัตเตอร์

3.1.8 กระดาษกาวพลาสติกสีน้ำตาล

3.1.9 กระดาษหนังสือพิมพ์

3.1.10 แบบ

3.2 การถ่ายบล็อก นำกาวอัดสีฟ้าผสมน้ำยาไวแสง 20:1 คนให้เข้ากัน วางทิ้งไว้ที่ไม่มีแสงประมาณ 30 นาที จากนั้นนำกาวอัดมาปาดบางๆบนบล็อกสกรีน ใช้ไคล์เป่าผมเป่าให้แห้งสนิท นำแบบวางบนกระจกตู้ไฟแล้วนำบล็อกสกรีนปาดกาวอัดที่แห้งแล้ววางทับลงบนแบบหาวัสดุที่ระหว่างแบบกับบล็อกสกรีนให้แนบชิดมากที่สุด แล้วเปิดไฟ (จับเวลาสองนาทีครึ่ง) ปิดไฟ น้ำบล็อกไปล้างน้ำ ส่วนที่

เป็นแบบไม่ทำปฏิกิริยากับแสงขาวอัดจะหลุดออก ส่วนที่สัมผัสกับแสงไฟจะติดแน่นกับบล็อกสกรีน
ล้างน้ำให้สะอาดสไลด์ให้น้ำออก ใช้กระดาษหนังสือพิมพ์ซับพอหมาด ใช้ไดล์เป่าให้แห้งสนิท (กรณีมีรู
เล็กๆ ก็ใช้ฟู่กันเล็กจุ่มกาวอัดที่เหลือแถมแล้วเป่าให้แห้ง) จากนั้นใช้กระดาษขาวพลาสติกสีน้ำตาล
ปิดตามขอบมุมทั้งสี่มุมเพื่อกันรั่วซึมระหว่างสกรีน

บนพื้นไม้ พื้นไม้ ใช้กรองพื้นทาทั้งไว้ให้แห้งสนิท ใช้รักสมุกเกลี่ยให้เรียบสม่ำเสมอ
ทั้งไว้ให้แห้งนำมาขัดด้วยกระดาษทรายน้ำหรือหินลับมีดให้เรียบ ถ้ามีร่องรอยไม่สม่ำเสมอ ก็ใช้รักสมุก
อุดเพิ่ม ทั้งไว้ให้แห้งขัดให้เรียบ แล้วจึงทาร์กน้ำเกลี้ยง 3-4 ครั้ง จนเรียบเป็นมัน แต่แต่ละครั้งจะต้อง
ปกผิวก่อน โดยใช้กระดาษทรายน้ำเบอร์ละเอียดมากๆ และต้องทิ้งไว้ให้แห้งสนิทจริงๆ ถ้าหากไม่
แห้งสนิทการทาทับครั้งต่อไปจะทำให้เกิดผิวน้ำขุ่นไม่สวยงาม เมื่อทาร์กน้ำเกลี้ยงเสร็จ ต้องเก็บบ่ม
ในตู้บ่มรักที่มีความชื้น จะช่วยให้รักแห้งเร็ว ถ้าเป็นบานประตูหน้าต่าง โปสท์ วิหาร ต้องปิดอุดช่องประตู
หน้าต่าง กันฝุ่นเข้าและพ่นน้ำให้ความชื้นด้วยเช่นกัน และจะต้องทาร์กจากข้างบนลงล่างเสมอ ในสมัย
โบราณนิยมใช้ไม้มากที่สุด เช่น ในงานสถาปัตยกรรม อาคาร สิ่งก่อสร้าง บานประตูหน้าต่าง โปสท์
วิหาร ฯลฯ และไม้ที่ใช้ คือ ไม้เครื่องจักรสานได้จากไม้ไผ่สาน หวาย ทำเป็นเครื่องเงินเป็นต้น

บนแผ่นพลาสติกอะคลิลิก (ขัดผิวหน้าในลักษณะให้เป็นระเบียบแนวตั้ง 2 รอบ แนวนอน
2 รอบ ด้วยกระดาษทรายเบอร์ 1,000-1,200)

บนพื้นผ้าใบวาดภาพ โดยทาร์กให้อิ่มตัว 3-4 รอบ จนเรียบเป็นมัน แต่แต่ละครั้งต้องขัด
ด้วยกระดาษทรายตั้งแต่หยาบ จนถึงละเอียดสุด

**การอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมประเพณี ศิลปะประจำชาติ และความสำคัญของภูมิปัญญา
ของชาติไทย** พบว่า ภูมิปัญญาไทยกับการถ่ายทอดการทำลวดลายทองรดน้ำถือเป็นประสพการณ์
ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดเนื่องจากได้มีการผ่านการกลั่นกรองมาตั้งแต่บรรพบุรุษหลายต่อหลายรุ่น
ที่สืบทอดกันมานับจากอดีตจนปัจจุบัน ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมในงานประณีตศิลป์ที่มีความสำคัญ
ซึ่งได้มีการถ่ายทอดต่อกันมา จากชนรุ่นหนึ่งไปสู่ชนอีกรุ่นหนึ่ง แบบพี่สอนน้อง แบบครูสอนศิษย์
แบบนายช่างสอนลูกมือ ด้วยวิธีการต่างๆ ที่อาจมีความแตกต่างในการใช้วัสดุอุปกรณ์และกระบวนการ
ทำซึ่งอาจมีความแตกต่างกัน ซึ่งการถ่ายทอดในระบบการเรียนรู้ได้มีการถ่ายทอดโดยใช้วิธีการสอน
ปฏิบัติจริงไปพร้อมกัน ผู้สอนคือ ผู้ใหญ่ที่มีอายุมากกว่า มีความรู้มีประสบการณ์ในเรื่องการทำลวดลาย
ทองรดน้ำโดยมีแรงจูงใจ จากผลงานตามสถานที่ ทั้งหน่วยงานราชการหรือภายในวัดวาอาราม ผู้เรียน
เมื่อมีความชำนาญแล้วจะกลายเป็นผู้สอนคนในรุ่นหลังต่อไป

อภิปรายผล

การสร้างสรรคัลวดลายทองรดน้ำบนพื้นระนาบ โดยใช้เทคนิคซิลค์สกรีน ผลการวิจัยพบว่า
การสร้างสรรคัลวดลายทองรดน้ำบนพื้นระนาบ โดยใช้เทคนิคซิลค์สกรีนสามารถที่จะทำลงบนพื้นวัสดุ
ได้ทั้งบนพื้นไม้ บนแผ่นพลาสติกอะคลิลิก บนพื้นผ้าใบวาดภาพ สามารถสกรีนออกมาลวดลายคมชัด
ชัดรักไม่หลุด ปิดทองรดน้ำออกง่าย ผลงานออกมาคมชัด ทองมีความมันวาว ใช้เวลาไม่นาน สกรีนได้
หลายชิ้น สามารถนำไปให้ผู้ที่มีความสนใจนำไปปฏิบัติได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น ใช้เทคนิคซิลค์สกรีนมาใช้
เพื่อลดเวลา ลดขั้นตอน เพิ่มปริมาณผลผลิตในการทำลวดลายทองรดน้ำเพิ่มมากขึ้น สามารถนำวัสดุ

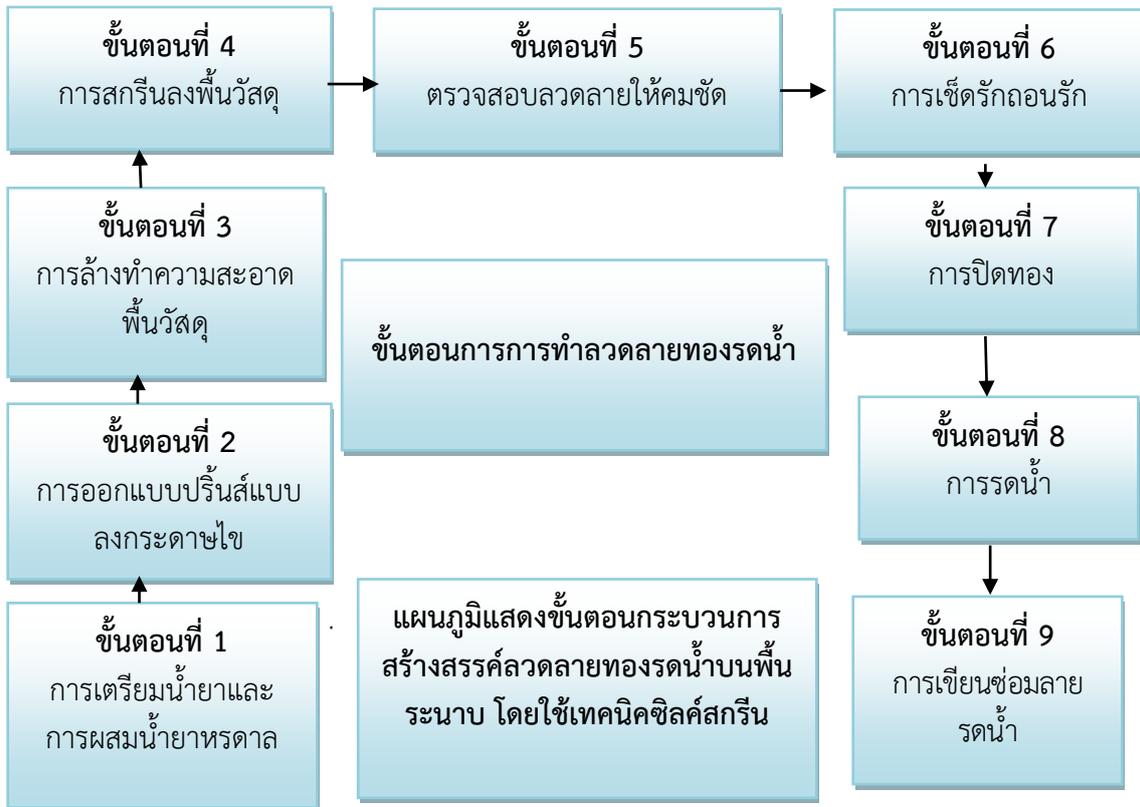
ผลงาน และกระบวนการที่ได้ ไปสร้างธุรกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมและเพื่อการส่งออกเพื่อสร้างรายได้แก่ชุมชนและผู้สนใจต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของ สุกรี เจริญสุข, และคนอื่นๆ ดังนี้

1. หลักความเหมือน การเลียนแบบ จะเห็นได้จากการมีการเรียนการสอนการสอนในสถาบันการศึกษาคือการเลียนแบบจากครู อาจารย์ผู้สอน และการลอกเลียนแบบจากตู้พระธรรมโบราณในสมัยต่างๆ ตามพิพิธภัณฑ์ แล้วทำซ้ำๆ บ่อยๆ เพื่อความแม่นยำในลายเส้น ที่จะนำไปใช้วาดตัดเส้นด้วยฟู่กันเส้นเล็ก ปลายแหลมที่มีความละเอียดต่อไป

2. หลักความต่าง หลังจากฝึกรูปแบบ การเขียนลวดลายจากครู อาจารย์ผู้สอน และการลอกเลียนแบบจากตู้พระธรรมโบราณในสมัยต่างๆ ตามพิพิธภัณฑ์ แล้วทำซ้ำๆ บ่อยๆ จนเกิดความชำนาญแล้ว จนสามารถเริ่มผูกลวดลาย ออกแบบลวดลาย วาดตัวพระ ตัวนาง ตัวยักษ์ และตัวลิง ฯลฯ เองได้บ้าง

3. หลักความเป็นฉันทัน จะมีลักษณะลวดลายเส้นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนในเรื่องลวดลาย จนสามารถเริ่มผูกลวดลาย ออกแบบลวดลาย ร่าง วาดตัวพระ ตัวนาง ตัวยักษ์ และตัวลิง ฯลฯ เองได้เป็นรูปแบบเป็นของตัวเอง

จากผลการศึกษาสามารถสรุปเป็นแผนภูมิแสดงขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ลวดลายของรดน้ำบนพื้นระนาบ โดยใช้เทคนิคซิลค์สกรีน ดังนี้

ภาพ 2 แผนภูมิแสดงขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ลวดลายของรดน้ำบนพื้นระนาบ โดยใช้เทคนิคซิลค์สกรีน (ที่มา: ผู้วิจัย, 2567)

จากแผนภูมิแสดงขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ลวดลายทองรดน้ำบนพื้นระนาบ โดยใช้เทคนิคซิลค์กรีน 9 ขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมน้ำยาและการผสมน้ำยาหดลวด

วัตถุดิบและสูตรที่เหมาะสมในการผสมน้ำยาหดลวดเพื่อเป็นวัสดุการทำลวดลายทองรดน้ำ เมื่อนำดินสอพองแบบก้อนมาตำให้ละเอียด แล้วร่อนด้วยผ้าสกรีนเบอร์ 120 นำไปผสมกับสีโปสเตอร์หดลวด น้ำกาวยางกระถิน และน้ำฝักส้มป่อยในอัตราส่วนที่แตกต่างกัน แล้วคัดเลือกสูตรที่เหมาะสมในการผลิต ผลิตภัณฑ์การทำลวดลายทองรดน้ำ พบว่าสูตรที่เหมาะสมประกอบด้วย ดินสอพอง 37 เปอร์เซ็นต์, สีโปสเตอร์ 18 เปอร์เซ็นต์, หดลวด 19 เปอร์เซ็นต์, น้ำกาวยางกระถิน 17 เปอร์เซ็นต์ และน้ำฝักส้มป่อย 9 เปอร์เซ็นต์ ลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่ได้มีสีเหลืองนวล เนื้อผลิตภัณฑ์มีความชื้นพอดี เย็น ละเอียด ไม่มีกลิ่นเหม็นฉุน เมื่อนำผลิตภัณฑ์ที่ได้นำไปสกรีนลงบนวัสดุได้

1. วัสดุ ที่จะนำมาผสมเป็นน้ำยาหดลวดเพื่อจะนำมาสกรีนลงวัสดุ

ภาพ 3-7 ดินสอพอง หินหดลวด ยางกระถิน ฝักส้มป่อย และสีโปสเตอร์

ที่มา: ผู้วิจัย (2567)

ถ่ายภาพโดย: ผู้วิจัย (2567)

2. กรรมวิธีการผลิต ดินสอพองเพื่อเป็นวัสดุการทำลวดลายทองรดน้ำ

2.1 ดินสอพองแบบก้อนมาตำให้ละเอียดแล้วร่อนด้วยผ้าสกรีนเบอร์ 120

2.2 นำหดลวดมาตำให้ละเอียดแล้วร่อนด้วยผ้าสกรีนเบอร์ 120 นำหดลวด แช่ละลายในน้ำ ฟุ้งผงของหดลวดหินจะละลายตัว ปล่อยให้ทิ้งไว้ให้ตกตะกอน แล้วเทน้ำออก ล้างน้ำหลายๆ รอบ

2.3 นำกาวกระถินมีลักษณะเป็นก้อน ทบให้ละเอียด ใส่ร่อนน้ำไปต้มจนละลาย แล้วร่อนด้วยผ้าสกรีนเบอร์ 120

2.4 นำฝักส้มป่อยปิ้งไฟพอสุก ใส่หม้อต้มน้ำให้เดือดจะได้น้ำฝักส้มป่อยสีชาแก่ แล้วร่อนด้วยผ้าสกรีนเบอร์ 120

2.5 สีโปสเตอร์ (คนให้เข้ากันไม่ต้องเติมน้ำ จะใช้แบบขุ่น)

2.6 นำส่วนผสมข้างต้นทั้งหมดผสมกัน ในอัตราส่วนที่แตกต่างกัน แล้วคัดเลือกสูตรที่เหมาะสมเป็นผลิตภัณฑ์ที่จะนำมาทำลวดลายทองรดน้ำ

ภาพ 8 ถ่ายภาพโดย: ผู้วิจัย (2567)

ขั้นที่ 2 การออกแบบปรี้นแบบลงกระดาษไข

จะออกแบบบนกระดาษขาวแต่งในคอมพิวเตอร์ แล้วปรี้นลงบนกระดาษไข แล้วนำแบบกระดาษไขนำไปสู่กระบวนการทำบล็อกสกรีน ทั้งนี้ก็แล้วแต่ความถนัด ความสะดวกของแต่ละคน โดยทำการร่างสัด Free From ในขนาดที่ต้องการโดยดูลักษณะช่องว่าง สัดส่วนต่างๆ ลักษณะของลายเส้น เส้นใหญ่ (โครงสร้างของตัวภาพทั้งหมด) เส้นกลาง (รายละเอียดตรง) เส้นเล็ก เส้นแฉ (ลายละเอียดย่อย) การสับตัดลาย ความพลิ้วไหวของลายกระหนก แล้วใช้เข็มปรุแบบ เฉพาะเส้นใหญ่ (โครงสร้างของตัวภาพทั้งหมด)

ภาพ 9 ถ่ายภาพโดย: ผู้วิจัย (2567)

ขั้นที่ 3 การล้างทำความสะอาดพื้นรัก พื้นไม้อัด หรือแผ่นพลาสติกอะคลิลิก (พื้นวัสดุที่พร้อมใช้งาน) โดยใช้ดินสอพองละลายน้ำหมาดๆ ใช้มือถูวนให้ทั่วพื้นที่จนดินสอพองแห้งหลุดติดมือออกมาจนหมด จนหมดคราบไขมัน ลองทดสอบเขียนด้วยน้ำยาที่เตรียมไว้ เขียนแล้วเส้นมีความคมชัด เส้นไม่ขาดตอนเป็นอันใช้ได้

ขั้นที่ 4 การสกรีนลงพื้นวัสดุ โดยนำบล็อกสกรีนที่ถ่ายลวดลายเรียบร้อยแล้ว นำไปทาบบนพื้นวัสดุที่ทำความสะอาดแล้วให้เหมาะสมตามตำแหน่งที่ต้องการ ตักน้ำยาหมึกลงบนบล็อกสกรีน ทำการสกรีนด้วยยางปาด ยกบล็อกสกรีนออก ดูว่าลวดลายที่สกรีนลงไปมีความคมชัดหรือไม่ ถ้าไม่ชัดหรือลวดลายลงไม่คมชัดหรือเส้นลวดลายขาดหายสามารถเช็ดหรือลบออก แล้วทำตามกระบวนการ 3-4 อีกครั้ง ถ้าชัดสมบูรณ์ก็ปล่อยให้แห้ง

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบลวดลายให้คมชัด สามารถเขียนตกแต่งเพิ่มเติมด้วยฟู่กัน เส้นใหญ่ (โครงสร้างของตัวภาพทั้งหมด) เส้นกลาง (รายละเอียดตรง) เส้นเล็ก เส้นแฉ (ลายละเอียดย่อย) การสับตัดลาย ความพลิ้วไหวของลายกระหนก ถมพื้นช่องว่างระหว่างตัวลายกับช่องไฟในส่วนที่ไม่ต้องการให้ทองคำเปลว

ติดด้วยน้ำยาให้ทั่ว โดยใช้สะพานรองมือป้องกันการขีดข่วนพื้น ขณะที่เขียนลวดลาย เมื่อถมพื้นเก็บรายละเอียดเรียบร้อยแล้วจะต้องทำความสะอาดอีกครั้งก่อนจะเซ็ตรัก โดยใช้ผ้าขาวบางหรือสำลีเช็ดฝุ่นเบาๆ ให้ออกให้หมด

ขั้นที่ 6 การเซ็ตรักถอนรัก จะใช้สำลีผ้า COTTON (เสื่อยืด) ผ้ามองตะกั่ว ผ้าสาธู (ผ้าขาวบาง) ตามความถนัด โดยผ้าม้วนเป็นลักษณะลูกประคบ ตะกั่ว ร่มรักหรือสีน้ำมัน FLEX แล้วนำไปเซ็ทหมุนวนเป็นวงกลมไปตามแนวหน้ากระดานให้สม่ำเสมอทั่วทั้งชิ้นงาน ทัวบริเวณที่จะปิดทอง (ต้องประมาณพื้นที่ในการปิดทองให้สัมพันธ์กับเวลา) ไม่ควรเซ็ตรักในปริมาณพื้นที่มากเกินไป เพราะจะปิดทองคำเปลวไม่ทัน เมื่อเซ็ททั่วแล้วใช้ผ้าสะอาดชิ้นใหม่เซ็ทถอนหมุนวนบนชิ้นงานเป็นแนวหน้ากระดาน เมื่อเซ็ทจนทั่วให้เปลี่ยนผ้าผืนใหม่เซ็ทในลักษณะเดิมอีก 3-4 ครั้ง ให้สังเกตสีของรักหรือสีน้ำมัน FLEX ที่เซ็ทที่หลุดติดผ้าถอนรักหรือสีน้ำมัน FLEX ออกมา ถ้าเป็นสีดำเข้มก็ให้เซ็ทซ้ำจนกว่าจะมียางรักหรือสีน้ำมัน FLEX ติดออกมาบ้าง และสม่ำเสมอ วิธีการทดสอบโดยใช้หลังนิ้วมือสัมผัสไปทั่วชิ้นงาน สังเกตความเหนียวที่แตกต่างกันมากน้อยหรือไม่ ในขั้นตอนนี้ต้องอาศัยทักษะ และประสบการณ์ของช่างเป็นอย่างมาก หรือทำการทดลองปิดทอง 4-5 แผ่น แล้วทดลองกวาดดูผิวทองคำเปลวว่าเป็นเงางามหรือไม่ แล้วทดลองรดน้ำดูส่วนหนึ่ง ถ้าหากใช้การได้ดีก็ปิดทองคำเปลวทั้งหมด

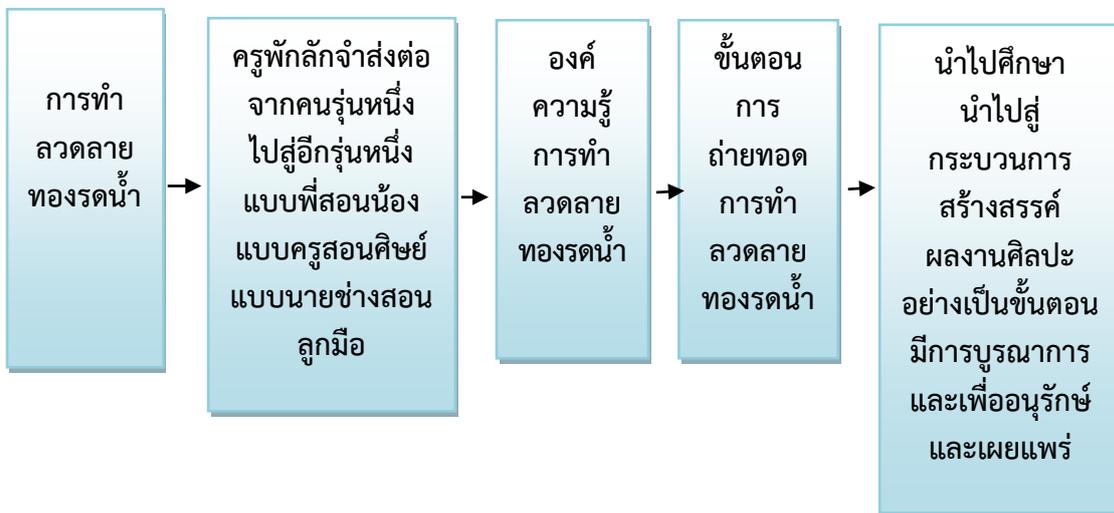
ขั้นที่ 7 การปิดทอง จะต้องปูทองคำเปลวไปเป็นหน้ากระดาน โดยทำการปิดทับซ้อนเกยกันเล็กน้อย ประมาณ 1-2 มิลลิเมตร ให้ทั่วทั้งชิ้นงาน แล้วกวาดทองคำเปลวให้ทั่วอีกครั้ง ด้วยผ้าหรือสำลีที่สะอาดให้ทั่วเพื่อให้ทองคำเปลวเรียบเป็นเงามันวาว ก่อนทำการรดน้ำ

ขั้นที่ 8 การรดน้ำ หลังจากกวาดทองทิ้งไว้สักครู่ หรือทิ้งไว้ประมาณ 1 วัน วิธีการนี้มีผลดีคือ ยางที่เซ็ตรักหรือสีน้ำมัน FLEX ที่ปิดทองคำเปลวไว้จะแห้งทำให้ทองคำเปลวติดแน่นสนิท ข้อเสียคือ ถ้าผสมน้ำยาไม่ได้สัดส่วน จะทำให้รักเซ็ทหรือสีน้ำมัน FLEX ที่ใช้เซ็ทซึมเข้าไปในเนื้อของน้ำยา เมื่อรดน้ำจะทำให้การล้างน้ำยาออกยาก จะต้องออกแรงถูน้ำยามากยิ่งขึ้น ทำให้ทองคำเปลวในบางส่วนหมองหรือหลุดออกไปได้บางส่วนเช่นกัน ช่างบางคนเมื่อปิดทองคำเปลวเสร็จกวาดทองคำเปลวอีกครั้งแล้วรดน้ำเอาน้ำยาออกทันที มีข้อดีและข้อเสีย คือ การล้างน้ำยาออกจะหลุดง่ายกว่าการปล่อยให้แห้ง 1 วัน แต่ต้องถูน้ำยาอย่างเบามือมากที่สุด แต่ไม่ว่าจะเลือกวิธีการใดควรปฏิบัติตามนี้ คือ นำกระดาษหุ้มทองคำเปลว (เปลือกทอง) เปิดแผ่นกระดาษออก จุ่มน้ำที่สะอาด นำไปปูเรียงบนชิ้นงานให้ทั่วทั้งพื้นที่ หรือพรหมน้ำให้ทั่วบนชิ้นงาน ทิ้งไว้สักครู่เพื่อให้ยาละลายตัวออกมา ขยับกระดาษเปลือกทองที่ปูไว้รดน้ำเพิ่มลงไปอีกให้เปลือกทองขยับได้งัน ขยับเปลือกทองเข้าหาจุดศูนย์กลางของภาพ โดยจับรวบกระดาษเปลือกทองให้เป็นก้อน ถูเก็บรายละเอียดในส่วนที่ยังมีน้ำยาติดอยู่ออกให้หมด หากหลุดออกยากให้นิ้วมือถูค่อยๆ จนหลุดออกหมด แล้วล้างทำความสะอาดคราบน้ำยาออกให้หมด จะได้ชิ้นงานลายรดน้ำที่เสร็จสมบูรณ์

ขั้นที่ 9 การเขียนซ่อมลายรดน้ำ สำรวจตรวจเช็คในส่วนที่ชำรุด เพื่อวางแผนการเขียนซ่อมตามสภาพปัญหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสิริบรมธาตุพิทักษ์, พระมหาทินกร วรญาโณ, และคนอื่นๆ (2566) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การแกะลายคำเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ศิลปศึกษา ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้ด้านศิลปศึกษาและการแกะลายคำที่เป็นอัตลักษณ์ของลายคำล้านนา เรียกว่า “จิตรกรรมลายคำ” หรือ “ลายทอง” เป็นเทคนิคการทำลวดลายลงรักปิดทองบนพื้นชาด เรียกว่า “ปิดทองล่องชาด” ในอดีต มี 4 เทคนิค คือ เทคนิคแม่พิมพ์ลายฉลุ (Stencil) เทคนิคขูดลาย เทคนิคผสมระหว่างปิดทองล่องชาดเทคนิคขูดลาย และเทคนิคลายรดน้ำ

2. การถ่ายทอดการทำลวดลายทองรดน้ำ จากการวิจัยพบว่า ภูมิปัญญาไทยกับการถ่ายทอดการทำลวดลายทองรดน้ำถือเป็นประสบการณ์ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดเนื่องจากได้มีการผ่านการกลั่นกรองมาตั้งแต่บรรพบุรุษหลายต่อหลายรุ่น ที่สืบทอดกันมานับจากอดีตจนปัจจุบัน ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมในงานประณีตศิลป์ ที่มีความสำคัญซึ่งได้มีการถ่ายทอดต่อกันมา จากชนรุ่นหนึ่งไปสู่ชนอีกรุ่นหนึ่ง แบบพี่สอนน้อง แบบครูสอนศิษย์ แบบนายช่างสอนลูกมือ ด้วยวิธีการต่างๆ ที่อาจมีความแตกต่างในการใช้วัสดุอุปกรณ์และกระบวนการทำซึ่งอาจมีความแตกต่างกัน ซึ่งการถ่ายทอดในระบบการเรียนรู้ได้มีการถ่ายทอดโดยใช้วิธีการสอนปฏิบัติจริงไปพร้อมกัน ผู้สอนคือ ผู้ใหญ่ที่มีอายุมากกว่ามีความรู้มีประสบการณ์ในเรื่องการทำลวดลายทองรดน้ำโดยมีแรงจูงใจ จากผลงานตามสถานที่ ทั้งหน่วยงานราชการหรือภายในวัดวาอาราม ผู้เรียนเมื่อมีความชำนาญแล้วจะกลายเป็นผู้สอนคนในรุ่นหลังต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขจรเดช หนัวยีน (2565) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พุทธศิลป์กรรมลายคำเพื่อการเรียนรู้: คุณค่า สืบสาน ในงานลายคำแบบล้านนา ผลการวิจัยพบว่า องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยงานช่างพุทธศิลป์กรรมลายคำล้านนาโบราณในครั้งนี้ ได้นำมาถ่ายทอดโดยการสอน และสร้างสรรค์ประยุกต์เป็นผลงานลายคำร่วมสมัยขึ้น ถือเป็นความช่วยเหลืออนุรักษ์และสืบสานต่อยอดจากผลงานลายคำล้านนาโบราณ อีกทั้งเป็นการได้คงคุณค่าและเผยแพร่ผลงานของช่างพุทธศิลป์กรรมล้านนาโบราณอีกแขนงหนึ่งไว้ให้สืบเนื่องต่อไป

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ดังแผนภูมิแสดงขั้นตอนกระบวนการถ่ายทอดการทำลวดลายทองรดน้ำ ดังนี้

ภาพ 10 แผนภูมิแสดงขั้นตอนกระบวนการถ่ายทอดการทำลวดลายทองรดน้ำ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

เกิดองค์ความรู้ใหม่ด้านเทคนิค กระบวนการ วิธีการ ในการคัดเลือกวัสดุดิบและสูตรที่เหมาะสมในการผลิตวัสดุที่จะนำมาทำลวดลายทองรดน้ำ จากช่างสิบหมู่ กรมศิลปากร รวมถึงกระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอดเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยศิลปะของ สุกรี เจริญสุข, และคนอื่นๆ ตามหลักความเหมือน หลักความแตกต่าง หลักความเป็นฉันทน์ ตลอดจนกระบวนการถ่ายทอดการทำลวดลายทอง

รดน้ำ ของบรรพบุรุษเรา ที่ได้ประดิษฐ์คิดค้นความเป็นเอกลักษณ์ในด้านความงดงาม และมีความ
ประณีตศิลป์ โดยเฉพาะครูช่างนับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่ช่วยสืบสาน ถ่ายทอดองค์ความรู้
ภูมิปัญญา ความชำนาญทางฝีมือจากรุ่นสู่รุ่น ให้เป็นมรดกของชาติตราบนานเท่านาน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมในเรื่องของการให้ข้อมูลองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำลวดลายทองรดน้ำให้
มีความหลากหลายรูปแบบ เช่น ให้ข้อมูลองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำลวดลายทองรดน้ำให้เข้าไปอยู่
ในสถานศึกษา จัดเป็นการเรียนรู้ภายในโรงเรียน โดยให้เป็นการเรียนรู้แบบประชาชน ชาวบ้าน ครู และ
นักเรียน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้กับคนรุ่นใหม่ได้รู้จัก เห็นความสำคัญ
เห็นคุณค่าของภูมิปัญญา การทำลวดลายทองรดน้ำนี้โดยทั่วกัน เพื่อจะได้ยึดถือสืบทอดภูมิปัญญา
การทำลวดลายทองรดน้ำได้ต่อไปในอนาคตอยากให้เด็กยุคใหม่ หรือผู้สนใจ เห็นความสำคัญในการทำ
ลวดลายทองรดน้ำ มีการสืบสานเกี่ยวกับลวดลายโบราณดั้งเดิม และพัฒนาลวดลายให้เหมาะสมกับ
เหตุการณ์ในปัจจุบัน เพราะอนาคตต่อไปอาจสูญหายไป

2. ควรจัดทำเป็นคู่มือ สรุปเป็นองค์ความรู้การทำลวดลายทองรดน้ำดั้งเดิม และการสร้างสรรค์
ลวดลายทองรดน้ำบนพื้นระนาบ โดยใช้เทคนิคซิลค์สกรีน

3. ควรพัฒนาเกี่ยวกับวัสดุอื่นๆ ที่สามารถนำมาเขียนลวดลายทองรดน้ำได้

เอกสารอ้างอิง

- ขจรเดช หนั้วหยื่น. (2565, กรกฎาคม-ธันวาคม). พุทธศิลปกรรมลายคำเพื่อการเรียนรู้: คุณค่าสืบสานในงานลายคำแบบล้านนา. *วารสารธรรมวัตร*, 3(2), 63-69.
- จุลทรรศน์ พยาฆรานนท์. (2516). *ลายรดน้ำและลายกำมะลอ*. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมนาตร์แห่งประเทศไทย.
- น ธิ ปากน้ำ, นามแฝง. (2524). *หนังสือวิวัฒนาการลายไทย*. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
- พระครูสิริบรมธาตุพิทักษ์, พระมหาทินกร วรญาโณ, และคณะ. (2566, มกราคม-มิถุนายน). การแกะลายคำเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ศิลปศึกษา. *วารสารพุทธศิลปกรรม*, 6(1), 2-20.
- ศิลป์ พีระศรี. (2503). *ผู้ลายรดน้ำ*. พระนคร: กรมศิลปากร.
- สนั่น รัตน์. (2548). *ศิลปะลายกำมะลอ*. กรุงเทพฯ: สิปประภา.
- สุกรี เจริญสุข, และคนอื่นๆ. (2541). *การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี*. กรุงเทพฯ: ไอเดียสแควร์.

Study on the Method of Translation Chinese Medicine Vocabulary into Thai Case Study Terminologies on Treatment Principles/Methods and Therapies in Traditional Chinese Medicine Dictionary Volume 1*

Panyaporn Vecapatpong

Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University

First Author: panyaporn.v@ku.th

Warisa Asavaratana

Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University

Corresponding Author: warisa.as@ku.th

Received: December 9, 2023 Revised: January 15, 2024 Accepted: January 22, 2024

Abstract

The objective of this research is to explore the translation strategies of Chinese medical terminology into Thai in the Chinese Medical Terminology Dictionary, Volume 1 by the Department of Thai Traditional and Alternative Medicine, Ministry of Public Health. The analysis emphasized on the 363 terms in the category Treatment Principles/Methods and Therapies (治则、治法与疗法).

The findings revealed five translation strategies which were literal translation, explanatory addition, modification, transliteration, and omission. The literal translation was primarily employed as the translation of specialized terms prioritizes the preservation of the original meaning and accuracy. This is often supplemented by explanatory additions or modifications to enhance clarity. The omission strategy was used for terms with minor significance to avoid distorting the core meaning. Translators strived to retain the original intention and made minimal modifications. The adjustments are employed only when the literal translation fails to accurately and clearly convey a certain specific meaning. The transliteration method, which can insufficiently convey the original meaning, was primarily used for terms or names that are difficult to translate or substitute in the Thai language, making it the least used strategy observed in this study.

Keywords: Vocabulary, Chinese Medicine, Method of Translation, Chinese

* The article is a part of the independent study entitled "Study on the Method of Translation Chinese Medicine Vocabulary into Thai Case Study Terminologies on Treatment Principles/Methods and Therapies", Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University with Asst. Prof Dr. Warisa Asavaratana as the advisor.

การศึกษากลวิธีการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีน จากภาษาจีนสู่ภาษาไทย
กรณีศึกษาคำศัพท์หมวด Treatment Principles/Methods and
Therapies ในพจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน เล่ม 1**

ปัญญาพร เวชพัฒน์พงษ์

ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

First Author: panyaporn.v@ku.th

วริษา อัครรัตน์

ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Corresponding Author: warisa.as@ku.th

ได้รับบทความ: 9 ธันวาคม 2566 ปรับปรุงแก้ไข: 15 มกราคม 2567 ตอรับตีพิมพ์: 22 มกราคม 2567

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากลวิธีการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีนจากภาษาจีน เป็นภาษาไทยในพจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีนเล่ม 1 ของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและแพทย์แผนทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข โดยวิเคราะห์เฉพาะคำศัพท์ในหมวด Treatment Principles/Methods and Therapies (治则、治法与疗法) จำนวน 363 คำ

ผลการศึกษาผู้วิจัยพบกลวิธีการแปล 5 ประเภท คือ แบบตรงตัว แบบเติมคำอธิบาย แบบปรับเปลี่ยนคำ แบบทับศัพท์ และแบบละทิ้ง โดยใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวเป็นหลัก เนื่องจากการแปลศัพท์เฉพาะทางเน้นการรักษาความหมายต้นฉบับ ยึดความถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญ และเสริมด้วยกลวิธีการแปลแบบเติมคำอธิบาย หรือแบบปรับเปลี่ยนคำเพื่อให้การสื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น กลวิธีการแปลแบบละทิ้งมักจะใช้กับคำที่ไม่สื่อความหมายสำคัญ เพื่อไม่ให้ความหมายหลักผิดเพี้ยนไป ผู้แปลพยายามรักษาความหมายเดิมของเนื้อความ และใช้การแก้ไขเพิ่มเติมให้น้อยที่สุด การแก้ไขเพิ่มเติมจะถูกเลือกมาใช้กรณีที่การแปลแบบตรงตัวไม่สามารถสื่อความได้ถูกต้อง ครบถ้วน และชัดเจนตามที่ต้องการ การทับศัพท์ซึ่งสื่อความหมายได้น้อยที่สุด มักจะถูกเลือกใช้ในกรณีที่เป็นการชื่อย่อ ซึ่งหาคำแปลหรือคำแทนในภาษาไทยได้ยาก จึงเป็นกลวิธีการแปลที่พบน้อยที่สุดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

คำสำคัญ: คำศัพท์, การแพทย์แผนจีน, กลวิธีการแปล, ภาษาจีน

** บทความฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “การศึกษากลวิธีการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีนจากภาษาจีนสู่ภาษาไทย กรณีศึกษาคำศัพท์หมวด Treatment Principles/Methods and Therapies” หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมี ผศ.ดร.วริษา อัครรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

บทนำ

การแพทย์แผนจีนเป็นศาสตร์ความรู้ซึ่งมีประวัติยาวนานหลายพันปี มีรากฐานจากความเข้าใจเรื่องธรรมชาติและสังคมของชาวจีนในสมัยโบราณ จากหลักฐานอ้างอิงทางประวัติศาสตร์การแพทย์แผนจีนถูกนำเข้ามาในประเทศไทยพร้อมกับการอพยพของชาวจีนตั้งแต่สมัยสุโขทัย (ขวลิต สันติกิจรุ่งเรือง, 2549, หน้า 99) โดยในระยะเริ่มแรกยังไม่มีการจัดระบบ จนเริ่มมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการแพทย์ในปี พ.ศ. 2466 ทำให้แพทย์แผนจีนในประเทศไทยจำนวนหนึ่งได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาแผนโบราณ และผ่านการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอีกหลายครั้งจนมีชื่อเรียกที่แน่ชัดว่า “ศาสตร์การแพทย์แผนจีน” ในปี พ.ศ. 2542 หลังจากนั้นศาสตร์การแพทย์แผนจีนในประเทศไทยเริ่มถูกพัฒนาให้เป็นระบบ จนเติบโตขึ้นอย่างก้าวกระโดด การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์การแพทย์แผนจีนเริ่มขยายวงกว้าง มีการเขียนหนังสือเกี่ยวกับศาสตร์การแพทย์แผนจีนด้วยภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งผู้เขียนแต่ละคนอาจมีการใช้คำอธิบาย รวมถึงการแปลความหมายคำศัพท์เฉพาะทางเกี่ยวกับศาสตร์การแพทย์แผนจีนแตกต่างกันไป โดยไม่มีหลักเกณฑ์กำหนดไว้อย่างแน่ชัด ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อความเข้าใจของผู้รับสารชาวไทย การกำหนดคำแปลที่แน่ชัดเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันของผู้คนในภาพรวมจึงมีความสำคัญ

ในปี พ.ศ. 2553 กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและแพทย์แผนทางเลือก กระทรวงสาธารณสุขเห็นความจำเป็นในการจัดทำพจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีนเพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงและการทำงานของวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีนในประเทศไทย จึงดำเนินโครงการจัดทำพจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน โดยจัดทำเป็น 3 ภาษาคือ จีน-ไทย-อังกฤษ (วิลาวัลย์ จึงประเสริฐ, เกา หย่งเสียง, และคนอื่นๆ, 2554, หน้า V) นับเป็นพจนานุกรมที่มีมาตรฐาน จัดทำโดยหน่วยงานรัฐบาลระดับประเทศ เกิดขึ้นจากความร่วมมือของหน่วยงานผู้เชี่ยวชาญหลายฝ่าย ทั้งยังเป็นพจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีนที่มีการแปลเป็นภาษาไทยเล่มแรก

คำศัพท์การแพทย์แผนจีนในพจนานุกรมเล่มดังกล่าวมีการใช้กลวิธีการแปลที่หลากหลาย เช่น คำว่า 安神药 พจนานุกรมให้คำแปลว่า ยาสงบจิตประสาท เป็นการแปลแบบตรงตัว คำว่า 标本 พจนานุกรมให้คำแปลว่า อาการแสดงออกและสาเหตุของโรค เป็นการแปลแบบปรับเปลี่ยนคำ¹ ขณะที่คำว่า 督脉 พจนานุกรมให้คำแปลว่า เส้นลมปราณตุ เป็นกลวิธีการแปลแบบตรงตัวและแบบทับศัพท์ผสมผสานกัน ตัวอย่างข้างต้นชี้ให้เห็นว่าคำศัพท์แต่ละประเภทมีกลวิธีการแปลที่แตกต่างกันออกไป การศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการแปลที่เหมาะสม จะช่วยให้การแปลภาษาเกี่ยวกับศาสตร์การแพทย์แผนจีนมีความเป็นเอกภาพ และขยายขอบเขตได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าในประเทศไทยมีผู้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์จากภาษาจีนเป็นภาษาไทยเฉพาะสาขาการแพทย์แผนปัจจุบัน² แต่ยังไม่มีการศึกษาในสาขาการแพทย์แผนจีนมาก่อน โดยเฉพาะในหมวดที่เกี่ยวข้องกับการรักษา ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่ผู้ซึ่งไม่เคยศึกษาศาสตร์การแพทย์แผนจีน เช่น ผู้ป่วยที่มารับการรักษา มีโอกาสจะพบเห็นมากที่สุด ขณะที่แนวโน้มการเติบโตของศาสตร์การแพทย์แผนจีนในประเทศไทยก็ยังคงเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ผู้วิจัย

¹ 标本 (1) แปลว่า ต้นเหตุและปลายเหตุ, ข้อปลีกย่อยและหลักการ - ปรับเป็นคำว่า “อาการแสดงออก” (标 คือ ปลายเหตุ) และ “สาเหตุของโรค” (本 คือ ต้นเหตุ)

² ทิพย์สุดา ธีระเจตกุล, และวิริษา อัศวรัตน์. (2566, มีนาคม-เมษายน). แนวทางการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 42(2), 227-236.

สังเกตเห็นว่าการศึกษากลับมาเกี่ยวกับการแปลคำศัพท์เฉพาะทางในด้านนี้มีความสำคัญ จึงนำคำแปลจากพจนานุกรมที่มีมาตรฐาน จัดทำโดยหน่วยงานที่น่าเชื่อถือมาศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในการถ่ายทอดศาสตร์ความรู้ข้ามภาษา และเพื่อเป็นแนวทางการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีนอื่นๆ ที่ยังไม่เคยมีการกำหนดคำแปล รวมถึงเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีนยังผลให้ศาสตร์การแพทย์แผนจีนในประเทศไทยพัฒนาก้าวหน้าต่อไปอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากลวิธีการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีนจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยในพจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน เล่ม 1 โดยวิเคราะห์เฉพาะคำศัพท์ในหมวด Treatment Principles/Methods and Therapies (治则、治法与疗法)³ เนื่องจากเป็นหมวดหมู่คำศัพท์ที่มีจำนวนมากที่สุด และเป็นหมวดหมู่คำศัพท์ที่บุคคลทั่วไป ซึ่งไม่เคยศึกษาศาสตร์การแพทย์แผนจีนมีแนวโน้มพบเห็นมากที่สุด

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ชนิดของการแปล

Newmark (1988, pp. 45-46) กล่าวถึง การแปลชนิดหนึ่งๆ ที่เรียกว่า **SL Emphasis** ซึ่งเน้นที่การรักษาภาษาต้นฉบับ จัดระดับเรียงจากมากที่สุดลดหลั่นลงไปตามลำดับ คือ Word for Word Translation, Literal Translation, Faithful Translation และ Semantic Translation โดยมีงานวิจัยที่อ้างอิงถึงการแปลชนิดนี้อยู่มากมาย เช่น บทแปลเรื่อง “แสงสัมผัสใจ” ของ Anthony Doerr พร้อมบทวิเคราะห์ (อรจิรา มีญาณเยี่ยม, 2560, หน้า 3-5) การวิเคราะห์การแปลจากบทภาพยนตร์เรื่อง มหาบุรุษชาโมไร (สุพจน์ มูลครอง, ภราดร สุขพันธ์, และวิภากร สุรินทร์ธรรม, 2564, หน้า 806) และ การศึกษากลวิธีการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวไทยเป็นภาษาจีน (อภิญา จอมพิจิตร, 2565, หน้า 59-60) เป็นต้น

ดวงตา สุพล (2545, หน้า 12-18) ให้คำอธิบายว่า **การแปลตรงตัว (Literal Translation)** เป็นการแปลโดยพยายามคงความหมาย ท่วงทำนอง รูปแบบ และโครงสร้างของต้นฉบับไว้มากที่สุด มุ่งความถูกต้องครบถ้วน และความแม่นยำแน่นอนของต้นฉบับเป็นสำคัญ ในปัจจุบันการแปลแบบนี้ยังคงใช้อยู่ มักเป็นการแปลเพื่อจุดประสงค์เฉพาะอย่าง ขณะที่ปานฉาย ฐานธรรม (2537, หน้า 15-17) กล่าวว่า การแปลในรูปแบบนี้จะนิยมใช้สำหรับกลุ่มบุคคลในสายอาชีพเฉพาะทางที่ต้องการข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเพื่อใช้ในการศึกษาหาความรู้ มีรูปแบบการแปลที่เหมือนกับการแปลในรูปแบบคำต่อคำแต่จะมีความสละสลวยของตัวภาษามากกว่า

สุพรรณิ ปันมณี (2561, หน้า 259-267) กล่าวถึงลักษณะการแปลไม่สมประกอบ (Malformation in Translation) ลักษณะหนึ่งซึ่งเรียกว่า **การแปลขาด (Under Translation)** คือ การแปลที่ความหมายไม่ครบถ้วน โดยเฉพาะความหมายสำคัญที่เป็นหัวใจของความหมายทั้งหมด เป็นการแปลในลักษณะปกติที่ข้อความสำคัญขาดหายไป ทำให้กลายเป็นบทแปลที่ไม่สมประกอบ

³ หลักและวิธีการรักษา: ผู้วิจัย

2. กลวิธีการแปล

รัชนิโรจน์ กุลธำรง (2552, หน้า 61) กล่าวไว้ในหนังสือ “ความรู้ความเข้าใจเรื่องภาษาเพื่อการแปล จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ” ว่าในการแปลจากภาษาหนึ่งมาสู่อีกภาษาหนึ่งนั้น การหาคำศัพท์ที่มีความหมายเทียบเคียงกันได้ (Lexical Equivalence) เป็นเรื่องที่มีมักจะเป็นไปไม่ได้ “มักจะเป็นไปไม่ได้” ไม่ได้หมายความว่า “เป็นไปไม่ได้เลย” ในกรณีที่ไม่มีคำศัพท์ที่มีความหมายตรงกับคำศัพท์ในภาษาต้นทาง หากวิเคราะห์ดูจะเห็นวิธีการแก้ปัญหการแปลโดยการนำคำศัพท์บอกหมวด (Generic Term) และคำบรรยายลักษณะ (Descriptive Feature) เดิมทำยได้คำศัพท์กลายเป็น “คำแปล” ในภาษาไทย หรือก็คือ “ความหมายที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นคำศัพท์” นั่นเอง

หนังสือ “การแปลขั้นสูง” ของ สุพรรณิ ปันมณี (2552, หน้า 283-294) กล่าวว่า การหาคำที่มีความหมายตรงกัน (Lexical Equivalents) ระหว่างภาษาต้นฉบับและภาษาแปลเป็นกระบวนการที่ย่างยากซับซ้อน คำในแต่ละภาษาไม่มีความหมายตรงกันทุกนัยเสมอไป ผู้แปลจึงต้องปรับกระบวนการแปลมากมาย ทำให้การแปลแบบคำต่อคำแทบจะเป็นไปไม่ได้เลย ผู้แปลต้องมองหาวิธีการแสดงความหมายอย่างแม่นยำที่สุดและเป็นธรรมชาติที่สุด การแปลสิ่งที่ปรากฏหรือเป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมของภาษาแปล กระทำได้ 5 วิธี คือ การเทียบเคียงความหมายต่อความหมาย (Nonliteral Lexical Equivalents) การใช้คำอธิบาย (Descriptive Phrase) การใช้คำที่มีความสัมพันธ์กัน (Related Words) การใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้างๆ และคำเฉพาะเจาะจง (Generic-Specific Words) รวมถึงการใช้ความหมายรองและความหมายเชิงเปรียบเทียบ (Secondary and Figurative Dense)

สุพรรณิ ปันมณี (2552, หน้า 297-325) ยังกล่าวว่าปัญหาหนักที่สุดปัญหาหนึ่งสำหรับผู้แปล คือ การแปลสิ่งที่ไม่ปรากฏหรือเป็นไม่เป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมของภาษาแปล เมื่อวัตถุสิ่งของหรือกิจกรรมใดๆ ไม่เป็นที่รู้จักหรือไม่เคยมีปรากฏในวัฒนธรรมของภาษารับสารใด ก็มักจะไม่มีการใช้เรียกหรือวลีที่ใช้แสดงความหมายนั้นในภาษานั้นๆ เมื่อทำงานแปล ผู้แปลไม่เพียงแต่จะต้องพิจารณาเทียบเคียงระหว่างภาษาต้นฉบับหรือภาษาส่งสาร และภาษาแปลหรือภาษารับสารเท่านั้น แต่จะต้องพิจารณาวัฒนธรรมของทั้งสองภาษาอีกด้วย โดยวิธีการหาความหมายมาเทียบเคียงเมื่อสิ่งที่กล่าวถึงในภาษาต้นฉบับไม่เป็นที่รู้จักในภาษาแปล ตามแนวของ Beekman, & Callow มีดังนี้ การใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้างๆ แล้วตามด้วยคำอธิบายประกอบ การใช้คำยืม และการแทนที่ด้วยสิ่งที่ปรากฏในวัฒนธรรมภาษาแปล

3. ทฤษฎีการสร้างคำ

เอกสารหลักการสร้างคำทับศัพท์ ศัพท์บัญญัติ คำเฉพาะกลุ่ม คำที่ใช้ในวงการต่างๆ (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ม.ป.ป.) ระบุว่า คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานมีหลักสำคัญในการบัญญัติศัพท์อยู่ 3 ประการ ได้แก่ 1. การคิดคำขึ้นใหม่ โดยพิจารณาหาคำไทยที่มีความหมายตรงกับศัพท์เดิม อาจใช้หลักการประสมคำ หรือใช้คำบาลีสันสกฤต 2. การแปลศัพท์ ด้วยวิธีการแปลศัพท์แบบ “ตรงตัว” และแบบ “ตีความ” และ 3. การทับศัพท์ ในกรณีที่ไม่สามารถบัญญัติศัพท์ตามข้อ 1. และ 2. โดยปรับให้เข้ากับระบบเสียงภาษาไทย

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยพบการศึกษาเกี่ยวกับการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีนเป็นภาษาอื่นๆ เช่น ศึกษาการพัฒนา หลักการ และสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการแปลศาสตร์ความรู้การแพทย์แผนจีนเป็นภาษาอังกฤษ (Wang, 2012) หรือศึกษาลักษณะการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีนเป็นภาษาอังกฤษ โดยเลือกคำศัพท์จากแบบเรียนภาษาจีนทางการแพทย์แผนจีน 《中医汉语综合教程》 (Liu, 2020) รวมถึงการเปรียบเทียบคำศัพท์การแพทย์แผนจีนระหว่างภาษาจีนและภาษาเวียดนาม เพื่อวิเคราะห์ความเหมือนและความต่างของการออกเสียงและความหมาย (Phan, 2011)

ขณะที่ในประเทศไทยมีเพียงการศึกษาด้านทฤษฎีทางการแพทย์ วิธีการรักษา หรือผลการรักษาด้วยศาสตร์การแพทย์แผนจีน ไม่พบผู้ที่เคยทำการศึกษาเกี่ยวกับการแปลคำศัพท์เฉพาะทางการแพทย์แผนจีนเป็นภาษาไทยมาก่อน แม้จะมีการศึกษาเกี่ยวกับการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนปัจจุบัน เช่น การศึกษาเรื่อง “แนวทางการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย” (ทิพย์สุดา ธีระเจตกุล, และวริษา อัครรัตน์, 2566, หน้า 227-236) แต่ลักษณะคำศัพท์ ทฤษฎีเบื้องต้น รวมถึงบริบทในการใช้คำศัพท์ทางการแพทย์ทั้งสองศาสตร์มีความแตกต่างกัน ยกที่จะนำหลักการแปลภาษามาใช้ทดแทนกันโดยตรง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีนข้างต้น จะเห็นว่าในประเทศไทยยังขาดการศึกษาวิจัยในด้านดังกล่าว การศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีนจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับ จะช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีนให้แก่คนแปล ล่าม รวมถึงบุคลากรในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีนในประเทศไทยต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ดำเนินการค้นคว้ารวบรวมเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย รวมถึงแหล่งข้อมูลคำศัพท์การแพทย์แผนจีนประเภทต่างๆ
2. กำหนดรูปแบบและแนวคิดการวิจัย คัดเลือกแหล่งข้อมูลคำศัพท์การแพทย์แผนจีนที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อกำหนดขอบเขตและหลักเกณฑ์ในการศึกษาวิจัย
3. จัดแบ่งหมวดหมู่คำศัพท์ในพจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน เล่ม 1 ที่จัดทำโดยกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและแพทย์แผนทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ฉบับเผยแพร่ ในปี พ.ศ. 2554 ในรูปแบบของตาราง โดยยึดหลักเกณฑ์ตามหมวดหมู่คำศัพท์ในพจนานุกรม WHO International Standard Terminology of Traditional Chinese Medicine ที่จัดทำโดยองค์การอนามัยโลก ฉบับเผยแพร่ในปี พ.ศ. 2565⁴ และเลือกศึกษาคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีน หมวดที่ 3 หมวด Treatment Principles/Methods and Therapies (治则、治法与疗法) จำนวน 363 คำ

⁴ การแบ่งหมวดหมู่ในพจนานุกรม WHO International Standard Terminology of Traditional Chinese Medicine จัดทำโดยองค์การอนามัยโลก มีความเป็นสากล น่าเชื่อถือและทันสมัย ผู้วิจัยจึงอ้างอิงหลักเกณฑ์การแบ่งหมวดหมู่ตามพจนานุกรมเล่มดังกล่าว

4. ดำเนินการวิเคราะห์กลวิธีการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีน โดยอ้างอิงความหมายของส่วนประกอบคำจากพจนานุกรมต่างๆ พิจารณาแยกกลวิธีการแปลและจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบของตาราง

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยอ้างอิงความหมายภาษาจีนและภาษาไทยจากพจนานุกรมต่างๆ ดังต่อไปนี้ โดยจะทำการกำกับหมายเลขในวงเล็บด้านหลังของตัวอักษรหรือคำ เพื่อแสดงว่าความหมายนั้นๆ มาจากพจนานุกรมเล่มใด

1. พจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่ โดยเจียรชัย เอี่ยมวรเมธ (พ.ศ. 2564)
2. พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน เล่ม 1 ที่จัดทำโดยกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและแพทย์แผนทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข
3. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (ออนไลน์: <https://dictionary.orst.go.th/>)
4. 新华字典 第 12 版 โดย 中国社会科学院语言研究所 (แอปพลิเคชัน)
5. สารานุกรมศัพท์แพทย์จีนที่นิยมใช้ในประเทศไทย โดย อจ.พจ.บุญเกียรติ เบญจเลิศ (พ.ศ.2556)
6. พจนานุกรม Concise Oxford-River Books English-Thai Dictionary (แอปพลิเคชัน)⁵

ผลการวิจัย

จากศึกษาวิธีการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีนจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยในพจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน โดยวิเคราะห์เฉพาะคำศัพท์ในหมวด Treatment Principles/Methods and Therapies (治则、治法与疗法) จำนวน 363 คำ ผู้วิจัยพบกลวิธีการแปล 5 ประเภท คือ กลวิธีการแปลแบบตรงตัว กลวิธีการแปลแบบเติมคำอธิบาย กลวิธีการแปลแบบปรับเปลี่ยนคำ กลวิธีการแปลแบบทับศัพท์ และกลวิธีการแปลแบบละทิ้ง⁶

1. กลวิธีการแปลแบบตรงตัว คำที่มีลักษณะการแปลแบบถอดความหมายโดยตรงตามตัวอักษร ไม่มีการปรับเปลี่ยนคำ เพิ่มเติมคำอธิบาย หรือสอดแทรกกลวิธีอื่นๆ ในการแปลภาษา แม้จะมีการสลับลำดับความเพื่อการสื่อความหมายตามหลักไวยากรณ์ของภาษาปลายทาง ผู้วิจัยจัดประเภทอยู่ในกลวิธีการแปลแบบตรงตัวทั้งสิ้น ตัวอย่างคำศัพท์ที่มีการใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัว เช่น

คำว่า 同病异治 พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีนให้คำแปลว่า โรคเหมือนกันรักษาต่างกัน

- คำว่า 同 (1) แปลตรงตัวว่า เหมือนกัน
- คำว่า 病 (1) แปลตรงตัวว่า โรค

⁵ พจนานุกรม Concise Oxford-River Books English-Thai Dictionary จัดทำโดยศูนย์การแปลและล่ามเฉลิมพระเกียรติ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นหน่วยงานที่น่าเชื่อถือ ขณะที่พจนานุกรมในรูปแบบแอปพลิเคชันพัฒนาโดยบริษัท Mobile Systems Ltd. ที่ได้รับการยอมรับในการพัฒนาแอปพลิเคชันพจนานุกรม Oxford หลากหลายภาษาทั่วโลก ผู้วิจัยจึงอ้างอิงความหมายภาษาไทยของคำศัพท์จากพจนานุกรมเล่มดังกล่าว

⁶ เนื่องจากคำศัพท์หนึ่งคำมีการใช้กลวิธีการแปลหลากหลายประเภทพร้อมกัน ผลจำนวนการใช้กลวิธีการแปลจะปรากฏในตาราง 1 หน้า 86

- คำว่า 异 (1) แปลตรงตัวว่า แตกต่างกัน
- คำว่า 治 (1) แปลตรงตัวว่า รักษา

2. กลวิธีการแปลแบบเติมคำอธิบาย คำที่มีลักษณะการแปลโดยเพิ่มเติมคำอธิบาย ขยายความเกินกว่าความหมายตรงตัวของคำ มีความหมายที่ไม่ปรากฏในคำแปลของภาษาต้นทางเพิ่มขึ้นมา ผู้วิจัยจัดประเภทอยู่ในกลวิธีการแปลแบบเติมคำอธิบาย โดยกลวิธีการแปลแบบเติมคำอธิบายสามารถแยกออกได้เป็นสองลักษณะ กล่าวคือ

2.1 การเติมคำที่สื่อความหมายสำคัญ คำที่เติมเป็นคำที่มีความหมายสำคัญ หากขาดคำดังกล่าวจะทำให้ความหมายรวมของคำแปลผิดเพี้ยนเปลี่ยนไปจากเดิม หรืออาจสื่อความได้ไม่ครบถ้วน ไม่ครอบคลุมความหมายที่แท้จริงของคำ ตัวอย่างคำศัพท์ที่มีการใช้กลวิธีการแปลแบบเติมคำอธิบายชนิดคำที่สื่อความหมายสำคัญ เช่น

คำว่า 凉开剂 พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีนให้คำแปลว่า ตำรับยาเปิดช่องทวารประเภทยาเย็น

- คำว่า 凉 (1) แปลตรงตัวว่า เย็น และเติมคำว่า “ประเภทยา” เพื่อบอกว่าสิ่งที่เย็นคือสิ่งใด

- คำว่า 开 (1) แปลตรงตัวว่า เปิด และเติมคำว่า “ช่องทวาร” เพื่ออธิบายสรรพคุณยาให้ชัดเจน

- คำว่า 剂 (1) แปลตรงตัวว่า ยา และเติมคำว่า “ตำรับ” เพื่ออธิบายว่าเป็นยาที่ปรุงตามตำรา (ตำรับ (3) = ตำราที่กำหนดไว้เป็นเฉพาะแต่ละเรื่องละราย/ ใบสั่งยา)

2.2 การเติมคำที่ไม่สื่อความหมายสำคัญ เป็นการเติมคำเสริมเพื่อให้ได้คำแปลที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ภาษาไทย แม้ตัดคำดังกล่าวออกไป ก็ไม่ทำให้ความหมายโดยรวมของคำแปลผิดเพี้ยนเปลี่ยนไปจากเดิม ตัวอย่างคำศัพท์ที่มีการใช้กลวิธีการแปลแบบเติมคำอธิบายชนิดคำที่ไม่สื่อความหมายสำคัญ เช่น

คำว่า 祛风湿药 พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีนให้คำแปลว่า ยาไล่ลมและความชื้น

- คำว่า 祛 (1) แปลตรงตัวว่า ไล่
- คำว่า 风 (1) แปลตรงตัวว่า ลม

เติมคำสันธาน “และ” แสดงความเชื่อมโยงระหว่างลมกับความชื้น

- คำว่า 湿 (1) แปลตรงตัวว่า ชื้น และเติมคำนาม “ความ” หน้าคำวิเศษณ์เพื่อแสดงสภาพ

- คำว่า 药 (1) แปลตรงตัวว่า ยา

3. กลวิธีการแปลแบบปรับเปลี่ยนคำ คำที่มีลักษณะการแปลโดยปรับเปลี่ยนคำในภาษาปลายทางเป็นคำอื่น ๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงกับความหมายตรงตัวในภาษาเดิม ไม่ได้แปลด้วยความหมายตรงตัว บางกรณีอาจปรับเปลี่ยนเป็นคำที่ความหมายไม่เกี่ยวข้องกับความหมายของคำในภาษาต้นทาง แต่สามารถสื่อความให้ผู้รับสารเข้าใจถึงสิ่งเดียวกับความหมายในภาษาต้นทาง ผู้วิจัยจัดประเภทอยู่ในกลวิธีการแปลแบบปรับเปลี่ยนคำ ตัวอย่างคำศัพท์ที่มีการใช้กลวิธีการแปลแบบปรับเปลี่ยนคำ เช่น

คำว่า 降气剂 พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีนให้คำแปลว่า ตำรับยาปรับซี้ให้เคลื่อนลงต่ำ

- คำว่า 降 (1) แปลว่า ทำให้ลดลง, ทำให้ตกลง ในที่นี้ปรับเป็นคำว่า “ปรับให้เคลื่อนลงต่ำ”
เพื่อให้เห็นภาพการเคลื่อนไหว

- คำว่า 气 (2) แปลว่า สารพื้นฐานที่ประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างของมนุษย์และก่อให้เกิดพลังขับเคลื่อนของชีวิต ในที่นี้ใช้คำทับศัพท์ว่า “ซี้”

- คำว่า 剂 (1) แปลตรงตัวว่า ยา และเติมคำว่า “ตำรับ” เพื่ออธิบายว่าเป็นยาที่ปรุงตามตำรา (ตำรับ (3) = ตำราที่กำหนดไว้เป็นเฉพาะแต่ละเรื่องละราย/ใบสั่งยา)

4. กลวิธีการแปลแบบทับศัพท์ คำที่มีลักษณะการแปลโดยการทับศัพท์เสียงอ่านเดิมในภาษาจีน หรือใช้การทับศัพท์คำแปลในภาษาอื่น ๆ เช่น ภาษาอังกฤษ ไม่ได้ถอดความหมายแปลเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจัดประเภทอยู่ในกลวิธีการแปลแบบทับศัพท์ ตัวอย่างคำศัพท์ที่มีการใช้กลวิธีการแปลแบบทับศัพท์ เช่น

คำว่า 气血双补剂 พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีนให้คำแปลว่า ตำรับยาบำรุงซี้และเลือด

- คำว่า 气 (2) แปลว่า สารพื้นฐานที่ประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างของมนุษย์และก่อให้เกิดพลังขับเคลื่อนของชีวิต ในที่นี้ใช้คำทับศัพท์ว่า “ซี้” เนื่องจากเป็นคำที่คุ้นเคยกันดีในวงการแพทย์แผนจีน สามารถสื่อความได้ชัดเจนอยู่แล้ว โดยไม่ต้องถอดความหมายเป็นภาษาไทย

- คำว่า 血 (1) แปลตรงตัวว่า เลือด

- คำว่า 双 (1) แปลตรงตัวว่า คู่, ทั้งสอง

- คำว่า 补 (1) แปลตรงตัวว่า เสริม, เพิ่มเติม เต็ม/บำรุง

- คำว่า 剂 (1) แปลตรงตัวว่า ยา/ศัพท์บอกจำนวนของยาสมุนไพรหนึ่งชุด

5. กลวิธีการแปลแบบละทิ้ง คำที่มีลักษณะการละทิ้ง ไม่ถูกแปลเป็นภาษาปลายทาง หรือไม่ปรากฏความหมายของคำในภาษาปลายทาง ผู้วิจัยจัดประเภทอยู่ในกลวิธีการแปลแบบละทิ้ง ตัวอย่างคำศัพท์ที่มีการใช้กลวิธีการแปลแบบละทิ้ง เช่น

คำว่า 补虚药 พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีนให้คำแปลว่า ยาเสริมและบำรุงร่างกาย

- คำว่า 补 (1) แปลตรงตัวว่า เสริม, เพิ่มเติม, เต็ม/บำรุง และเติมคำว่า “ร่างกาย” เพื่อขยายความให้ชัดเจนว่าสิ่งที่กำลังเสริมและบำรุงคือร่างกาย

- คำว่า 虚 (1) แปลว่า อ่อนแอ ในที่นี้ละทิ้งไม่แปล

- คำว่า 药 (1) แปลตรงตัวว่า ยา

เนื่องจากคำศัพท์ส่วนมากมีการใช้กลวิธีการแปลหลากหลายประเภทร่วมกัน ในการศึกษาจึงจำแนกกลุ่มคำศัพท์ตามจำนวนและประเภทกลวิธีการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยของคำศัพท์แต่ละคำ เมื่อนำมาคำนวณเปรียบเทียบสามารถแสดงผลจำนวนและคำร้อยละ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ผลจำนวนกลวิธีการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยที่ใช้ในการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีน หมวด Treatment Principles/Methods and Therapies (治则、治法与疗法)

จำนวน กลวิธี	จำนวน คำศัพท์	ร้อยละต่อ จำนวน คำศัพท์ทั้งหมด	ประเภทกลวิธี	จำนวน คำศัพท์	ร้อยละต่อ จำนวน คำศัพท์ทั้งหมด
1 กลวิธี	36	9.92	ตรงตัว	29	7.99
			ปรับเปลี่ยนคำ	7	1.93
2 กลวิธี	104	28.65	ตรงตัว+เติมคำ	52	14.325
			ตรงตัว+ทับศัพท์	18	4.96
			ตรงตัว+ปรับเปลี่ยนคำ	16	4.41
			ปรับเปลี่ยนคำ+ทับศัพท์	10	2.75
			เติมคำ+ปรับเปลี่ยนคำ	7	1.93
			ตรงตัว+ละคำ	1	0.275
			ตรงตัว+เติมคำ+ปรับเปลี่ยนคำ	87	23.97
3 กลวิธี	168	46.28	ตรงตัว+เติมคำ+ละคำ	36	9.92
			เติมคำ+ปรับเปลี่ยนคำ+ละคำ	15	4.13
			ตรงตัว+ปรับเปลี่ยนคำ+ทับศัพท์	12	3.305
			ตรงตัว+เติมคำ+ทับศัพท์	9	2.48
			เติมคำ+ปรับเปลี่ยนคำ+ทับศัพท์	4	1.10
			ตรงตัว+ปรับเปลี่ยนคำ+ละคำ	2	0.55
			เติมคำ+ทับศัพท์+ละคำ	2	0.55
4 กลวิธี	42	11.57	ตรงตัว+ทับศัพท์+ละคำ	1	0.275
			ตรงตัว+เติมคำ+ปรับเปลี่ยนคำ+ละคำ	24	6.61
			ตรงตัว+เติมคำ+ปรับเปลี่ยนคำ+ทับศัพท์	16	4.41
5 กลวิธี	3	0.83	เติมคำ+ปรับเปลี่ยนคำ+ทับศัพท์+ละคำ	2	0.55
			-	-	0.83
ไม่มี คำแปล	10	2.75	-	-	2.75

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่า การแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีนจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย ส่วนมากใช้วิธีการแปลแบบตรงตัวเป็นหลัก เนื่องจากการแปลศัพท์เฉพาะทางเน้นการรักษา ความหมายของต้นฉบับ ยึดความถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญ และมักเสริมด้วยวิธีการแปลแบบเติมคำอธิบาย หรือวิธีการแปลแบบปรับเปลี่ยนคำเพื่อให้การสื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น วิธีการแปลแบบเติมคำอธิบาย และวิธีการแปลแบบปรับเปลี่ยนคำจึงพบเป็นลำดับรองลงมา ในขณะที่วิธีการแปลแบบละทิ้ง มักจะใช้กับคำที่ไม่สื่อความหมายสำคัญ เมื่อละทิ้งจะไม่ทำให้ความหมายหลักของคำผิดเพี้ยนไป โดยข้อสังเกตที่น่าสนใจคือเมื่อใช้วิธีการแปลแบบละทิ้งผู้แปลมักจะใช้วิธีการแปลแบบเติมคำ หรือวิธีการแปลแบบปรับเปลี่ยนคำร่วมด้วย เพื่อเสริมความหรือปรับความหมายให้ผู้รับสารเกิดความ เข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้แปลพยายามรักษาความหมายเดิมของเนื้อความ และใช้การ แก้ไขเพิ่มเติมให้น้อยที่สุด การแก้ไขเพิ่มเติมจะถูกเลือกมาใช้กรณีที่มีการแปลแบบตรงตัวไม่สามารถ สื่อความได้ถูกต้อง ครบถ้วน และชัดเจนตามที่ต้องการการทับศัพท์ซึ่งสื่อความหมายได้น้อยที่สุด มักจะถูกเลือกใช้ในกรณีที่เป็นชื่อเรียก ซึ่งหากคำแปลหรือคำแทนในภาษาไทยได้ยาก จึงเป็นวิธีการ แปลที่พบน้อยที่สุดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

อภิปรายผลการวิจัย

1. **วิธีการแปลแบบตรงตัว** สอดคล้องกับชนิดการแปลแบบ Literal Translation หรือ การแปลตรงแต่ไม่รักษาโครงสร้างภาษาต้นฉบับ ซึ่งเป็นหนึ่งในการแปลแบบ **SL Emphasis การแปลแบบเน้นที่การรักษาภาษาต้นฉบับ** ของ Newmark (1988) รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดการแปล **ตรงตัว** ที่ดวงตา สุพล (2545) ได้กล่าวไว้ว่า เป็นการแปลโดยพยายามคงความหมาย ท่วงทำนอง รูปแบบ และโครงสร้างของต้นฉบับไว้มากที่สุด มุ่งความถูกต้องครบถ้วน และความแม่นยำแน่นอนของต้นฉบับ เป็นสำคัญ ไม่นิยมการตัดทอนหรือแต่งเติมคำหรือข้อความใดๆ ทั้งสิ้น

โดยผลการศึกษาที่พบว่า วิธีการแปลแบบตรงตัวเป็นวิธีหลักในการแปลของพจนานุกรม ศัพท์การแพทย์แผนจีน สอดคล้องกับแนวคิดของ ปานฉาย ฐานธรรม (2537) ที่กล่าวว่า การแปลรูปแบบนี้ นิยมใช้สำหรับกลุ่มบุคคลในสายอาชีพเฉพาะทาง เนื่องจากต้องการรักษาโครงสร้างและความหมาย ของต้นฉบับให้ได้มากที่สุด เน้นความถูกต้องในการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญ ผลการศึกษาดังกล่าวยังเป็นไป ในทิศทางเดียวกับแนวทางการแปลศาสตร์การแพทย์แผนจีน ที่ Wang (2012) เสนอไว้ในงานวิจัยว่า ควรรักษาลักษณะดั้งเดิมของความเป็นแพทย์แผนจีนด้วยการแปลตรงตัวก่อน เมื่อพบคำศัพท์ที่ไม่ สามารถใช้การแปลตรงตัวจึงพิจารณาเลือกวิธีอื่นๆ ต่อไปตามความเหมาะสม

ขณะที่การใช้วิธีการแปลแบบตรงตัวในคำศัพท์บางคำ ผู้วิจัยเห็นว่าหากเป็นผู้ที่เพิ่งเริ่ม ศึกษา หรือผู้ที่ไม่เคยศึกษาเกี่ยวกับศาสตร์การแพทย์แผนจีนมาก่อนอาจจะไม่เข้าใจความหมายของคำ ที่มีลักษณะการแปลแบบตรงตัวเกินไป ทำให้ไม่เข้าใจความหมายที่แฝงอยู่ของคำดังกล่าว ก่อให้เกิด ความสับสนในการรับสาร และการตีความคลาดเคลื่อนได้ ตัวอย่างเช่น

คำว่า 泻南补北法 พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีนให้คำแปลว่า ระบายใต้บำรุงเหนือ

- คำว่า 泻 (1) แปลว่า ฟุ้งอย่างรวดเร็ว, ฟุ้งกระจัด, ไหลเชี่ยวกราก ในที่นี้ปรับเป็นคำว่า “ระบาย”

- คำว่า 南 (1) แปลตรงตัวว่า ใต้ ซึ่งความหมายที่แท้จริงของการ “ระบายใต้” คือ การระบายไฟหัวใจ เนื่องจาก ในทฤษฎีเบญจธาตุ (五行) ตำแหน่งธาตุไฟมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับอวัยวะหัวใจ และทิศใต้ การกล่าวถึงทิศใต้ในที่นี้จึงหมายความว่าถึง “ไฟหัวใจ”

- คำว่า 补 (1) แปลตรงตัวว่า บำรุง

- คำว่า 北 (1) แปลตรงตัวว่า เหนือ ซึ่งความหมายที่แท้จริงของการ “บำรุงเหนือ” คือ การเพิ่มน้ำไต เนื่องจาก ในทฤษฎีเบญจธาตุ (五行) ตำแหน่งธาตุน้ำมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับอวัยวะไต และทิศเหนือ การกล่าวถึงทิศเหนือในที่นี้จึงหมายความว่าถึง “น้ำไต”

- คำว่า 法 (1) แปลว่า รูปแบบ, วิธีการ ในที่นี้ทำการละทิ้ง ไม่ได้แปลความหมาย

ในกรณีเช่นนี้การเพิ่มเชิงอรรถเพื่ออธิบายความหมายเฉพาะคำอาจเป็นทางเลือกหนึ่งจะช่วยให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของคำได้ชัดเจนและถูกต้องมากยิ่งขึ้น

2. กลวิธีการแปลแบบเติมคำอธิบาย สอดคล้องกับการใช้คำอธิบาย (Descriptive Phrase)

ในวิธีการแปลสิ่งที่ปรากฏหรือเป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมของภาษาแปล ของสุพรรณิ ปันมณี (2552) ที่กล่าวว่าคำหนึ่งคำในภาษาต้นฉบับ อาจไม่สามารถแปลเป็นคำอีกคำหนึ่งในภาษาแปลได้ อาจจะต้องใช้คำหลายๆ คำ เป็นวลี บอกเล่าบรรยายให้ได้ความหมาย เพื่อให้ผู้รับสารในภาษาปลายทางเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

กลวิธีการแปลแบบเติมคำอธิบายจะใช้ในกรณีที่การแปลแบบตรงตัวทำให้อรรถาธิบายที่ต้องการสื่อสารขาดหาย หรือคลุมเครือจนอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิด โดยผู้แปลมักจะเติมคำเพื่อเสริมความให้สมบูรณ์ชัดเจน มีความชี้เฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น จากการศึกษาพบว่าคำหรือวลีที่เติมเข้ามาสามารถแบ่งย่อยออกเป็น 2 ชนิด คือ

2.1 คำที่สื่อความหมายสำคัญ ข้อสังเกตในการใช้กลวิธีการแปลแบบเติมคำที่สื่อความหมายสำคัญ คือ คำหรือวลีที่เติมเข้ามาไม่ใช่ใจความสำคัญที่เป็นความหมายหลักของคำ หากแต่มีหน้าที่เพื่อเน้นย้ำ ขยายความ และระบุนรายละเอียด โดยเป้าประสงค์หลักเพื่อบอกความชัดเจน ป้องกันความผิดพลาดในการสื่อความให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกับความหมายในภาษาต้นทาง เห็นภาพชัดเจนขึ้น ลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

2.2 คำที่ไม่สื่อความหมายสำคัญ ข้อสังเกตในการใช้กลวิธีการแปลแบบเติมคำที่ไม่สื่อความหมายสำคัญ คือ คำหรือวลีที่เติมเข้ามาส่วนมากไม่ได้ทำหน้าที่เพื่อบอกความหมายของคำ แต่ทำหน้าที่ในการเชื่อมความ ทำให้คำแปลในภาษาปลายทางถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ภาษาไทย ทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายได้รวดเร็วและง่ายดายมากยิ่งขึ้น

3. กลวิธีการแปลแบบปรับเปลี่ยนคำ สอดคล้องกับการใช้คำที่มีความสัมพันธ์กัน และการใช้

ความหมายรองและความหมายเชิงเปรียบเทียบ (Secondary and Figurative Dense) ในวิธีการแปลสิ่งที่ปรากฏหรือเป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมของภาษาแปล ของ สุพรรณิ ปันมณี (2552) โดยการใช้คำที่มีความสัมพันธ์กัน อาจเป็นการใช้คำที่สัมพันธ์กัน เช่น คำพ้องความหมาย คำตรงข้าม คำปฏิเสธ และการเปลี่ยนโครงสร้างของคำมาเป็นคำแปลที่ได้ความหมายเท่าเทียมกัน ขณะที่การใช้ความหมายรองและความหมายเชิงเปรียบเทียบมักใช้ในกรณีที่ไม่สามารถแปลโดยหาคำมาเทียบเคียงลงไปได้แล้วได้ความหมายเท่าเทียมกัน จึงมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้ได้ความหมายที่เข้าใจได้ตรงกัน บางครั้งต้องแปลเป็นข้อความธรรมดาที่ผ่านการตีความแล้วจึงจะได้ความหมายที่สมบูรณ์

กลวิธีการแปลแบบปรับเปลี่ยนคำจะใช้ในกรณีที่การแปลแบบตรงตัวสื่อความไม่ชัดเจนตามเป้าประสงค์ที่ต้องการ ในบางกรณีพบว่า ลักษณะการแปลแบบปรับเปลี่ยนคำโดยไม่มีการให้คำอธิบายเพิ่มเติมอาจทำให้ผู้ที่เพิ่งศึกษาศาสตร์การแพทย์แผนจีน หรือผู้ที่ไม่เคยศึกษาเกี่ยวกับศาสตร์การแพทย์แผนจีนมาก่อนเกิดความสับสนในความหมายของคำแปลได้ ตัวอย่างเช่น

คำว่า 刺络拔罐法 พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีนให้คำแปลว่า วิธีครอบกระปุกแบบเคาะผิวหนัง

- คำว่า 刺 (1) แปลว่า แหว่ง/ของที่แหลมเหมือนเข็ม ในที่นี้ปรับเป็นคำว่า “เคาะ”

(เคาะ (3) = ใช้วิธีวะมีมือเป็นต้นกระทบเบาๆ ความหมายสอดคล้องกับ แหว่ง (3) = เอาของแหลมทิ่มหรือปักเข้าไป โดยปริยายหมายถึงกิริยาอาการที่คล้ายคลึงเช่นนั้น ในลักษณะการนำเข็มผิวหนังที่มีด้ามจับเคาะลงบนผิวหนังก่อนจะครอบกระปุก จึงพิจารณาเป็นกลวิธีการปรับคำ)

- คำว่า 络 มาจาก 浮络 (2) แปลว่า เส้นลั่วที่กระจายอยู่ในระดับผิวหนัง ในที่นี้ปรับเป็นคำว่า “ผิวหนัง”

- คำว่า 拔 (1) แปลว่า ดึงออกมา, ชักออก, กางออก/บ่งออก ในที่นี้ละทิ้งไม่แปล

- คำว่า 罐 (1) แปลตรงตัวว่า กระปุก และเติมคำว่า “ครอบ” เพื่อเสริมคำกริยา อธิบายลักษณะการกระทำต่อกระปุก

- คำว่า 法 (1) แปลตรงตัวว่า วิธี

จะเห็นว่าการแปลแบบปรับเปลี่ยนคำว่า 刺 เป็นคำว่า “เคาะ” โดยไม่อธิบายเพิ่มเติมว่าใช้สิ่งใดเป็นอุปกรณ์ในการเคาะ อาจทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายผิดพลาด กลายเป็นการใช้กระปุกเคาะลงบนผิวหนังซึ่งผิดไปจากความหมายที่แท้จริงของคำในภาษาต้นทาง กรณีเช่นนี้ผู้วิจัยเห็นว่าหากมีการเพิ่มเติมคำอธิบายในคำแปลจะช่วยให้การสื่อความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

4. กลวิธีการแปลแบบทับศัพท์ สอดคล้องกับการทับศัพท์ในหลักการบัญญัติศัพท์ของคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งจะใช้ในกรณีที่ไม่สามารถคิดคำขึ้นใหม่ และไม่สามารถแปลคำศัพท์ทั้งแบบตรงตัวและแบบตีความ (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ม.ป.ป.) จะเห็นได้ว่าการทับศัพท์เป็นตัวเลือกสุดท้ายในการบัญญัติศัพท์ใหม่ เนื่องจากคำยืมเหล่านี้เป็นคำใหม่ต่อผู้ใช้ภาษาแปลหรือภาษาปลายทาง หากไม่เคยเรียนรู้ที่มาของคำนั้นๆ มาก่อน ผู้รับสารอาจจะไม่เข้าใจ หรือเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนได้

กลวิธีการแปลแบบทับศัพท์จะใช้ในกรณีที่ไม่สามารถหาคำแปลในภาษาปลายทางที่สามารถสื่อความหมายได้ การแปลความหมายเป็นภาษาไทยอาจไม่สามารถสื่อความได้ชัดเจนเท่าการใช้คำในภาษาอื่น หรือการใช้ภาษาไทยสื่อความอาจจะทำให้คำเยิ่นเย้อเกินไป ในพจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีนมักจะเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบทับศัพท์ในกรณีที่เป็นชื่อเรียกจุดฝังเข็ม หรือเส้นลมปราณ ซึ่งยากจะหาคำแปลมาแทนความหมาย หรือหากแปลความหมายตามตัวอักษรอาจส่งผลให้เกิดความผิดพลาดในการสื่อสาร ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับกลวิธีการแปลแบบทับศัพท์ในพจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน คือนอกจากจะทับศัพท์ด้วยภาษาต้นทางหรือก็คือภาษาจีน ยังมีการแปลคำในภาษาต้นทางเป็นภาษาอังกฤษ และใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษแทน ตัวอย่างเช่น

คำว่า 煎膏剂 พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีนให้คำแปลว่า ยาเพสต์

- คำว่า 煎 (1) แปลตรงตัวว่า ต้ม
- คำว่า 膏 (1) แปลว่า ของที่มีลักษณะเป็นไขหรือเป็นครีม (Paste (6) = แป้งเปียก, กาว)
- คำว่า 药 (1) แปลตรงตัวว่า ยา

ผู้แปลเลือกใช้การทับศัพท์คำว่า “Paste” จากภาษาอังกฤษ เนื่องจากมีความหมายสื่อถึงลักษณะความเหนียวข้นของเนื้อมา ทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนว่า การใช้คำเรียกยาประเภทนี้รวมๆ ในภาษาไทย เช่น ยาแปะ หรือยากอเอี้ยะ

ซึ่งการใช้กลวิธีการแปลแบบทับศัพท์ในคำศัพท์บางคำ ผู้วิจัยเห็นว่าหากเป็นผู้ที่เพิ่งศึกษาศาสตร์การแพทย์แผนจีน ผู้ที่ไม่เคยศึกษาเกี่ยวกับศาสตร์การแพทย์แผนจีน หรือผู้ที่ไม่รู้ภาษาจีน อาจจะไม่เข้าใจความหมายเดิมของคำที่ใช้กลวิธีการแปลแบบทับศัพท์ก่อให้เกิดความสับสนในการรับสาร และตีความคลาดเคลื่อนได้ ตัวอย่างเช่น

คำว่า 扶正祛邪 พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีนให้คำแปลว่า ประคองเจ็งซี่และขับเสียซี่

- คำว่า 扶 (1) แปลตรงตัวว่า ประคอง, ประคับประคอง
- คำว่า 正 มาจาก 正气 (1) แปลว่า ภูมิต้านทานโรคที่อยู่ในร่างกายมนุษย์ ในที่นี้ใช้การทับศัพท์ว่า “เจ็ง” รวมถึงเติมคำว่า “ซี่” เพื่อขยายความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งหากเป็นผู้ที่ไม่เคยศึกษาศาสตร์การแพทย์แผนจีนมาก่อนก็อาจจะไม่เข้าใจว่า “เจ็งซี่” หมายถึง ลมปราณต้านทานโรคในร่างกายมนุษย์
- คำว่า 祛 (1) แปลตรงตัวว่า กำจัด, ขับ
- คำว่า 邪 มาจาก 邪气 (2) แปลว่า ปัจจัยก่อโรค ในที่นี้ใช้การทับศัพท์ว่า “เสีย” รวมถึงเติมคำว่า “ซี่” เพื่อขยายความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งหากเป็นผู้ที่ไม่เคยศึกษาศาสตร์การแพทย์แผนจีนมาก่อนก็อาจจะไม่เข้าใจว่า “เสียซี่” หมายถึง ลมปราณภายนอกที่ก่อให้เกิดโรคกับร่างกาย

ในกรณีเช่นนี้การเพิ่มเชิงอรรถเพื่ออธิบายความหมายเฉพาะคำอาจเป็นทางเลือกหนึ่งจะช่วยให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของคำได้ชัดเจนและถูกต้องมากยิ่งขึ้น

5. กลวิธีการแปลแบบละทิ้ง มีส่วนสอดคล้องกับลักษณะการแปลไม่สมประกอบ เรื่องการแปลขาด (Under Translation) ของ สุพรรณิ ปินมณี คือ การแปลที่ความหมายไม่ครบถ้วน แต่การแปลในพจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีนอาจไม่ถึงขั้นขาดความหมายสำคัญที่เป็นหัวใจของความหมายทั้งหมด ดังเช่นที่ สุพรรณิ ปินมณี กล่าว (2561)

โดยในบางกรณีพจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีนจะละทิ้งการแปลคำที่ทำให้ความหมายซ้ำซ้อน ลดความเยิ่นเย้อในการสื่อความ ตัวอย่างเช่น

คำว่า 耳针疗法 พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีนให้คำแปลว่า การฝังเข็มที่ใบหู

- คำว่า 耳 (1) แปลตรงตัวว่า หู
- คำว่า 针 (1) แปลตรงตัวว่า เข็ม และเติมคำว่า “ฝัง” เพื่อเสริมคำกริยาที่กระทำต่อเข็ม
- คำว่า 疗 (1) แปลว่า รักษา (โรค) ในที่นี้ละทิ้งไม่แปล เนื่องจากมีความซ้ำซ้อน

โดยทั่วไปคำว่า “การฝังเข็ม” ก็สามารถสื่อความถึงการรักษาโรคได้โดยไม่ต้องขยายความเพิ่มเติม

- คำว่า 法 (1) แปลว่า รูปแบบ, วิธีการ ในที่นี้ละทิ้งไม่แปล เนื่องจากมีความซ้ำซ้อน โดยทั่วไปคำว่า “การฝังเข็ม” ก็สามารถสื่อความถึงวิธีการที่ใช้ในการรักษาโรคได้โดยไม่ต้องขยายความเพิ่มเติม

หรือในบางกรณีพจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีนจะละทิ้งบางคำและเติมคำอธิบายที่เข้ากับบริบทของผู้รับสารมากกว่า เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ตัวอย่างเช่น

คำว่า 拔罐疗法 พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีนให้คำแปลว่า วิธีการรักษาโดยการครอบกระปุก

- คำว่า 拔 (1) แปลว่า ดึงออกมา, ชักออก, กางออก/ บ่งออก **ในที่นี้ละทิ้งไม่แปล** เติมคำบุพบท “โดย” เพื่อบอกความเชื่อมโยงเกี่ยวกับลักษณะวิธีที่ใช้ในการรักษา

- คำว่า 罐 (1) แปลตรงตัวว่า กระปุก และเติมคำว่า “ครอบ” เพื่อเสริมคำกริยา อธิบายลักษณะการกระทำต่อกระปุก

- คำว่า 疗 (1) แปลตรงตัวว่า รักษา และเติมคำนาม “การ” หน้าคำกริยาเพื่อทำคำกริยาให้เป็นคำนาม

- คำว่า 法 (1) แปลตรงตัวว่า วิธีการ

จะเห็นว่าคำแปลในภาษาไทยไม่ได้เน้นที่ผลการรักษา คือการครอบแก้วเพื่อ**บ่งพิษ**ออกจากร่างกาย (จากคำว่า 拔 ในภาษาจีนสื่อถึงการดึงพิษหรือบ่งพิษออกจากร่างกาย) เนื่องจากเป็นแนวคิดที่ผู้รับสารชาวไทยอาจจะไม่คุ้นชิน แต่จะใช้กลวิธีการแปลแบบเติมคำอธิบายบอกลักษณะการกระทำระหว่างทำการรักษา หรือก็คือ **“การครอบกระปุก”** ซึ่งเป็นสิ่งที่เข้าใจได้ง่ายกว่าในบริบททางวัฒนธรรมของชาวไทย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าการใช้กลวิธีต่าง ๆ เพื่อแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีนจากภาษาจีนสู่ภาษาไทย แม้จุดประสงค์หลักคือการคงความหมายของรูปคำเดิมไว้ให้มากที่สุด แต่สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงคือการถ่ายทอดความหมายข้ามวัฒนธรรม เนื่องจากแนวคิดเกี่ยวกับธรรมชาติ ทฤษฎีทางการแพทย์ รวมถึงแนวคิดด้านสุขภาพร่างกายของชาวจีนและชาวไทยมีความแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนลักษณะกลวิธีการแปลไปตามบริบทของคำ ให้เอื้อต่อการทำความเข้าใจของผู้รับสารที่เป็นชาวไทยมากที่สุด หากผู้แปลละเลยปัญหาสำคัญดังกล่าว แม้ภาษาแปลจะมีความหมายตรงตามภาษาต้นฉบับมากเพียงใด ก็ยากที่ผู้รับสารจะเข้าใจความหมายของคำในภาษาต้นฉบับได้อย่างแท้จริง

นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบคำแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีนในพจนานุกรมที่ดำเนินการศึกษากับหนังสือศาสตร์การแพทย์แผนจีนเล่มอื่นๆ ซึ่งจัดทำโดยหน่วยงานเดียวกัน ก็มีทั้งคำแปลที่เหมือนและแตกต่างกัน เช่น หนังสือ “ตำรับยาจีนที่ใช้บ่อยในประเทศไทย” ของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและแพทย์แผนทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข แปล “灸剂” ว่า “ยาม้วนลนไฟ” เหมือนกับในพจนานุกรม แต่แปล “煎膏剂” ว่า “สารสกัดเข้มข้นกึ่งเหลว” ต่างจากในพจนานุกรมที่แปลว่า “ยาเพสต์” คำแปลทั้งสองที่กล่าวมาบอกลักษณะความเหนียวข้นของเนื้อยาได้เหมือนกัน ต่างกันที่การเลือกใช้คำ สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่าการสื่อความหมายสามารถทำได้หลายรูปแบบ กลวิธีการแปลเป็นสิ่งไม่ตายตัว ผู้แปลควรพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และเลือกรูปแบบกลวิธีการแปลภาษาที่เหมาะสมกับบริบท รวมถึงตัวผู้รับสารมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยชิ้นนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการแปลคำศัพท์และกลุ่มคำเกี่ยวกับการแพทย์แผนจีนอื่นๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อนักแปลภาษา ล่ามทางการแพทย์ ผู้ที่ต้องการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับศาสตร์การแพทย์แผนจีนเป็นภาษาไทย รวมถึงผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าในภายภาคหน้า ทั้งนี้ในการวิจัยผู้วิจัยเลือกศึกษาวิธีการแปลเฉพาะคำศัพท์ในหมวด Treatment Principles/Methods and Therapies (治则、治法与疗法) ผลการศึกษาที่ได้จึงครอบคลุมเพียงคำศัพท์ในพจนานุกรมเล่มดังกล่าว และหมวดดังกล่าวเท่านั้น คำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีนในหมวดอื่นๆ อาจมีการใช้กลวิธีที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งวิธีการที่ใช้ศึกษาสามารถขยายขอบเขตไปยังคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีนหมวดอื่นๆ รวมถึงการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์แผนจีนจากแหล่งอื่นๆ ที่ไม่ใช่พจนานุกรมเล่มดังกล่าวได้อีก รวมถึงสามารถนำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของลักษณะการแปลคำศัพท์ในหมวดที่ต่างกัน แหล่งที่มาที่ต่างกัน เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ครอบคลุมรอบด้าน และลึกซึ้งลงไปอีกชั้นหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

- ชวลิต สันตติจรุงเรือง. (2549, กุมภาพันธ์-พฤษภาคม). การแพทย์แผนจีนในประเทศไทย อดีต ปัจจุบัน อนาคต. **วารสารการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, 4(2)**, 99-121.
- ดวงตา สุปล. (2545). **ทฤษฎีและกลวิธีการแปล** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพย์สุดา ธีระเจตกุล, และวริษา อัครรัตน์. (2566, มีนาคม - เมษายน). แนวทางการแปลคำศัพท์ทางการแพทย์จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 42(2)**, 227-236.
- เอียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2564). **พจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่** (พิมพ์ครั้งที่ 39). กรุงเทพฯ: รวมสาส์น บุญเกียรติ เบญจเลิศ. (2556). **สารานุกรมศัพท์แพทย์จีนที่นิยมใช้ในประเทศไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โครงการสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ปานฉาย ฐานธรรม. (2537). **สื่อสารด้วยการแปล**. กรุงเทพฯ: มายิก.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, คณะครุศาสตร์. (ม.ป.ป.). **หลักการสร้างคำศัพท์ ศัพท์บัญญัติ คำเฉพาะกลุ่มคำที่ใช้ในวงการต่างๆ**. สืบค้น ตุลาคม 6, 2565, จาก <https://readgur.com>.
- รัชนีโรจน์ กุลธำรง. (2552). **ความรู้ความเข้าใจเรื่องภาษาเพื่อการแปล จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย โชควิวัฒน์, ชวลิต สันตติจรุงเรือง, และเย็นจิตร เตชะดำรงสิน. (บก). (2549). **ตำรับยาจีนที่ใช้บ่อยในประเทศไทย เล่ม 1**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- วิลาวัลย์ จึงประเสริฐ, เกา หย่งเสียง, และคนอื่น ๆ. (บก.). (2554). **พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน (จีน-ไทย-อังกฤษ)**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุพจน์ มูลครอง, ภราดร สุขพันธ์, และวิภาพร สุรินทร์ธรรม. (2564). **การวิเคราะห์การแปลจากบทภาพยนตร์เรื่อง มหาบุรุษชามูไร**. เอกสารเสนอต่อที่ประชุมวิชาการระดับชาติ “วิถีพุทธ วิถีชุมชน รากฐานชีวิตศันเชิงสังคมล้านนาในสังคมวิถีใหม่” ครั้งที่ 7 วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564, ลำพูน. หน้า 803-811.
- สุพรรณิ ปันมณี. (2552). **การแปลขั้นสูง** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2561). **แปลผิด แปลถูก คัมภีร์การแปลยุคใหม่** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรจิรา มีญาณเยี่ยม. (2560). **บทแปลเรื่อง “แสงสัมผัสใจ” ของแอนโทนีดูเออร์พร้อมบทวิเคราะห์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิญา จอมพิจิตร. (2565, มกราคม-มิถุนายน). การศึกษากลวิธีการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวไทยเป็นภาษาจีน. **วารสารจีนวิทยา, 17(1)**, 56-80.

- Liu, Fanghua. (2020). **A Study on English Translation of Traditional Chinese Medicine Vocabulary: A Case Study of the Chinese for Traditional Chinese Medicine Integrated Course.** Master's thesis, Central China Normal University.
- Mobi Systems. (2020). **Oxford English Thai Dictionary** (Version 11.4.593). [Mobile Application Software]. จาก <http://bit.ly/3GzIP2X>.
- Newmark, P. (1988). **A Textbook of Translation.** New York: Prentice Hall.
- Phan, Thi Tra My. (2011). **The Comparison Research of Vocabulary Chinese-Vietnamese in Traditional Chinese Medicine.** Master's thesis, Jilin University.
- Wang, H. (2012). **Application of Domestication and Foreignization Strategy in TCM Translation under the Background of Intercultural Communication.** Master's thesis, Anhui University.
- World Health Organization. (2022). **WHO International Standard Terminologies on Traditional Chinese Medicine.** Switzerland: WHO.

A Study on the Translation of Cultural Terms in Japanese Children's Literature, "Garasu no Usagi"

Yossawadee Yosyingsong

Japanese Language Students, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Thepsatri Rajabhat University

First Author: cbclass01.yossa@gmail.com

Suwat Ruangsri

Lecturer of Japanese Language Program, Faculty of Humanities and Social
Sciences, Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: beersuwat43@gmail.com

Chutima Tanutamatat

Lecturer of Japanese Language Program, Faculty of Humanities and Social
Sciences, Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: Chutima.t2506@hotmail.com

Received: July 9, 2024 Revised: August 20, 2024 Accepted: October 11, 2024

Abstract

A study on the translation of cultural terms in Japanese children's literature, "Garasu no Usagi" aims to study the strategies used for translating the cultural terms of the Japanese children's literature "Garasu no Usagi" (Glass Rabbit) in two translated versions: the translations by Bussaba Banjongmanee and by Kamchai Laisamit.

The results found 194 cultural terms, classified into six categories: 53 personal names, 95 place names, 22 object names, 11 food names, 1 plant name, and 12 other related cultural terms. Transliteration was the most common method for translating personal and place names in both versions. Both versions employed transliteration and the addition of explanatory words or phrases for the object and food names. For the translating of plant names, Kamchai Laisamit used transliteration method, while Bussaba Banjongmanee employed transliteration and adding explanatory words or phrases. In both versions, the most common method for translating other related cultural terms was transliteration. In terms of the use of different idiomatic expressions between the two versions, it was found that in Bussaba Banjongmanee's version, the translation tended to use the domestication method. This means to emphasize on the cultural adaptation to make the translation easier for readers, as it

is children's literature that the target is a young audience. Meanwhile, in Kamchai Laisamit's version, a strong inclination towards fidelity to the original text and preserving the source culture are more prioritized. This version employed the foreignization method to maintain the cultural issues of the original text allowing readers to experience the original cultural essence.

Keywords: Translation of Cultural Terms, Japanese Children's Literature, Garasu no Usagi

การศึกษาการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมในวรรณกรรมเยาวชนญี่ปุ่น เรื่อง “กระต่ายแก้ว”

ยศวดี ยศยิ่งยงค์

นักศึกษาศาสาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

First Author: cbclass01.yossa@gmail.com

สุวัธนธ์ เรืองศรี

อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: beersuwat43@gmail.com

ชุตินา รัตนธรรมทัศน์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: Chutima.t2506@hotmail.com

ได้รับบทความ: 9 กรกฎาคม 2567 ปรับปรุงแก้ไข: 20 สิงหาคม 2567 ตอรับตีพิมพ์: 11 ตุลาคม 2567

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมในวรรณกรรมเยาวชนญี่ปุ่น เรื่อง “กระต่ายแก้ว” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมผ่านวรรณกรรมเยาวชนญี่ปุ่น เรื่องกระต่ายแก้ว 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับแปลของบุษบา บรรจงมณี และฉบับแปลของกำชัย ลายสมิต โดยใช้กรอบแนวคิดการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมของ สมเกียรติ เวงกิจวัฒน์ (2015)

ผลการศึกษาพบคำศัพท์ทางวัฒนธรรมทั้งหมด 194 คำ จำแนกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ ชื่อบุคคล 53 คำ ชื่อสถานที่ 95 คำ ชื่อสิ่งของ 22 คำ ชื่ออาหาร 11 คำ ชื่อพืช 1 คำ และคำศัพท์ทางวัฒนธรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง 12 คำ โดยวิธีที่พบมากที่สุดในการแปลชื่อบุคคลของทั้งสองฉบับ ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ วิธีที่พบมากที่สุดในการแปลชื่อสถานที่ของทั้งสองฉบับ ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ วิธีที่พบมากที่สุดในการแปลชื่อสิ่งของของทั้งสองฉบับ ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และเติมคำหรือวลีเพื่ออธิบาย วิธีที่พบมากที่สุดในการแปลชื่ออาหารทั้งสองฉบับ ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และเติมคำหรือวลีเพื่ออธิบาย วิธีที่พบในการแปลชื่อพืช ในฉบับของ กำชัย ลายสมิต ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ ส่วนในฉบับของ บุษบา บรรจงมณี ใช้วิธีการแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และเติมคำหรือวลีเพื่ออธิบาย และวิธีที่พบมากที่สุดในการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องของทั้งสองฉบับ ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ ในด้านการใช้สำนวนการแปลที่แตกต่างกันของทั้งสองฉบับนั้น ผู้วิจัยพบว่า ในฉบับของ บุษบา บรรจงมณี แปลโดยใช้แนวคิดการแปลแบบกลมกลืนเป็นหลัก (Domestication) เน้นวัฒนธรรมในภาษาปลายทางเป็นหลัก เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจงานแปลได้ง่ายขึ้น เนื่องจากเป็นวรรณกรรมเยาวชนที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็ก ในขณะที่ฉบับของ กำชัย ลายสมิต แปลโดยใช้แนวคิดการแปลแบบแปลกต่างเป็นหลัก (Foreignization) เน้นรักษาต้นฉบับและรักษา

วัฒนธรรมต้นทางไว้มากที่สุด เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกแปลกต่าง ทำให้ผู้อ่านได้รับอารมณ์ของวัฒนธรรมต้นทางไว้มากกว่า

คำสำคัญ: การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรม, วรรณกรรมเยาวชนญี่ปุ่น, กระจายแก้ว

บทนำ

ในการแปลภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยนั้น หนึ่งในปัญหาที่นักหัดแปลมือใหม่ พบคือ การแปลให้ภาษาดูเป็นธรรมชาติ นักแปลไม่เพียงแต่ต้องมีความรู้ทางด้านภาษานั้น ๆ เพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งในวรรณกรรมภาษาต่างประเทศนั้นมักจะพบกับคำศัพท์ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ นักแปลผู้ซึ่งอยู่ในฐานะสื่อกลางระหว่างวัฒนธรรมหรือผู้สื่อสารข้ามวัฒนธรรมจะต้องมีความรู้และเข้าใจทั้งวัฒนธรรมต้นทางและวัฒนธรรมปลายทางเป็นอย่างดี รวมถึงจะต้องหากวิธีการแปลที่จะสามารถถ่ายทอดคำศัพท์ทางวัฒนธรรมเหล่านั้นให้ผู้อ่านภาษาปลายทางเข้าใจข้อมูลทางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างในเชิงของระบบภาษาและวัฒนธรรมซึ่งอาจต้องอาศัยประสบการณ์และความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย

หนึ่งในงานแปลที่ผู้แปลต้องระมัดระวังในการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมมากที่สุด คือ การแปลวรรณกรรมเยาวชน เนื่องจากการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมที่ไม่มีอยู่ในวัฒนธรรมปลายทางให้ผู้อ่านที่เป็นเด็ก ผู้แปลต้องเลือกกลวิธีที่เหมาะสมที่สุดในการถ่ายทอด ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมจากวรรณกรรมเยาวชน โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมจากวรรณกรรมเยาวชนญี่ปุ่น เรื่อง “กระต่ายแก้ว” ของ บุษบา บรรจงมณี, และกำชัย ลายสมิต โดยผู้แปลทั้งสองท่านที่กล่าวมานั้น มากไปด้วยประสบการณ์การแปลมาหลายสิบปีและสร้างสรรค์ผลงานมามากมาย อีกทั้งไม่ได้มีความรู้ทางภาษาญี่ปุ่นเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับทางด้านภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นโดยตรง

อย่างไรก็ตาม การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนการแปล 2 ฉบับ ยังมีอยู่ไม่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นที่มีการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนการแปล 2 ฉบับ โดยงานวิจัยที่น่าสนใจ คือ จากงานวิจัยของ จูตีพร เขียวมณีวงศ์ (2553) เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการแปลการเล่นคำในเรื่อง Alice Adventure in Wonderland สำนวนการแปลของ แก้วคำทิพย์ ไชย, และรัชชา เรื่องศรี วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการแปลการเล่นคำของสำนวนแปลสองสำนวนฉบับเดียวกัน คือ เรื่อง Alice's Adventure in Wonderland โดยจะวิเคราะห์หัตถ์ฉบับด้วยกรอบทฤษฎีและแนวทางต่างๆ ในลักษณะทั่วไป และด้านการเล่นคำเป็นสำคัญ จากนั้นจึงนำสำนวนแปลสองสำนวนดังกล่าวมาวิเคราะห์การแปลการเล่นคำเพื่อเปรียบเทียบ ซึ่งผู้วิจัยจะนำแนวทางการวิเคราะห์เปรียบเทียบการแปลการเล่นคำในฉบับแปล 2 ฉบับของ จูตีพร เขียวมณีวงศ์ มาประยุกต์ใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมฉบับแปล 2 ฉบับ

นอกจากการศึกษาแนวทางการวิเคราะห์แล้ว สิ่งหนึ่งที่ขาดไม่ได้คือ การทำความเข้าใจภูมิหลังและเนื้อเรื่องของวรรณกรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงภูมิหลังและเรื่องย่อของวรรณกรรม เรื่องกระต่ายแก้ว โดยสังเขปดังนี้ วรรณกรรมเรื่อง กระต่ายแก้ว ผู้เขียนคือ ทาคากิ โทชิโกะ (Takagi Toshiko) พิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1977 เป็นวรรณกรรมเยาวชนญี่ปุ่นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสงครามโลกครั้งที่สองที่สร้างอารมณ์สะเทือนใจด้วยการนำเสนอถึงความโหดร้ายของสงครามและชะตากรรมของบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อในสงคราม บทบาทของตัวละครที่ไร้เดียงสา กำพรว้า และต้องใช้ชีวิตให้ดำรงอยู่รอดได้ในสภาพหลังสงครามอันแสนโหดร้ายในยุคสมัยนั้น โดยเรื่องราวกล่าวถึง ชีวิตรันทตที่เกิดขึ้นในวันหนึ่งของเด็กหญิงอายุ 12 ขวบ เมื่อเธอพบกระต่ายแก้วในซากปรักหักพังของบ้านเธอ อันเกิดจากฝูงเครื่องบินอเมริกาบินมา

ถล่มกรุงโตเกียว เธอสูญเสียแม่และน้องสาว 2 คน ซ้ำร้าย 10 วันก่อนที่สงครามจะสงบ กระสุนปืนกลจากเครื่องบินมัจจุราชที่สาดลงมาจากฟ้าราวกับสายฝนได้พรากพ่อของเธอตายจากไปต่อหน้าต่อตา เด็กสาวไม่มีเวลาแม้แต่จะร้องไห้ ท่ามกลางความสับสนวุ่นวาย เธอต้องจัดการเผาศพพ่อตามยถากรรม โดยกระต่ายแก้ว เป็นบันทึกเรื่องราวจริงที่ทำให้คนญี่ปุ่นทั่วประเทศต้องรู้สึกสะเทือนใจ และทำให้ผู้เสียชีวิตในคราวสงครามได้กลับหวนคืนชีพอีกครั้งในหัวใจของผู้ที่มีมนุษยธรรม โดยหวังให้คนรุ่นใหม่รำลึกถึงผลกระทบของสงครามและไฝหาสันติภาพ วรรณกรรมเยาวชนเรื่อง “กระต่ายแก้ว” ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมส่งเสริมสวัสดิการและวัฒนธรรมเยาวชนของกระทรวงสาธารณสุขญี่ปุ่น และเป็นบทละครโทรทัศน์ 2 ครั้ง และยังถูกตีพิมพ์ในฉบับแปลภาษาไทยอีกด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมของวรรณกรรมเยาวชนญี่ปุ่น เรื่อง “กระต่ายแก้ว” ซึ่งในฉบับภาษาไทยเป็นหนึ่งในผลงานที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผลงานแปลที่มีสำนวนเป็นธรรมชาติมากที่สุด โดยจะศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรม 2 ฉบับ คือ ของ บุชบา บรรจงมณี, และกำชัย ลายสมิต โดยมีได้มุ่งศึกษาว่าผลงานฉบับใดมีการแปลที่ดีกว่ากัน แต่จะมุ่งศึกษาเพื่อหากวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจและมีความหลากหลาย

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมของวรรณกรรมเยาวชนญี่ปุ่น เรื่อง “กระต่ายแก้ว”

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษารุ่นนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมของ สมเกียรติ เชวงกิจฉา (2556) เป็นกรอบแนวคิดหลักในการวิเคราะห์การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมของวรรณกรรมเยาวชนญี่ปุ่น เรื่อง “กระต่ายแก้ว” โดยสมเกียรติได้แบ่งกลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมไว้ 9 กลวิธี ดังนี้

1. กลวิธีการแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ เป็นกลวิธีที่นิยมใช้ในการแปลคำนามที่เป็นชื่อเฉพาะ โดยเฉพาะชื่อคนและสถานที่ เช่น ชื่อคน เช่น 浦島太郎 แปลว่า อูราซึมา ทาโร่ ชื่อสถานที่ เช่น 札幌 แปลว่า ซัปโปโร ชื่ออาหาร เช่น 寿司 แปลว่า ซูชิ

2. กลวิธีการแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และเติมคำหรือวลีเพื่ออธิบาย ในบางกรณี ผู้แปลอาจเห็นว่าการแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์เข้าใจยาก จึงเติมคำหรือวลีสั้นๆ หน้าหรือหลังคำที่แปลเพื่อเป็นการช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น โดยพบบ่อยในกรณีชื่อสถานที่ (ชื่อเมือง จังหวัด) อาหาร ขนม หรือวิธีการปรุงอาหารที่ชาวไทยไม่คุ้นเคย เช่น ชื่อสถานที่ แปลว่า เมืองอินาบะ ชื่ออาหารและขนม เช่น コンソメ แปลว่า ซุปก้อนคอนซอเม่

3. กลวิธีการแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และอธิบายเพิ่ม กลวิธีการแปลนี้คล้ายคลึงกับกลวิธีการแปลแบบที่ 2 แต่มีการอธิบายความหมายเพิ่มเติม โดยละเอียดมากขึ้น โดยอาจใช้เชิงอรรถหรือเขียนในเครื่องหมายวงเล็บด้านหลังคำที่แปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ เช่น 舞妓さん แปลว่า ไมโกะซัง เชิงอรรถอธิบายว่า เกอิชาฝึกหัด 大根餅 แปลว่า ไตคอนโมจิ (ขนมหัวใช้เท้า)

4. กลวิธีการแปลโดยใช้คำยืมจากภาษาต่างประเทศ กรณีที่คำในต้นฉบับภาษาญี่ปุ่น เป็นคำซึ่งมีที่มาจากภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และในภาษาไทยก็มีการใช้คำยืมคำเดียวกัน พบว่า ผู้แปลมีแนวโน้มจะแปลโดยใช้คำยืมนั้นๆ เช่น スーパー แปลว่า ซูเปอร์มาร์เก็ต

5. กลวิธีการแปลโดยใช้คำแปลสำเร็จรูป กลวิธีการแปลโดยใช้คำแปลสำเร็จรูป หมายถึง การแปลโดยใช้คำศัพท์ที่มีการบัญญัติไว้และใช้กันอย่างแพร่หลายและหมายรวมถึงคำแปลซึ่งแม้จะไม่มีมีการบัญญัติอย่างเป็นทางการ แต่เป็นคำแปลที่คนจำนวนมากนิยมใช้ โดยอาจเป็นคำแปลที่มีการใช้ในหนังสือ ตำราเรียน หรือพจนานุกรม ฯลฯ เช่น つまらないものですが แปลว่า ของเล็กๆ น้อยๆ

6. กลวิธีการแปลโดยแปลตามความหมายของคำ กลวิธีการแปลโดยแปลตามความหมายของคำ หมายถึง กลวิธีการแปลตามความหมายของรูปคำ โดยผู้แปลอาจมีการปรับสำนวนให้เหมาะสม เช่น 京都府 แปลว่า นครเกียวโต นอกจากนี้ยังมีการแปลโดยอธิบายความหมายของคำเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย เช่น 砂糖醤油 แปลว่า โซยุผสมน้ำตาล

7. กลวิธีการแปลโดยใช้สิ่งทดแทนทางวัฒนธรรม กลวิธีการแปลโดยใช้สิ่งทดแทนทางวัฒนธรรม หมายถึง การแปลความหมายของคำทั้งที่ปรากฏหรือไม่เป็นที่รู้จักในภาษาแปลด้วยการใช้สิ่งทดแทนที่ใช้กันอยู่ในวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาแปล ถึงแม้ความหมายจะไม่ตรงกับต้นฉบับอย่างสมบูรณ์ แต่สามารถใช้แทนเพื่อสื่อความหมายได้ดีในระดับหนึ่ง โดยช่วยให้บทแปลเข้าใจง่ายและเป็นธรรมชาติ เช่น マザコン แปลว่า ลูกแห่ง たこ焼き แปลว่า ขนมครกญี่ปุ่น

8. กลวิธีการแปลโดยใช้คำที่กว้างกว่าหรือมีความหมายใกล้เคียง กลวิธีการแปลโดยใช้คำที่กว้างกว่าหรือมีความหมายใกล้เคียงหมายถึง การแปลโดยใช้คำที่กว้างกว่าหรือมีความหมายใกล้เคียงกับคำนั้น โดยส่วนใหญ่จะใช้กลวิธีการแปลนี้ก็ต่อเมื่อคำศัพท์ทางวัฒนธรรมนั้นไม่ใช่รายละเอียดที่สำคัญของบทแปล เช่น 夏ばてを吹き飛ばしましょ。แปลว่า “เอาชนะความร้อนในฤดูร้อนนี้กันเถอะ” คำว่า 「夏ばて」 อาจต้อง แปลว่า “อาการต่างๆ ซึ่งเกิดเนื่องจากอากาศร้อน เช่น อ่อนเพลีย ไม่อยากอาหาร วิงเวียนศีรษะ ฯลฯ” แต่ผู้แปลน่าจะเห็นว่ารายละเอียดเหล่านั้นไม่มีความสำคัญนักเมื่อพิจารณาจากบริบท จึงเลือกใช้คำที่กว้างขึ้นแทนเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย

9. กลวิธีการแปลโดยการละ กลวิธีการแปลโดยการละหรือ “ไม่แปล” สำนวนซึ่งปรากฏเฉพาะในวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษา ต้นฉบับ ช่วยให้บทแปลมีความเป็นธรรมชาติและเข้าใจง่ายสำหรับผู้อ่าน จัดเป็นการแปลที่เน้นภาษาปลายทางมากกว่าภาษาต้นทางและมักพบได้เป็นครั้งคราว เช่น สำนวนซึ่งยากที่จะแปลให้เป็น สำนวนภาษาไทยที่เป็นธรรมชาติ เช่น 「よろしく」 ใน ประโยค 「今度の飲み会は彼と一緒に行くわ。よろしくね」 ซึ่งผู้แปลแปลว่า “งานสังสรรค์ครั้งหน้าจะพาแฟนไปด้วยนะ”

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่า กลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมของสมเกียรติสามารถนำไปเป็นแนวทางการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย ได้อย่างหลากหลายและครอบคลุมคำศัพท์ทางวัฒนธรรมทั้งหมด ตั้งแต่ชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ อาหาร ขนม สิ่งของทางวัฒนธรรม สำนวน ดังนั้น ผู้วิจัยจะนำกลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมของ สมเกียรติ เขวงกิจวิช มาเป็นแนวคิดหลักในการวิเคราะห์การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมของวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง กระจ่างแก้ว

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้จัดเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมของวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง กระต่ายแก้ว 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับแปลของ บุชบา บรรจงมณี และ กำชัย ลายสมิต

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยหาความถี่ของกลวิธีการการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมจากฉบับแปลทั้ง 2 ฉบับ เพื่อหาแนวทางในการการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมที่นิยมใช้

2. การกำหนดกรอบเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์

เนื่องจากในงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่ศึกษาการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรม ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงใช้กรอบแนวคิด 2 กรอบ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์กลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมในวรรณกรรมเยาวชนญี่ปุ่น เรื่อง กระต่ายแก้ว

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมในวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง กระต่ายแก้ว 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับแปลของ บุชบา บรรจงมณี และกำชัย ลายสมิต โดยใช้กรอบแนวคิดการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรม ของ สมเกียรติ เชวงกิจฉนิช (2556) โดยมี 9 หลักการ ดังนี้ 1. การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ 2. การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และเติมคำหรือวลีเพื่ออธิบาย 3. การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และอธิบายเพิ่ม 4. การแปลโดยใช้คำยืมจากภาษาต่างประเทศ 5.การแปลโดยใช้คำแปลสำเร็จรูป 6. การแปลโดยแปลตามความหมายของคำ 7. การแปลโดยใช้สิ่งทดแทนทางวัฒนธรรม 8. การแปลโดยใช้คำที่กว้างกว่าหรือมีความหมายใกล้เคียง 9. การแปลโดยการละ

2.2 การวิเคราะห์แนวทางการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรม

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์โดยการแบ่งหมวดหมู่ของคำและพิจารณาว่าคำในแต่ละประเภทผู้แปลเลือกแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมโดยใช้กลวิธีใดมากที่สุด และสรุปเป็นแนวทางการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรม

3. ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยเลือกรวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง กระต่ายแก้ว ฉบับแปล 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับแปลของ บุชบา บรรจงมณี และ กำชัย ลายสมิต โดยจะมุ่งวิเคราะห์การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรม รวมทั้งหาแนวทางการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและศึกษาวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมของวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง กระต่ายแก้ว ฉบับแปล 2 ฉบับ จากนั้นกรอกข้อมูลลงตาราง ดังตัวอย่างตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ตัวอย่างตารางการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรม ของวรรณกรรมเยาวชนญี่ปุ่น เรื่อง กระจ่างแก้ว 2 ฉบับ

ลำดับ	ต้นฉบับ	ฉบับแปลของ		ฉบับแปลของ	กลวิธีการแปล
		บุษบา บรรจงมณี	กลวิธีการแปล		
1	ふれ太鼓 (だいこ)	กลอง	การแปลโดยใช้ คำที่กว้างกว่า	กลองฟูระโดโกะ	การแปลแบบ ทอดเสียงทับ ศัพท์และเติมคำ หรือวลีเพื่อ อธิบาย
2	醤油 (しょうゆ)	ซีอิ้ว	การแปลโดยใช้ คำที่มี ความหมาย ใกล้เคียงกับ วัฒนธรรม ปลายทาง	โชยุ	การแปลแบบ ถอดเสียงทับ ศัพท์

สาเหตุที่ต้องผู้วิจัยต้องใช้ฉบับแปลภาษาไทย 2 ฉบับในการวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากเป็นการลดหรือขจัดอัตวิสัย (Subjectivity) ของผู้วิจัยในการวิเคราะห์การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรม อีกทั้งการศึกษางานแปลของนักแปลมืออาชีพที่แปลเรื่องเดียวกัน แต่ใช้สำนวนการแปลที่แตกต่าง ทำให้ได้กลวิธีการแปลที่น่าสนใจ นักแปลมือใหม่สามารถนำไปปรับใช้กับงานแปลตนเองได้ตามความเหมาะสม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรม 2 ฉบับ โดยแบ่งหมวดหมู่คำ ดังนี้ ชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ ชื่อสิ่งของ ชื่ออาหาร ชื่อพืช และคำศัพท์ทางวัฒนธรรมอื่นๆ

และผู้วิจัยจะวิเคราะห์ความถี่ของกลวิธีการแปลที่พบโดยใช้ค่าความถี่ Frequency และ ค่าร้อยละ Percentage โดย

$$\frac{\text{กลวิธีการที่พบในการแปล} \times 100}{\text{จำนวนคำศัพท์ทางวัฒนธรรมแต่ละประเภทที่พบ}}$$

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมในวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง กระจ่างแก้ว 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับแปลของ บุษบา บรรจงมณี และ กำชัย ลายสมิต โดยมีได้มุ่งศึกษาว่าผลงานฉบับใดมีการแปลที่ดีกว่ากัน แต่จะมุ่งศึกษาเพื่อหากกลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจและมีความหลากหลาย โดยคำศัพท์ทางวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยพบจะแบ่งหมวดหมู่ออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ ชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ ชื่อสิ่งของ ชื่ออาหาร ชื่อพืช และคำศัพท์ทางวัฒนธรรมอื่นๆ โดยพบคำศัพท์ทั้งหมด 194 คำ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ประเภทคำศัพท์ทางวัฒนธรรม

ประเภท	ความถี่ที่พบ	ร้อยละ
ชื่อบุคคล	53 คำ	27.3
ชื่อสถานที่	95 คำ	48.9
ชื่อสิ่งของ	22 คำ	11.3
ชื่ออาหาร	11 คำ	5.6
ชื่อพืช	1 คำ	0.5
คำศัพท์ทางวัฒนธรรมอื่นๆ	12 คำ	6.1
รวมทั้งหมด	194 คำ	

จากการสำรวจต้นฉบับในวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง กระต่ายแก้ว (ガラスのうさぎ) พบคำศัพท์ทางวัฒนธรรมทั้งหมดจำนวน 194 คำ โดยแบ่งจากประเภทที่มากที่สุดตามลำดับ ได้แก่ 1.ชื่อสถานที่ 95 คำ ร้อยละ 48.9 ลำดับที่ 2 ได้แก่ ชื่อบุคคล 53 คำ ร้อยละ 27.3 ลำดับที่ 3 ชื่อสิ่งของ 22 คำ ร้อยละ 11.3 ลำดับที่ 4 คำศัพท์ทางวัฒนธรรมอื่นๆ 12 คำ ร้อยละ 6.1 ลำดับที่ 5 ชื่ออาหาร 11 คำ ร้อยละ 5.6 และลำดับสุดท้าย ชื่อพืช 1 คำ ร้อยละ 0.5 ผู้วิจัยจะขออธิบายวิธีการแปลคำศัพท์แต่ละประเภทดังนี้

1. การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อบุคคล

จากการวิเคราะห์การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อบุคคล ผู้วิจัยจะจำแนกประเภทออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ชื่อบุคคล ชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกต่อท้ายชื่อ ชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกอาชีพและชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกเครือญาติ โดยพบชื่อบุคคล จำนวน 17 คำ ชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกต่อท้ายชื่อ จำนวน 26 คำ ชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกอาชีพ จำนวน 5 คำ และสุดท้าย ชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกเครือญาติ จำนวน 5 คำ รวมทั้งหมด 53 คำ ดังนี้

1.1 การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อบุคคล

ในการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อบุคคล จากการวิเคราะห์ฉบับแปลทั้ง 2 ฉบับ พบคำแปลทั้งหมด 17 คำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล กลวิธีที่พบมากที่สุดในการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อบุคคล ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์

ในฉบับของบุษบา บรรจงมณี พบกลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อบุคคล โดยกรณีที่ต้นฉบับปรากฏแค่ชื่อหรือนามสกุลเพียงอย่างเดียวจะใช้วิธีการแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ พบทั้งหมด 8 คำ ร้อยละ 47 เช่น แปล 恵子 ว่า “เคโกะ” แต่ในกรณีที่ต้นฉบับปรากฏทั้งชื่อและนามสกุล และเป็นชื่อของบุคคลทั่วไป จะมีการแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์โดยเรียง ชื่อ-สกุล พบทั้งหมด 6 คำ ร้อยละ 35.2 เช่น แปล 山田律子 ว่า “ริจิกะ ยะมะดะ” และในกรณีที่ต้นฉบับปรากฏทั้งชื่อและนามสกุล แต่เป็นชื่อของบุคคลที่มีชื่อเสียงจะมีการแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ โดยเรียง สกุล-ชื่อ พบทั้งหมด 3 คำ แปล 夏目漱石 ว่า “นัทซึเอะ โซเซะคิ” ร้อยละ 17.6

ฉบับของกำชัย ลายสมิต ใช้วิธีการแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ทั้งหมด 17 คำ ร้อยละ 100 โดยไม่มีการสลับตำแหน่ง ชื่อ-สกุล ให้เหมือนวัฒนธรรมปลายทาง เช่น แปล 志賀直哉 ว่า “ซิงะ นาโอยะ”

1.2 การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกต่อท้ายชื่อ

ในการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกต่อท้ายชื่อ จากการวิเคราะห์ฉบับแปลทั้งสองฉบับ พบคำแปลทั้งหมด 26 คำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล ในฉบับของบุษบา บรรจงมณี พบกลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกต่อท้ายชื่อ โดยวิธีที่พบมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์โดยละคำเรียกต่อท้ายชื่อ พบทั้งหมด 13 คำ ร้อยละ 50 เช่น แปล 森田^{もりた}くん ว่า “โมริตะ” อันดับที่สอง ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์โดยเปลี่ยนคำเรียกต่อท้ายชื่อ พบทั้งหมด 6 คำ ร้อยละ 23 เช่น แปล きみ子^{きみこ}さん ว่า “ฟิคิมิโกะ” การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และแปลตามความหมายของคำ พบทั้งหมด 4 คำ ร้อยละ 15.3 เช่น แปล 渡辺^{わたなべ}さん ว่า “คุณวะตะนะเบะ” และอันดับสุดท้ายได้แก่ การแปลโดยใช้คำเรียกชื่ออื่นที่ปรากฏในต้นฉบับพบทั้งหมด 3 คำ ร้อยละ 11.5 เช่น แปล 光^{みつ}ちゃん ว่า “मितซึโกะ”

โดยในฉบับของกำชัย ลายสมิตนั้น พบกลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกต่อท้ายชื่อ โดยวิธีที่พบมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ พบทั้งหมด 9 คำ ร้อยละ 34.6 เช่น แปล 佐々木^{ささき}くん ว่า “ซาซากิคุง” อันดับสอง ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์โดยละคำเรียกต่อท้ายชื่อ พบทั้งหมด 7 คำ ร้อยละ 26.9 เช่น แปล 田中^{たなか}さん ว่า “ทานากะ” การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และแปลตามความหมายของคำ พบทั้งหมด 6 คำ ร้อยละ 23 เช่น แปล きみ子^{きみこ}さん ว่า “คุณคิมิโกะ” และอันดับสุดท้าย ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์โดยเปลี่ยนคำเรียกต่อท้ายชื่อ พบทั้งหมด 4 คำ ร้อยละ 15.3 เช่น แปล 和之^{かずゆき}さん ว่า “ฟิคาซึยูกิ”

1.3 การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกอาชีพ

ในการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกอาชีพ จากการวิเคราะห์ฉบับแปลทั้งสองฉบับ พบคำแปลทั้งหมด 5 คำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล ในฉบับของ บุษบา บรรจงมณี และ กำชัย ลายสมิต พบกลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกอาชีพ โดยใช้การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และแปลตามความหมายของคำ ทั้งหมด 5 คำ ร้อยละ 100 เช่น แปล 石桁^{いしげた}先生 ว่า คุณครูอิชิเงตะ (ฉบับของบุษบา) อาจารย์อิชิเคตะ (ฉบับของกำชัย)

1.4 การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกเครือญาติ

ในการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกเครือญาติ จากการวิเคราะห์ฉบับแปลทั้งสองฉบับ พบคำแปลทั้งหมด 5 คำ ร้อยละ 100 จากการวิเคราะห์ข้อมูล ในฉบับของ บุษบา บรรจงมณี และ กำชัย ลายสมิต พบกลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกเครือญาติ โดยใช้การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และแปลตามความหมายของคำ เช่น แปล 菊代^{きくよ}お婆さん ว่า “คุณอาคิคุโยะ” (ฉบับของบุษบา) “คุณอาหญิงคิคุโยะ” (ฉบับของกำชัย)

2. การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อสถานที่

จากการวิเคราะห์การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อสถานที่ ผู้วิจัยจะจำแนกประเภทของชื่อสถานที่ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ชื่อสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเขตการปกครอง (จังหวัด เขต อำเภอ ตำบล) และชื่อสถานที่ที่เป็นชื่อเฉพาะอื่นๆ โดยพบชื่อสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเขตการปกครอง (จังหวัด เขต อำเภอ ตำบล) ทั้งหมดจำนวน 50 คำ และชื่อสถานที่ที่เป็นชื่อเฉพาะอื่นๆ ทั้งหมด 45 คำ รวมทั้งหมด 95 คำ ดังนี้

2.1 การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเขตการปกครอง (จังหวัด เขต อำเภอ ตำบล)

ในการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเขตการปกครอง (จังหวัด เขต อำเภอ ตำบล) จากการวิเคราะห์ห้วงบับแปลทั้งสองฉบับ พบคำแปลทั้งหมด 50 คำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล ในฉบับของบุษบา บรรจงมณี พบกลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเขตการปกครอง (จังหวัด เขต อำเภอ ตำบล) โดยวิธีที่พบมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ แปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ โดยพบทั้งหมด 22 คำ ร้อยละ 44 เช่น แปล 市川 ว่า “อิชิกาวะ” อันดับที่สอง ได้แก่ การแปลแบบทับศัพท์และแปลตามความหมายของคำ พบทั้งหมด 21 คำ เช่น ร้อยละ 42 แปล 中井村 ว่า “หมู่บ้านนะคะอิ” และการแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์โดยละส่วนอธิบายในวงเล็บ ในต้นฉบับ 2 คำ ร้อยละ 4 เช่น แปล 宝塚 (兵庫県南東部の市) ว่า “ทะคะระจิกะ” การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และเติมวลีหรือคำเพื่ออธิบาย 2 คำ ร้อยละ 4 เช่น แปล 東京 ว่า “กรุงโตเกียว” การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์โดยละบางส่วน พบทั้งหมด 2 คำ ร้อยละ 4 เช่น แปล 香取郡 ว่า “คะโทริ” และสุดท้ายการแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และอธิบายเพิ่ม พบทั้งหมด 1 คำ ร้อยละ 2 ได้แก่ แปล 深川扇橋 (ふかがわおぎばし) ว่า “โองิยะชิ ฟุคะงะวะ (ปัจจุบันคือ เขตเฮโต)”

โดยในฉบับของ กำชัย ลายสมิต พบวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเขตการปกครอง (จังหวัด เขต อำเภอ ตำบล) โดยวิธีที่พบมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ การแปลแบบทับศัพท์ โดยพบทั้งหมด 25 คำ ร้อยละ 50 เช่น แปล 市川 ว่า “อิชิกาวะ” อันดับสอง ได้แก่ การแปลแบบทับศัพท์และแปลตามความหมายของคำ พบทั้งหมด 22 คำ ร้อยละ 44 เช่น แปล 名取郡 ว่า “อำเภอ นะโทริ” และการแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และเติมวลีหรือคำเพื่ออธิบาย 2 คำ ร้อยละ 4 เช่น แปล 東京 ว่า “กรุงโตเกียว และสุดท้าย การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ โดยละบางส่วน พบทั้งหมด 1 คำ ร้อยละ 2 ได้แก่ แปล 三重県の香良洲 (みえけん かのす) ว่า “มิเอะ”

2.2 การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อสถานที่ที่เป็นชื่อเฉพาะอื่นๆ

ในการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อสถานที่ที่เป็นชื่อเฉพาะอื่นๆ จากการวิเคราะห์ห้วงบับแปลทั้งสองฉบับ พบคำแปลทั้งหมด 45 คำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล ในฉบับของ บุษบา บรรจงมณี พบวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อสถานที่ที่เป็นชื่อเฉพาะอื่นๆ โดยวิธีที่พบมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และแปลตามความหมายของคำ พบจำนวน 25 คำ ร้อยละ 55.5 เช่น แปล 太鼓橋 (たいこばし) ว่า “สะพานไทโคะ” และรองลงมา ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และแปลโดยใช้ความหมายที่กว้างกว่า พบ 4 คำ ร้อยละ 8.8 เช่น แปล 緑国民学校 (みどりこくみんがっこう) ว่า “โรงเรียนมิโดริ” การแปลโดยยืมคำจากภาษาต่างประเทศและแปลตามความหมายของคำ พบ 3 คำ ร้อยละ 6.6 เช่น แปล テニアン島 (เทนเนียนชิมะ) ว่า “เกาะตีเนียน” การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ พบ 3 คำ ร้อยละ 6.6 เช่น แปล 新小岩 (しんこいわ) ว่า “ชินโคะอิวะ” การแปลโดยการละ พบ 2 คำ ร้อยละ 4.4 เช่น ละไม่แปล 寿座 (ことぎざ) วิธีอื่นๆ ที่พบในการแปล ได้แก่ การแปลโดยใช้คำที่กว้างกว่าหรือมีความหมายใกล้เคียง 1 คำ ร้อยละ 2.2 การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และเติมวลีคำเพื่ออธิบาย 1 คำ ร้อยละ 2.2 การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และเติมวลีหรือคำเพื่ออธิบาย โดยละส่วนอธิบายในวงเล็บ 1 คำ ร้อยละ 2.2 การแปลตามความหมายของคำ 1 คำ ร้อยละ 2.2 การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และแปลตามความหมายของคำ โดยละส่วนอธิบายในวงเล็บ 1 คำ ร้อยละ 2.2 การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และ

อธิบายเพิ่มโดยแปลตามความหมายของคำ 1 คำ ร้อยละ 2.2 และสุดท้าย การแปลโดยใช้คำยืมจากภาษาต่างประเทศ 1 คำ ร้อยละ 2.2

ในฉบับของกำชัย ลายสมิต พบวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อเฉพาะอื่นๆ โดยวิธีที่พบมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และแปลตามความหมายของคำ พบทั้งหมด 27 คำ ร้อยละ 64.4 เช่น แปล かめいどてんじん 亀戸天神 ว่า “ศาลเจ้าคะเมอิโดเทเทนจิน” การแปลโดยยืมคำจากภาษาต่างประเทศและแปลตามความหมายของคำ พบ 6 คำ ร้อยละ 13.33 เช่น レイテ島 ว่า “เกาะเลเต” การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ พบทั้งหมด 5 คำ ร้อยละ 11.1 เช่น แปล らいらいきょう 磊々峡 ว่า “ไรไรเคียว” และพบวิธีการแปลอื่นๆ เช่น การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และอธิบายเพิ่มโดยแปลตามความหมายของคำ 1 คำ ร้อยละ 2.2 การแปลโดยใช้คำยืมจากภาษาต่างประเทศ 1 คำ ร้อยละ 2.2 การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และแปลโดยใช้ความหมายที่กว้างกว่า 1 คำ ร้อยละ 2.2 การแปลโดยการละ 1 คำ ร้อยละ 2.2 และสุดท้าย การแปลโดยการละ 1 คำ ร้อยละ 2.2

3. การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อสิ่งของ

จากการวิเคราะห์การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อสิ่งของ ผู้วิจัยพบคำศัพท์ที่เกี่ยวกับสิ่งของทั้งหมด 22 คำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล ในฉบับของบุษบา บรรจงมณี พบกลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อสิ่งของ โดยวิธีที่พบมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และเติมคำหรือวลีเพื่ออธิบาย พบการใช้วิธีนี้ในการแปลทั้งหมด 7 คำ ร้อยละ 31.8 เช่น แปล たぶ 足袋 ว่า “ถุงเท้าตะปิ” รองลงมา ได้แก่ การแปลโดยใช้สิ่งทดแทนทางวัฒนธรรม 4 คำ ร้อยละ 18.1 เช่น แปล げた 下駄 ว่า “เกี้ยว” การแปลโดยใช้คำที่กว้างกว่า 3 คำ ร้อยละ 13.6 เช่น แปล 着物 着物がว่า “เสื้อผ้า” การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ 2 คำ ร้อยละ 9 เช่น もん もん ว่า “म्मปะ การแปลโดยเพิ่มในวงเล็บหรือเชิงอรรถ 2 คำ ร้อยละ 9 เช่น แปล おび 帯 ว่า “ผ้าโอบิ (เชิงอรรถ-ผ้าคาดกิโมโน ใช้เป็นเข็มขัดรัดเอว)” และวิธีอื่นๆ ที่พบในการแปล ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ 1 คำ ร้อยละ 2.2 การแปลโดยใช้คำที่กว้างกว่าหรือมีความหมายใกล้เคียง 1 คำ ร้อยละ 2.2 การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และแปลตามความหมายของคำ 1 คำ ร้อยละ 2.2 การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และแปลตามความหมายของคำโดยใช้ความหมายใกล้เคียง 1 คำ ร้อยละ 2.2 และสุดท้ายการแปลโดยการละ 1 คำ ร้อยละ 2.2

โดยในฉบับของกำชัย ลายสมิต พบกลวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทสิ่งของ โดยวิธีที่พบมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ การแปลโดยเพิ่มในวงเล็บหรือเชิงอรรถ พบทั้งหมด 6 คำ ร้อยละ 27.2 เช่น おび 帯 ว่า “โอบิ (ผ้ารัดเอว)” รองลงมา ได้แก่ การแปลโดยใช้สิ่งทดแทนทางวัฒนธรรม พบทั้งหมด 3 คำ ร้อยละ 13.6 เช่น แปล げた 下駄 ว่า “เกี้ยว” เช่น การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และแปลตามความหมายของคำ 4 คำ ร้อยละ 18.1 เช่น แปล 味噌 味噌かめ ว่า “ไหมมิโซะ” การแปลโดยใช้คำที่กว้างกว่า 2 คำ ร้อยละ 9 เช่น แปล たぶ 足袋 ว่า “ถุงเท้า” การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ 2 คำ ร้อยละ 9 เช่น แปล じつ 実印 ว่า “ญิจอิง” และวิธีอื่นๆ ที่พบในการแปล ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และเติมคำหรือวลีเพื่ออธิบายโดยเพิ่มคำ 1 คำ การแปลโดยใช้คำยืมจากภาษาต่างประเทศโดยถอดเสียงทับศัพท์และอธิบายเพิ่ม 1 คำ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และแปลความหมายของคำโดยอธิบายเพิ่ม 1 คำ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และอธิบายเพิ่ม 1 คำ และสุดท้าย การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และเติมคำหรือวลีโดยอธิบายเพิ่ม 1 คำ

4. การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภท ชื่ออาหาร

จากการวิเคราะห์การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่ออาหาร ผู้วิจัยพบคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับชื่ออาหารทั้งหมด 11 คำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล ในฉบับของบุษบา บรรจงมณี พบวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่ออาหาร โดยวิธีที่พบมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และเติมคำหรือวลีเพื่ออธิบาย พบทั้งหมด 6 คำ ร้อยละ 54.5 เช่น แปล 雑煮^{ぞうじ} ว่า “ซูโม่โซนิ” การแปลโดยใช้สิ่งทดแทนทางวัฒนธรรม พบ 3 คำ ร้อยละ 27.2 เช่น แปล 醤油^{しょうゆ} ว่า “ซีอิ้ว” การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ 2 คำ ร้อยละ 18.1 เช่น แปล 味噌^{みそ} ว่า “มิโซะ”

โดยในฉบับของกำชัย ลายสมิต พบวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่ออาหาร โดยวิธีที่พบมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และเติมคำหรือวลี โดยอธิบายเพิ่ม พบทั้งหมด 7 คำ ร้อยละ 63.6 เช่น แปล 雑煮^{ぞうじ} ว่า “น้ำแกงจืดโซนิ” และวิธีการแปลที่พบรองลงมา ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ พบ 4 คำ ร้อยละ 36.3 เช่น แปล おもち^{おもち} ว่า “โมจิ”

5. การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อพืช

จากการวิเคราะห์การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมประเภทชื่อพืช ผู้วิจัยพบคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับชื่อพืชทั้งหมด 1 คำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล ในฉบับของบุษบา บรรจงมณี พบวิธีการแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และเติมคำหรือวลีเพื่ออธิบาย ได้แก่ แปล あけび^{あけび} ว่า “ลูกอะเคบิ” โดยในฉบับของ กำชัย ลายสมิต พบวิธีการแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ ได้แก่ あけび^{あけび} ว่า “อะเคบิ”

6. การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากการวิเคราะห์การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบคำศัพท์ทั้งหมด 12 คำจากการวิเคราะห์ข้อมูล ในฉบับของบุษบา บรรจงมณี พบวิธีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีที่พบมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ การแปลโดยเพิ่มในวงเล็บหรือเชิงอรรถ พบทั้งหมด 4 คำ ร้อยละ 33.3 เช่น แปล 玄関^{げんかん} ว่า “เกงคัง เชิงอรรถ-ด้านในบ้านตรงบริเวณประตูทางเข้าบ้านแบบญี่ปุ่น” และรองลงมาอันดับสอง ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ พบ 3 คำ ร้อยละ 25 เช่น แปล 剣道^{けんどう} ว่า “เคนโด” การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และเติมคำหรือวลีเพื่ออธิบาย พบ 3 คำ ร้อยละ 25 เช่น แปล お盆^{おぼん} ว่า “เทศกาลโอบัง” และวิธีอื่นๆ ที่พบในการแปล ได้แก่ การแปลโดยใช้สิ่งทดแทนทางวัฒนธรรม พบ 1 คำ ร้อยละ 8.3 การแปลแบบอธิบาย พบ 1 คำ ร้อยละ 8.3

โดยในฉบับของกำชัย ลายสมิต พบวิธีที่ใ้ช้มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ การแปลโดยเพิ่มในวงเล็บหรือเชิงอรรถ พบทั้งหมด 4 คำ ร้อยละ 33.3 เช่น และรองลงมา ได้แก่ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ พบทั้งหมด 3 คำ ร้อยละ 25 เช่น แปล 相撲^{すもう} ว่า “ซูโม่” การแปลโดยใช้สิ่งทดแทนทางวัฒนธรรม พบ 2 คำ ร้อยละ 16.6 เช่น แปล 住職^{じゅうしょく} ว่า “เจ้าอาวาส” และวิธีอื่นๆ ที่พบในการแปล ได้แก่ การแปลโดยการละ 1 คำ ร้อยละ 8.3 การแปลตามความหมายของคำ 1 คำ ร้อยละ 8.3 การแปลแบบอธิบาย พบ 1 คำ ร้อยละ 8.3

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาการแปลของบุชบา บรรจงมณีและกำชัย ลายสมิต ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้สำนวนการแปลที่แตกต่างกัน โดยผู้วิจัยสันนิษฐานว่า วัตถุประสงค์ของงานแปล (Skopos)¹ ทั้ง 2 ฉบับแตกต่างกันในฉบับของบุชบา บรรจงมณี แปลโดยใช้แนวคิดการแปลแบบกลมกลืนเป็นหลัก (Domestication) เน้นวัฒนธรรมในภาษาปลายทางเป็นหลัก เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจงานแปลได้ง่ายขึ้น วิธีการนี้จะปรับงานแปลให้เข้ากับวัฒนธรรมของภาษาปลายทางเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจงานแปลขึ้นนั้นๆ ง่ายขึ้น (สมเกียรติ เชนกจิวงนิช, 2561) เนื่องจากวรรณกรรมเรื่องนี้เป็นวรรณกรรมเยาวชนที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็ก ในส่วนฉบับของกำชัย ลายสมิต จากการวิเคราะห์บทแปล พบว่า แปลโดยใช้แนวคิดการแปลแบบแปลกต่างเป็นหลัก (Foreignization) เน้นรักษาต้นฉบับและรักษาวัฒนธรรมต้นทางไว้มากที่สุด เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกแปลกต่างหรือ (Foreignization) เป็นการแปลที่ใช้แนวคิดภาษาต้นฉบับเป็นหลัก ทำให้ผู้อ่านได้รับอรรถรสของวัฒนธรรมต้นทางไว้ได้มากกว่า โดยสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

ชื่อบุคคล ในการแปลชื่อบุคคลของบุชบา บรรจงมณีและกำชัยลาย สมิต มีแนวโน้มในการใช้วิธีที่เหมือนกันคือ **การใช้การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์เป็นหลัก** ยกตัวอย่างเช่น 敏子 → โทชิโกะ แต่ในกรณีของบุชบา บรรจงมณี ที่ต้นฉบับปรากฏทั้งชื่อและนามสกุลแต่เป็นชื่อของบุคคลที่มีชื่อเสียงจะมีการแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ โดยเรียง สกกุล-ชื่อ ตามแบบภาษาต้นทาง เนื่องด้วยบุคคลดังกล่าวเป็นที่รู้จักอยู่แล้ว ดังนั้นจึงยังคงรักษาคำแปลของต้นฉบับเอาไว้ เช่น 森鷗外 → โมริโอง (บุคคลที่มีชื่อเสียง)

ชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกต่อท้ายชื่อ ในการแปลชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกต่อท้ายชื่อของบุชบา บรรจงมณีและกำชัย ลายสมิต มีแนวโน้มในการใช้วิธีที่เหมือนกันคือ **การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์** ชื่อบุคคลเป็นหลัก โดยอาจมีการละคำเรียกต่อท้ายชื่อหรือเปลี่ยนคำเรียกท้ายชื่อด้านหลังเพื่อให้เป็นไปตามบริบทและความสัมพันธ์ที่เหมาะสมของตัวละครในเรื่อง เช่น きみ子さん → พี่คิมิโกะ เพื่อบ่งบอกว่าอีกฝ่ายเป็นรุ่นพี่และมีอายุมากกว่าแทนที่จะแปลตามความหมายว่า ‘คุณ’ เนื่องจากอาจทำให้ความสัมพันธ์ของตัวละครดูห่างเหิน นอกจากนี้ยังพบการแปลโดยใช้คำที่มีความหมายเดียวกับที่ปรากฏในต้นฉบับ เนื่องจากฉบับแปลของ บุชบา บรรจงมณี ต้องการรักษาความเป็นไปในทิศทางเดียวกันของเนื้อหาเพื่อป้องกันไม่ให้อ่านสับสน และเพื่อสื่อว่าตัวละครดังกล่าวเป็นบุคคลเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น 信ちゃん (โนบุจัง) → โนบุโกะ 光ちゃん (มิจจัง) → มิตชิโกะ

ชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกอาชีพ ในการแปลชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกต่อท้ายชื่อของ บุชบา บรรจงมณี และ กำชัย ลายสมิต มีแนวโน้มในการใช้วิธีที่เหมือนกันคือ **การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ และแปลตามความหมายของคำ** อย่างไรก็ตามในฉบับแปลของ กำชัย ลายสมิต พบคำแปล 先生 เป็นภาษาไทย 2 คำ ได้แก่ คุณครูและอาจารย์ ซึ่งคาดว่าปรับให้เข้ากับบริบทตามเนื้อเรื่อง ในช่วงเวลาที่แปลว่าคุณครู โทชิโกะเป็นเพียงเด็กมัธยมต้น และช่วงเวลาที่แปลว่าอาจารย์ โทชิโกะอายุมากขึ้นและได้เลื่อนระดับชั้นการศึกษา

¹ Skopos เป็นแนวคิดของนักภาษาศาสตร์ชาวเยอรมัน ฮันส์เจ แพร่เมียร์ (Hans J. Vermeer) เป็นทฤษฎีการแปลที่คำนึงถึงการยึดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการแปลเป็นหลัก (จินดาพร พินททรัพย์, 2561, หน้า 1474)

ชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกเครือญาติ ในการแปลชื่อบุคคลตามด้วยคำเรียกต่อท้ายชื่อของ บุชบา บรรจงมณี และ กำชัย ลายสมิต มีแนวโน้มในการใช้วิธีที่เหมือนกันคือการแปลแบบถอดเสียง ทับศัพท์และแปลตามความหมายของคำ โดยในกรณีของกำชัย ลายสมิต มีการเพิ่มคำเพื่อเพิ่มความ ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ยกตัวอย่าง เช่น 春子おばさん → คุณอาหญิงฮารุโกะ โดยในภาษาไทย คำว่า อา หมายถึง น้องของพ่อซึ่งเป็นเพศชายหรือเพศหญิงก็ได้ แต่ในต้นฉบับใช้คำว่า おばさん หมายถึง คุณอา หรือคุณน้าที่เป็นเพศหญิงเท่านั้น ซึ่งเพิ่มความชัดเจนให้กับบทแปล

ชื่อสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเขตการปกครอง (จังหวัด เขต อำเภอ ตำบล) ของ บุชบา บรรจงมณี และ กำชัย ลายสมิต มีแนวโน้มในการแปลที่เหมือนกันคือ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ชื่อสถานที่ และแปลตามความหมายของคำเป็นหลัก นอกจากนี้ยังพบวิธีการอื่นๆ เช่น การแปลแบบถอดเสียง ทับศัพท์โดยละส่วนอธิบายในวงเล็บ หรือ มีการละบางส่วน (ในกรณีที่สถานที่นั้นไม่ได้มีผลกระทบต่อนื้อหาหลักของวรรณกรรม ผู้แปลสามารถละไว้โดยการไม่แปลทั้งหมดหรือไม่แปลบางส่วนได้) ตัวอย่างเช่น 湘南 (相模湾の沿岸地方) → โซน ในส่วนของคำที่บ่งบอกเขตการปกครอง 郡県区市 พบว่า ผู้แปลทั้งสองคนแปลแตกต่างกันในบางคำ กล่าวคือ ฉบับแปลของ บุชบา บรรจงมณี แปลคำว่า 郡 → ตำบล ส่วนกำชัย ลายสมิต แปลคำว่า 郡 → อำเภอ โดยข้อมูลจาก j-doradic (ม.ป.ป.). ระบุนว่า 郡 คือ อำเภอหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต) เป็นชื่อเรียกเขตปกครองในญี่ปุ่น ยกตัวอย่างเช่น 名取郡 → อำเภอเนโทริ 香取郡 → อำเภอคาโทริ และนอกจากนี้ยังพบว่า ผู้แปลทั้งสองคนมีการแปล คำว่า 村 แตกต่างกัน กล่าวคือ ในฉบับของ บุชบา บรรจงมณี แปลคำว่า 村 → หมู่บ้าน ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายตรงตัว ซึ่งในบริบทของเนื้อเรื่อง 村 ในกรณีนี้ หมายถึง หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ประเภทหนึ่งในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นเขตการปกครองที่ขึ้นกับอำเภอ ดังนั้นในฉบับของ กำชัย ลายสมิต จึงให้คำแปลของคำว่า 村 → ตำบล ซึ่งถือเป็นเขตการปกครองย่อยของอำเภอ ยกตัวอย่าง เช่น 秋保村 → ตำบลอะคิอู 中井村 → ตำบลนาากาอิ

ชื่อสถานที่เฉพาะอื่นๆ ของ บุชบา บรรจงมณี และ กำชัย ลายสมิต มีแนวโน้มในการแปล ที่เหมือนกันคือ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์ชื่อสถานที่เป็นหลัก และหากเป็นคำที่เป็นชื่อภาษา ต่างประเทศ ก็จะมีวิธีการแปลโดยยืมคำจากภาษาต่างประเทศ ยกตัวอย่าง เช่น メモリアルホール → เมมโมเรียลฮอลล์ レイテ島 → เกาะเลเต นอกจากนี้ ยังมีการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมชื่อสถานที่ เฉพาะอื่นๆ ที่น่าสนใจคือ คำว่า 両国国技館 พบว่าผู้แปลทั้งสองใช้คำแปลที่ต่างกัน โดยในฉบับของ บุชบา บรรจงมณี แปลว่า 両国国技館 → สนามกีฬาแห่งชาติเรียวกุคุ ซึ่งเป็นกรแปลโดยใช้ความหมาย ที่กว้างกว่า ในขณะที่ฉบับของกำชัย ลายสมิต แปลว่า 両国国技館 → โรงศิลปะการต่อสู้แห่งชาติ เรียวกุคุ ซึ่งเป็นการแปลแบบตรงความหมาย ผู้วิจัยคาดว่า ในฉบับแปลของบุชบา บรรจงมณี ใช้คำศัพท์ ที่กว้างกว่าเนื่องจากคำศัพท์นี้น่าจะเป็นที่คุ้นเคยและนิยมใช้ในวัฒนธรรมไทยเพื่อให้ผู้อ่านสามารถ มองเห็นภาพลักษณ์ของสถานที่นั้นได้ง่ายมากขึ้น ในขณะที่ฉบับของ กำชัย ลายสมิต มีการแปลแบบตรง ความหมายโดยแปลว่า ‘โรงศิลปะการต่อสู้แห่งชาติ’ ซึ่งอาจเป็นคำที่ไม่ค่อยนิยมใช้ในไทย อย่างไรก็ตาม ในฉบับแปลของกำชัย ลายสมิต สามารถรักษาความเป็นวัฒนธรรมของต้นฉบับเอาไว้ และยังพบว่า ผู้แปลทั้งสองคนมีการแปลคำว่า グラム島 ต่างกัน โดยในฉบับของ บุชบา บรรจงมณี グラム島 → กวม โดยไม่ได้ใส่คำขยายว่า ‘เกาะ’ และละคำอธิบายเพิ่มเติม เนื่องจากเกาะดังกล่าวน่าจะเป็นที่รู้จักของคน

หม่มากอยู่แล้ว และคำอธิบายเพิ่มเติม แม้จะถูกต้องออกไปก็ไม่ได้มีผลต่อความเข้าใจเนื้อเรื่องของผู้่านที่มีต่อวรรณกรรม

ชื่อสิ่งของ ของ บุชบา บรรจงมณี และ กำชัย ลายสมิต มีแนวโน้มในการแปลที่เหมือนกันคือ การแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์สิ่งของและเติมวลีหรือคำเพื่ออธิบายเพิ่มเติม เช่น 印鑑^{いんかん} → ตราอิงคัง แทนที่จะแปลทับศัพท์ว่าอิงคัง แต่มีการเพิ่มคำว่า ‘ตรา’ เข้าไปที่ส่วนหน้าของคำศัพท์เพื่อระบุว่าเป็นสิ่งของชนิดนี้เกี่ยวข้องกับตราประทับหรือสัญลักษณ์ ในส่วนของการแปลชื่อสิ่งของ ผู้วิจัยพบว่า ชื่อสิ่งของบางประเภทผู้แปลทั้งสองมีการใช้วิธีการแปลที่แตกต่างกัน โดยในฉบับของบุชบา บรรจงมณี จะใช้คำที่กว้างว่าในการแปลโดยไม่ค่อยกล่าวถึงชื่อเฉพาะ เช่น ふれ太鼓^{だいこ} → กลอง (กลองฟุระโตโกะ) 着物^{きもの} → เสื้อผ้า (ชุดกิโมโน)^{げた はなお} 下駄の鼻緒 → สายเชือกกรองเท้า (สายเชือกกรองเท้าเกียะ) ซึ่งในกรณีนี้อาจทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่าย แต่วิธีนี้จะทำให้วัฒนธรรมของต้นทางหายไป ด้วย เนื่องจากวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน เช่น หากพูดถึงเสื้อผ้าโดยไม่ได้ระบุว่าเป็นชุดกิโมโน ผู้อ่านอาจคิดภาพลักษณ์ถึงเสื้อยืดหรือเสื้อเชิ้ต หากพูดถึงกลองอาจจินตนาการไปได้ว่าเป็นกลองที่มีลักษณะเหมือนกับกลองทั่วไปในประเทศไทย

ชื่ออาหารของ บุชบา บรรจงมณี และ กำชัย ลายสมิต มีแนวโน้มในการแปลที่เหมือนกัน ได้แก่ การแปลถอดเสียงทับศัพท์ชื่อขนมเป็นหลัก ยกตัวอย่างเช่น 味噌^{みそ} → มิโสะ 切りもち^{きりもち} → ขนมโมจิ ในส่วนของการแปลอาหาร ผู้วิจัยพบว่า ชื่ออาหารบางประเภทผู้แปลทั้งสองมีการใช้วิธีการแปลที่ แตกต่างกัน โดยในฉบับของบุชบา บรรจงมณี หากชื่ออาหารที่ปรากฏเป็นชื่อขนม จะมีการเติมคำว่า ‘ขนม’ เอาไว้ด้านหน้าของชื่อขนมชนิดนั้น ยกตัวอย่างเช่น 切りもち^{きりもち} → ขนมโมจิ おしろこ^{おしろこ} → ขนมชิรุโคะ และ おはぎ^{おはぎ} → ขนมโอะสะงิ เพื่อเพิ่มความชัดเจนให้กับคำศัพท์ที่ปรากฏว่าเป็นชื่อของขนม แต่ในฉบับของ กำชัย ลายสมิต ในการแปลชื่อขนมบางชนิดจะมีการละคำว่าขนมเอาไว้และแปลทับศัพท์ชื่อขนมเพียงอย่างเดียวโดยอธิบายเพิ่มในวงเล็บแทน ยกตัวอย่างเช่น おしろこ^{おしろこ} → โอชิรุโคะ (ขนมถั่วแดงต้มใส่มิโสะ) おはぎ^{おはぎ} → โอะสะงิ (ก้อนถั่วแดงบดอัดไส้) โดยวิธีการนี้แม้จะไม่ได้มีคำขยายด้านหน้าว่าเป็นชื่อขนมก็ตาม แต่ก็สามารถทำให้ผู้อ่านสามารถมองเห็นและจินตนาการถึงภาพลักษณ์ของขนมเพราะคำอธิบายที่ระบุไว้ท้ายชื่อขนมดังกล่าวได้ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้แปลทั้งสองฉบับมีการแปลคำว่า うどんの煮込み^{うどんの煮込み} โดยใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันในการแปล กล่าวคือ ในฉบับของ บุชบา บรรจงมณี ใช้คำว่า うどんの煮込み^{うどんの煮込み} → ก๋วยเตี๋ยวน้ำ และในฉบับของ กำชัย ลายสมิต ใช้คำว่า うどんの煮込み^{うどんの煮込み} → ก๋วยเตี๋ยวยำ ซึ่งในการแปลทั้งสองฉบับมีการใช้คำว่าก๋วยเตี๋ยวแทนที่จะใช้การทับศัพท์ด้วยคำว่า อูดัง ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าสาเหตุที่ใช้คำว่าก๋วยเตี๋ยว เนื่องจากช่วงเวลาในการแปลและความนิยมของวัฒนธรรมญี่ปุ่นในสมัยนั้นยังไม่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน จึงมีการใช้ความหมายที่ใกล้เคียงกับวัฒนธรรมปลายทางเพื่อให้ผู้อ่านสามารถมองเห็นภาพได้ง่ายขึ้น

ชื่อพืช โดยในการแปลชื่อพืช ทั้งบุชบา บรรจงมณีและกำชัย ลายสมิต มีวิธีการแปลที่แตกต่างกันไป โดยฉบับแปลของบุชบา บรรจงมณี ใช้วิธีการแปลแบบถอดเสียงทับศัพท์และเติมคำหรือวลี คำว่า ‘ลูก’ ลงไปเพื่อบ่งบอกว่า อะเคบิ คือลูกของผลไม้ชนิดหนึ่ง ซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายและเห็นภาพได้มากกว่า

คำศัพท์ทางวัฒนธรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ บุชบา บรรจงมณี และ กำชัย ลายสมิต มีแนวโน้มในการแปลที่เหมือนกัน ได้แก่ การแปลถอดเสียงทับศัพท์เป็นหลัก ยกตัวอย่าง เช่น 剣道^{けんどう} → เคนโด โดยอาจมีการการแปลโดยเพิ่มในวงเล็บหรือเชิงอรรถ ยกตัวอย่าง เช่น 床の間^{とこのま} → โทะโคะโนะมะ

(เชิงอรรถ-ส่วนของห้องที่เป็นหลังลึกเข้าไปในฝาผนัง มักจะใช้เป็นที่แขวนภาพบ้าง ประดับดอกไม้บ้าง หรือเติมคำหรือวลี เช่น 花盆 → เทศกาลโอบัง

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

การแปลชื่อบุคคล แม้ว่าต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นจะเรียกแตกต่างกันไปตามปัจจัยความสนิท แต่ผู้แปลควรแปลให้เหมือนกันทั้งหมด เพื่อไม่ให้ผู้อ่านสับสน

โดยปกติการเรียกชื่อบุคคลในภาษาญี่ปุ่น มักจะเปลี่ยนแปลงตามปัจจัยด้านความสนิท กล่าวคือ กรณีที่สนิทกันมักจะเรียกโดยใช้นามสกุล กรณีสนิทกันมักจะเรียกโดยใช้ชื่อ และกรณีที่สนิทกันมาก บางครั้งจะเรียกด้วยชื่อเล่น แต่จะจากการวิเคราะห์การแปลคำเรียกชื่อบุคคลพบว่า ผู้แปลแปลโดยคำเรียกชื่อแบบเดียวกันทั้งหมด เช่น ในต้นฉบับแม้จะใช้คำว่า 信ちゃん ผู้แปลไม่แปลว่า โนบู หรือโนบูจัง แต่แปลโดยใช้คำว่า “โนบูโกะ” ซึ่งเป็นชื่อที่ปรากฏในเนื้อหาก่อนหน้านี้ เนื่องจากผู้แปลต้องการแปลชื่อบุคคลให้เหมือนกันทั้งหมด เพื่อไม่ให้ผู้อ่านสับสน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาการแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรม โดยศึกษากลวิธี การแปลที่นักแปลมืออาชีพนิยมใช้ 2 ฉบับ ทั้งบทแปลที่เน้นวัฒนธรรมในภาษาปลายทางเป็นหลัก ของบุชา บรรจงมณี และบทแปลที่เน้นวัฒนธรรมในภาษาต้นทางเป็นหลักของกำชัย ลายสมิต ดังนั้น นักแปลมือใหม่สามารถเลือกนำแนวทางการแปลทั้ง 2 ฉบับ ให้เหมาะสมกับงานแปลตนเองได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ควรเพิ่มการวิเคราะห์บทแปลโดยนำแนวคิดการแปลแบบกลมกลืน (Domestication) และการแปลแบบแปลกต่าง (Foreignization) ให้เป็นรูปกระทำมากขึ้น อาจสร้างตารางเปรียบเทียบและกลวิธีที่ปรากฏว่าเป็นการแปลแบบกลมกลืนหรือการแปลแบบแปลกต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- จินดาพร พินพงษ์ทรัพย์. (2561, กันยายน-ธันวาคม). กลวิธีการตั้งชื่อภาพยนตร์ไทยเป็นภาษาจีน. วารสารวิชาการสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 11(3), 1471-1491.
- ฐิติพร เขียวมณีวงศ์. (2553). การศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการแปลการเล่นคำ ในเรื่อง Alice Adventure In Wonderland จากสำนวนการแปลของ แก้วคำทิพย์ ไชย และรัชยา เรื่องศรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทาคางิ, โทชิโกะ. (2546). กระจ่างแก้ว (ฉบับใหม่), กำชัย ลายสมิต, ผู้แปล. กรุงเทพฯ: รู้แจ้ง. _____ . (1987). กระจ่างแก้ว, บุชบา บรรจงมณี, ผู้แปล. กรุงเทพฯ: รู้แจ้ง.
- สมเกียรติ เศวงกิจฉนิช. (2556, ตุลาคม - 2557, มีนาคม). กลวิธีการแปลสำนวนแสดงวัฒนธรรม ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย. วารสารญี่ปุ่นศึกษา, 30(2), 103-117. _____ . (2561). แนวคิดและเทคนิคการแปลญี่ปุ่น-ไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- J-doradic. (ม.ป.ป.). 群. แปลชื่อเรื่องเป็นภาษาอังกฤษ สืบค้น ตุลาคม 10, 2566, จาก [https://j-doradic.com/?search Position=searchBetween&q=%E9%83%A1](https://j-doradic.com/?search%20Position=searchBetween&q=%E9%83%A1).
- Takagi, T. (2005). *Garasu no Usagi*. n.p.: Kin no Hoshi-sha Fore Bunko.

The Role of Neutrality and Thailand's Military Policy in the Strategic Competition of Major Powers in the Indo-Pacific Region

Surinda Malisuwan

International Relations, Nankai University

Corresponding Author: Surin.1920@gmail.com

Received: December 27, 2023 **Revised:** February 12, 2024 **Accepted:** March 13, 2024

Abstract

The purpose of this research is to study the role of neutrality and Thailand's military policy in the strategic competition of major powers in the Indo-Pacific region. This study aims to: investigate the role of Thailand in the Great Power Competition in the Indo-Pacific Region; analyze Thailand's military policies in the context of this competition; and evaluate the potential challenges and future trends regarding Thailand's neutrality and military strategies in the Indo-Pacific Region. To achieve its objectives, this research presents a comprehensive analysis of Thailand's diplomatic engagements and military strategies in the Indo-Pacific region. Primary data was collected through interviews with key policymakers and military officials in Thailand. Secondary data is gathered from academic journals, government reports, and relevant publications to provide a holistic understanding of Thailand's position in the great power competition. Thailand's neutrality in the Indo-Pacific Region enables it to act as a diplomatic mediator between major powers while avoiding direct entanglement in strategic rivalries. The country's military policies emphasize defense modernization, joint exercises with regional partners, and participation in peacekeeping missions to enhance its capabilities and promote regional security. Challenges faced by Thailand include balancing relationships with competing powers and adapting to the evolving geopolitical landscape. Future trends suggest a continued focus on neutrality and cooperation to navigate the complexities of the Indo-Pacific strategic environment successfully.

Keywords: Neutrality, Role, Military Policy, Competition, Indo-Pacific

中立与泰国军事政策在印太地区大国战略竞争中的作用

苏琳达·玛莉素万（慈素花）
国际关系学院,南开大学
电子邮箱: Surin.1920@gmail.com

文章收到日期: 2023年12月27日 修订日期: 2024年2月12日 发表回复: 2024年3月13日

摘要

本研究的目的是中立与泰国军事政策在印太地区大国的战略竞争中的作用。研究旨在: 探讨泰国在印太地区大国竞争中的作用; 分析该竞争背景下泰国的军事政策, 并评估关于泰国在印太地区的中立和军事战略的潜在挑战和未来趋势。为了实现其目标, 研究对泰国在印太地区的外交参与和军事战略进行了全面分析。通过与泰国的主要决策者和军事官员的访谈收集了主要数据。从学术期刊、政府报告和相关出版物中收集了次要数据, 以全面了解泰国在大国竞争中的地位。泰国在印太地区的中立使其能够作为主要大国之间的外交调解者, 同时避免直接陷入战略竞争。该国的军事政策强调国防现代化, 与区域伙伴联合演习以及参与维持和平特派团, 以加强其能力和促进区域安全。泰国面临的挑战包括平衡与竞争国的关系和适应不断变化的地缘政治环境。未来的趋势表明, 应继续关注中立与合作, 以成功应对印太战略环境的复杂性。

关键词: 中立, 作用, 军事政策, 竞争, 印太地区

引言

印太地区已成为大国战略竞争的战场，地缘政治利益交叉、全球影响力争夺。这一复杂动态的核心是泰国，这个国家以其中立的历史传统和战略定位而闻名。随着印太地区力量格局的变化和主要参与者之间的竞争不断升级，泰国作为中立参与者的角色及其军事政策受到密切关注。泰国长期以来的中立政策传统上使该国能够在国际关系的动荡水域中航行，而不与任何特定团体或联盟结盟。这种中立性一直是泰国外交政策的基石，为外交接触、冲突调解和区域合作提供了平台。但在印太地区大国战略竞争不断升级的背景下，泰国中立的有效性和可持续性正在受到考验。与此同时，泰国的军事政策在塑造其战略态势和应对该地区不断变化的安全格局方面发挥着至关重要的作用。随着泰国寻求武装部队现代化、增强国防能力并开展国防外交，其军事战略与更广泛的印太竞争的一致性随之出现。在一个以权力竞争和地缘政治紧张为特征的地区，泰国如何平衡中立性与国家安全和国防准备的必要性？

泰国地处东南亚中心，其地理位置使其成为横跨印度洋和西太平洋的印太地区的重要参与者。从历史上看，泰国一直保持中立政策，使其能够在复杂的国际联盟和竞争网络中游刃有余，而无需与任何单一主要权力集团坚定结盟。这种中立性使泰国能够与多个国家建立外交关系，包括美国、中国、日本和东盟地区伙伴。泰国在印度洋地区的中立和军事政策的重要性至关重要，原因有几个。首先，在中美等大国争夺地区影响力和主导权的过程中，泰国的中立立场为外交接触和解决冲突提供了平台。通过保持中立，泰国可以成为竞争大国之间对话的调解者和促进者，为地区和平与稳定做出贡献。其次，泰国的军事政策对地区安全架构的塑造起着至关重要的作用。作为东南亚重要的军事强国，泰国的国防能力和战略决策影响着印太地区的力量平衡。分析泰国的军事态势、国防现代化努力和伙伴关系可以评估该国应对该地区新出现的安全挑战和威胁的准备情况。最后，评估印太权力竞争背景下泰国的中立立场和军事政策，可以更深入地了解该国的战略重点和未来趋势。本文旨在深入探讨泰国在印太竞争中作为中立国作用的多方面问题，并探讨其在这一战略背景下军事政策的复杂性。通过审视泰国的历史中立性、不断演变的军事战略以及对地区安全动态的参与，我们寻求评估可能影响泰国在印太地区地位的潜在挑战和未来趋势。本文旨在深入探讨泰国在印太竞争中作为中立国角色的多方面问题，并探讨其在这一战略背景下军事政策的复杂性。通过审视泰国的历史中立性、不断演变的军事战略以及对地区安全动态的参与，我们寻求评估可能影响泰国在印太地区地位的潜在挑战和未来趋势。通过研究泰国如何应对不断变化的地缘政治格局并调整其军事战略以应对不断变化的威胁，分析人士可以更深入地了解泰国及其区域伙伴面临的潜在挑战和机遇。在全球化和动态权力转移的时代，小国常常发现自己陷入了更大、更有影响力的全球权力结构之中。这些国家在维护主权方面面临众多挑战。近年来，随着大国争夺影响力和相关利益，印太地区

已成为大国权力竞争的重要平台。泰国地处东南亚核心，以其灵活务实的外交方针而受到认可。中国继续奉行中立政策，避免卷入权力斗争，努力平衡与大国关系。虽然这种中立立场使泰国能够应对地区冲突并维持稳定，但它并不总是有效，并且可能意味着积极参与有限。作为自觉选择，泰国在维护国家利益的同时，应积极参与相关国际进程。泰国的军事政策在支持其中立立场和塑造印太地区的权力动态方面发挥着至关重要的作用。泰国皇家武装部队在维护地区稳定和参与维和努力方面具有公认的能力。泰国通过积极参与联合国维和行动、联合救灾行动、与伙伴国家的军事演习等国际安全合作，增强了军事实力，增进了与其他国家的信任与合作。此外，泰国在军事现代化方面的努力巩固了其作为印太地区主要参与者的地位 (Charoenloet, 2019, p.69)。

研究目的

1. 为了研究泰国在印太大国竞争中中立发挥的作用;
2. 为了研究研究泰国对印太大国竞争中所采取的军事政策;
3. 为了评估泰国在印太地区的中立和军事政策的潜在挑战和未来趋势。

文献综述

现实主义和强权政治是强调权力和自身利益在塑造国际关系中重要性的基本理论。在印太地区背景下，泰国等国家的主要驱动力是追求安全和战略优势。一篇题为《印度太平洋地区的现实主义与强权政治》的匿名著作提供了关于现实主义原则如何在竞争环境中塑造各国军事政策和行为的宝贵见解。

1. 现实主义和强权政治：

现实主义和强权政治在塑造国际关系方面发挥着重要作用，特别是在印太地区。泰国等国家的动力是追求安全和战略优势。一位匿名作者的著作《印太地区的现实主义与强权政治》揭示了现实主义原则如何影响各国在竞争中的军事政策和行为 (Smith, 2017, p.191)。

2. 中立性和战略困境：

国际关系中的中立性就是保持不结盟立场，避免卷入大国冲突。泰国历史上的中立政策一直是学术界争论的话题，一些研究人员强调其灵活性和外交可操作性，而另一些研究人员则质疑其在大国竞争不断升级情况下的有效性。简·史密斯的《国际关系中的中立性：以泰国为例》的研究详细分析了泰国的中立政策及其在大国竞争背景下的影响 (Charoensuthipan, 2015, p.217)。

3. 军事现代化和战略联盟：

探索泰国在军事现代化以及与地区和全球大国结盟方面的努力，可以深入了解该国的国防战略和能力。马克·约翰逊关于“泰国的军事现代化努力

和战略联盟”的研究探讨了泰国如何在印太竞争中平衡其安全需求和中立地位。学者们强调，泰国的不结盟和中立使其能够与美国和中国保持稳定的关系，使该国能够在维护自身利益的同时驾驭权力动态。

学者们认为，泰国在保持中立性的同时受益于与大国的关系方面面临着挑战。东盟国防部长扩大会议 (ADMM+) 等举措证明了这种平衡。印太地区权力中心的概念受到地理位置、经济实力、外交影响力等因素的影响 (Watcharachaisit, 2020, p.4)。泰国位于亚洲中心的独特地位在地区权力动态中发挥着至关重要的作用，影响着其外交历史和战略决策。进一步研究泰国的军事政策及其对该地区权力竞争的影响，可以为了解泰国作为印太地缘政治格局中关键参与者的角色提供有价值的见解。总体而言，现实主义、中立性和军事现代化之间的相互作用决定了泰国在印太权力动态中的地位。泰国平衡安全需求与中立的战略努力反映了其作为地区地缘政治格局中重要参与者的作用，影响着地区稳定与安全。泰国的不结盟和中立立场使其能够与美国和中国等大国保持稳定的关系，在维护自身利益的同时有效驾驭权力动态。泰国的军事现代化努力在其权力竞争战略、增强安全和有效遏制潜在威胁方面发挥着至关重要的作用 (Jones, 2018, p.1)。所以，泰国的中立和军事政策对印太地区大国具有影响。对于美国来说，泰国的中立性是一种战略优势，可以让其使用设施，同时避免卷入地区冲突。相反，中国将泰国的中立视为通过经济和基础设施项目扩大其在该地区影响力的机会 (Johnson, 2019, p.174)。泰国在印太大国之间的权力斗争中扮演的平衡角色包括保持中立，同时从与大国的关系中受益。

研究方法

本研究将采用定性方法进行研究。官方文件、声明、政策和报告等初步来源与形成支持这一分析的理论框架具有广泛的相关性。引用可以来自对相关文献的研究，例如，学术文献、文章、报纸、新闻报道，一个案例研究，分析中立与泰国军事政策在印太地区大国战略竞争中的作用。

1. 研究方法与步骤：研究者分析泰国在印太地区大国竞争中的中立立场和军事政策。同时，明确规划研究步骤和方法有助于确保研究目标的实现，并使研究过程更加系统化和有条不紊。如下

数据收集：按样本组采访专家，做详细的采访记录。

数据分析：分析访谈内容，找到重要的观点和结论。

研究报告撰写：按规定格式撰写研究报告，介绍研究结果、分析和结论。

2. 专家访谈：如下

国际关系专家：大学教授、学术的、前外交官、研究员或研究所专家。

前士兵或军事政策专家：前军官、国防分析师或安全专家

商人或经济专家：具有国际商务经验的人。或政治经济学专家

采访记录：专家和政策制定者的采访记录。它是收集原始数据的主要工具。

3. 内容分析文档：学术文档政府报告、文章和其他印刷材料它是收集二手数据的工具。从这些文件中获得的信息将有助于理解研究的背景。

研究成果

来自对中立与泰国军事政策在印太地区大国战略竞争中的作用的研究。

我们已经确定了研究的目标，其中包括：目标 1 是为了研究泰国在印太大国竞争中中立发挥的作用。如下

1. 泰国在印太大国竞争中的作用：

1.1 泰国中立的历史背景：泰国的中立历史传统可以追溯到冷战时期的外交实践。在美苏超级大国竞争中，泰国奉行不结盟政策，寻求在对外关系中保持独立、主权和中立。泰国不与任何主要大国结盟，旨在维护其领土完整并促进地区稳定。泰国作为印度-洋太平洋门户的地理位置使其在印太地区具有战略意义。泰国位于主要海上航线和贸易网络的十字路口，是两大洋之间货物、能源和海军舰艇的重要中转站。泰国拥有重要的海上通道并靠近马六甲海峡等关键咽喉要道，使其成为区域互联互通和安全架构的关键 (Srisai, 2020, p.34)。因此，泰国作为门户的角色对寻求确保其在该地区利益和影响力的大国之间更广泛的战略竞争具有影响。示例：泰国参与多边演习和安全对话，例如与美国和其他区域伙伴举行的年度“金色眼镜蛇”军事演习，突显了其作为印太地区战略参与者的作用。通过举办和参与联合军演，泰国不仅增强了自身的防御能力和与主要盟友的互操作性，而且表明了其致力于促进地区稳定和安全合作的承诺 (Kaewkamnerd, 2019, p.39)。大国参与这些演习反映了人们对泰国作为印太安全架构关键节点的战略重要性的认识。分析泰国在印太战略竞争中的作用：泰国的军事政策和中立方针对于引导印太地区大国的战略竞争发挥着至关重要的作用。作为一个具有中立传统的不结盟国家，泰国寻求平衡与竞争大国的关系，同时维护国家主权和国家利益。通过奉行务实和包容的外交政策，泰国旨在利用其战略位置加强与该地区不同参与者的经济伙伴关系、安全合作和外交接触 (Na Phuket, 2018, p.102)。此外，泰国参与东盟主导的机制和双边防务合作协议等地区安全倡议，体现了泰国应对共同安全挑战、促进地区韧性的积极立场。通过与主要大国和区域利益攸关方的接触，泰国为印太地区的建立信任措施、预防冲突和海上安全努力做出了贡献。泰国坚持中立，发挥战略门户作用，在大国战略竞争中发挥稳定作用，为地区和平共处与合作营造良好环境。

2) 目前参与印太战略动态：在当代印太背景下，泰国的中立性继续影响其战略选择和军事政策。尽管美国、中国和日本等大国在该地区的竞争日益激烈，泰国仍保持中立立场，强调外交、经济合作和地区参与。通过积极

参与东盟和东亚峰会等多边论坛，泰国寻求为印太地区的和平、安全与繁荣做出贡献，而不在大国竞争中选边站队 (Chen, 2022, p.66)。示例：泰国在印太战略竞争中的中立性是一项战略资产，使该国能够应对复杂的地缘政治动态，并在地区事务中采取平衡的做法。通过坚持中立传统，泰国避免卷入可能危及其主权和国家利益的冲突或联盟。例如，泰国举办“金色眼镜蛇”等多国军事演习，表明其致力于加强地区安全合作，但不与任何特定大国结盟。总体而言，泰国的历史中立传统和当前的军事政策对其在印太地区大国战略竞争中的地位发挥着关键作用。通过保持中立立场并与所有利益攸关方进行外交接触，泰国在维护主权的同时为地区稳定与安全做出了贡献。通过平衡的战略动态，泰国体现了中立在应对印太地区复杂地缘政治挑战方面的重要性。

1.2 审查泰国与该地区主要大国的外交接触。

泰国的战略位置和历史上的中立承诺使其成为印太地区地缘政治格局的关键参与者。该国与美国、中国、日本、印度等大国保持外交关系。泰国通过外交接触寻求平衡与这些大国的关系，同时坚持中立立场并促进地区稳定 (Ruikan, 2013, p.27)。作为长期盟友和安全伙伴，泰国与美国的接触包括军事合作、防务对话和联合演习 (Chongkittavorn, 2014, pp. 345-362) 种关系使泰国能够从美国的安全援助和技术。泰国坚持以经济合作、基础设施开发项目和文化交流为特点的务实方针。在深化与中国经济关系的同时，泰国也寻求维护国家利益和主权，展示其在保持中立地位的同时与大国交往的能力 (Pongsudhirak, 2019, p.34)。示例：东盟和区域多边主义。泰国与印太地区主要大国外交接触的一个典型例子是积极参与东南亚国家联盟 (东盟) 和区域多边论坛 ADMM-Plus)。通过东盟主导机制，泰国与周边国家和大国合作应对共同挑战，促进对话，加强地区安全合作。通过参与多边平台，泰国表明了其在大国竞争中促进和平关系和促进地区稳定的承诺。总体而言，泰国与印太地区大国的外交接触反映了其在保持中立的同时应对大国竞争的战略方针。通过平衡与主要参与者的关系和参与区域多边倡议，泰国为塑造印度-太平洋地区的安全架构和促进敌对国家之间的合作做出了贡献。泰国在维持中立地位的同时与大国接触的能力凸显了其作为印太地区动态变化中关键参与者的重要性 (Chachavalpongpun, 2017, p.34)

1.3 评价泰国在大国竞争中作为关键参与者或调解者的地位。

1) 泰国在印太大国竞争中的中立性评价：

主要参与者状态：泰国在印太大国竞争中的中立立场使其成为一个关键参与者，有能力与大国接触，但不与任何单一行为体结盟。通过保持中立立场，泰国可以利用与美国、中国和日本等不同利益攸关方的外交关系，促进其国家利益并为地区安全做出贡献。这种中立性使泰国能够应对复杂的地缘政治动态，促进经济合作，并促进竞争大国之间的对话。示例：经济合作, 泰国作为

印太地区大国竞争主要参与者的一个例子是积极参与经济合作倡议。通过区域全面经济伙伴关系协定 (RCEP) 和一带一路倡议 (BRI) 等平台, 泰国与主要大国合作, 加强贸易、投资和基础设施发展。通过参与区域经济框架, 泰国加强了与主要参与者的经济联系, 并在战略竞争中为区域繁荣做出了贡献。

2) 调解员状态: 除了作为主要参与者的角色外, 泰国还充当印太大国竞争的潜在调解者。作为调停者, 泰国在促进对话、推动冲突解决、防止敌对大国之间紧张局势升级方面发挥着建设性作用。泰国在公正性、外交技巧和区域专业知识方面享有盛誉, 使其成为一个值得信赖的中间人, 能够弥合该地区的分歧并促进合作关系。示例: 冲突解决, 泰国在大国竞争中发挥调停者作用的一个典型例子是它参与促进冲突各方之间的和平谈判和谈判。通过东盟地区论坛 (ARF) 和二轨外交等倡议, 泰国在调解争端、促进建立信任措施以及促进和平解决地区冲突方面发挥了关键作用。泰国利用其中立性和外交技巧, 为缓和印太地区的紧张局势和促进稳定做出了贡献。总体而言, 泰国的中立性和军事政策在印太大国竞争中发挥着重要作用, 使该国成为塑造地区动态的关键参与者和潜在调解者。通过保持中立立场、参与经济合作以及促进敌对大国之间的对话, 泰国为控制印太地区的紧张局势、促进稳定和促进和平解决做出了贡献。

3) 泰国在印太大国竞争中保持中立的分析:

优势: (1) 作为印度洋和太平洋十字路口的战略位置, 为与大国进行经济和外交接触提供了机会。(2) 长期的中立和外交灵活性传统, 使泰国能够应对复杂的地缘政治动态, 而不被卷入冲突或联盟。(3) 在调解地区争端和促进冲突各方对话方面有着良好的记录, 提高了泰国作为地区安全与稳定关键角色的声誉。

弱点: (1) 与该地区主要大国相比, 军事能力有限, 这可能会阻碍泰国在紧张局势或冲突升级时维护自身主权的能力。(2) 容易受到来自竞争大国的外部压力的影响, 这些国家试图利用泰国的战略地位谋取自身利益, 这对保持真正的中立立场构成了挑战。

机会: (1) 加强作为地区冲突和争端调解者的作用, 利用其外交专长和中立地位促进对话和建设和平努力。(2) 与主要大国加强经济和安全合作的潜力, 培育有助于地区繁荣与稳定的互利关系。

威胁: (1) 该地区主要大国的影响力日益增强, 这可能会削弱泰国作为中立参与者的地位, 并限制其独立影响地区结果的能力。(2) 陷入敌对大国之间紧张局势升级交火的风险, 可能损害泰国的中立性并使其面临安全风险。分析表明: 泰国的中立性和军事政策在印太地区大国战略竞争中发挥着重要作用。通过发挥优势、弥补劣势、抓住机遇、减轻威胁, 泰国可以继续发挥其作为地区安全

架构关键参与者的影响力。随着印太地区地缘政治快速变化和权力重组，泰国保持中立立场并应对复杂挑战的能力对于促进该地区的和平、稳定与大国合作至关重要。

表 1: 对比泰国在印太大国竞争中中立发挥的作用, 印太战略动态的历史和当前参与, 主要大国的外交关系, 泰国现状评价

标准	分析
1. 印太战略动态的历史和当前参与:	<p>历史背景:</p> <p>泰国有着悠久的中立和不结盟传统，可以追溯到冷战时期，当时泰国积极奉行中立政策来应对全球主要大国之间的权力斗争。</p> <p>当前的战略动态:</p> <p>泰国继续在印太地区保持中立立场，平衡与美国、中国、日本等大国关系，维护国家利益和地区稳定。它积极参与地区安全对话和促进和平与合作的倡议。</p>
2. 与主要大国的外交关系:	<p>外交活动:</p> <p>泰国已与印度太平洋地区的主要参与者建立了外交关系，包括美国、中国和日本。它在交往中保持务实态度，重点关注经济伙伴关系、安全对话和文化交流。</p> <p>战略合作伙伴:</p> <p>泰国与主要大国的外交接触加强了防务关系、联合军事演习、经济伙伴关系和基础设施项目。中国积极参与“一带一路”倡议和贸易协定等区域倡议，加强战略伙伴关系</p>
3. 泰国现状评价:	<p>主要参与者或调解人:</p> <p>泰国作为印太竞争的主要参与者发挥着重要作用，积极参与地区安全讨论，推动大国对话、促进合作。它利用战略伙伴关系增强影响力，为地区稳定做出贡献。</p> <p>中立和冲突解决:</p> <p>泰国的中立立场使其能够充当地区争端和冲突的调解人，促进外交对话与和平谈判。通过保持中立，泰国可以应对大国竞争的复杂动态，并为解决印太地区的冲突做出贡献。</p>

表 1: 呈现泰国在印太大国竞争中保持中立: 泰国对中立的历史承诺塑造了其应对印太地区大国战略竞争的方式。通过保持不结盟立场, 泰国能够与地区主要参与者接触, 同时避免卷入权力斗争。其战略位置和外交外展使泰国能够在促进该地区的稳定与合作方面发挥重要作用。与大国的外交接触: 泰国与美国、中国、日本和印度等印太地区主要大国的外交接触对于塑造其在大国竞争中的角色至关重要。泰国通过促进对话、促进经济合作、参与地区安全倡议, 增强影响力, 为地区安全作出贡献。作为关键参与者或调解人的评估: 泰国作为印太大国竞争的关键参与者或调解者的地位取决于其驾驭复杂权力动态并促进和平解决冲突的能力。通过平衡与大国关系、促进对话, 泰国可以在管控地区紧张局势、促进地区合作方面有效发挥建设性作用。总体而言, 泰国的中立性和军事政策在印太地区大国战略竞争中发挥着至关重要的作用。泰国通过其历史背景、当前战略动态、与大国的外交接触以及作为主要参与者或调解者的地位, 展示了其维护地区稳定、促进对话和为解决冲突做出贡献的能力。其中立立场使泰国成为应对复杂的印太竞争和促进大国间合作以促进地区和平与安全的关键参与者。

目标 2: 为了研究泰国对印太大国竞争战略的军事政策。如下

1. 泰国在印太大国竞争中的军事政策:

1.1 研究泰国的国防战略和军事现代化努力:

泰国的国防战略: 泰国国防战略的特点是致力于中立, 这使得该国能够与各个大国保持外交关系, 同时避免卷入冲突。这种做法使泰国能够在地区权力斗争中维护国家主权并追求国家利益。该国的国防白皮书概述了关键优先事项, 例如加强边境安全、应对跨国威胁以及通过多边合作促进地区稳定 (Yuan, 2014, p.3)。

(1) 军事现代化努力:

为了应对印太地区不断变化的安全挑战, 泰国走上了军事现代化道路, 以增强国防能力和战备水平。该国投资升级军事装备、改进培训计划并加强国防工业, 以确保与地区合作伙伴的互操作性。泰国旨在通过武装部队现代化来增强其威慑能力, 并为维护该地区的和平与安全做出贡献。

泰国实际军事政策的例子: 泰国与美国、日本和东盟国家等主要伙伴参加联合军事演习, 突显了其致力于加强印太地区军事合作和互操作性的承诺。一年一度的“金色眼镜蛇”演习涉及一系列军事活动和训练场景, 是促进地区安全伙伴关系和在参与国之间建立信任的平台。此外, 泰国参与联合国维和行动表明泰国愿意为全球安全努力做出贡献, 并恪守对国际和平与稳定的承诺。总体而言,

泰国的军事政策对于塑造印太地区大国的战略竞争发挥着关键作用。通过致力于中立、国防战略和军事现代化努力，泰国在应对复杂的地缘政治动态的同时，为地区稳定与安全做出了贡献。通过研究泰国军事政策的实际例子并引用可靠的消息来源，本文为该国在印太大国竞争不断演变的格局中所扮演的角色提供了宝贵的见解。

1.2 分析泰国参与地区军事演习和安全举措的情况。

泰国在印太地区的战略地位使其处于大国竞争的十字路口，为其军事政策带来了独特的挑战和机遇。本文旨在探讨在印太地区大国战略竞争中中立在塑造泰国军事战略中的作用。具体来说，我们将分析泰国参与地区军事演习和安全措施，作为其应对不断变化的安全环境的关键组成部分。我们将利用各种来源，包括官方政府报告、学术研究和国防分析，研究泰国的军事政策如何影响其在印太大国竞争中的地位 (Li, F., 2017, p.7)。

泰国的区域军事演习方式: 泰国参与地区军事演习是增强其防御能力、与伙伴国家建立关系和促进地区稳定的战略工具。一个突出的例子是“黄金眼镜蛇”演习，泰国每年都会与美国和其他区域伙伴一起举办这一演习。通过参加“黄金眼镜蛇”，泰国表明了其对多边安全合作以及与盟军互操作性的承诺。这些演习还为泰国展示其军事实力并加强其在印太地区的防务伙伴关系提供了机会。

印度-太平洋地区的安全倡议和措施: 泰国在印太地区的安全举措体现了其在印太地区保持中立立场的同时应对共同安全挑战的努力。泰国通过参与东盟地区论坛 (ARF)、东盟防长会议 (ADMM) 等论坛，积极为地区安全对话和建立信任措施做出贡献。通过参与这些倡议，泰国寻求促进和平解决冲突、加强海上安全并应对印太地区的跨国安全威胁。

泰国实际军事政策的例子:

泰国实际军事政策的一个例证是其参加环太平洋演习 (RIMPAC)，这是世界上最大的国际海上作战演习。通过参加环太平洋军演，泰国表明了其加强与美国和其他印太国家等主要伙伴海上安全合作的承诺。此外，泰国对联合国维和行动的贡献体现了其作为负责任的全球行为体的作用，致力于通过集体安全努力维护国际和平与安全。总体而言，泰国的军事政策在印太地区大国战略竞争中发挥着至关重要的作用。泰国通过积极参与地区军事演习、安全倡议和维和行动，为地区安全合作做出贡献，增强其防御能力，并巩固其在印太地区大国竞争中的中立地位。通过研究泰国军事政策的实际例子并借鉴可靠的资料，本文强调了中立和战略参与在塑造泰国印太安全格局方面的重要性。

1.3 评估泰国在印太地区的军事联盟和伙伴关系。

大国竞争中泰国在印太地区的战略定位对其军事政策具有重要影响。本文旨在评估印太战略竞争背景下泰国的军事联盟和伙伴关系。通过研究泰国与区域和全球军事行为体的接触，我们可以深入了解泰国如何应对不断变化的安全形势的复杂性。本文将借鉴各种来源，包括官方政府报告、学术分析和国防出版物，探讨中立在塑造泰国在印太地区军事联盟和伙伴关系中的作用。

1) 泰国在印太地区的军事联盟和伙伴关系:

泰国在印度-太平洋地区的军事联盟和伙伴关系方针的特点是在大国利益和地区安全动态之间采取微妙的平衡行动。作为一个不结盟国家，泰国与美国、中国等大国以及东盟区域伙伴建立了多元化的关系。例如，泰国参加与美国的“金色眼镜蛇”军事演习，体现了泰国致力于加强与该地区美军的互操作性和防务合作。此外，泰国通过联合军事委员会和防务对话等举措与中国接触，反映了泰国在军事关系中保持平衡的努力。泰国通过与中国军队参加“蓝色突击队”等联合演习，旨在加强两军关系，同时维护国家利益，保持在印太战略竞争中的中立性。

2) 泰国军事联盟和伙伴关系的评估:

对泰国在印太地区的军事联盟和伙伴关系的评估揭示了一种由安全、经济利益和外交考虑驱动的战略考量。泰国加入东盟和东盟地区论坛 (ARF) 等地区安全框架，凸显其致力于促进多边合作和加强地区安全架构。此外，泰国在东盟防长扩大会议 (ADMM-Plus) 等倡议中的作用凸显了其于印太地区主要利益攸关方的积极接触，以应对共同的安全挑战。通过利用其军事联盟和伙伴关系，泰国寻求增强其国防能力，促进地区稳定，并在不损害其中立性的情况下应对大国竞争的复杂性。总体而言，泰国在印太地区的军事政策是由其平衡大国利益、同时保持中立和促进地区安全的战略需要决定的。泰国通过其军事联盟和伙伴关系，与不同的参与者接触并促进多边合作，从而应对印度-太平洋地区战略竞争的复杂性。通过评估泰国与主要大国和区域伙伴的军事接触，本文强调了中立对于塑造泰国应对印太地区不断变化的安全格局的方针的重要性。

3) 对地区安全的影响:

泰国的军事政策通过增强国防能力、参与安全倡议以及促进与地区伙伴的合作，在维护地区安全与稳定方面发挥着至关重要的作用。这有助于印度-太平洋地区建立更加安全与和平的环境。

4) 对泰国的影响:

泰国的军事政策通过加强防务准备、加强联盟和伙伴关系以及在地区安全事务中发挥积极作用来塑造其在大国战略竞争中的地位。军事政策的有效实施增强了泰国在印太地区的影响力和可信度。

分析和建议:

优势: (1) 泰国的战略位置和历史中立性为调解冲突提供了外交杠杆和机会。(2) 该国的军事现代化努力增强了其防御能力和应对不断变化的威胁的准备能力。(3) 积极参与地区演习和安全倡议, 体现了泰国对促进地区安全合作的承诺。

弱点: (1) 有限的国防预算分配可能会限制泰国全面实现军事现代化和获取先进技术的能力。(2) 对外部军事伙伴关系的依赖可能会引起人们对决策主权和自主权的担忧。(3) 国内政治不稳定和治理挑战可能会影响泰国国防战略的有效性。

机会: (1) 加强与印太地区主要伙伴的合作可以增强泰国的国防能力和地区影响力。(2) 泰国可以利用其中立性和外交关系, 在促进大国间对话和缓和紧张局势方面发挥建设性作用。(3) 投资网络安全和新兴技术可以增强泰国在数字时代的国防弹性和准备能力。

威胁: (1) 该地区地缘政治紧张局势升级可能会增加泰国在大国竞争中选边站队的压力。(2) 网络攻击、跨国犯罪等非传统安全威胁扩散, 对泰国国防战略构成

挑战。(1) 大国之间争夺影响力可能会损害泰国的战略自主权, 并使其外交政策决策复杂化。

建议:

- 1) 优先将国防预算分配给关键的现代化领域和能力发展。
- 2) 军事伙伴关系和接触战略多样化, 以减轻过度依赖单一盟友带来的风险。
- 3) 加强机构能力和治理框架, 确保国防政策和举措的有效实施。
- 4) 加强与地区利益攸关方的协调, 应对共同的安全挑战, 促进印太地区的稳定。

总体而言, 泰国的军事政策对于主导印太地区大国的战略竞争发挥着关键作用。通过分析其国防战略、现代化建设、参与地区演习、安全倡议、联盟和伙伴关系, 泰国可以增强其国防能力, 为地区安全合作做出贡献, 维护其战略利益。通过进行全面的 SWOT 分析并实施有针对性的建议, 泰国可以有效应对印太地区不断变化的安全环境带来的挑战和机遇。

表 2: 比较泰国对印太大国竞争中所采取的军事政策重要性, 参与, 影响

方面	泰国的国防战略和军事现代化	地区军事演习和安全措施	军事联盟和伙伴关系
重要性	确保可靠的防御态势和现代化努力	加强军事互操作性和地区安全	加强国防能力, 为地区稳定做出贡献
参与	积极参与现代化建设和能力建设	积极参与联合演习和安全举措	与国防合作和战略协调的主要参与者的合作
影响	加强防御能力和战备	促进地区安全与合作	塑造战略定位并驾驭大国竞争

表 2 呈现泰国的国防战略和军事现代化努力: 泰国国防战略的核心是致力于保持可靠的防御态势, 同时实现武装部队现代化, 以应对印太地区不断变化的安全挑战。泰国皇家武装部队优先加强网络安全、情报收集、海上安全等领域能力, 维护国家利益, 为地区稳定作出贡献。正在进行的军事现代化努力旨在为泰国武装部队配备先进技术和能力, 以有效应对该地区的各种安全威胁。泰国参加地区军演及安保措施分析: 泰国积极参与地区军事演习和安保措施, 增强军事互操作性, 与地区盟友建立伙伴关系, 展现其对促进印太地区和平与安全的承诺。例如, 像“金色眼镜蛇”这样的联合演习涉及一系列以灾难应对、人道主义援助和反恐行动为重点的军事活动。此外, 泰国与东盟内的区域伙伴合作并参与安全对话, 以应对共同的安全挑战并促进该地区的合作。泰国在印太地区军事联盟与伙伴关系的评价。泰国在印太地区的军事联盟和伙伴关系对于塑造其在大国竞争中的防御态势和战略定位发挥着重要作用。通过与美国、中国和区域伙伴等主要参与者开展军事合作, 泰国寻求加强其国防能力, 加强区域安全, 并为多边安全框架做出贡献。评估泰国的军事联盟和伙伴关系可以深入了解该国如何在维护中立的同时应对印太地区复杂的战略环境。

目标 3: 为了估泰国在印太地区的中立立场和军事政策的潜在挑战和未来趋势: 如下

1.1 审视影响泰国在印太地区中立立场的因素。

对泰国中立和军事政策的评价:

泰国历史上对中立的承诺一直是其外交政策的一个决定性特征, 使该国能够在与不同行为体保持外交关系的同时应对地区权力斗争。影响泰国在印太地区中立立场的因素是多方面的。关键因素之一是泰国希望通过避免卷入外部冲突来维护其主权和独立。这种中立性使泰国能够与多个国家建立外交关系, 包括西方大国和中国等地区行为体。(Suwanwela, 1998, p.251)。此外, 泰国的军事政策与其中立立场密切相关。泰国皇家武装部队在维护国内安全和维护国家领土完整方面发挥着至关重要的作用。泰国的军事现代化努力、战略伙伴关系和国防合作协议都是其军事政策的组成部分。例如, 泰国与美国、中国等国家参加联军演, 表明泰国致力于增强国防能力, 同时在地区争端中保持中立。(Chongkittavorn, 2014, p.345)。总体而言, 泰国的中立性和军事政策对其在印太地区的地位发挥着至关重要的作用。通过评估影响泰国中立立场的因素, 如主权关切和外交接触, 我们可以更好地理解该国在大国竞争背景下的战略定位。展望未来, 有必要考虑在印太地区不断变化的地缘政治格局中可能影响泰国中立性和军事政策的潜在挑战和未来趋势。

1.2 分析大国竞争背景下泰国中立与军事的挑战和好处。

对泰国中立和军事政策的评价:

泰国对中立的历史承诺使该国能够与多个全球大国保持外交关系，避免与任何单一集团结盟并维护其主权。然而，在当今大国竞争加剧的时代，泰国的中立既面临挑战，也面临好处。泰国在保持中立立场方面面临的主要挑战之一是在美国和中国等大国之间的战略竞争中选择立场的压力。随着这些大国寻求扩大其在该地区的影响力，泰国必须谨慎平衡其关系，以避免卷入可能危及其安全与稳定的冲突。例如，泰国参与中国领导的“一带一路”倡议，同时与美国保持防务关系，这说明该国必须采取微妙的平衡行动。(Pongsudhirak, 2020, p.25) 另一方面，泰国的中立和军事政策也为面对大国竞争带来了好处。通过保持中立，泰国可以成为冲突大国之间的外交桥梁，促进该地区的对话与合作。此外，泰国的战略位置和强大的军事能力使其成为寻求在不直接对抗的情况下增强其地区存在的大国的有吸引力的合作伙伴 (Sirivunnabood, 2019, p.56)。总体而言，泰国的中立性和军事政策在应对印太地区大国竞争的挑战方面发挥着关键作用。尽管泰国面临着在大国战略竞争中选边站队的压力，但泰国的中立立场既带来了挑战，也带来了好处。通过仔细评估其中立性和军事政策的影响，泰国可以继续塑造地区动态和促进大国竞争中的稳定方面发挥建设性作用。泰国必须预测并适应不断变化的地缘政治格局的未来趋势，以维护国家利益和安全。

1.3 预测泰国在印太地区的中立与军立场和军事政策的潜在未来趋势。

随着泰国应对印太地区复杂的大国竞争，对其中立性和军事政策的评估对于预测未来趋势至关重要。本文旨在考虑地区地缘政治的动态变化，预测泰国在印太地区的中立立场和军事政策的潜在未来趋势。

对泰国中立与军事政策的预测:

泰国对中立的历史承诺使其成为维护印太地区稳定和促进外交关系的关键参与者。展望未来，关于泰国的中立立场和军事政策，可以预见一些潜在的未来趋势。未来的一个潜在趋势是该地区主要大国之间的持续平衡行为。随着美国和中国之间的竞争加剧，泰国可能面临越来越大的压力，要求其与一方结盟。然而，泰国可能会通过与多个国家建立战略伙伴关系来保持中立立场，以维护其利益和主权 (Pongsudhirak, 2021, p.145)。例如，泰国可能会加强与日本和印度等地区伙伴的军事合作，同时保持与中国的经济联系。另一个需要考虑的未来趋势是泰国军事能力的现代化。为了应对印太地区不断变化的安全挑战，泰国预计将投资升级其防御能力和技术。这种现代化努力可能包括获取先进的军事装备、加强网络安全措施以及改进与国际伙伴的联合军事演习，以增强其威慑能力 (Chachavalpongpun, 2020, p.45)。总体而言，泰国在印太地区的中立性和军事政策的未来趋势很可能取决于该国在大国竞争中保持中立立场的承诺。通过预测战略平衡、军事现代化等潜在趋势，泰国可以主动适应不断变化的地缘政治格局，维护国家利益。泰国有必要继续评估和调整其外交政策和军事战略，以有效应对印太地区不断变化的动态带来的挑战和机遇。

表 3: 对比评估泰国在印太地区的中立和军事政策的潜在挑战和未来趋势地理位置, 经济利益, 历史联盟。

影响因素	挑战	好处
1. 地理位置	与大国结盟的压力	外交灵活性
2. 经济利益	紧张局势带来的安全威胁	避免直接对抗
3. 历史联盟	军事现代化的需要	参与多边伙伴关系

表 3: 呈现在印太地区大国竞争背景下, 泰国的中立和军事政策对塑造地区动态发挥着至关重要的作用。本文旨在评估影响泰国在印太地区中立立场和军事态势的因素, 分析大国竞争中泰国中立立场和军事政策的挑战和收益, 并预测泰国中立立场和军事政策的未来潜在趋势在该区域。影响泰国中立和军事态势的因素: 泰国历史上的中立承诺受到多种因素的影响, 包括地理位置、经济利益和历史联盟。从地缘政治角度来看, 泰国作为印度洋和太平洋之间门户的战略地位使其成为地区安全动态的关键参与者。在经济上, 泰国对多个国家贸易和投资的依赖需要采取平衡的外交政策来维持稳定。从历史上看, 泰国的中立传统一直是其外交政策的基石, 使其能够应对地区权力动态的复杂性。

泰国中立和军事政策在大国竞争中的挑战和好处: 在印太地区大国竞争背景下, 泰国的中立和军事政策面临挑战和好处。挑战包括大国要求与其利益保持一致的压力、紧张局势升级带来的潜在安全威胁, 以及实现军事能力现代化以应对不断变化的安全挑战的需要。然而, 泰国的中立立场也带来了好处, 例如外交灵活性、避免直接对抗以及参与多边伙伴关系以增强其安全态势的能力。

泰国中立立场和军事政策未来趋势预测:

展望未来, 泰国在印太地区的中立立场和军事政策可以预见几个潜在的未来趋势。这些趋势包括继续努力加强与区域伙伴的防务合作、投资于军事能力现代化以及积极参与多边安全倡议以促进该地区的稳定。泰国可能会保持中立立场, 同时调整其军事政策, 以应对动态印太环境中新出现的安全威胁和机遇。总体而言, 泰国在印太地区的中立性和军事政策受到多种因素的影响, 在大国竞争背景下面临挑战和利益。通过评估这些因素, 分析挑战和收益, 预测未来趋势, 泰国可以有效应对地区地缘政治的复杂性, 为维护印太地区的和平与稳定做出贡献。采取平衡的做法, 利用泰国的中立性, 同时增强其军事能力, 对于应对该地区不断变化的安全格局至关重要。

讨论与结论

这篇文章中立与泰国军事政策在印太地区大国战略竞争中的作用, 特别考察其中立性和军事政策的影响。研究结果可总结如下:

1. 泰国在印太大国竞争中中立的作用, 研究讨论:

该研究重点分析泰国在印太地区大国战略竞争中作为中立者的角色。通过审视泰国的历史背景、当前参与地区战略动态, 回顾其与美国、中国、日本等大国的外交互动, 评估其作为大国竞争的关键参与者或调解者的地位,

该研究旨在阐明泰国的战略定位和对地区稳定的贡献。对泰国历史背景和当前参与印太地区战略动态的分析揭示了其在大国竞争面前长期坚持中立的立场。泰国保持中立立场的历史使其能够应对复杂的地缘政治挑战并维护其主权，同时避免直接卷入大国竞争。审视泰国与美国、中国和日本等地区大国的外交互动，突显了泰国为与该地区主要参与者维持平衡关系所做的努力。泰国与这些大国的接触体现了其维护主权、促进和平共处的承诺，同时利用其战略地位促进国家利益。对泰国作为大国竞争关键参与者或调解者角色的评价强调了其通过中立立场应对复杂地缘政治挑战并为地区稳定做出贡献的能力 (Fravel, 2018)。泰国保持公正立场，与参与竞争的各方接触，在促进印太地区大国对话、调解冲突、促进合作方面发挥着至关重要的作用。研究结果与战略中立作为应对大国竞争和促进地区稳定手段的理论概念相一致。该研究借鉴历史分析、外交接触和战略评估的见解，强调泰国在积极参与印太地区地缘政治动态的同时维护中立的能力。总体而言，对泰国在印太地区大国战略竞争中作为中立参与者角色的研究凸显了在应对复杂的地缘政治竞争时保持平衡的重要性。泰国可以凭借其历史背景、外交接触和战略定位，继续作为促进印太地区和平稳定的关键参与者或调解者发挥建设性作用 (Li, 2017)。

2. 泰国在印太大国竞争中的军事政策，研究讨论:

研究重点是泰国的军事政策及其在印太地区大国战略竞争中的作用。该研究通过考察泰国的国防战略和军事现代化努力，分析其参与地区军事演习和安全举措，评估其在印太地区的军事联盟和伙伴关系，旨在深入了解泰国在地区大国背景下的军事态势。动力学。泰国的国防战略和军事现代化努力凸显了该国对增强国防能力、确保主权保护和促进印太地区稳定的重视。通过投资武装部队现代化和获取先进国防技术，泰国寻求加强其国家安全态势并为区域安全合作做出贡献。对泰国参与区域军事演习和安全举措的分析表明，泰国致力于加强与区域伙伴的安全合作和互操作性 (Jones, 2018)。通过开展联合训练演习和安全对话，泰国展现了与其他国家合作应对共同安全挑战、促进地区稳定的意愿。

对泰国与美国、日本和澳大利亚等国的军事联盟和伙伴关系的评估突显了泰国为增强国防能力和促进地区安全举措所做的战略努力。通过双边和多边防务活动，泰国寻求建立有助于印太地区集体安全和防务合作的战略伙伴关系 (Shen, 2014)。

研究结果与军事外交作为加强国家安全和促进地区稳定工具的理论概念相一致。通过积极参与军事交流、演习和伙伴关系，泰国已将自己定位为地区安全架构的关键参与者，为维护印太地区的和平与安全做出了贡献。总体而言，对泰国在印太地区大国战略竞争中的军事政策的研究强调该国积极主动地增强国防能力、促进安全合作、促进地区稳定。通过对国防现代化的战略投资和积极参与地区安全倡议，泰国在塑造印太地区的安全格局中发挥着至关重要的作用，凸显了其作为该地区不断变化的大国竞争动态中关键参与者的重要性。

3. 泰国中立和军事政策评价，研究讨论:

研究深入探讨了印太地区大国战略竞争背景下泰国的中立性和军事政策评价。该研究通过考察影响泰国中立立场的因素，分析在大国竞争中保持中立

的挑战和好处，并预测泰国在印太地区的中立立场和军事政策的未来潜在趋势，旨在为泰国的战略提供见解。在复杂的地缘政治格局中的定位。影响泰国在印太地区中立立场的因素包括历史外交关系、经济利益和战略考虑。这些因素在塑造泰国的外交政策决策和确定其应对该地区大国竞争动态的方法方面发挥着至关重要的作用。在大国竞争背景下，分析揭示了泰国保持中立立场的挑战和好处 (Wang, 2016)。虽然中立提供了合作机会并避免直接卷入地区冲突，但也使泰国面临陷入利益竞争交火并面临与大国结盟压力的风险。平衡这些因素对于泰国维护国家利益、促进地区稳定至关重要。对泰国在印太地区的中立立场和军事政策未来潜在趋势的预测强调了适应不断变化的安全动态并平衡与大国关系以维护国家利益和促进地区稳定的重要性。随着地缘政治紧张局势继续影响印度-太平洋地区的战略格局，泰国在建立战略伙伴关系的同时保持中立立场的能力对于塑造其在该地区的作用至关重要。研究结果与战略中立作为大国竞争中维护国家利益和维护地区稳定工具的理论理念相一致。通过仔细评估影响其中立立场的因素，应对中立的挑战和好处，并适应不断变化的安全动态，泰国可以将自己定位为塑造印太地缘政治格局的关键参与者。总体而言，对泰国在印太地区大国战略竞争中的中立性和军事政策的研究凸显了在地缘政治竞争中保持中立立场的复杂性和战略考 (Chirathivat, 2019)。通过了解驱动因素、挑战和潜在的未来趋势，泰国可以制定一条平衡国家利益与地区稳定的路线，为印太地区的和平与安全做出贡献。

建议

1. 政策影响: 泰国政策制定者可以利用本研究的结果来加强该国在应对印太地区复杂的大国竞争方面的战略决策。了解影响泰国中立立场的因素并评估中立的好处和挑战可以为维护国家利益同时促进地区稳定的政策方针提供参考。

2. 国防规划: 国防规划者可以利用对泰国国防战略、军事现代化努力和参加军事演习的评估得出的见解，以增强泰国应对印度-太平洋地区新出现的安全威胁的军事能力和准备情况。评估当前国防政策的有效性并将其与地区安全目标相结合可以加强泰国作为战略竞争关键参与者的地位。

3. 区域参与: 对泰国在印太地区的军事联盟和伙伴关系的评估可以指导加强与主要区域参与者的防务合作和协作的努力。通过深化与战略伙伴的军事关系，泰国可以增强其安全态势，并为地区和平与稳定做出贡献。

对未来研究的建议:

1. 长期趋势: 未来的研究应侧重于预测泰国在印太地区的中立立场和军事政策的潜在长期趋势。通过分析不断变化的地缘政治动态和主要参与者之间力量平衡的变化，研究人员可以预测泰国的战略定位将如何演变，以应对不断变化的地区安全挑战。

2. 比较研究: 与印太地区其他中立国家或军事政策类似的国家进行比较研究，可以为最佳实践和经验教训提供宝贵的见解。通过研究其他国家的经验，泰国可以找到加强其中立立场和军事能力的机会。

References

- Chachavalpongpun, P. (2017). **Thailand's New Role: Mediating Between China and The United States East Asia Forum**. Retrieved July 10, 2023, from <https://www.eastasiaforum.org/2017/08/11/a-new-role-for-thailand-mediating-Between-china-and-the-us/>.
- Chachavalpongpun, P. (2020, February). Economic Diplomacy and Regional Integration: Thailand's Role in The Indo-Pacific Power Competition. **Journal of International Relations**, **4(1)**, 45-70.
- Charoenloet, V. (2019, July). Thailand's Role in The Indo-Pacific Region: Balancing Between China and The United States. **Journal of Asian Politics & Policy**, **11(1)**, 69-84.
- Charoensuthipan, P. (2015, April). Thailand's Strategic Culture and Foreign Policy Behavior. **Journal of Southeast Asian Studies**, **46(2)**, 217-236.
- Chen, Y. (2022, June). "Indo-Pacific" and Its Inherent Tension from The Perspective of Classic Geopolitical Theory. **Journal of Northeast Asia Forum**, **31(02)**, 66-80.
- Chirathivat, S. (2019, January). Thailand's Defense Policy and Regional Security Dynamics in The Indo-Pacific. **Journal of Military Studies**, **89**,1-20.
- Chongkittavorn, K. (2014, February). Thailand's Military Modernization and Regional Security Dynamics. **Journal of Southeast Asian Studies**, **45(2)**, 345-362.
- Fravel, M.T. (2018, April). **Offensive Defense: China's Military Strategy Since 2010**. Princeton: Princeton University Press.
- Johnson, D. (2019, July). Thailand's Strategic Position in The Indo-Pacific Region. **Asian Security**, **15(2)**, 174-194.
- Jones, D. (2018, April). Power Transition Theory and The Rise of China. **Journal of Asia Pacific International Relations**, **18(3)**, 475-503.
- Jones, M. (2018, July). Modernizing the Thai Army: An Assessment. **Journal Of Military and Strategic Studies**, **20(2)**, 1-22.
- Kaewkamnerd, N. (2019). Neutrality and Strategic Competition: Thailand's Role in The Indo-Pacific. **Asian Security Studies Quarterly**. Bangkok: (n.p.)
- Li, F. (2017, December). Analysis of Opportunities for China's Economic Cooperation Under The Background of The "One Belt, One Road" Strategy. **Journal Shopping Mall Modernization**, **36(18)**, 7-8.
- Na Phuket, R. (2018), The Strait of Malacca and Thailand's Strategic Positioning in The Indo-Pacific, 102.

- Pongsudhirak, T. (2019, January). Neutrality and Non-Aligned Movement: Thailand's Foreign Policy in the Indo-Pacific Era. **Asian Politics Review, 12(1)**, 34-45.
- Pongsudhirak, T. (2021, February). Thailand's Foreign Policy in the Indo-Pacific: Challenges and Opportunities. **Journal of Asian Security and International Affairs, 3(2)**, 145-163.
- RuiKan, S. (2013, January). The United States' New Strategy of Returning to The Asia-Pacific and India's Policy Choices. **Journal South Asia Research Quarter, 152(1)**, 27-30.
- Sirivunnabood, P. (2019). **Thailand's Military Policy in the Indo-Pacific Region**. Institute of Security and International Studies.
- Shen, Y. (2014, August). The Historical Causes of American Hegemony and Its Actical Problems. **Journal of the Pacific, 22(12)**, 59-98.
- Smith, M. (2017, April). Thai Nonalignment: Balancing the United States and China. **Asian Affairs, 48(2)**, 191-208.
- Srisai, S. (2020, May). Thailand's Geopolitical Significance in the Indo-Pacific Region. **Journal of International Relations, 13(2)**, 34.
- Suwanwela, C. (1998, January). Thailand's Foreign Policy: A Neutrality That Works. **The Washington Quarterly, 21(1)**, 251-267.
- Wang, X. (2016, April). The Impact of The US "Indo-Pacific" Strategy on The South China Sea Issue, Focusing on the Fulcrum Countries of The "Indo-Pacific" Strategy. **Journal Southeast Asian Studies, 46(5)**, 49-60.
- Watcharachaisit. (2020, January). Thailand's Strategic Ambiguity in The Indo-Pacific Region. **Journal of Southeast Asian Studies, 51(1)**, 4-18.
- Yuan, X. (2014, August). Analysis of the National Strategic "One Belt One Road" Construction. **Around Southeast Asia, 34(8)**, 3-8.

The Use of Digital Skills to Equip Public Administration Students, Faculty of Humanities and Social Sciences of Thepsatri Rajabhat University, for the Shift in Digital Government

Thatchapon Teedee, Juthamard Pansamai, and Chalida Sanwised
Lecturer of Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences
Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: thatchapon.t@lawasri.tru.ac.th

Received: August 1, 2024 Revised: August 28, 2024 Accepted: September 9, 2024

Abstract

This research aims to 1. examine the level of digital skills, and 2. propose guidelines to enhance the digital skills of Public Administration students in the Faculty of Humanities and Social Sciences at Thepsatri Rajabhat University to support the transition to a digital government. For the quantitative approach, data were collected from 420 weekday students from the first to fourth year in the Public Administration program, using a 5-point Likert scale questionnaire. Frequency, percentage, and standard deviation were employed to analyze the data. In the qualitative part, the data were collected from 12 employers, selected through a purposive sample technique, using a structured interview form and a focused group discussion. Data were analyzed through content analysis.

The study revealed that 1. overall, the digital skills of Public Administration students were at a moderate level. Considering each aspect, all were also at a moderate level. Ranked from higher to lower mean scores, the following skills were observed: digital literacy and technology application, digital skills for enhancing organizational potential, governance and compliance skills, digital management policies and standards, digital skills for planning, managing, and leading organizations, and digital skills for driving change and innovation were observed respectively; 2. for the proposed guidelines to enhance digital skills, three guidelines were found: 1) self-learning should be encouraged, 2) classroom training programs specifying required skills at each year level should be enhanced, and 3) integrated teaching and learning that incorporates digital skills across various subjects in the curriculum should be promoted.

Keywords: Digital Skills, Digital Government, Public Administration,
Thepsatri Rajabhat University

การใช้ทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีต่อการรองรับ
การปรับเปลี่ยนสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

ธัชพล ทิธี, จุฑามาศ พรรณสมัย, และชลิตา แสนวิเศษ
อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
Corresponding Author: thatchapon.t@lawasri.tru.ac.th

ได้รับบทความ: 1 สิงหาคม 2567 ปรับปรุงแก้ไข: 28 สิงหาคม 2567 ตอรับตีพิมพ์: 9 กันยายน 2567

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับทักษะดิจิทัลของนักศึกษา และ 2. เสนอแนวทางการสร้างเสริมทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีต่อการรองรับการปรับเปลี่ยนสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ประชากรที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 420 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบการสนทนากลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1. ระดับทักษะดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายทักษะ พบว่า ทักษะแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะการรู้เท่าทันและใช้เทคโนโลยี ทักษะการใช้ดิจิทัล เพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร ทักษะการควบคุมกำกับ และการปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบายและการมาตรฐาน การจัดการดิจิทัล ทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อการวางแผน บริหารจัดการ และนำองค์กร และทักษะการใช้ดิจิทัล เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์ ตามลำดับ 2. แนวทางการสร้างเสริมทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พบว่า 1) ควรส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) สนับสนุนการจัดฝึกอบรมแบบเข้มข้นโดยกำหนดทักษะที่ต้องมีในแต่ละชั้นปี และ 3) การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ผนวกทักษะดิจิทัลในรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรอย่างทั่วถึง

คำสำคัญ: ทักษะดิจิทัล, รัฐบาลดิจิทัล, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และแผนรัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570 ได้ให้ความสำคัญกับการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐโดยการใช้นวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการสาธารณะ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน หนึ่งในแนวทางสำคัญคือ การพัฒนาทักษะดิจิทัลให้แก่ทรัพยากรบุคคลภาครัฐ และการสร้างความพร้อมด้านเทคโนโลยีโดยรวมของภาครัฐ การพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรภาครัฐจึงเป็นสิ่งสำคัญในการปรับตัวให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร, 2564, หน้า 8) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ได้มุ่งเน้นการปรับกระบวนการบริหารจัดการแผนพัฒนาเพื่อให้ชัดเจนและแสดงทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี โดยมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ (สรรพสิทธิ์ ชมภูษ, ทิวากร แสร้สุวรรณ, ศิริจินดา สวนมาตี, และโชติ บดีรัฐ, 2564, หน้า 412)

เทคโนโลยีดิจิทัลได้มีบทบาทสำคัญในทุกภาคส่วน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สินค้า การบริการ และกระบวนการทางสังคม รวมถึงรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลการปรับตัวของภาครัฐโดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาระบบการบริหารและสร้างเสริมศักยภาพของทรัพยากรบุคคลภาครัฐจึงเป็นความท้าทายที่สำคัญ มติคณะรัฐมนตรี ในวันที่ 26 กันยายน 2560 ได้ให้ความเห็นชอบในแนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการและบุคลากรภาครัฐต่อการปรับเปลี่ยนจากรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์สู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล โดยมีวัตถุประสงค์ให้ภาครัฐมีทรัพยากรบุคคลที่มีทักษะทางด้านดิจิทัลได้อย่างมีความเหมาะสม ในการรองรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี และสามารถประยุกต์ใช้ทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2560, หน้า 1)

ในการกำหนดแนวทางพัฒนากำลังคนภาครัฐให้มีทักษะด้านดิจิทัล มีการดำเนินการดังนี้

1. การพัฒนาคนเพื่อสร้างและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลของหน่วยงาน
2. การสร้างและพัฒนาคนในหน่วยงานเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการ
3. กำหนดให้เป็นหน้าที่ของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐในการนำรูปแบบการเรียนรู้และพัฒนา 70:20:10 (ร้อยละ 70 เรียนรู้ด้วยตนเองและจากการปฏิบัติงาน ร้อยละ 20 เรียนรู้จากผู้อื่นและการสอนงาน และร้อยละ 10 เรียนรู้จากการฝึกอบรม)
4. มอบหมายให้ส่วนราชการและหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานการบริหารและพัฒนาข้าราชการและบุคลากรภาครัฐต้องมีดำเนินการเพื่อให้ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐได้รับการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล การดำเนินการทั้งหมดนี้จะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐมีกำลังคนที่มีทักษะด้านดิจิทัล สามารถปรับตัวที่รวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน (พงษ์วัตร บุญสนองโชคยิ่ง, 2563, หน้า 2)

วิชารัฐประศาสนศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาการบริหารเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐเกี่ยวกับกิจการสาธารณะ มุ่งการบริการสาธารณะในการตอบสนองความต้องการต่อประชาชนส่วนใหม่ โดยไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะแสวงผลกำไร (สัญญา เคนาภูมิ, 2563, หน้า 6) ซึ่งมีขอบข่ายครอบคลุมในเรื่องนโยบายสาธารณะ พฤติกรรมศาสตร์ และวิทยาการจัดการโดยมีวัตถุประสงค์ที่ผลิตคนเป็นนักบริหาร

ในหน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ (Nicholas, 2001, p.27) รัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration) หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานสาธารณะ ซึ่งครอบคลุมถึงการบริหารงานราชการและรัฐวิสาหกิจต่างๆ โดยใช้กระบวนการจัดการองค์การและบุคลากรที่ดำรงตำแหน่งทางราชการ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดและนำกฎหมาย ระเบียบแบบแผนต่างๆ ที่ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ไปสู่การปฏิบัติ (Gordon, & Milakovich, 1995, p.8)

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2565) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่คำนึงถึงการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน และความต้องการของท้องถิ่นและสังคม สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับการผลิตบุคลากรเพื่อรับราชการในกระทรวงต่างๆ และภาคเอกชน ให้มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความรู้ตามศาสตร์รัฐประศาสนศาสตร์ มีทักษะทางปัญญาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ (มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2565, หน้า 7-8) นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ได้ทดสอบสมรรถนะทักษะดิจิทัล เกณฑ์ IC3 Digital Literacy Certification จำนวน 50 คน ผลการทดสอบไม่มีผู้สอบผ่าน คิดเป็นร้อยละ 100 (มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2565, หน้า 45) ดังนั้นการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและเป็นบุคลากรภาครัฐในอนาคตสำหรับรัฐบาลดิจิทัลที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและองค์กรทางราชการ

จากที่กล่าวมาสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาระดับทักษะทางดิจิทัล ในประเด็นทักษะการรู้เท่าทันและใช้เทคโนโลยี ทักษะการเข้าใจนโยบาย กฎหมายและมาตรฐานทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อการประยุกต์และพัฒนา ทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อการวางแผน บริหารจัดการ และนำองค์กร และทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์และศึกษาแนวทางการสร้างเสริมทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อให้สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้นำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต อันจะเป็นพลังสำคัญในการส่งเสริมและรองรับการเป็นบุคลากรภาครัฐต่อการรองรับการเปลี่ยนรัฐบาลดิจิทัลต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ต่อการรองรับการปรับเปลี่ยนสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล
2. เพื่อเสนอแนวทางการสร้างเสริมทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ต่อการรองรับการปรับเปลี่ยนสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

การทบทวนวรรณกรรม

การใช้ทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ต่อการรองรับการปรับเปลี่ยนสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

ตามแนวทางการพัฒนาข้าราชการและบุคลากรภาครัฐของสำนักงาน ก.พ. เพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัลในระยะเริ่มต้น (Early) ซึ่งเป็นทักษะทั่วไป (Generic Skills) ที่ไม่ได้ครอบคลุมถึงทักษะเฉพาะทางสำหรับวิชาชีพสาขาใดสาขาหนึ่ง โดยมีรายละเอียดทักษะดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2560, หน้า 3-21)

1. รู้เท่าทันและใช้เทคโนโลยีเป็น ได้แก่ ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
2. เข้าใจนโยบาย กฎหมายและมาตรฐาน ได้แก่ ทักษะในการควบคุมกำกับ และการปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบาย และแนวทางมาตรฐานการจัดการทางดิจิทัล
3. ใช้ดิจิทัลเพื่อการประยุกต์และพัฒนา ได้แก่ ทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลในการยกระดับศักยภาพองค์กร และทักษะการออกแบบกระบวนการและการให้บริการระบบดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพงานภาครัฐ
4. ใช้ดิจิทัลเพื่อการวางแผน บริหารจัดการ และนำองค์กร ได้แก่ ทักษะการจัดการโครงการ และการบริหารกลยุทธ์ และทักษะด้านผู้นำดิจิทัล
5. การดิจิทัลในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์ ได้แก่ ทักษะการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล

การทบทวนแนวคิดข้างต้นจะถูกนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยถึงระดับทักษะ และแนวทางเสริมสร้างทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เป็นกลไกการขับเคลื่อนสำคัญด้วยประการหนึ่งในการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนรัฐบาลสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล เพราะทุกวันนี้สิ่งสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถหรือสมรรถนะของบุคลากรภาครัฐ คือ การสร้างคนให้เกิดการเรียนรู้ ดังนั้น ในการสร้างและพัฒนากำลังคนด้านดิจิทัลภาครัฐจึงเป็นประเด็นที่สำคัญอย่างยิ่ง เพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล

กรอบแนวคิดการวิจัย

ระยะที่ 1

ศึกษาระดับทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ต่อการ
รองรับการปรับเปลี่ยนสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

ระยะที่ 2

แนวทางการสร้างเสริมทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษา
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ต่อ
การรองรับการปรับเปลี่ยนสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

1. การรู้เท่าทันและใช้เทคโนโลยี
2. การเข้าใจนโยบาย กฎหมาย
และมาตรฐาน
3. การใช้ดิจิทัลเพื่อการประยุกต์
และพัฒนา
4. การใช้ดิจิทัลเพื่อการวางแผน
บริหารจัดการ และนำองค์กร
5. การใช้ดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อน
การเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) โดยวิธีการวิจัยการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่ใช้การวัดครั้งเดียว (One-shot Descriptive Study)

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1-4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ทั้งหมดที่ลงทะเบียนในภาคการศึกษา 1/2567 จำนวน 420 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปแบบตรวจสอบรายการ ส่วนที่ 2 การใช้ทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ประยุกต์ใช้ตามแนวทางของสำนักงาน ก.พ. แบบมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ และส่วนที่ 3 เกี่ยวกับข้อเสนอแนะคำถามปลายเปิด

1.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย นำ(ร่าง) แบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องตรวจสอบเที่ยงตรง, ความครอบคลุมเนื้อหา, และความถูกต้องสมบูรณ์ของภาษา รวมจำนวน 3 คน ผลการทดสอบได้ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 จากนั้นทีมวิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ได้รับการแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนักศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวน 30 คน หนึ่งในนั้นหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค ผลการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามซึ่งมีค่าระหว่าง 0.814-0.891 ซึ่งหลักการจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป แบบสอบถามจึงถือว่ามีความเที่ยงตรงใช้ได้ (ดวงเด็ต ย้วยความดี, 2565, หน้า 161)

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ทีมวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตั้งแต่วันที่ 20 มิถุนายน 2567 ถึง 30 มิถุนายน 2567 ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามจำนวน 420 ชุดด้วยตนเอง และได้รับการตอบกลับจำนวน 420 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ ได้นำเอาโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.5.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูลแบบสอบถามการใช้ทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) และใช้เกณฑ์การแปลผลของข้อมูลการวิเคราะห์ ตามแนวทางของ ธานินทร์ ศิลป์จารุ (2553, หน้า 142)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้วิจัยใช้การวิจัยระเบียบวิธีเชิงคุณภาพ (Qualitative methods) บนพื้นฐานคติแบบปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) ซึ่งเชื่อว่าการวิจัยมีความจริงมีหลากหลายและมีลักษณะจำเพาะ (ชาย โพธิ์สิตา, 2552, หน้า 8) จะทำการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษ

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ต่อการปรับเปลี่ยนสู่รัฐบาลดิจิทัล

2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในครั้งนี้เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เลือกจากผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) โดยอยู่บนข้อสันนิษฐานที่ว่า เป็นตัวแทนที่ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนทรัพยากรมนุษย์ด้านรัฐบาลดิจิทัล ในหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ให้บริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้แก่ จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี และจังหวัดสิงห์บุรี จังหวัด 4 คน ซึ่งเป็นผู้ที่รับผิดชอบงาน 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการสรรหาคัดเลือก 3) ด้านการพัฒนา และ 4) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านละ 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group) แนวคำถามในการสัมภาษณ์ของการศึกษานี้ประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย อายุ ตำแหน่งการทำงานในปัจจุบัน 2) แนวคำถามในการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ปัจจุบันหน่วยงานมีการส่งเสริมทักษะดิจิทัลควรเป็นอย่างไร / การวัดผลหลังจากส่งเสริมเป็นอย่างไร/การส่งเสริมทักษะดิจิทัลแต่ละทักษะสำหรับนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ควรเป็นอย่างไร

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษานี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสารวิชาการ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อมูลที่เคยมีผู้ศึกษาแล้วมาใช้สนับสนุนข้อมูลที่ได้รับเพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบการศึกษา

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล และจะดำเนินการวิเคราะห์ต่อไปภายหลังจากการเก็บข้อมูลสิ้นสุดลง โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดกลุ่มข้อความที่มีความเกี่ยวข้องกัน รวมถึงนำเสนอผลในรูปแบบการพรรณนาบรรยาย

ผลการวิจัย

1. ทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ต่อการรองรับการปรับเปลี่ยนสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลในภาพรวม โดยสามารถแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ในรูปของตารางพร้อมทั้งคำบรรยาย มีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ในภาพรวม

รายการ	ระดับทักษะทางดิจิทัล		
	μ	σ	การแปลผล
1. ด้านทักษะการรู้เท่าทันและใช้เทคโนโลยี	3.12	.673	ปานกลาง
2. ด้านทักษะการควบคุมกำกับ และการปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบายและการมาตรฐานการจัดการดิจิทัล	2.92	.749	ปานกลาง
3. ด้านทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร	2.98	.756	ปานกลาง
4. ด้านทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อการวางแผน บริหารจัดการ และนำองค์กร	2.90	.776	ปานกลาง
5. ด้านทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง และสร้างสรรค์	2.77	.887	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.94	.686	ปานกลาง

จากตาราง 1 ผู้ที่ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นนักศึกษาสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ภาคปกติ จำนวน 420 ราย มีระดับทักษะทางดิจิทัลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ **2.94** และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านทักษะการรู้เท่าทันและใช้เทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ด้านทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อยกระดับ ศักยภาพองค์กร อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 ด้านทักษะการควบคุมกำกับ และการปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบายและการมาตรฐานการจัดการดิจิทัล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 ด้านทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อการวางแผน บริหารจัดการ และนำองค์กร อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 และด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือด้านทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง และสร้างสรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 ตามลำดับ

2. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการสร้างเสริมทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ต่อการรองรับการปรับเปลี่ยนสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

จากการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) จากผู้ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญในการดำเนินการวิจัย จำนวน 12 คน สามารถสรุปความคิดเห็นได้ว่า แนวทางการสร้างเสริมทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มีรายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกการสนทนา แนวทางการสร้างเสริมทักษะทางดิจิทัล
ของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

รายการ	แนวทางการสร้างเสริมทักษะทางดิจิทัล
1. ด้านทักษะการรู้เท่าทันและใช้เทคโนโลยี	- ควรส่งเสริมและให้ความรู้โดยการจัดการฝึกอบรมตามทักษะที่จำเป็นตามที่หลักสูตรกำหนด - การเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านช่องทางหลักสูตรออนไลน์ต่างๆ - การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ผนวกทักษะดิจิทัลในรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตร
2. ด้านทักษะการควบคุมกำกับและการปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบายและการมาตรฐานการจัดการดิจิทัล	- ควรส่งเสริมและให้ความรู้โดยการจัดการฝึกอบรมตามทักษะที่จำเป็นตามที่หลักสูตรกำหนด - การเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านช่องทางหลักสูตรออนไลน์ต่างๆ - การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ผนวกทักษะดิจิทัลในรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตร
3. ด้านทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร	- ควรส่งเสริมและให้ความรู้โดยการจัดการฝึกอบรมตามทักษะที่จำเป็นตามที่หลักสูตรกำหนด - การเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านช่องทางหลักสูตรออนไลน์ต่าง ๆ - การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ผนวกทักษะดิจิทัลในรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตร
4. ด้านทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อการวางแผน บริหารจัดการ และนำองค์กร	- ควรส่งเสริมและให้ความรู้โดยการจัดการฝึกอบรมจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในหน่วยงานภาครัฐ
5. ด้านทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์	- ควรส่งเสริมและให้ความรู้โดยการจัดการฝึกอบรมจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในหน่วยงานภาครัฐ - การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ผนวกทักษะดิจิทัลในรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตร

จากตาราง 2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มี 3 ประเด็นที่สำคัญในการเสริมสร้างทักษะดิจิทัล ประกอบด้วย 1. การเรียนรู้ทักษะทางดิจิทัลด้วยตนเอง เป็นกระบวนการที่สามารถทำได้โดยใช้ทรัพยากรและเครื่องมือต่างๆ ที่มีอยู่ในอินเทอร์เน็ต 2. หลักสูตรจัดฝึกอบรมแบบเข้มข้นเรียนโดยกำหนดทักษะที่ต้องมีในแต่ละชั้นปี สามารถช่วยให้ผู้เข้าร่วมการอบรมได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพสูง และ 3. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ผนวกทักษะดิจิทัลในรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตร เป็นวิธีการที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในยุคดิจิทัลได้อย่างดี การผนวกทักษะดิจิทัลเข้ากับรายวิชาต่างๆ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้านี้ทำให้ทราบถึงระดับการใช้ทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และได้ข้อเสนอแนะทางการสร้างเสริมทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ต่อการรองรับการปรับเปลี่ยนสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. การใช้ทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เน้นเนื้อหาทางด้านการบริหารจัดการภาครัฐและนโยบายสาธารณะ มีรายวิชาที่เกี่ยวกับทักษะดิจิทัลเพียงรายวิชาเดียว มีจำนวนโครงการการพัฒนาทักษะทางดิจิทัลจำนวนน้อย และขาดการบูรณาการทักษะดิจิทัลในหลักสูตร อาจเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ (2565) ได้ทำการประเมินผลระดับทักษะดิจิทัลบุคลากรการศึกษาสาขาวิชาการ ในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล ใน 7 ด้าน โดยผลการประเมินทักษะดิจิทัลทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สุทธินันท์ ชื่นชม, กัลยา ไกรักษ์, และอำนาจ โกวรรณ (2564) ได้ศึกษารูปแบบของการพัฒนาทักษะด้านการรู้ดิจิทัลสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า ทักษะการตระหนักรู้ทั้ง 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วยทักษะการปฏิบัติ ทักษะการคิด ทักษะการร่วมมือ ทักษะการตระหนักรู้ และ 12 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ในตะวัน กำหอม (2567) ที่ได้ศึกษาโปรแกรมพัฒนาการรู้ดิจิทัลเพื่อบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กที่ทำการสอนระดับประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผลการศึกษาพบว่า การรู้ดิจิทัลและสมรรถนะของบุคลากรทางการศึกษาโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ วัชรพจน์ ทรัพย์สงวนบุญ, และเวทยา ใฝ่ใจดี (2563) ที่พบว่าอุปสรรคสำคัญในการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัลมีหลายประการ เช่น บุคลากรไม่เข้าใจภาพรวมของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในองค์กร ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการเปลี่ยนแปลง ขาดความรู้และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการฐานข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งเป็นทักษะสำคัญสำหรับการดำเนินงานในระบบดิจิทัล และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับฐานข้อมูลและดิจิทัล บุคลากรมีความกังวลในการใช้ระบบดิจิทัล เป็นต้น

2. แนวทางการสร้างเสริมทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ทักษะการรู้เท่าทันและใช้เทคโนโลยี 2) ทักษะการเข้าใจนโยบาย กฎหมายและมาตรฐาน 3) ทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อการประยุกต์และพัฒนา 4) ทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อการวางแผน บริหารจัดการ และนำองค์กร และ 5) ทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางในการเสริมสร้างทักษะดิจิทัล ประกอบด้วย 3 แนวทาง ได้แก่ 1) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) หลักสูตรจัดฝึกอบรมแบบเข้มข้นโดยกำหนดทักษะที่ต้องมีในแต่ละชั้นปี และ 3) การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ผนวกทักษะดิจิทัลในรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตร การเสริมสร้างทักษะทางดิจิทัลให้กับนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เป็นกระบวนการที่รวมหลายแนวทางเข้าด้วยกัน การเรียนรู้ด้วยตนเองช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง หลักสูตรการฝึกอบรมแบบเข้มข้นเรียนช่วยให้ได้รับคำแนะนำและการสนับสนุนโดยตรง ส่วนการบูรณาการทักษะดิจิทัลในรายวิชาต่างๆ ช่วยให้นักศึกษาเห็นภาพการประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง การใช้ทั้ง 3 แนวทางร่วมกันจะช่วยให้นักศึกษาได้รับการ

พัฒนาทักษะทางดิจิทัลอย่างรอบด้านและเตรียมความพร้อมสำหรับการทำงานในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ ปุณณาสา คชศิลา (2565) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการหน่วยงานภาครัฐแห่งหนึ่ง ซึ่งผลการศึกษาพบ เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ด้านต่างๆ ผู้ปฏิบัติควรพิจารณาเข้าร่วมการอบรมฯ ดังกล่าว ผ่านแหล่งการศึกษาด้วยตนเองในระบบสุทรออนไลน์ โดยสำนักงาน ก.พ. อย่างไรก็ตามหลักสูตรที่ใช้ในการเพิ่มพูนทักษะดิจิทัลที่อาจเป็นหลักสูตรที่ได้รับการจัดทำขึ้นโดยหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน หรือสถาบันการศึกษาอื่นๆ โดยหลักสูตรนั้นๆ ควรเป็นหลักสูตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงสมร สุทธิวงศ์กุล (2564) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรภาครัฐไทยสู่เพื่อเปลี่ยนไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าแนวทางการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรภาครัฐไทยนั้นได้ถูกกำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วย 3 แนวทางหลัก ได้แก่ 1) การฝึกอบรมแบบเข้าชั้นเรียน 2) ศึกษาการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านช่องทางออนไลน์ และ 3) การปรับมาตรการและโครงสร้างหน่วยงาน และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ พงษ์วัตร บุญสนองโชคยิ่ง (2563) ศึกษาการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลเพื่อเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงสู่องค์กรดิจิทัล โดยเฉพาะสำหรับบุคลากรของสำนักงานเลขานุการ สำนักงานการแพทย์กรุงเทพมหานคร พบว่า รูปแบบในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล ได้แก่ 1) การเพิ่มคุณค่าในงาน 2) การลงมือปฏิบัติงานจริง 3) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) การสอนงาน 5) การประชุม 6) การอบรม

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากวิจัย

จากการศึกษาการใช้ทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ต่อการรองรับการปรับเปลี่ยนสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล สามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัยนี้

1. การใช้ทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง โดยทักษะการรู้เท่าทันและใช้เทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. แนวทางการสร้างเสริมทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษา ประกอบด้วย 3 แนวทาง ได้แก่ 1) การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ 2) การฝึกอบรมแบบเข้าชั้นเรียน และ 3) การบูรณาการทักษะดิจิทัลในรายวิชาต่างๆ เพื่อให้การเรียนรู้และพัฒนาทักษะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงกับการใช้งานจริงในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ควรนำผลการวิจัยพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ให้รวมการฝึกอบรมทักษะทางดิจิทัลอย่างเข้มข้น โดยการเพิ่มการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในระดับที่เหมาะสมกับแต่ละชั้นปี และจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะในด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์มากขึ้น

2. ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ควรนำผลการวิจัยแนวทางการสร้างเสริมทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ประกอบด้วย 3 แนวทาง ได้แก่ 1) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) หลักสูตร จัดฝึกอบรมแบบเข้มข้นโดยกำหนดทักษะที่ต้องมีในแต่ละชั้นปี และ 3) การจัดการเรียนการสอน แบบบูรณาการที่ผนวกทักษะดิจิทัลในรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตร การดำเนินการตามข้อเสนอแนะเหล่านี้ จะช่วยเสริมสร้างทักษะทางดิจิทัลของนักศึกษาในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ให้แข็งแกร่งและตอบสนอง ต่อความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยและปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาทักษะดิจิทัลเพื่อนำไปสู่การวางแผน เพื่อการพัฒนาทักษะดิจิทัล
2. ควรศึกษาวิจัยติดตามประเมินผลทักษะดิจิทัลแต่ละชั้นปีเพื่อให้เห็นแนวโน้มของการ เปลี่ยนแปลงทักษะดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง และนำมาปรับปรุงและพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

- ชาย โพธิ์สิตา. (2552). **ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- ดวงเค็ด ย้วยความดี. (2565). **เขียนวิทยานิพนธ์อย่างไรไม่โดนเท**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงสมร สุทธิวงศ์กุล. (2564, มกราคม-เมษายน). การพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล. **วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 13(1)**, 197-216.
- เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์. (2565, กรกฎาคม-ธันวาคม). การประเมินทักษะดิจิทัลของบุคลากรสายวิชาการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม, 12(2)**, 107-120.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2553). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS** (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: บิซซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ในตะวัน กำหมอม. (2567, มกราคม-มิถุนายน). โปรแกรมพัฒนาการรู้ดิจิทัลสำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **สหวิทยาการและความยั่งยืนปริทรรศน์ไทย, 13(1)**, 101 -109.
- ปณณาสา คชศิลา (2565). **แนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการหน่วยงานภาครัฐแห่งหนึ่ง**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พงษ์วัตร บุญสนองโชคยิ่ง. (2563). **การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสู่องค์กรดิจิทัลของบุคลากรสำนักงานเลขาธิการ สำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. (2565). **หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2565) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี**. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- _____. (2565). **รายงานประกันคุณภาพการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วัชรพจน์ ทรัพย์สงวนบุญ. (2563, มกราคม-มิถุนายน). การเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลขององค์กรภาครัฐเพื่อยกระดับความสามารถทางการแข่งขันของประเทศไทย. **วารสารการจัดการสมัยใหม่, 18(1)**, 15-22
- สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร. (2564). **แผนพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการกรุงเทพมหานครและบุคลากรกรุงเทพมหานครเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัลระยะเริ่มแรก (Early) (พ.ศ. 2564-2565)**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สรรพสิทธิ์ ชมภูนุช, ทิวากร แสร้สุวรรณ, ศิริจินดา สอนมาตี, และโชติ บดีรัฐ. (2564, มีนาคม). บริบทของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. **Journal of Roi Kaensarn Academi, 7(3)**, 400-424.

- สัญญา เคนาภูมิ. (2563). **แนวคิดและทฤษฎีทางรัฐศาสตศาตร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการวางแผนและพัฒนาชาติ. (2566). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2560). **แนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล
ของข้าราชการ และบุคลากรภาครัฐเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล**. นนทบุรี:
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). **ยุทธศาสตร์ชาติ
ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน). (2566). **แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย
พ.ศ. 2566-2570**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สุทธินันท์ ชื่นชม, กัลยา ใจรักษ์, และอำนาจ โกวรรณ. (2564, เมษายน-มิถุนายน). รูปแบบ
การพัฒนาทักษะการรู้ดิจิทัลของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพ
การเรียนรู้. **วารสารสารสนเทศศาสตร์**, 39(2), 16-33.
- Gordon, G., J., & Milakovich, M., E. (1995). **Public Administration in America** (5th ed.).
New York: St. Martin's Press.
- Nicholas, H. (2001). **Public Administration and Public Affairs**. New Jersey:
Prentice Hall.

Yunnan Feminist Artists' Living Environment and Interpretation of Artistic Language—A Case Study of Sun Guojuan and Fu Liya

Guo Yexin

Ph.D. Candidate, Faculty of Decorative Arts, Silpakorn University

Corresponding Author: guoyexinlife@gmail.com

Received: January 27, 2024 Revised: March 28, 2024 Accepted: April 17, 2024

Abstract

This study explores the living environment and artistic language of Yunnan female artists, Sun Guojuan and Fu Liya. Through an in-depth analysis of the works of these two artists, the article revealed how they integrated their own female experiences and cultural backgrounds into their artistic creations. Sun Guojuan's work reflected her exploration of multicultural identities and the unique expression of the female body and mind. Fu Liya's works were deeply influenced by her multiple roles as mother, wife, and artist, showing the different faces of women in family and society.

This article aims to deepen the understanding of Yunnan female artists' artistic expression and social roles through case studies of Sun Guojuan and Fu Liya while exploring how their creative works influence and promote the development of female art. Additionally, the paper explores their experiences attending Judy Chicago's feminist art event in Lugu Lake, Lijiang, and provides a new perspective for understanding female artists in Yunnan and contributes to a global study of female art.

Keywords: Feminist Art, Yunnan Characteristics, Female Artists, Yunnan Culture, Social Context, Interpretation of Artistic Language

云南女性艺术家的生存环境与艺术语言解读—— 以孙国娟、付丽娅为例

Guo Yexin

Ph.D. Candidate, Faculty of Decorative Arts, Silpakorn University

Corresponding Author: guoyexinlife@gmail.com

文章收到日期: 2024年1月27日 修订日期: 2024年3月28日 发表回复: 2024年4月17日

摘要

本研究探讨云南女艺术家孙国娟和付丽娅的生活环境和艺术语言。文章通过对两位艺术家的作品进行深入分析,揭示了她们如何将自身的女性经历和文化背景融入到艺术创作中。孙国娟的作品体现了她对多元文化身份的探索以及女性身心的独特表达。付丽娅的作品深受母亲、妻子、艺术家多重角色的影响,展现了女性在家庭和社会中的不同面貌。

本文旨在通过孙国娟和付丽娅的个案研究,加深对云南女性艺术家的艺术表达和社会角色的理解,同时探讨她们的创作如何影响和推动女性艺术的发展。此外,本文探讨了她们参加朱迪·芝加哥在丽江泸沽湖举办的女权主义艺术活动的经历,为理解云南女性艺术家提供了新的视角,为全球女性艺术的研究做出了贡献。

关键词: 女权主义艺术, 云南特色, 女艺术家, 云南文化, 社会背景, 艺术语言解读

Introduction

In Yunnan Province, a land where diversity and mystery coexist, female artists, Sun Guojuan and Fu Liya demonstrate the power and depth of Chinese feminist art with their rich creative practices. This article focuses on how they express their female identities and experiences through their artistic works while criticizing traditional social structures and gender roles.

Sun Guojuan and Fu Liya, as representatives of Yunnan female art, provide a unique perspective to examine the living conditions of women where tradition and modernity intertwine. Their works are reflections of personal experiences and resonate with the everyday experiences of the female community, their artistic creation builds a platform for women's self-expression and promotes extensive thinking and social dialogue on women's rights.

Figure 1: Sun Guojuan and Fu Liya, 2024

(Source: Arttda.cn, 2010; Longlati Foundation, 2022)

Of particular note is their participation in the "Long March Project" initiated by Judy Chicago in Lugu Lake - this historic art project brought the perspective of international feminist art to Yunnan and, through the interaction of local culture, further enriches the understanding of female art.

The researcher's research deepens our understanding of Yunnan female artists' artistic expression and social role and promotes social and cultural discussions on gender equality and cultural diversity. Through case studies of Sun Guojuan and Fu Liya, this paper demonstrates the status and influence of female artists in the contemporary art world and how their artistic creations occupy an essential position in global research on female art.

Objectives

1. To study the artistic works of Sun Guojuan and Fu Liya.
2. To analyze and explore how they express their feminist views through artistic language.
3. To analyse artistic works which reflect the context of culture and society of Yunnan environment.

Methods

1. Qualitative research method:

This study uses qualitative research methods to interpret the visual and textual content of the artworks carefully, understand the meaning contained in the works, explore the relationship between art and feminism.

2. Research population and sample:

The artistic works of Sun Guojuan and Fu Liya were selected as research samples because of the uniqueness of their works and their influence in the field of female art in Yunnan. Including but not limited to paintings, installations, and performance art, mainly works related to Judy Chicago's activities.

3. Research Tools:

Literature review tools: Use database search, keyword screening, and quality assessment tools.

Art analysis tools: Collect and observe the works of two artists, including multi-dimensional analysis indicators of form, theme, technology, and content.

4. Data collection:

Visual analysis: Systematically collect images of artworks and conduct detailed visual content analysis.

Review of relevant literature: Relevant academic and critical literature covering art history, women's studies, and Yunnan culture and social structure.

5. Data analysis:

Thematic analysis: Extract themes and patterns related to feminist perspectives and Yunnan cultural elements.

Integration of cultural and social context: Interpret the analysis results in Yunnan's specific social and cultural context and explore how artistic works reflect and respond to gender and cultural issues in the region.

Results

4.1 Analysis of the artistic works of Sun Guojuan and Fu Liya

4.1.1 Artworks of Sun Guojuan

Figure 2: "Sweet Series" of Sun Guojuan, 2024

(Source: Artda.cn, 2024)

"Sweet Series" is Sun Guojuan's masterpiece that profoundly explores the relationship between the female body and the passage of time. She created a visual metaphor for the female aging process by coating her body with sugar. White sugar here symbolizes love and sweetness but also implies the beauty and youth that gradually fade with time. This series of works expresses women's fear and uneasiness about aging and reflects society's standards and expectations for female beauty. Through this series, Sun Guojuan challenges traditional concepts and aesthetics of the female body, revealing the multiple meanings of the female body in social and cultural contexts.

"As you go", Sun Guojuan's artistic work in the Lugu Lake collaboration with Judy Chicago demonstrates her deep reflection on matrilineal society and contemporary cultural changes. In this performance installation, she presented text and images about Lugu Lake and matriarchal society through long scrolls spliced by computer. The ground was covered with chewed gum and newspaper scraps. The chewing gum here represents the traces left by tourists, while the newspaper crumbs symbolize a lost civilization. In this way, Sun Guojuan expressed her concern about the gradual disintegration of matriarchal society under the influence of modern tourism. Her work highlights the challenges traditional culture faces in contemporary society and the role of tourism in dissolving local culture. Through this work, Sun Guojuan explores the tension between cultural preservation and globalization, as well as the role and status of women in this process.

Figure 3: “As you go” of Sun Guojuan, 2024

Source: Longlati Foundation (2022)

Overall, these two works by Sun Guojuan demonstrate her profound insights into themes such as the female body, female roles, and cultural changes. Her works are artistic expressions of personal identity and experiences and critical reflections on social and cultural issues.

4.1.2 Fu Liya's artwork

Figure 4: “Blackbird” of Fu Liya, 2024

(Source: Longlati Foundation, 2022)

In "Blackbird," Fu Liya continues to use symbolic images to express their state of mind and deep thoughts on family roles. The "blackbird" in this work may represent the painter's feelings, especially pressure and restraint in family and social roles. The blackbird in the painting is trapped in an enclosed space, possibly symbolizing the restrictions and lack of freedom the painter felt in his family life. Fu Liya explores women's status and psychological state in modern society through this potent symbol and metaphor.

"Water Questions" is the work of Fu Liya and Judy Chicago in the Lugu Lake collaboration project. This work explores feminist issues and the role of women in society through performance art. In this project, Fu Liya invited an old Mosuo woman to participate in Chicago, which reflected the examination of women's status in different cultures. This work symbolizes the exploration of the theme of women

dominating the world and the metaphorical expression of female power by sealing questions and ideas into a glass bottle and throwing them into a lake.

Figure 5: “Water Questions” of Fu Liya, 2024

(Source: longmarchproject.com, 2024)

Overall, Fu Liya's artwork profoundly reflects her experience as a female artist on both a personal and social level. Her works reveal the complexity and sensitivity of women's emotional world and explore women's status and role in modern society. Through symbolic elements and performance art, her works resonate strongly with viewers visually and emotionally, demonstrating a female artist's unique perspective.

4.2 How Sun Guojuan and Fu Liya express their feminist views through artistic language

4.2.1 Sun Guojuan's Feminist Artistic Expression

Sun Guojuan's artistic works profoundly embody feminist perspectives, especially in exploring the female body, female roles, and cultural changes.

The dialogue between the female body and time: In her "Sweet Series," Sun Guojuan created a visual metaphor for the female aging process by applying sugar to her body. This series reflects the changes in women's bodies, society's standards of female beauty, and women's perceptions and fears of their bodies.

Cultural identity and personal identity: In works such as "As you go," Sun Guojuan explores cultural identity and personal identity in depth. She explores women's identity issues between tradition and modern pressures by combining texts and images from matriarchal societies.

Cross-Cultural Feminine Perspective: Her work demonstrates a cross-cultural feminine perspective, particularly in exploring identity, race, and cultural diversity. Her artistic language crosses the boundaries between tradition and modernity, East and West, and explores the complexity of female identity in the context of globalization from a female perspective.

4.2.2 Fu Liya's Feminist Artistic Expression

Fu Liya's artistic creations also profoundly reflect feminist perspectives, especially in exploring women's roles in family and society and expressing personal emotions.

The female experience of family life: In works such as "Blackbird," Fulia explores the impact of roles as mother and wife on female identity. She demonstrates conflicting emotions about family life: attachment to family versus the desire for personal freedom. She uses symbolic elements such as the blackbird to express her feelings and place in it.

Exploration of emotion and identity: In works such as "Blackbird," Fu Liya uses symbolic elements to construct thoughts on the relationship between the sexes. The visual language in her work, such as roses and mermaids, is used to express emotions and explore female identity and social status.

Exploring female power: In the "Water Questions" project with Judy Chicago, Fulia explored the theme of "what if women ruled the world" through performance art. This work explores issues of female power and social structures through direct artistic acts and symbolic gestures.

Through their artistic language, the two artists reveal women's inner world and emotional experience and challenge traditional gender roles and social expectations, promoting in-depth thinking on women's status in contemporary society. While their works explore female identity and personal emotions.

4.3 How do the artistic works of Sun Guojuan and Fu Liya reflect Yunnan culture and social environment?

4.3.1 Yunnan culture and social environment in Sun Guojuan's works

Exploration of cross-cultural identity: Sun Guojuan's works, such as "As you go," demonstrate her exploration of her cross-cultural identity. As someone who grew up in China but holds Korean nationality, her work reflects a deep consideration of different cultural identities and roots. Yunnan's multicultural environment gives her a rich perspective to explore these themes.

Depiction of Matriarchal Society: Sun Guojuan's works also concern Yunnan's unique matriarchal society. In her work, she explores the values and lifestyles of matriarchal societies and how these factors have gradually evolved in modern societies. Her works reflect a deep understanding of the adaptation and changes of traditional culture in the process of modernization.

4.3.2 Yunnan culture and social environment in Fu Liya's works

The influence of Yunnan contemporary art: As part of the Yunnan modern art movement, Fu Liya's works reflect the characteristics of Yunnan contemporary art. Common elements in her works, such as roses and mermaids, express her personal emotional experience and contain references to Yunnan's cultural characteristics. The Yunnan region is known for its biodiversity and rich ethnic culture; these cultural elements are reflected and transformed in her works.

Personal emotions and cultural environment: In works such as "Water Questions," Fu Liya showed her thoughts on social changes and the role of women. In particular, in a project with Judy Chicago, she explored possible societal leadership roles for women. This discussion is particularly prominent in Yunnan, a context with rapid social changes and cultural diversity. Yunnan, at the forefront of China's reform, opening up, and cultural diversity has provided her with rich materials and sources of inspiration, allowing her to examine and express the power and possibilities of women from a unique perspective.

The artistic works of Sun Guojuan and Fu Liya are profound reflections of Yunnan culture and social environment. Their works demonstrate the complexity and richness of Yunnan's diverse culture while revealing their personal life and emotional experiences in this specific social and cultural context. Through their artistic works, researcher can see Yunnan's unique social structure and cultural traditions and how these factors evolve in the context of modernization and globalization.

Discussion

Researcher explore the artistic works of Sun Guojuan and Fu Liya, focusing on analyzing how these works reflect the cultural characteristics of Yunnan and how the artists express feminist perspectives in their works.

1. Unique cultural background

The artistic works of Sun Guojuan and Fu Liya are deeply rooted in the rich cultural soil of Yunnan. The cultural diversity of the Yunnan region provides these two artists with a unique perspective and source of inspiration. Through her works, such as "Sweet Series" and "As you go," Sun Guojuan shows the conflict and harmony of women in traditional and modern life and the complexity of female identity in a cross-cultural environment. Fu Liya's works, such as "Blackbird," deeply explore women's roles and emotions in the family, as well as how to seek personal expression and self-realization in the specific social environment of Yunnan. These works not only

express the artist's personal life experience but also reflect the changes in Yunnan society and the evolution of women's status.

2. Comprehensive understanding

Through a mixed methods study of the artworks of Sun Guojuan and Fu Liya, researcher gain a multifaceted understanding of the two artists' perspectives. Although there may be limitations to subjective interpretation, through in-depth analysis and critical thinking, researcher can uncover the deeper meanings within the work and understand how the artists employed layers of symbolism and metaphor to express their feminist perspectives.

In this discussion, researcher should also consider the reception of the artwork within the socio-cultural context and how audiences interpret the artist's intentions. These works emphasize the active role of women in society, challenge traditional gender roles, and promote in-depth thinking about the place of feminist art in China and its regional culture.

Originality and body of Knowledge

The works of Sun Guojuan and Fu Liya provide us with a unique perspective to understand feminist art in Yunnan.

1. Combination of experience and culture

Through their artistic works, Sun Guojuan and Fu Liya demonstrate how personal experience blends with Yunnan's rich and colorful local culture. Their creations are the catharsis of personal emotions and an expression of regional culture. These works provide a new perspective to understanding the status and role of regional female art in contemporary art.

2. Art as a tool of expression

At the same time, the artistic works of Sun Guojuan and Fu Liya have also become tools for feminist expression and social criticism. Through the depiction and criticism of gender roles in society, their works challenge traditional gender concepts and reveal the power and status of women in modern society. These works not only enrich our knowledge of gender issues but also expand our understanding of the possibilities of art as a tool for social change.

This study effectively fills the gap in previous research on Sun Guojuan and Fu Liya, two Yunnan female artists, especially in exploring in depth how they integrate their personal experiences and Yunnan's unique cultural background into their artistic creation, and through this process, promotes understanding of Sociocultural discursive aspects of gender equality. Previous research has often failed to comprehensively

link the artists' expressions with the broad social and cultural context, especially the lack of exploration of the significance of their works in the study of global women's art. Through a detailed analysis of their artistic works and creative motivations, this paper provides a new perspective and depth for understanding their position and contribution in Yunnan and even the global art world, thereby significantly enriching academic discussions in related fields—a combination of experience and culture.

Suggestion

After exploring the artistic works of Sun Guojuan and Fu Liya and their reflections on Yunnan's cultural and social environment, the following recommendations can be made to support and enhance the status of female artists in the region and the influence of their works further.

Support Female Artists

It is recommended that the art world and cultural institutions pay more attention to female artists in Yunnan. Specific measures could include providing financial support for artistic creation, providing a platform for exhibitions and exchanges, and promoting collaborative opportunities for creative projects.

Raise Public Awareness

By organizing events such as exhibitions, workshops, and educational programs, public awareness and appreciation of the work of female artists can be effectively increased. Workshops and educational projects can serve as platforms for communication and education, inviting artists to have direct conversations with the public, explaining their creative inspirations and artistic processes, and how they explore and reflect social issues through art.

Acknowledgments

I feel fortunate to receive the careful guidance and support of Professor Sarawuth Pintong. The professor not only gave me valuable advice on academic research methods but also provided profound insights into the process of understanding the complex relationship between art and feminist perspectives. Thank you for your patience and professionalism.

References

- Artda.cn. (2010). **Shun Guojuan**. Retrieved November 20, 2023, from <https://www.artda.cn/yishujiakuguonei-c-2820.html>.
- As you go of Sun Guojuan**. (2024). Retrieved November 15, 2023, from <http://www.longlatifoundation.org>.
- Blackbird of Fu Liya**. (2024). Retrieved November 15, 2023, from <http://www.longlatifoundation.org>.
- Changzheng—A Walking Visual Presentation. (2002). **The sixth station: Yunnan/Sichuan Lugu Lake**. Retrieved November 20, 2023, from <http://longmarchproject.com/project/diliuzhan-yunnan-sichuanluguhu/#C7>.
- Feng, J. (2020). **The Construction of Feminist Art Discourse System**. (China Creative Design Yearbook 2018-2019). [n.p.].
- Liu, J. Q., & Wang, C. C. (2017, May 03). **The Power of Contemporary Chinese Feminist Art: Gentle Overcomes the Rigid**. Retrieved November 15, 2023, from http://www.ccartd.com/news/detail/2017-5/131382725950000000_2.shtml.
- Longlati Foundation. (2022). **Fu Liya**. Retrieved November 15, 2023, from <http://www.longlatifoundation.org>.
- Ren, S. T. (n.d.). **Body Narrative Research of Female Artists in Contemporary Art**. Doctoral dissertation, Central China Normal University.
- Sweet Series" of Sun Guojuan**. (2024). Retrieved November 20, 2023, from <https://www.artda.cn/yishujiakuguonei-c-2820.html>.
- Sun, G. (2015, September). Voices from the margins: A comparative study of feminist art and Miao folk art. **Art World**, **12(9)**, 83.
- Water Questions of Fu Liya**. (2024). Retrieved November 20, 2023, from <http://longmarchproject.com/project/diliuzhan-yunnan-sichuanluguhu/#C7>.
- Xiong, H. (2003, March-April). Female Words In Arts---from the Arts of Feminism. **Journal of Guizhou University: Art Edition**, **17(3)**, 83-87.
- Zhao, J., & Zhang, T. X. (1998, January-February). From a Feminist Perspective on Women's Reproductive Health in the Context of Yunnan's Multicultural Background. **Yunnan Academic Exploration**, **10(01)**, 83-87.
- Zhao, W. X. (2018). **A Brief Analysis of Feminist Art from the Paintings of O'Keeffe and Judy**. Chicago: Music Space.

A Study of Strategies for Translating Chinese Onomatopoeia Reduplication into Thai: A Case Study of The Garlic Ballads

Nuttapong Kaweewut

Chinese Section, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

First Author: nuttapong_kaweewut@hotmail.com

Kewalee Petcharatip

Chinese Section, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities,
Kasetsart University

Corresponding Author: kewalee.p@ku.th

Received: April 4, 2024 Revised: May 9, 2024 Accepted: June 8, 2024

Abstract

This article aimed to examine the translation method to translate the repeating onomatopoeia using the novel “The Garlic Ballads” (天堂蒜薹之歌) as the case study, as well as Chinese-Thai translation theories, and the word repeating methods in Thai and Chinese languages as the research scope. The research found that 93 Chinese onomatopoeias appeared in the novel, divided into four types: AA, AABB, ABAB, and ABB. They were usually placed in front of the auxiliary structural words “地” and “的” as adverbs or adjectives. The word placement does not affect the translation, but the context of the sentence is considered a major factor in translation. Therefore, the repeating onomatopoeia could be translated in two ways: maintaining of the onomatopoeic form using the Thai repeated symbols, and repeating the front and back consonants with different vowels. Regarding the number of translated syllables, there were three types: the same number of syllables as the original text; fewer syllables than the original text, and more syllables than the original text. The second method does not intend to keep the onomatopoeic form, which is used when comparable onomatopoeia cannot be found. Also, there were two ways for translating: replacement with other words, and replacement with descriptive terms, that was a description. Furthermore, the first method was found to be the most commonly used due to the similarity between Thai and Chinese languages in terms of repeating words. This method helps preserve the language usage and original meaning of the source text to a greater extent.

Keywords: Reduplicated, Onomatopoeia, Translation, The Garlic Ballads

การศึกษาทฤษฎีการแปลคำซ้ำคำเลียนเสียงภาษาจีนสู่ภาษาไทย: กรณีศึกษานวนิยายเรื่อง “ลำนํ้ากระเทียม”

นัทธพงศ์ กวีวุฒษ์

สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Fist Author: nuttapong_kawewut@hotmail.com

เกวลี เพชรอาทิตย์

สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Corresponding Author: kewalee.p@ku.th

ได้รับบทความ: 4 เมษายน 2567 ปรับปรุงแก้ไข: 9 พฤษภาคม 2567 ตอรับตีพิมพ์: 8 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทฤษฎีการแปลคำซ้ำคำเลียนเสียงสู่ภาษาไทย โดยใช้นวนิยายเรื่องลำนํ้ากระเทียม (天堂蒜薹之歌) ของมั่วเหยียนเป็นกรณีศึกษา และใช้ทฤษฎีการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย รวมถึงวิธีการซ้ำคำในภาษาจีนและภาษาไทยมาเป็นกรอบการวิจัย ผลการวิจัยพบว่าคำซ้ำคำเลียนเสียงภาษาจีนที่ปรากฏในเรื่องมีจำนวนทั้งหมด 93 คำ แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ AA AABB ABAB และ ABB มักวางอยู่หน้าคำช่วยเสริมโครงสร้าง “地” และ “的” ซึ่งเป็นตำแหน่งบทยายกริยาหรือบทยายนาม โดยตำแหน่งของการวางคำนี้ไม่ส่งผลต่อการแปล แต่บริบทแวดล้อมในประโยคเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการแปล ด้วยเหตุนี้ทฤษฎีการแปลคำซ้ำคำเลียนเสียงสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลวิธี ได้แก่ 1. การแปลโดยคงรูปคำเลียนเสียง โดยใช้เครื่องหมายไม้ยมกแทนการเขียนคำซ้ำ และซ้ำเสียงพยัญชนะต้นพยางค์หน้าและพยางค์ท้าย แต่คู่เสียงสระแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากจำนวนพยางค์เสียงของคำแปลแล้ว สามารถแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ จำนวนพยางค์เสียงเท่ากับต้นฉบับ จำนวนพยางค์เสียงลดลงจากต้นฉบับ และจำนวนพยางค์เสียงเพิ่มขึ้นจากต้นฉบับ 2. การแปลโดยไม่คงรูปคำเลียนเสียง กลวิธีนี้ใช้ต่อเมื่อไม่สามารถหาคำเลียนเสียงมาเทียบเคียงได้ แบ่งเป็น 2 กลวิธี ได้แก่ การแปลโดยแทนที่ด้วยคำอื่น และการแปลการแทนที่ด้วยข้อความ ซึ่งเป็นการถอดความอธิบาย นอกจากนี้เราจะพบว่าการแปลโดยคงรูปคำเลียนเสียงไว้เป็นวิธีที่ผู้แปลได้ใช้มากที่สุด เนื่องจากวิธีการซ้ำคำในภาษาจีนและภาษาไทยส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งจุดนี้เองเป็นเหตุผลที่ทำให้การแปลมีแนวโน้มไปในวิธีการแปลแบบคงรูปคำเลียนเสียงมากกว่า นอกจากนี้ การแปลด้วยวิธีการดังกล่าวยังช่วยรักษารูปแบบการใช้ภาษา และความเดิมของต้นฉบับไว้มากที่สุดอีกด้วย

คำสำคัญ: คำซ้ำ, คำเลียนเสียง, การแปล, ลำนํ้ากระเทียม

บทนำ

คำเลียนเสียง เป็นถ้อยคำที่เปล่งออกมาโดยการเลียนเสียงธรรมชาติ ซึ่งการเลียนเสียงในงานประพันธ์จะทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกและจินตนาการไปพร้อมๆ กับผู้ประพันธ์ โดยคำเลียนเสียงส่วนใหญ่จะเป็นเสียงลากยาวและอยู่ในรูปของคำซ้ำ (Reduplication) เพื่อแสดงความต่อเนื่องของเสียงที่เกิดขึ้น

ภาษาจีนมีคำซ้ำคำเลียนเสียงเช่นเดียวกับภาษาไทย แต่แตกต่างกันในด้านรูปแบบการซ้ำและการใช้เครื่องหมาย ภาษาไทยจะซ้ำคำโดยใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๓) แทนการเขียนซ้ำ เช่น กระต๊ากๆ เจี๊ยบๆ ฯลฯ ส่วนภาษาจีนจะซ้ำคำโดยการซ้ำตัวอักษร ไม่มีสัญลักษณ์ทางภาษามาช่วย และมีรูปแบบการซ้ำหลายรูปแบบ เช่น AA (沙沙 shāshā) ABAB (叮叮当当 dīngdāngdīngdāng) ABB (哗啦啦 huāllāllā) ฯลฯ ด้วยเหตุที่การซ้ำคำเลียนเสียงในภาษาจีนมีรูปแบบที่หลากหลาย อีกทั้งการแปลคำซ้ำคำเลียนเสียงจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่งนั้น จะต้องยึดเอาการรับรู้และกฎเกณฑ์การใช้คำซ้ำคำเลียนเสียงของภาษาปลายทางเป็นสำคัญ ฉะนั้น กลวิธีการแปลคำซ้ำคำเลียนเสียงจึงเป็นประเด็นที่ควรนำมาศึกษากล่าวคือ คำซ้ำคำเลียนเสียงเป็นส่วนหนึ่งในงานประพันธ์ที่ไม่ควรละเลย เพราะมีส่วนช่วยให้การพรรณนาบรรยากาศ และอารมณ์ของตัวละครในเรื่องให้มีความชัดเจนและมีสีสันมากขึ้น ผู้แปลต้องเข้าใจถึงกฎเกณฑ์การใช้คำซ้ำคำเลียนเสียงของภาษาต้นฉบับและภาษาปลายทาง รวมถึงเข้าใจถึงการรับรู้เรื่องเสียง และความคุ้นเคยในการใช้ภาษาของผู้รับสารในภาษาปลายทาง เพื่อให้การแปลมีประสิทธิภาพมากที่สุด หากผู้แปลไม่สามารถแปลให้สอดคล้องกับสิ่งที่ผู้เขียนในภาษาต้นฉบับต้องการจะสื่อสารได้ จะทำให้งานแปลไม่มีประสิทธิภาพ และยิ่งส่งผลกระทบต่อรรถรสในการอ่านได้ โดยกลุ่มตัวอย่างคำซ้ำคำเลียนเสียงภาษาจีนที่บทความนี้นำมาศึกษา มาจาก นวนิยายเรื่อง “ล่านำกระเทียม”

นวนิยายเรื่อง “ล่านำกระเทียม” เป็นเรื่องราวของชาวบ้านที่ต้องการต่อสู้กับอำนาจรัฐและประเพณีเก่าแก่ที่ฝังรากลึกอยู่ในสังคมจีน ถึงแม้ว่ารัฐบาลสังคมนิยมได้ยกเลิกไปแล้ว แต่ชาวบ้านเหล่านั้นก็ยังต้องสู้กับความอยุติธรรมที่ข้าราชการและผู้มีอำนาจในท้องถิ่นนั้นๆ กระทำต่อพวกเขา การต่อสู้กับอำนาจรัฐนั้นดำเนินเรื่องโดยตัวละครที่ชื่อ “เกาหม่า” (高马) เป็นตัวละครเอกฝ่ายชาย ส่วนการต่อสู้กับประเพณีค่านิยมที่ฝังรากลึก ที่ผู้หญิงต้องยอมจำนนต่อความไม่เสมอภาคทางเพศ และการถูกจับคลุมถุงชน ถึงแม้จะต่อสู้มากเพียงใดไม่ว่าจะเอาชนะค่านิยมดังกล่าวได้ ดำเนินเรื่องโดยตัวละครที่ชื่อ “จินจิว” (金菊) ตัวละครเอกฝ่ายหญิง นวนิยายเรื่อง “ล่านำกระเทียม” เป็นหนึ่งในนวนิยายของมั่วเหยียนเจ้าของรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรม ประจำปี 2012 นวนิยายเรื่องนี้ถูกแปลเป็นภาษาต่างๆ กว่า 40 ภาษา นอกจากนี้ยังถูกนำไปศึกษาวิจัยในประเด็นต่างๆ อย่างหลากหลาย รวมถึงประเด็นด้านภาษาและโวหารต่างๆ ที่สามารถถ่ายทอดออกมาให้ผู้อ่านเข้าถึงอรรถรสได้เป็นอย่างดี ผู้เขียนได้สร้างคำซ้ำต่างๆ ขึ้นมาเพื่อเพิ่มสีสันทางวรรณศิลป์ คำซ้ำที่ปรากฏภายในเรื่องมีหลายชนิด หนึ่งในนั้นคือคำซ้ำคำเลียนเสียง คำซ้ำคำเลียนเสียงถือเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่สำคัญของงานเขียนที่จะช่วยเพิ่มจินตภาพด้านเสียงของผู้อ่านให้มากยิ่งขึ้น Dong (2017, pp. 96-99) อธิบายว่าลักษณะพิเศษของคำซ้ำคำเลียนเสียงที่พบในนวนิยายเรื่องนี้ คือ ไม่ได้อิงตามกฎการสร้างคำและความสัมพันธ์ทางความหมายที่ตายตัว แต่ผู้เขียนได้อาศัยสไตล์สัมผัส และเลือกคำที่มีเสียงคล้ายคลึงกับเสียงที่ตนได้ยินมาสร้างคำเลียนเสียงขึ้น เช่น คำว่า “呼噜呼噜” (hūlūhūlū) ในประโยค 四姉呼噜呼噜哭着, 呼噜呼噜咽着, 像个吃哭食的孩子。(Mo, 2012, p.59) ป่าสี่กลืนแตงโมลงไปพลางร้องไห้สะอึกสะอื้น เหมือนเด็กที่ร้องไห้ไปกินข้าวไป (มนตรีเจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 72) “呼噜” (hūlū) เป็นคำเลียนเสียงกรนหรือเสียงดูดของเหลว มั่วเหยียน

ได้นำมาซ้ำคำ เพื่อใช้เลียนเสียงคนร้องไห้ขณะที่กำลังพยายามกลืนอาหารไปด้วย เห็นได้ว่าการใช้คำเลียนเสียงเพียงคำเดียวมาเลียนเสียงอาการทั้ง 2 อย่างดังตัวอย่าง ทำให้เราได้สัมผัสถึงการบรรยายฉากในเรื่องอย่างมีชีวิตชีวา ใช้ภาษาที่มีสัมผัสคล้องจองงดงาม จนทำให้ผู้อ่านรู้สึกเหมือนกำลังฟังเพลงอยู่

ส่วนฉบับแปลภาษาไทย ผู้วิจัยได้นำสำนวนแปลของ มนตรี เจียมจรวงศ์มาใช้ประกอบการศึกษาในครั้งนี้ นวนิยายเรื่องนี้ถึงแม้ว่าจะมีคำศัพท์เฉพาะที่เป็นภาษาถิ่นค่อนข้างมาก แต่ผู้แปลได้ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับภาษาถิ่น รวมถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงยุค 80 มาประกอบการแปล นอกจากนี้ผู้แปลยังใช้ภาษาที่เป็นธรรมชาติ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และสามารถจินตนาการเรื่องราวได้อย่างลื่นไหลด้วยเหตุนี้ จึงทำให้นวนิยายแปลเรื่องนี้ได้รับรางวัลชนะเลิศประเภทหนังสือแปลดีเด่น จากการประกวดรางวัลพระยาอนุমানราชธน ประจำปี 2560 นับว่าเป็นนวนิยายแปลที่ควรค่าแก่การนำมาศึกษา

เนื่องจากความแตกต่างด้านการรับรู้ด้านเสียง วิธีการซ้ำคำ รวมถึงบริบทแวดล้อมในประโยค ส่งผลให้บางครั้งอาจเกิดอุปสรรคในการแปลได้ เช่น คำว่า “呼呼隆隆” (hūhūlónglóng) มาจากคำว่า “呼呼” (hūhū) เป็นคำเลียนเสียงลม และคำว่า “隆隆” (lónglóng) เป็นคำเลียนเสียงฟ้าผ่ารุนแรง หากพิจารณาคำซ้ำคำเลียนเสียงนี้แล้ว อาจแปลเทียบเคียงเป็นคำเลียนเสียงลมกระโชกฟ้าร้องในภาษาไทยได้ แต่เมื่อคำดังกล่าวอยู่ในประโยค 一辆拖拉机大开着电灯, 从他们的车边呼呼隆隆地开过去, 车上拉着装得像小山一般的蒜薹。(Mo, 2012, p.242) รถแทรกเตอร์คันหนึ่งเปิดไฟหน้าสว่างโร่แรงเครื่องผ่านข้างรถของพวกเขาไปเสียงดังบริื้นๆ บนรถมีต้นกระเทียมกองเป็นภูเขาเลากา (มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 262) ซึ่งเป็นการบรรยายถึงรถที่กำลังขับมุ่งไปข้างหน้า ดังนั้นคำซ้ำคำเลียนเสียงดังกล่าวจึงไม่ได้มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับเสียงลมเสียงฟ้าผ่าอีกต่อไป จะเห็นได้ว่าคำซ้ำคำเลียนเสียงเมื่ออยู่ในประโยคที่มีบริบทแวดล้อมจะทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไป อีกทั้งจำนวนพยางค์คำซ้ำคำเลียนเสียงอาจต้องเปลี่ยนตามบริบทด้วยเช่นกัน ซึ่งจุดนี้เองจะทำให้หนักแปลเกิดความสับสนได้ว่าควรแปลอย่างไรเพื่อให้สอดคล้องทั้งในวิธีการทางภาษาและความหมาย ในขณะเดียวกันต้องรักษาความหมายเดิมของต้นฉบับไว้ให้มากที่สุด

จากการตรวจสอบเอกสารพบว่า ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับการแปลคำซ้ำคำเลียนเสียงจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย ซึ่งพบเพียงเรื่องการศึกษเปรียบเทียบคำซ้ำในภาษาจีนและภาษาไทย กล่าวไว้ว่า ภาษาจีนและภาษาไทยสามารถแบ่งคำซ้ำได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ คำซ้ำประเภทอิสระ และคำซ้ำประเภทไม่อิสระ มีการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ ไม่เปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ และมีการเน้นเสียงในคำซ้ำ นอกจากนี้ หน้าที่และความหมายของคำซ้ำจะแตกต่างกันไปตามรูปแบบของคำซ้ำ (ฟูเจิ้งโหย่ว, 2526, หน้า 279-284) เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบคำเลียนเสียงธรรมชาติในภาษาจีนและภาษาไทย กล่าวว่า ทุกหน่วยเสียงในคำเลียนเสียงภาษาจีนและภาษาไทยสามารถสื่อความหมายของคำได้ ยกเว้นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาจีนที่ไม่สามารถสื่อความหมายได้เช่นเดียวกับภาษาไทย ในการซ้ำคำเลียนเสียงทั้งในภาษาจีนและภาษาไทยมีวิธีการซ้ำ 2 วิธีหลัก ได้แก่ การซ้ำทั้งหมด และการซ้ำบางส่วน ซึ่งความหมายทั้งภาษาจีนและภาษาไทยจะเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ คำเลียนเสียงภาษาจีนจะมีหน้าที่ในระดับคำและระดับประโยคมากกว่าคำเลียนเสียงในภาษาไทย (ลีลาวัตน์ สุรชิต, 2557, หน้า 130-134) และการศึกษาวิธีการแปลคำเลียนเสียงภาษาอังกฤษในนวนิยายเรื่อง "ลำนาคกระเทียม" โดยใช้ฉบับแปลของ Howard Goldblatt เป็นกรณีศึกษา ซึ่งกล่าวว่า ในการแปลคำเลียนเสียงส่วนมากจะใช้วิธีการแปลแบบตรงตัว หากเป็นคำที่มีความคลุมเครือก็จะใช้วิธีการแปลแบบเอาความ การแปลเพิ่มคำ และการละ

ไม่แปล ทั้งนี้ เพื่อความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาปลายทาง (Yin, 2018, p.107) จะเห็นได้ว่าเป็นเพียงการศึกษาเปรียบเทียบวิธีการซ้ำคำ ความหมายในระดับคำ และระดับประโยคที่มีความแตกต่างอย่างไร และการแปลคำเลียนเสียงจากภาษาจีนเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น ซึ่งยังขาดการศึกษาด้านการแปลคำซ้ำคำเลียนเสียงภาษาจีนเป็นภาษาไทย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษากลวิธีการแปล เพื่อเสริมให้งานวิจัยด้านคำซ้ำคำเลียนเสียงสมบูรณ์ และช่วยเป็นแนวทางให้กับนักแปล หากพบคำซ้ำคำเลียนเสียงในงานแปลวรรณกรรม ควรแปลอย่างไร เพื่อรักษาความเดิมของต้นฉบับไว้ให้มากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษากลวิธีการแปลคำซ้ำคำเลียนเสียงจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีด้านการแปล

การแปลถือเป็นกิจกรรมทางภาษาอย่างหนึ่งที่ใช้เพื่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่ผู้แปลเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมนั้นและเป็นตัวกลางระหว่างผู้ใช้ภาษาที่แตกต่างกัน จุดสำคัญของการแปลคือ ความหมาย ต้องอาศัยความเข้าใจต้นฉบับและความสามารถในการถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจ (กนกพร นุ่มทอง, 2563, หน้า 10)

จากการศึกษาทฤษฎีการแปลพบว่า การแปลแบ่งออกได้เป็นหลายรูปแบบและมีประโยชน์แตกต่างกันไป แต่ในปัจจุบันวิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุดมี 2 วิธี ดังนี้

1. การแปลแบบตรงตัว (Literal Translation)

การแปลในลักษณะนี้ เป็นการแปลที่พยายามรักษารูปแบบของการเสนอความคิด (Form) ของต้นฉบับไว้ในฉบับให้มากที่สุด ซึ่งรูปแบบในที่นี้หมายถึง ระเบียบในการเรียงคำ การจัดกลุ่มความหมายให้เป็นประโยค การเรียงประโยคให้เข้าเป็นข้อความที่ใหญ่ขึ้นไปเป็นลำดับ และรวมถึงการใช้เครื่องหมายวรรคตอนต่างๆ (สัญญาวิ สายบัว, 2564, หน้า 58) ฉะนั้น ภาษาปลายทางจะเป็นภาษาที่ไม่ค่อยสั่นไหวจนทำให้เกิดอุปสรรคในการรับสารได้ แต่การแปลประเภทนี้เป็นประโยชน์กับงานทางราชการ การทูต การแปลพระสูตรทางศาสนา ซึ่งเนื้อหาที่มีความละเอียดอ่อนไม่ควรเสริมเติมสิ่งใดไปจากต้นฉบับ เพราะความหมายอาจผิดเพี้ยนจนเกิดความเข้าใจผิดได้

2. การแปลแบบเอาความ (Free Translation)

การแปลชนิดนี้เป็นการแปลเอาเฉพาะความหมายของตัวบท ไม่ได้แปลตามคำต่อคำ ดังเช่นในการแปลสำนวน ต้องแปลเอาหน่วยความหมายไม่ใช่แปลเอาคำ เพราะจะเกิดความไม่เข้าใจขึ้นได้ (สุพรรณิ ปิ่นมณี, 2562, หน้า 19) ซึ่งงานแปลชนิดนี้จะไม่เป็นอุปสรรคต่อผู้อ่าน เนื่องจากได้มีการเปลี่ยนให้มีความแตกต่างไปจากต้นฉบับ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้งานแปลสามารถทำหน้าที่สื่อความหมายจากต้นฉบับไปสู่ผู้อ่านได้อย่างไร้อุปสรรค (สัญญาวิ สายบัว, 2564, หน้า 60) การแปลชนิดนี้เหมาะสมกับงานแปลประเภทนวนิยาย เรื่องเล่า หรืองานเขียนประเภทความบันเทิง ฯลฯ เมื่อผู้อ่านได้อ่านงานแปลชนิดนี้ จะเกิดความรู้สึกเข้าใจได้ง่าย มีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกับต้นฉบับ

คำซ้ำ

คำซ้ำ (Reduplication) เกิดจากการนำคำที่มีรูปเดียวกันมาซ้ำ 2 รอบ จนอาจทำให้เกิดความหมายต่างไปจากเดิม (สุนันท์ อัญชลินกุล, 2563, หน้า 29) ทำให้ความหมายหนักขึ้น เบาลง ให้ความหมายอุปมาอุปไมย ให้ความหมายแยกออกเป็นส่วนๆ ให้ความหมายบอกอาการ ฯลฯ

การซ้ำคำในภาษาจีน

การซ้ำคำในภาษาจีนมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละชนิดของคำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความหมายของคำๆ นั้นเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งรูปแบบการซ้ำคำที่พบเห็นเป็นส่วนมาก ได้แก่ รูปแบบ AA ABB AABB และ ABAB เมื่อซ้ำคำจะให้ความหมายต่างๆ ได้แก่ ความหมายเป็นพหูพจน์ (家家有电话。ทุกบ้านมีโทรศัพท์) ความหมายเป็น “ทีละ” (他把条件都一一告诉我了。เขาเอาเงื่อนไขทั้งหมดบอกฉันทีละข้อ) ความหมายไม่เจาะจงแน่นอนเท่าคำเดิม (他穿着件薄薄的衬衣。เขาสวมเสื้อเชิ้ตบางๆ อยู่ตัวนึง) ความหมายเน้นมากขึ้น (他讲得清清楚楚的。เขาอธิบายอย่างละเอียดชัดเจนมาก) ความหมายขยายให้เห็นภาพ (隧道里黑洞洞的什么都看不见。ในอุโมงค์มืดมิดยิ่งกับถ้ำ อะไรๆ ก็มองไม่เห็น) ความหมายว่าทำกริยานั้นสักครู่ (你去擦擦桌子吧。เธอไปเช็ดโต๊ะหน่อยเถิด) ความหมายแฝงว่าไม่ชอบ (这个菜甜不索索的不好吃。กับข้าวนี้รสหวานเลี่ยนๆ ไม่อร่อย) ความหมายเปลี่ยนเป็นความหมายใหม่ (他口口声声地说不知道。เขาพูดซ้ำแล้วซ้ำเล่าว่าไม่รู้) (ฟูเจิงโหย่ว, 2526, หน้า 225-275)

การซ้ำคำคำเลียนเสียงในภาษาจีน

รูปแบบการซ้ำคำเลียนเสียงในภาษาจีน สามารถจำแนกตามจำนวนพยางค์ได้ดังนี้

1. คำซ้ำคำเลียนเสียง 2 พยางค์ จะอยู่ในรูปแบบ AA เช่น “嗤嗤” (chīchī เลียนเสียงหัวเราะเยาะเย้ยเบาๆ) “唧唧” (jījī เลียนเสียงแมลง)
2. คำซ้ำคำเลียนเสียง 3 พยางค์ จะอยู่ในรูปแบบ ABB เช่น “哗啦啦” (huā lā lā เลียนเสียงน้ำไหล) “轰隆隆” (hōng lōng lōng เลียนเสียงดั่งสันสะเทือน)
3. คำซ้ำคำเลียนเสียง 4 พยางค์ แบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ แบบ AABB เช่น “嘻嘻哈哈” (xī xī hā hā เลียนเสียงหัวเราะ) “叮叮当当” (dīng dīng dāng dāng เลียนเสียงกระทบของโลหะ) และแบบ ABAB เช่น “咯吱咯吱” (gē zī gē zī เลียนเสียงการกดทับ หรือการเสียดสีของวัตถุ) “咕咚咕咚” (gū dōng gū dōng เลียนเสียงวัตถุที่หนักตกลงพื้น หรือเสียงกระดกน้ำ) (Li, 2006, pp. 70-74)

การซ้ำคำในภาษาไทย

การซ้ำคำในภาษาไทย เป็นการนำคำๆ เดียวมาซ้ำกัน โดยใช้ไม้ยมก แทนการเขียนรูปคำเดิม นอกจากนี้สามารถซ้ำเฉพาะบางส่วนของคำโดยการเปลี่ยนระดับเสียงวรรณยุกต์ โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 ชนิด ได้แก่ คำซ้ำสมบูรณ์ และคำซ้ำบางส่วน

1. คำซ้ำสมบูรณ์ คือ คำซ้ำที่ออกเสียงเหมือนกับคำเดิมทุกเสียง ในรูปแบบภาษาเขียน โดยทั่วไปจะใช้ไม้ยมกแทนคำที่ซ้ำ คำซ้ำชนิดนี้ใช้สื่อความหมายในลักษณะที่ต่างกัน ได้แก่ ความหมายเป็นพหูพจน์ (เด็กๆ กำลังทำการบ้าน) ความหมายแยกออกเป็นส่วนๆ (แม่ครัวหั่นหมูเป็นชิ้นๆ) ความหมายเน้นน้ำหนักหรือเน้นความ (ฉันพูดเท่าไรๆ ก็ไม่ฟัง) ความหมายลดน้ำหนักของคำเดิม (ฉันเห็นเขาใส่เสื้อสีแดงๆ) ความหมายไม่จำเพาะเจาะจง หรือแสดงความไม่แน่ใจ (บ้านของเขายู่แถวๆ) ความหมายว่าได้กระทำเรื่อยๆ หรือกระทำติดต่อกัน (ขณะที่เครื่องบินกำลังบินๆ อยู่ก็ตกหลุมอากาศ) ความหมายเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ของก๊วยๆ อย่างนี้ใครก็ทำได้ทั้งนั้น)

2. คำซ้ำบางส่วน คือ คำซ้ำที่ออกเสียงซ้ำ เฉพาะบางส่วนของคำ และมีอีกส่วนแตกต่างออกไป ได้แก่ คำซ้ำที่เปลี่ยนระดับเสียงวรรณยุกต์เพื่อสื่อความหมายว่ามากที่สุด (สมศรีใส่เสื้อสีแดงแดง) และคำซ้ำที่เปลี่ยนเสียงสระและพยัญชนะสะกด (วันนี้ฉันไม่กินแล้วกาฟงกาแฟนะ) (สุชาดา เจียพงษ์, 2564, หน้า 71-74)

การซ้ำคำเลียนเสียงในภาษาไทย

การซ้ำคำเลียนเสียงสามารถแบ่งออกเป็น 3 วิธี ได้แก่ การซ้ำบางส่วน การซ้ำทั้งคำ และการซ้ำทีละส่วน

1. การซ้ำบางส่วน คือ การซ้ำคำที่มี 2 พยางค์ ซึ่งเกิดจากการซ้ำหน่วยเสียงพยัญชนะต้นและหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย แต่มีเสียงสระต่างกัน โดยมีคู่เสียงสระคือ คู่เสียงสระ อี/อือ และ สระอะ/อา (กึกกัก พับพับ ฟัดฟาด) คู่เสียงสระอุ/อู และ สระอะ/อา (กรุกกรัก ชูดชาด ปุบปับ) คู่เสียงสระอู และสระเอ (กรอบแกรบ ฟอกแฟด อ้อกแอ๊ด) คู่เสียงสระโอะ/โอ และสระอะ/อา (โครกคราก โฉ่งฉ่าง โอ้อ้อ) คู่เสียงสระอุ/อู และสระอิ/อี (อู้อู อู้อู อู้อู อู้อู) คู่เสียงสระเอ และสระอา (เหงเหง่าง เฮฮา) และคู่เสียงสระอื่นๆ (กริวกราว โครกครอก โป้งเป้ง)

2. การซ้ำทั้งคำ แบ่งเป็น 3 แบบ ได้แก่ การซ้ำคำพยางค์เดียว 2 ครั้ง (แกรก เป็น แกรกๆ) การซ้ำคำสองพยางค์ทั้งคำ 2 ครั้ง (กะต๋าก เป็น กระต๋าก ๆ) การซ้ำคำสามพยางค์ทั้งคำ 2 ครั้ง (กะต๋องโห่ง เป็น กะต๋องโห่ง ๆ)

3. การซ้ำทีละส่วน คือ การซ้ำคำที่มีสองพยางค์ โดยจะแบ่งการซ้ำทีละส่วนคือ การซ้ำพยางค์แรก 2 ครั้ง และซ้ำพยางค์หลัง 2 ครั้งเช่นกัน เช่น กุกกัก เป็น กุกๆ กักๆ ฟ่าฟิม เป็น ฟ่าๆ ฟิมๆ อ้อดแอ๊ด เป็น อ้อดๆ แอ๊ดๆ (ลีลาวันต์ สุรชิต, 2557, หน้า 71-75)

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1.1 รวบรวมคำซ้ำคำเลียนเสียงจากนวนิยายต้นฉบับภาษาไทย
- 1.2 จำแนกรูปแบบคำซ้ำคำเลียนเสียงออกเป็นกลุ่มๆ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ศึกษาทฤษฎีการสร้างคำซ้ำในภาษาไทยและภาษาจีน พร้อมศึกษาทฤษฎีการแปลที่เกี่ยวข้อง

- 2.2 ศึกษาทฤษฎีการสร้างคำซ้ำคำเลียนเสียงในภาษาไทยและภาษาจีน
- 2.3 วิเคราะห์กลวิธีการแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง
- 2.4 นำเสนอผลการศึกษาและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการรวบรวมข้อมูลคำซ้ำคำเลียนเสียงจากนวนิยายเรื่องลำนำกระเทียม พบคำซ้ำคำเลียนเสียงทั้งหมด 93 คำ แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ข้อมูลจำนวนคำซ้ำที่พบภายในนวนิยาย

รูปแบบคำซ้ำ	จำนวนคำ
AA	40
AABB	27
ABAB	21
ABB	5
รวม	93

ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 3 ด้าน คือ 1. ตำแหน่งการวางคำซ้ำคำเลียนเสียงในประโยค 2. บริบทแวดล้อมส่งผลต่อการแปล และ 3. กลวิธีการแปลคำซ้ำ โดยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ตำแหน่งการวางคำซ้ำคำเลียนเสียงในประโยค

ตำแหน่งของคำซ้ำคำเลียนเสียงในประโยคที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องลำนำกระเทียม จะวางอยู่หน้าคำช่วยเสริมโครงสร้าง “地” และ “的” ซึ่งทำหน้าที่บอกความสัมพันธ์เชิงไวยากรณ์และเสริมความหมายให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมีโครงสร้างดังต่อไปนี้

1) บทขยายกริยา (คำซ้ำคำเลียนเสียง) + 地 + คำกริยา

คำซ้ำคำเลียนเสียงซึ่งอยู่ในตำแหน่งบทขยายกริยา วางไว้หน้าคำช่วยเสริมโครงสร้าง “地” ทำหน้าที่อธิบายถึงสถานะหรือลักษณะอาการของกริยาว่ามีเสียงอย่างไร เช่น

ตัวอย่างที่ 1 他跌在一户人家的猪圈里，砸得粪泥迸溅，两头克郎猪突然受惊，啞啞地叫着，满圈乱窜。(Mo, 2012, p.185) เขาตกลงไปในเล้าหมูของบ้านหลังหนึ่ง โดนขี้หมูแตกกระจาย หมูตัวใหญ่สองตัวตกใจวิ่งไปทั่วเล้าและร้องเสียงดังอู๊ดๆ (มนตรี เจริญจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 198) (啞啞 kuāngkuāng ควงควง)

2) บทขยายนาม (คำซ้ำคำเลียนเสียง) + 的 + คำนาม

คำซ้ำคำเลียนเสียงซึ่งอยู่ในตำแหน่งบทขยายนาม วางไว้หน้าคำช่วยเสริมโครงสร้าง “的” ทำหน้าที่อธิบายถึงเสียงของคำนามข้างท้ายว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร เช่น

ตัวอย่างที่ 2 高羊看到六只眼睛在那咻咻的喘息声下啞啞地闪着磷光，……。(Mo, 2012, p.127) เขาเห็นดวงตาหกดวงกะพริบเป็นประกายท่ามกลางเสียงหายใจพืดพาด (มนตรี เจริญจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 343) (咻咻 xiūxiū ชิวชิว)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะคำซ้ำคำเลียนเสียงจะวางไว้ในตำแหน่งบทขยายกริยาหรือบทขยายนาม เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว จะวางไว้ที่ตำแหน่งด้านหลังคำกริยาหรือคำนามหลักเหมือนกันตามหลักการแปลจีนไทย จึงสามารถกล่าวได้ว่าตำแหน่งของคำซ้ำคำเลียนเสียงไม่ได้ส่งผลต่อการแปล

2. บริบทแวดล้อมส่งผลต่อการแปล

ภาษาจีนและภาษาไทยต่างก็มีการรับรู้ถึงเสียงที่เกิดขึ้นแตกต่างกัน และถ่ายทอดออกเป็นคำเลียนเสียงด้วยลักษณะภาษาและไวยากรณ์ที่แตกต่างกัน ฉะนั้น ในการแปลจึงไม่สามารถแปลถอดเสียงจากต้นฉบับมาสู่ภาษาปลายทางโดยตรงได้ นอกจากนี้ การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง หากเป็นคำเดียวจะสามารถแปลได้หลายความหมาย แต่เมื่อปรากฏอยู่ในประโยค การแปลจำเป็นต้องแปลให้สัมพันธ์กับ

บริบทแวดล้อม เนื่องจากการเลือกใช้คำใดๆ ต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในการสื่อสาร (สุพรรณิ ปิ่นมณี, 2557, หน้า 201) อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงความคุ้นชินของผู้รับสารเป็นสำคัญ เช่น

ตัวอย่างที่ 3 老朱扭开水龙头, 往桶里放水。水柱很急很硬, 雪白的颜色, 打得铁皮桶**咣咣地响**。(Mo, 2012, p.53) ลุงจูเปิดก๊อกเพื่อเติมน้ำในถัง น้ำสีขาวไหลแรงและเร็ว กระแทกลงในถังสังกะสีดัง**ซู่ซู่**(มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 65)

คำซ้ำ“咣咣”(guāngguāng) ถอดเสียงเป็นภาษาไทย “กวางกวาง”เป็นคำเลียนเสียงการกระแทกสั้นสะเทือน (Institute of Linguistics, 2020, p.487) ในบริบทนี้แสดงถึงการเปิดก๊อกน้ำลงถังสังกะสีด้วยความที่น้ำไหลลงอย่างรวดเร็ว จึงทำให้กระทบกับสังกะสีจนเกิดเสียงดัง ซึ่งชาวไทยจะคุ้นเคยกับคำว่า “ซู่ซู่” ผู้แปลจึงเลือกใช้คำดังกล่าวเพื่อให้สัมพันธ์กับบริบท ไม่ได้ถอดเสียงมาจากเสียงภาษาจีนโดยตรง

ตัวอย่างที่ 4 大哥一边说着, 一边不停地倒动着腿, 高粱秆扎成的篱笆在他脚下**咯咯吱吱地响着**, 我窝囊啊……(Mo, 2012, p.66) เขี่ยใหญ่พูดพลาถกระดูกขาไม่หยุด รั้วที่ทำจากก้านต้นข้าวฟ่างดัง**กรอบแกรบ**อยู่ใต้ฝ่าเท้าของเขา “เฮียมันอ่อนแอเอง...” (มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 78)

คำซ้ำ “咯咯吱吱”(gēgēzhīzhī) ถอดเสียงเป็นภาษาไทย “เกอเกอจือจือ” เป็นคำเลียนเสียงของต้นไม้ ไม้หรือวัสดุอื่นๆ ที่ถูกกดทับ (Institute of Linguistics, 2020, p.437) บริบทของประโยคแสดงถึงก้านต้นข้าวฟ่างที่แห้งแล้วถูกเหยียบจนเกิดเสียงขึ้น ซึ่งชาวไทยจะคุ้นเคยกับคำว่า “กรอบแกรบ” ผู้แปลจึงเลือกใช้คำดังกล่าว

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่า ในการแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง บริบทแวดล้อมส่งผลต่อการแปลเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุที่คนไทยและคนจีนมีการรับรู้เรื่องเสียง และการใช้คำซ้ำคำเลียนเสียงที่แตกต่างกัน จึงไม่สามารถแปลคำซ้ำคำเลียนเสียงด้วยวิธีการถอดเสียงโดยตรงได้ เพราะอาจจะทำให้ผู้อ่านชาวไทยเกิดความไม่คุ้นเคย ด้วยเหตุนี้คำซ้ำคำเลียนเสียงที่แปลออกมาจึงแตกต่างไปจากรูปเดิม โดยมีการใช้กลวิธีการแปลแบบต่างๆ ดังต่อไปนี้

3. กลวิธีการแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง

การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียงถือเป็นการแปลแบบเอาความ โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลวิธี ได้แก่ การแปลโดยคงรูปคำเลียนเสียง และการแปลโดยไม่คงรูปคำเลียนเสียง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนคำที่ใช้กลวิธีการแปลโดยคงรูปคำเลียนเสียง

การแปลโดยคงรูปคำเลียนเสียง			รูปแบบคำซ้ำ			
			AA	AABB	ABAB	ABB
จำนวน	รูปแบบคำซ้ำ	การแปลคำซ้ำ	17	-	-	-
พยางค์เสียง	คำเลียนเสียง	คำเลียนเสียง				
เท่ากับ	ตรงตาม	2 พยางค์				
ต้นฉบับ	ต้นฉบับ	การแปลคำซ้ำ	-	1	1	-
		คำเลียนเสียง				
		4 พยางค์				

ตาราง 2 จำนวนคำที่ใช้กลวิธีการแปลโดยคงรูปคำเลียนเสียง

การแปลโดยคงรูปคำเลียนเสียง		รูปแบบคำซ้ำ			
		AA	AABB	ABAB	ABB
รูปแบบคำซ้ำ	การแปลคำซ้ำ	10	-	-	-
คำเลียนเสียง	คำเลียนเสียง				
ไม่ตรงตาม	2 พยางค์				
ต้นฉบับ	การแปลคำซ้ำ	-	1	-	-
	คำเลียนเสียง				
	4 พยางค์				
จำนวน	การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 4	-	20	15	-
พยางค์เสียง	พยางค์ ลดลงเป็น 2 พยางค์				
ลดลงจาก					
ต้นฉบับและ	การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 4	-	1	-	-
ยังเป็นคำซ้ำ	พยางค์ ลดลงเป็น 3 พยางค์				
	การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 3	-	-	-	4
	พยางค์ ลดลงเป็น 2 พยางค์				
จำนวน	การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 4	-	1	4	-
พยางค์เสียง	พยางค์				
ลดลงจาก					
ต้นฉบับและ	การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 3	-	-	-	1
ไม่เป็นคำซ้ำ	พยางค์				
	การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 2	2	-	-	-
	พยางค์				
จำนวน	การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 2	2	-	-	-
พยางค์เสียง	พยางค์ เพิ่มเป็น 3 พยางค์				
เพิ่มขึ้นจาก					
ต้นฉบับ	การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 2	1	-	-	-
	พยางค์ เพิ่มเป็น 4 พยางค์				
	การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 2	5	-	-	-
	พยางค์ เพิ่มเป็น 6 พยางค์				
	รวม	37	24	20	5
	คิดเป็นร้อยละ	39.78	25.80	21.50	5.37

1. การแปลโดยคงรูปคำเลียนเสียง

การแปลโดยคงรูปคำเลียนเสียง เป็นวิธีการที่ผู้แปลสามารถหาคำเลียนเสียงในภาษาปลายทางมาเทียบเคียงกับต้นฉบับได้ ภายใต้เงื่อนไขที่ต้องสอดคล้องกับบริบทการเกิดเสียง ทั้งนี้จำนวนพยางค์เสียงอาจเท่ากับต้นฉบับ ลดลงจากต้นฉบับ หรือเพิ่มขึ้นจากต้นฉบับได้ รวมถึงรูปแบบการซ้ำคำนั้น อาจแตกต่างกันไปจากต้นฉบับได้เช่นเดียวกัน

1.1 จำนวนพยางค์เสียงเท่ากับต้นฉบับ

สามารถแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือรูปแบบการซ้ำคำตรงตามต้นฉบับ และรูปแบบการซ้ำคำไม่ตรงตามต้นฉบับ

1.1.1 รูปแบบการซ้ำคำตรงตามต้นฉบับ

- การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 2 พยางค์

รูปแบบการซ้ำคำเลียนเสียงภาษาจีน 2 พยางค์ คือ รูปแบบ AA การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียงด้วยวิธีการนี้ เป็นการใช้ไม้ยมกมาแทนการเขียนคำซ้ำ ทำให้ยังคงรูปแบบการซ้ำคำรูปแบบเดิมเอาไว้ได้ ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 5 黄麻地里滚动着类似潮水涌流的沙沙声。(Mo, 2012, p.95) ในไร่นากระทงมีเสียงดังซ่าซ่า เหมือนเสียงน้ำไหลบ่า... (มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 109)

คำว่า “沙” (shā ซา) เป็นคำนาม หมายถึง ทราย (Institute of Linguistics, 2020, p.1131) ในบริบทนี้ไม้ยมกเขียนซ้ำคำเป็น “沙沙” ใช้เลียนเสียงน้ำไหลบ่า ผู้แปลจึงแปลเป็นคำซ้ำคำเลียนเสียง “ซ่าซ่า” เพื่อให้สอดคล้องกับบริบท โดยใช้ไม้ยมกมาแทนการเขียนคำซ้ำ เพื่อให้ยังคงรูปแบบการซ้ำคำแบบ AA ไว้ได้อยู่

- การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 4 พยางค์

รูปแบบการซ้ำคำเลียนเสียงภาษาจีน 4 พยางค์ ได้แก่ AABB และ ABAB การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียงด้วยวิธีการนี้ เป็นการใช้ไม้ยมกมาแทนการเขียนคำซ้ำ หรือซ้ำเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์หน้าและพยางค์หลัง แต่ใช้คู่เสียงสระแตกต่างกัน จากนั้นจึงใช้ไม้ยมกมาแทนการเขียนคำซ้ำ ทำให้ยังคงรูปแบบการซ้ำคำรูปแบบเดิมเอาไว้ได้ ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 6 皇粮国税, 杀了俺俺也不敢抗……高羊呢呢喃喃地说着。(Mo, 2012, p.247) ภาษีของรัฐ จะฆ่าผมให้ตาย ผมก็ไม่กล้าขัดขืน... เกาหยังพูดอ้อ้อ อึ้งอึ้ง (มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 268)

คำซ้ำ “呢呢喃喃” (nínínánnán นินินินานนนาน) เป็นการนำคำ “呢喃” มาซ้ำคำในรูปแบบ AABB เป็นคำเลียนเสียงร้องของนกนางแอ่น (Institute of Linguistics, 2020, p.948) แต่ในบริบทนี้ไม้ยมกนำมาใช้เลียนเสียงการพูดแบบกล้อๆ กลลวๆ ไม่กล้าพูดอย่างเต็มปากเต็มคำ ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “อ้อ้อ อึ้งอึ้ง” และใช้ไม้ยมกมาแทนการเขียนคำซ้ำให้ยังคงรูปแบบ AABB ไว้ได้อยู่

ตัวอย่างที่ 7 年轻犯人吃馒头时嘴唇吧唧吧唧地响着。(Mo, 2012, p.115) นักโทษหนุ่มกินหมั่นโถวเสียงดังจ๊ับจ๊ับ (มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 129)

คำซ้ำ “吧唧吧唧” (bājībājī ปาจี้ปาจี้) เป็นการนำคำ “吧唧” มาซ้ำคำในแบบ ABAB เป็นคำเลียนเสียงเท้าย่ำดินโคลนหรือเสียงอื่นๆ (Institute of Linguistics, 2020, p.18) แต่ในบริบทนี้

มั่วเหยียนนำมาใช้เลียนเสียงขณะกินอาหาร ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “จู้บจู้บ” ในการแปลเพื่อให้สัมพันธ์กับบริบท เป็นการซ้ำเสียงพยัญชนะต้น “จ” ในพยางค์หน้าและพยางค์หลัง แต่ใช้คู่เสียงสระแตกต่างกัน และใช้ไม้ยมกมาแทนการเขียนคำซ้ำให้ยังคงรูปแบบ ABAB ไว้ได้อยู่

1.1.2 รูปแบบการซ้ำคำไม่ตรงตามต้นฉบับ

- การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 2 พยางค์

การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 2 พยางค์ ในบางครั้งอาจจะไม่สามารถรักษารูปแบบการซ้ำเดิมแบบ AA เอาไว้ได้ เพราะไม่มีคำเลียนเสียงที่สามารถเทียบเคียงได้ในภาษาปลายทาง จึงต้องเลือกวิธีการซ้ำเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์หน้าและพยางค์หลัง แต่ใช้คู่เสียงสระที่แตกต่างกันแทน ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 8 马脸青年哇哇地呕吐着, 顾不上看女警察的胸脯了。(Mo, 2012, p.52)

วัยรุ่นหน้าเรียวยังคงอาเจียนโอ้อ้อโดยไม่สนใจหน้าอกของตำรวจหญิง (มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 68)

คำว่า “哇哇” (wāwā วาวา) เป็นคำเลียนเสียงนกร้อง เสียงเค้กร้อง หรือเสียงอื่นๆ (Institute of Linguistics, 2020, p.1340) ในบริบทนี้มั่วเหยียนได้นำมาใช้เลียนเสียงอาเจียน ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “โอ้อ้อ” เพื่อให้สอดคล้องกับบริบท เป็นการซ้ำเสียงพยัญชนะต้น “อ” ในพยางค์หน้าและพยางค์หลัง แต่ใช้คู่เสียงสระต่างกัน คือ สระโอ และสระอะ

- การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 4 พยางค์

การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียงด้วยวิธีการนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 วิธี ได้แก่ ใช้ไม้ยมก 2 ครั้งแทนการเขียนคำซ้ำ และซ้ำเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์หน้าและพยางค์หลัง แต่ใช้คู่เสียงสระที่แตกต่างกัน จากนั้นใช้เครื่องหมายไม้ยมกแทนการเขียนคำซ้ำ ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 9 他听到围在周围的人们噼噼啪啪地鼓起掌来。(Mo, 2012, p.347)

เขาได้ยินเสียงคนรอบข้างตบมือเสียงดังเปาะเปะๆ (มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 370)

คำซ้ำ “噼噼啪啪” (pīpīpāpā พีพีพาพา) เป็นการนำคำ “噼啪” มาซ้ำคำในแบบ AABB

เป็นคำเลียนเสียงระเบิด เสียงตบตี หรือเสียงอื่นๆ (Institute of Linguistics, 2020, p.992) ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “เปาะเปะๆ” ในการแปลเพื่อให้สัมพันธ์กับบริบท เป็นการซ้ำเสียงพยัญชนะต้น “ป” ในพยางค์หน้าและหลัง แต่ใช้คู่เสียงสระเออะ และสระอะ จากนั้นใช้ไม้ยมกซ้ำแทนการเขียนคำซ้ำ

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่า การแปลคงรูปคำเลียนเสียงโดยที่จำนวนพยางค์ยังคงเท่ากับต้นฉบับนั้น สามารถทำได้ในคำซ้ำคำเลียนเสียง 2 พยางค์ และ 4 พยางค์ เนื่องจากการซ้ำคำในภาษาไทยโดยส่วนใหญ่จะเป็น 2 พยางค์ และ 4 พยางค์ ทั้งนี้คำซ้ำคำเลียนเสียงบางส่วนสามารถคงรูปแบบการซ้ำคำเดิมไว้ได้ เพราะสามารถหาคำซ้ำคำเลียนเสียงในภาษาไทยที่มีจำนวนพยางค์เท่ากันมาเทียบเคียงได้ และบางส่วนไม่สามารถคงรูปแบบการซ้ำคำเดิมได้ เพราะไม่อาจหาคำซ้ำคำเลียนเสียงในภาษาไทยที่มีจำนวนพยางค์เท่ากันมาเทียบเคียงได้ ทั้งนี้ผู้แปลพยายามรักษาจำนวนพยางค์เสียงและรูปแบบการซ้ำคำไว้เพื่อคงรูปแบบการใช้ภาษา และความเดิมของต้นฉบับไว้ให้มากที่สุด ภายใต้เงื่อนไขว่าต้องสอดคล้องกับบริบทการเกิดเสียง และทำให้ผู้รับสารคุ้นชินมากที่สุด หากไม่อาจทำได้ก็อาจต้องแปลโดยลดจำนวนพยางค์เสียงลง หรือเพิ่มจำนวนพยางค์เสียงขึ้น

1.2 จำนวนพยางค์เสียงลดลงจากต้นฉบับ

การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียงด้วยวิธีการนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 กรณี ได้แก่ จำนวนพยางค์เสียงลดลงจากต้นฉบับและยังคงเป็นคำซ้ำ และจำนวนพยางค์เสียงลดลงจากต้นฉบับและไม่เป็นคำซ้ำ ทั้งนี้วิธีการแปลยังคงเป็น 2 วิธี คือ ใช้ไม้ยมกมาแทนการเขียนคำซ้ำ หรือซ้ำเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์หน้าและพยางค์หลัง แต่ใช้คู่เสียงสระที่แตกต่างกัน

1.2.1 จำนวนพยางค์เสียงลดลงจากต้นฉบับและยังคงเป็นคำซ้ำ

- การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 4 พยางค์ลดลงเป็น 2 พยางค์

ตัวอย่างที่ 10 高马猛地跳起来, 像一只被打懵了的鸡一样转了两圈, 黄麻欸欸啦啦地响着……。 (Mo, 2012, p.96) เกาหม่าตกใจสะดุ้งโหยงแล้ววิ่งวนอยู่สองรอบเหมือนไก่ที่ตีตกแล้วต้นปอกระเจาเสียดสีกันดังสวบๆ (มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 110)

คำซ้ำ “欸欸啦啦” (chuāchūālā ชวาชวาลาลา) เป็นการนำคำ “欸啦” มาซ้ำคำในแบบ AABB เป็นคำเลียนเสียงสั้นเพียงชั่วครู่ของผักที่ถูกนำไปผัดในกระทะ (Institute of Linguistics, 2020, p.198) แต่ในบริบทนี้ไม้ยมกนำมาใช้เลียนเสียงการเสียดสีของต้นปอกระเจา ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “สวบ” และใช้ไม้ยมกมาแทนการเขียนคำซ้ำ

ตัวอย่างที่ 11 那匹枣红小马驹在打麦场上跑着, 马脖子下新拴了个小铃铛,丁丁当地响着, …… (Mo, 2012, p.33) ลูกม้าสีน้ำตาลแดงตัวนั้นวิ่งอยู่รอบๆ ลานนวดข้าว กระพรวนอันใหม่ที่ผูกคอของมันส่งเสียงดังกริ่งกริ่ง…… (มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 42)

คำซ้ำ “丁丁当地” (dīngdīngdāngdāng ดิงดิงดังดัง) เป็นการนำคำ “丁当” มาซ้ำคำในแบบ AABB เป็นคำเลียนเสียงกระทบของโลหะ เครื่องกระเบื้อง เครื่องหยก หรือเสียงกระทบกันของเสียงอื่นๆ (Institute of Linguistics, 2020, p.304) ซึ่งในบริบทนี้ไม้ยมกนำมาใช้เลียนเสียงกระพรวนโลหะกระทบกัน ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “กริ่งกริ่ง” เป็นการซ้ำเสียงพยัญชนะต้น “ก” ในพยางค์หน้าและพยางค์หลัง แต่ใช้คู่เสียงสระอู และสระอิ

- การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 4 พยางค์ลดลงเป็น 3 พยางค์

ตัวอย่างที่ 12 他咕嘟咕嘟地喝着, 一口气喝下去大半瓶。 (Mo, 2012, p.208) เขาค่อมดื่มตัวเองอึกๆ รวดเดียวครึ่งขวด (มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 225)

คำซ้ำ “咕嘟咕嘟” (gūdūgūdū กูดูกูดู) เป็นการนำคำ “咕嘟” มาซ้ำคำในแบบ ABAB เป็นคำเลียนเสียงของเหลวเดือด เสียงน้ำทะลักออกมา หรือเสียงกลืนน้ำคำใหญ่ (Institute of Linguistics, 2020, p.463) ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “อึกๆ” ในการแปลเพื่อให้สัมพันธ์กับบริบท และใช้ไม้ยมกซ้ำ 2 ครั้งแทนการเขียนคำซ้ำ

- การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 3 พยางค์ลดลงเป็น 2 พยางค์

ตัวอย่างที่ 13 全身的力量压下来, 槐树弯着, 曲着,嘎吱吱响着, 断裂了, ……。 (Mo, 2012, p.193) ทิ้งน้ำหนักทั้งหมดเพื่อโน้มต้นโลคัสต์ลงมา ต้นโลคัสต์ค่อยๆ โค้งลงพร้อมเสียงแตกดังแกรกรๆ (มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 208)

คำซ้ำ “嘎吱吱” (gāzhīzhī กาจื่อจื่อ) เป็นการนำคำ “嘎吱” มาซ้ำคำในแบบ ABB เป็นคำเลียนเสียงการกดทับ และเสียดสีของวัตถุ (Institute of Linguistics, 2020, p.415) ซึ่งในบริบทนี้ไม้ยมก

นำมาใช้เลียนเสียงแตกของเปลือกไม้ที่แห้งกรอบผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “แกรก” และใช้ไม้ยมกมาแทนการเขียนคำซ้ำ

ตัวอย่างที่ 14 马脸青年把长长的头靠在树干上, 咻咻地喘气。他的脸突然间全部肿胀起来, 变成了酱的颜色——高羊听到他肚里呼噜噜响着。(Mo, 2012, p.56) ้วยรุ่นหน้าเรียวยาวๆ ของเขากับต้นไม้ หายใจหอบแฮกๆ ใบหน้าเหมือนจะบวมขึ้นอย่างรวดเร็ว สีหน้าก็คล้ำลง... เกาหยังได้ยินเสียงท้องของวัยรุ่นคนนั้นร้องดังโครกคราก (มนตรี เจริญจรรยา, ผู้แปล, 2557, หน้า 68)

คำซ้ำ “呼噜噜” (hūlūlū ฮูลูลู) เป็นการนำคำ “呼噜” มาซ้ำคำในแบบ ABB เป็นคำเลียนเสียงกรน เสียงดูดของเหลว หรือเสียงอื่นๆ (Institute of Linguistics, 2020, p.548) แต่มีผู้เขียนนำมาใช้เลียนเสียงท้องที่กำลังเกิดความผิดปกติ ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “โครกคราก” เป็นการซ้ำเสียงพยัญชนะต้น “ค” ในพยางค์หน้าและพยางค์หลัง แต่ใช้คู่เสียงสระโอ และสระอา

1.2.2 จำนวนพยางค์เสียงลดลงจากต้นฉบับและไม่เป็นคำซ้ำ

- การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 4 พยางค์

ตัวอย่างที่ 15 结巴警察从腰里掏出一串亮晶晶的小钥匙, 随便摸着镣铐的中间, 咔嚓咔嚓替他开锁。(Mo, Y., 2012, p.9) ตำรวจติดอ่างล้างกุญแจดอกเล็กๆ วาวๆ ออกมาจากเอว แล้วยื่นมือไปคว้ากุญแจมือของเกาหยัง จากนั้นก็ไขล็อกกุญแจมืองดังแกร๊ก (มนตรี เจริญจรรยา, ผู้แปล, 2557, หน้า 15)

คำว่า “咔嚓” (kāchā คาชา) เป็นคำเลียนเสียงแตกหักของวัตถุหรือเสียงอื่นๆ (Institute of Linguistics, 2020, p.720) แต่บริบทนี้ผู้เขียนนำมาใช้เลียนเสียงล็อกกุญแจมือ ซึ่งเป็นการไขล็อกจังหวะเดียว เสียงที่เกิดขึ้นจึงเป็นเสียงสั้นไม่ลากยาว ดังนั้น ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “แกร๊ก”

- การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 3 พยางค์

ตัวอย่างที่ 16 他一迈到院子里, 就看到自家的三间草房顶盖缓缓塌下, 紧接着水花蓬起, 泥土四溅, 在轰隆隆的巨响里, 房后的槐林和河里的滔滔黄水猛然出现在面前。(Mo, 2012, p.208) พอเขาก้าวเข้าไปในบ้าน ก็เห็นหลังคามุงหญ้าทั้งสามด้านค่อยๆ พังทลายละอองน้ำพุ่งขึ้นมา โคลนดินกระเด็นทั่วไปทั่ว ในขณะที่เกิดเสียงดังโครมมั้น น้ำสีเหลืองขุ่นปริมาณมากจากตงตันโลคัสต์ และในแม่น้ำหลังบ้านก็ทะลักเข้ามาตรงหน้าเขา (มนตรี เจริญจรรยา, ผู้แปล, 2557, หน้า 225)

คำว่า “轰隆” (hōnglōng ฮงลง) เป็นคำเลียนเสียงฟ้าผ่า เสียงระเบิด เสียงเครื่องจักร หรือเสียงอื่นๆ (Institute of Linguistics, 2020, p.536) แต่มีผู้เขียนนำมาใช้เลียนเสียงหลังคาที่มุงด้วยหญ้าได้ถล่มลงมา เสียงที่เกิดขึ้นจะเป็นเสียงที่ดังก้องเพียงครั้งเดียว ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “โครม”

- การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 2 พยางค์

ตัวอย่างที่ 17 知道这是什么烟吗? 军官的斜眼变成了对眼, 摸出一个亮晶晶的打火机, 啪嗒打着火, 却不去点烟。火苗子嗤嗤地响着。(Mo, 2012, p.142) “รู้ไหมว่านี่บุหรืออะไร” ลูกตาดำที่เขย ของนายทหารเคลื่อนมาอยู่ตรงกลาง เขาหยิบไฟแช็กออกมาจุด แต่ไม่ได้จุดบุหรือ เปลวไฟลุกพีบ (มนตรี เจริญจรรยา, ผู้แปล, 2557, หน้า 158)

คำว่า “嗤” (chī ซื่อ) เป็นคำกริยา หมายถึงหัวเราะเยาะเย้ย (Institute of Linguistics, 2020, p.174) แต่มั่วเหยียนได้นำมาใช้เลียนเสียงเปลวไฟจากไฟแช็ก ซึ่งเป็นเสียงสั้นที่เกิดเพียงชั่วครู่ ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “พืบ”

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่า การแปลงรูปคำเลียนเสียงโดยที่จำนวนพยางค์ลดลงจากต้นฉบับนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ จำนวนพยางค์เสียงลดลงจากต้นฉบับและยังคงเป็นคำซ้ำ และจำนวนพยางค์เสียงลดลงจากต้นฉบับและไม่เป็นคำซ้ำ การแปลโดยจำนวนพยางค์เสียงลดลงจากต้นฉบับและยังคงเป็นคำซ้ำ เนื่องจากไม่สามารถหาคำซ้ำคำเลียนเสียงในภาษาไทยที่มีจำนวนพยางค์เท่ากันมาเทียบเคียงได้ จึงต้องแปลโดยลดจำนวนพยางค์ลง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการเกิดเสียง และความคุ้นชินของผู้รับสาร โดยเฉพาะคำซ้ำคำเลียนเสียง 3 พยางค์ ในภาษาไทยไม่มีการซ้ำคำในลักษณะนี้ จึงต้องแปลโดยลดจำนวนพยางค์ลงเหลือ 2 พยางค์ ส่วนการแปลโดยจำนวนพยางค์เสียงลดลงจากต้นฉบับและไม่เป็นคำซ้ำนั้น เกิดขึ้นเนื่องมาจากเสียงบางเสียงในการรับรู้ของผู้รับสารชาวไทยเป็นเสียงที่เกิดขึ้นเพียงชั่วครู่ และเป็นเสียงที่ไม่เกิดซ้ำ ฉะนั้น ผู้แปลจึงต้องลดจำนวนพยางค์เสียงลง และไม่แปลเป็นคำซ้ำ

1.3 จำนวนพยางค์เสียงเพิ่มขึ้นจากต้นฉบับ

สามารถแปลได้ใช้วิธีการ 2 วิธี คือ ใช้ไม้ยมกมาแทนการเขียนคำซ้ำ หรือซ้ำเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์หน้าและพยางค์หลัง แต่ใช้คู่เสียงสระที่แตกต่างกัน

1.3.1 การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 2 พยางค์เพิ่มเป็น 3 พยางค์

ตัวอย่างที่ 18 为了安全, 他绕了一个大圈, 转到自家房后, 沿着墙根, 溜到后窗下, 侧耳谛听着, 屋子里只有老鼠的唧唧叫声。(Mo, 2012, p.95) เพื่อความปลอดภัย เขาเดินเลาะกำแพง อ้อมไปทางหน้าต่างหลังบ้าน เงี่ยหูฟัง ในบ้านมีแต่เสียงหนูร้อง **จืดจืด** (มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 211)

คำว่า “唧” (jī จี) เป็นคำเลียนเสียงแมลง หนอน หรือเสียงอื่นๆ (Institute of Linguistics, 2020, p.602) ซึ่งมั่วเหยียนนำมาใช้เลียนเสียงร้องของหนูตัวเล็กๆ ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “จืด” และใช้ไม้ยมก 2 ครั้งแทนการเขียนคำซ้ำ เพื่อสื่อถึงเสียงที่เกิดต่อเนื่องเป็นชุดๆ

1.3.2 การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 2 พยางค์เพิ่มเป็น 4 พยางค์

ตัวอย่างที่ 19 走廊里又有当兵的在叫号, 又有人 **踏踏**地走步。(Mo, 2012, p.168) ตรงระเบียงทางเดินมีผู้คุมเรียกหมายเลขนักโทษ แล้วก็มีเสียงคนเดินตึง **ตึงตึง** (มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 184)

คำว่า “踏” (tà ท่า) เป็นคำกริยา หมายถึง เหยียบ (Institute of Linguistics, 2020, p.1261) แต่มั่วเหยียนนำมาใช้เป็นคำเลียนเสียง โดยเลียนเสียงการเดินลงส้นเท้าหนักจนเกิดเสียงตึง ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “ตึงตึง” ในการแปล เป็นการซ้ำเสียงพยัญชนะต้น “ต” ในพยางค์หน้าและพยางค์หลัง แต่ใช้คู่เสียงสระอี และสระอะ จากนั้นใช้ไม้ยมกต่อท้ายแทนการเขียนคำซ้ำ เพื่อสื่อถึงเสียงที่เกิดต่อเนื่องเป็นชุดๆ

1.3.3 การแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง 2 พยางค์เพิ่มเป็น 6 พยางค์

ตัวอย่างที่ 20 她抬手打了枣红马驹一巴掌, 马驹一愣, 从窗户跳出去, 嗒嗒地跑走了。(Mo, 2012, p.180) เธอยกมือขึ้นตบหน้าลูกม้าสีน้ำตาลแดง ลูกม้าตกใจ แล้วกระโดดออกไปทางหน้าต่าง วิ่งจากไปดังกุกกัก ๆ (มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 197)

คำว่า “嗒” (dā ตา) เป็นคำเลียนเสียงกีบม้า ปีนกล หรือเสียงอื่นๆ (Institute of Linguistics, 2020, p.231) ซึ่งมักเขียนได้นำมาใช้เลียนเสียงเท้าของลูกม้าที่วิ่งกระโจนออกไป ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “กุกกัก” ในการแปลเป็นการซ้ำเสียงพยัญชนะต้น “ก” ในพยางค์หน้าและพยางค์หลัง แต่ใช้คู่เสียงสระอะและสระอะ จากนั้นใช้ไม้ยมก 2 ครั้งแทนการเขียนคำซ้ำ เพื่อสื่อถึงเสียงที่ต่อเนื่องเป็นชุดๆ

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่า การแปลคงรูปคำเลียนเสียงโดยที่จำนวนพยางค์เพิ่มขึ้นจากต้นฉบับนั้น เป็นไปเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการเกิดเสียง และความคุ้นชินของผู้รับสาร เนื่องจากเสียงบางเสียงในการรับรู้ของผู้รับสารชาวไทยเป็นเสียงที่เกิดขึ้นต่อเนื่องเป็นชุดๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่ซ้ำเพียงแค่ 2 พยางค์ แต่อาจจะเป็น 3 4 หรือ 6 ขึ้นอยู่กับบริบท ผู้แปลจึงแปลโดยเพิ่มจำนวนพยางค์เสียงเพื่อให้เป็นธรรมชาติ และเพิ่มจินตภาพด้านเสียงให้สมจริงมากยิ่งขึ้น

2. การแปลโดยไม่คงรูปคำเลียนเสียง

เนื่องจากไม่มีคำซ้ำคำเลียนเสียงในภาษาปลายที่สามารถนำมาเทียบเคียงกับต้นฉบับได้อีกทั้งคำเลียนเสียงบางคำสามารถตีความหมายเป็นคำที่ไม่ใช่คำเลียนเสียง เพื่อให้เนื้อความในประโยคสมบูรณ์ เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น หรืออาจต้องแปลโดยอาศัยการอธิบายความแทน ผู้แปลจึงต้องแปลโดยการตัดคำซ้ำคำเลียนเสียงทิ้งและทดแทนด้วยคำ หรือข้อความอื่น เพื่อให้สอดคล้องกับบริบท และความคุ้นชินของผู้รับสาร

ตาราง 3 จำนวนคำที่ใช้กลวิธีการแปลโดยไม่คงรูปคำเลียนเสียง

การแปลโดยไม่คงรูปคำเลียนเสียง	รูปแบบคำซ้ำ			
	AA	AABB	ABAB	ABB
การแปลโดยการแทนที่ด้วยคำอื่น	2	-	1	-
การแปลโดยการแทนที่ด้วยข้อความ (การถอดความอธิบาย)	1	3	-	-
รวม	3	3	1	-
คิดเป็นร้อยละ	3.22	3.22	1.07	-

2.1 การแปลโดยแทนที่ด้วยคำอื่น

ตัวอย่างที่ 21 两个民兵抬来两张长桌子, 躺在上边, 原说是轮班睡觉, 但到了半夜, 却都呼呼地睡过去了。(Mo, 2012, p.205) พลทหารสองนายยกโต๊ะยาวมาสองตัว แล้วขึ้นไปนอนบนโต๊ะ ตอนแรกเห็นพวกเขาบอกว่าจะผลัดกันนอน แต่พอถึงเที่ยงคืนก็ผล็อยหลับไปทั้งคู่ (มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 222)

คำว่า“呼”(hū ฮู) เป็นคำเลียนเสียงลมหรือเสียงอื่น ๆ (Institute of Linguistics, 2020, p.548) ผู้แปลได้ตัดคำซ้ำคำเลียนเสียง“呼呼”และแทนที่ด้วยคำว่า“ผล็อย”เป็นการตีความหมายเพื่อให้สอดคล้องกับบริบท กล่าวคือ แสดงถึงอาการของคนที่หลับไปอย่างไม่รู้ตัว

ตัวอย่างที่ 22 结巴警察嘻嘻地笑起来,龇出两颗亮晶晶的小虎牙:你——你听到了没有,他——他还敢跑!跑——跑得了和尚跑不了庙。(Mo, 2012, p.9) ตำรวจติดอ่างแสบๆยิ้มจนเห็นเขี้ยวเงวับสองซี่ “นาย...นายได้ยินไหมคุณมัน...มันกล้าหนี หนี..หนียังไงก็ไม่พ้นหรอกโว้ย” (มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 15)

คำว่า“嘻”(xī ซี) เป็นคำเลียนเสียงหัวเราะอย่างร่าเริง (Institute of Linguistics, 2020, p.1402) ผู้แปลได้ตัดคำซ้ำคำเลียนเสียง“嘻嘻”และแทนที่ด้วยคำว่า“แสบๆ”เป็นการตีความหมายเพื่อให้สอดคล้องกับบริบท กล่าวคือ แสดงถึงอาการแสบปาก เพื่อให้รู้ว่ากำลังดูแคลน หรือเยาะเย้ยอยู่

2.2 การแปลโดยแทนที่ด้วยข้อความ (การถอดความอธิบาย)

ตัวอย่างที่ 23 ……侧着身,左手牵着牛缰,右手持着一根树条子,嘴里呜呜啦啦地叫着,树条子摇晃着,但并不打下去。(Mo, 2012, p.243) เขานั่งตัวเอียง มือซ้ายดึงบังเหียน มือขวาก็กิ่งไม้ พร้อมกับส่งเสียงต่อนัวไปด้วย กิ่งไม้ส่ายไปมาแต่เขาไม่ได้ตีเจ้าวัว (มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 263)

คำซ้ำ“呜呜啦啦”(wūwūlāla อููลาลา) เป็นคำที่มั่วเหียนคิดขึ้นมาเอง โดยการนำคำสองคำมารวมเข้าด้วยกัน คือ คำว่า“呜”ซึ่งเป็นคำเลียนเสียงลม เสียงขลุ่ย (Institute of Linguistics, 2020, p.1380) และคำว่า“啦”ซึ่งเป็นคำเสริมน้ำเสียงผสมกันระหว่างคำว่า“了”(le) และ“啊”(a) (Institute of Linguistics, 2020, p.772) ผู้แปลได้ตัดคำซ้ำคำเลียนเสียง“呜呜啦啦”และแทนที่ด้วยการอธิบายความ“พร้อมกับส่งเสียงต่อนัวไปด้วย”เนื่องจากในภาษาไทยไม่มีคำเลียนเสียงที่ใกล้เคียงมาเทียบเคียงได้ จึงแปลโดยการแทนที่ด้วยข้อความ เพื่อให้เนื้อความต่อเนื่องกันและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 24 正是大下坡,车滑着,哗啦啦漏着水,水箱破了,漏着水跑。(Mo, 2012, p.257) ข้างหน้าเป็นทางลาดชัน รถยนต์ไถล แล้วน้ำก็รั่วออกมาเป็นทาง หม้อน้ำแตก แต่รถก็ยังแล่นทั้งๆ ที่น้ำรั่วอย่างนั้น (มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล, 2557, หน้า 280)

คำว่า“哗啦啦”(huāla ฮวาลา) เป็นคำเลียนเสียงกระทบของวัตถุ เสียงน้ำไหลหรือเสียงอื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่พูดว่า“哗啦啦”(Institute of Linguistics, 2020, p.559) ผู้แปลได้ตัดคำซ้ำคำเลียนเสียง“哗啦啦”และแทนที่ด้วยการอธิบายความว่า“แล้วน้ำก็รั่วออกมาเป็นทาง”สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเสียงน้ำรั่วที่ไหลออกมาจากตัวรถเป็นเสียงที่ไม่สามารถหาคำเลียนเสียงในภาษาไทยมาเทียบเคียงได้ จึงได้แปลเพิ่มเป็นวลีดังกล่าว เพื่อเชื่อมโยงเนื้อความต่อเนื่องกันและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สิ่งที่น่าสังเกต คือ จากตัวอย่างคำซ้ำคำเลียนเสียงทั้งหมดที่ยกตัวอย่างมานั้น บางคำเป็นคำเลียนเสียงที่ปกติแล้วใช้เลียนเสียงสิ่งหนึ่ง แต่มั่วเหียนได้นำมาเลียนเสียงอีกสิ่งหนึ่งแทน อีกทั้งได้นำคำที่ไม่ใช่คำเลียนเสียงมาใช้เลียนเสียง และทั้งหมดนี้มั่วเหียนยังได้ซ้ำคำในรูปแบบของตนเอง จุดนี้เองที่เป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งของการแปล เพราะทำให้มีการเข้าใจถึงลักษณะเสียงแตกต่างไปจากเดิม

การแปลจึงจำเป็นต้องพิจารณาบริบทของการเกิดเสียง จากนั้นจึงหาคำเลียนเสียงในภาษาปลายทาง มาเทียบเคียง หากหาไม่ได้จึงต้องใช้กลวิธีการแปลต่างๆ ตามที่กล่าวมาข้างต้น

อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษากลวิธีการแปลคำซ้ำคำเลียนเสียงจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย โดยใช้คำที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง “ลำนางกระเทียม” มาเป็นกรณีศึกษา ผลการศึกษาพบว่า คำซ้ำคำเลียนเสียงหลายคำเป็นคำที่มีผู้เขียนคิดขึ้นมาและทำการซ้ำคำในรูปแบบของตนเอง โดยคำเลียนเสียงบางคำเดิมที่ใช้เลียนเสียงสิ่งหนึ่ง แต่ผู้เขียนได้นำมาใช้เลียนเสียงอื่นแทน นอกจากนี้ผู้เขียนได้นำคำที่ไม่ใช่คำเลียนเสียงมาใช้เลียนเสียงอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dong (2017) ที่กล่าวว่า ลักษณะพิเศษของคำซ้ำคำเลียนเสียงที่พบในนวนิยายเรื่องลำนางกระเทียม คือ ไม่ได้อิงตามกฎการสร้างคำและความสัมพันธ์ทางความหมายที่ตายตัว แต่ผู้เขียนได้อาศัยสไตล์สัมผัส และเลือกคำที่มีเสียงคล้ายคลึงกับเสียงที่ตนได้ยินมาสร้างคำเลียนเสียงขึ้น ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ความเข้าใจถึงเสียงที่บรรยายถึงสิ่งเดิมเปลี่ยนไป ทั้งนี้ในการแปลจำเป็นต้องพิจารณาถึงบริบทเพื่อให้คำที่แปลนั้นสัมพันธ์กับบริบทของการเกิดเสียง และสอดคล้องกับธรรมชาติของการเกิดเสียงในภาษาปลายทาง ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการแปล ฉะนั้นการแปลจึงไม่สามารถแปลตรงตามต้นฉบับได้ ด้วยปัจจัยดังกล่าว การแปลจึงแบ่งได้เป็น 2 กลวิธี ดังนี้

1. การแปลโดยคงรูปคำเลียนเสียง เป็นการแปลที่สามารถหาคำในภาษาปลายทางมาเทียบเคียงได้ เพื่อรักษารูปแบบการใช้ภาษา และความเดิมของต้นฉบับไว้มากที่สุด เราจะพบว่าบางกรณีสามารถหาคำซ้ำคำเลียนเสียงในภาษาไทยมาเทียบเคียงโดยจำนวนพยางค์เท่ากับต้นฉบับ บางกรณีอาจต้องลดจำนวนพยางค์เสียงลง โดยที่ยังเป็นคำซ้ำ และไม่เป็นคำซ้ำ เพราะคนไทยจะคุ้นเคยกับคำซ้ำ 2 พยางค์ และ 4 พยางค์ ไม่คุ้นเคยกับคำซ้ำ 3 พยางค์ และเสียงบางเสียงสำหรับคนไทยเป็นเสียงที่เกิดขึ้นเพียงชั่วคราว และเป็นเสียงที่ไม่เกิดซ้ำ ฉะนั้น ผู้แปลจึงต้องลดจำนวนพยางค์เสียงลง หรือไม่แปลเป็นคำซ้ำ นอกจากนี้การแปลในบางกรณีต้องเพิ่มพยางค์เสียงขึ้นจากต้นฉบับ เพราะเสียงบางเสียงในการรับรู้ของผู้รับสารชาวไทยเป็นเสียงที่เกิดขึ้นต่อเนื่องเป็นชุดๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่ซ้ำเพียงแค่ 2 พยางค์ แต่อาจจะเป็น 3 4 หรือ 6 หรือมากกว่านั้นขึ้นอยู่กับบริบท ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้เป็นตามเงื่อนไขของบริบทแวดล้อมในการเกิดเสียง และความคุ้นเคยของผู้รับสาร โดยกลวิธีนี้มีการซ้ำ 2 รูปแบบ คือ 1. ใช้เครื่องหมายไม้ยมกมาแทนการเขียนคำซ้ำ วิธีการนี้สอดคล้องกับ สุชาติ เฉียพงษ์ (2564) ที่ได้อธิบายเรื่องการซ้ำคำว่า คำซ้ำที่ออกเสียงเหมือนกับคำเดิมทุกเสียง ในรูปแบบภาษาเขียนโดยทั่วไปจะใช้ไม้ยมกแทนคำที่ซ้ำ เรียกว่า คำซ้ำสมบูรณ์ และ 2. การซ้ำเสียงพยัญชนะต้นพยางค์หน้าและพยางค์หลัง แต่ใช้คู่เสียงสระแตกต่างกัน วิธีการซ้ำนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลีลาวัฒน์ สุรชิต (2557) ที่ได้กล่าวว่า การซ้ำคำเลียนเสียงในภาษาไทยมีการซ้ำคำบางส่วนที่มีสองพยางค์ กล่าวคือ เกิดจากหน่วยคำ 2 หน่วย ซ้ำหน่วยเสียงพยัญชนะต้นและท้ายเหมือนกัน แต่มีคู่เสียงสระที่แตกต่างกัน

2. การแปลโดยไม่คงรูปคำเลียนเสียง กลวิธีการนี้ใช้ต่อเมื่อไม่สามารถหาคำเลียนเสียงมาเทียบเคียงได้ กลวิธีดังกล่าวเป็นการช่วยเชื่อมโยงเนื้อความต่อเนื่องกัน และเป็นการช่วยขยายความให้มีความชัดเจนเห็นภาพมากขึ้นแทนคำที่ละไม่แปล แบ่งเป็น 2 กลวิธี ได้แก่ การแปลโดยแทนที่ด้วยคำอื่น และการแปลโดยแทนที่ด้วยข้อความ สอดคล้องกับกลวิธีการแปลของ สุทธิญา ปานทอง, และคนอื่นๆ (2566) ที่ได้เสนอว่า กลวิธีการแปลโดยใช้คำอื่นมาทดแทนเพื่อขยายความ หรือสื่อความหมายที่ชัดเจน เป็นการแปล

โดยใช้คำที่ให้ความหมายชัดเจนมากขึ้นมาแทนความหมายจากคำของต้นฉบับ เพื่อให้ความหมายครอบคลุม และชัดเจนขึ้น โดยไม่ทำให้ความหมายเดิมของคำเปลี่ยนไป ซึ่งกลวิธีนี้ก็สอดคล้องกับกลวิธีการแปล บางส่วนที่สุพรรณ ปันมณี (2562) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การแปลบางส่วนนี้จะละทิ้งเนื้อหาบางส่วนหรือหลาย ส่วนไว้ ไม่ได้แปลให้ชัดเจนโดยตรง แต่จะรวมสรุปเข้าไปอยู่ในกระบวนการแปล นอกจากนี้ เราจะพบว่าการแปลโดยแทนที่ด้วยข้อความ จะใช้ต่อเมื่อไม่สามารถหาคำมาแปลเทียบเคียงได้ จึงทำการปรับวิธีการแปล จากคำเป็นข้อความแทน เป็นการแปลขยายความให้ความหมายกว้างขึ้นแทนคำที่ไม่สามารถมาเทียบเคียงได้ ซึ่งบางครั้งอาจต้องปรับเปลี่ยนเนื้อความจากต้นฉบับบางส่วนเพื่อให้เนื้อความสอดคล้องกับข้อความ ที่แปลไปแทน วิธีการดังกล่าวมีลักษณะของการปรับเปลี่ยนบทแปลในระดับคำซึ่งลักษณะกลวิธีนี้ สอดคล้องกับการปรับบทแปลในระดับคำของ สัญญวิ สายบัว (2564) ที่ได้เสนอไว้ว่า การปรับระดับคำ ในที่นี้เป็นการปรับคำ สำนวนโวหาร ที่ใช้ในการแปล การปรับในระดับคำจะใช้ต่อเมื่อคำหรือสำนวน จากต้นฉบับมีความหมายที่อ้างอิงถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ไม่มีคำหรือสำนวนที่จะสามารถอ้างอิงถึงสิ่งเดียวกัน ในภาษาฉบับแปล แก้ไขโดยการเติมคำอธิบายเสริม ใช้วลีหรือประโยคแทนคำ ใช้คำที่อ้างอิงถึงความหมายที่ กว้างขึ้นแทนคำที่อ้างอิงถึงสิ่งที่เฉพาะกว่า ตัดคำหรือสำนวนไป เติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิด

หากพิจารณาจากข้อมูลที่น่าเสนอในข้างต้น เห็นได้ว่าผู้แปลได้เลือกใช้กลวิธีการแปลโดยคงรูป คำเลียนเสียงมากกว่าการแปลโดยไม่คงรูปคำเลียนเสียง เนื่องจากวิธีการซ้ำคำในภาษาจีนและภาษาไทย ส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกัน ต่างกันเพียงภาษาไทยมีเครื่องหมายมาช่วยในการซ้ำคำคือเครื่องหมาย ไม้ยมก เช่น นำคำพยางค์เดี่ยวมาซ้ำกัน 2 ครั้ง ทำให้จำนวนพยางค์เพิ่มจาก 1 พยางค์ เป็น 2 พยางค์ (รูป AA) นำคำ 2 พยางค์มาแยกพยางค์ แล้วซ้ำทีละพยางค์ (รูป AABB) นอกจากนี้ยังมีการนำคำสองพยางค์ มาซ้ำทั้ง 2 พยางค์อีกครั้ง โดยไม่แยกพยางค์ (รูป ABAB) ซึ่งจุดนี้เองเป็นเหตุผลประการหนึ่งที่ทำให้การแปล มีแนวโน้มไปในวิธีการแปลแบบคงรูปคำเลียนเสียงมากกว่า นอกจากนี้ การแปลด้วยวิธีนี้ยังช่วยรักษา รูปแบบการใช้ภาษา และความเดิมของต้นฉบับไว้มากที่สุดอีกด้วย

คำซ้ำคำเลียนเสียงในงานประพันธ์ มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกและจินตนาการตาม ขณะที่อ่าน ในการแปลผู้แปลต้องพิจารณาว่าการแปลวิธีการใดที่จะสามารถช่วยให้ผู้อ่านในภาษาปลายทาง ไม่เกิดอุปสรรคในการอ่าน เพราะแต่ละภาษาย่อมมีการรับรู้ด้านเสียงและวิธีการซ้ำคำที่แตกต่างกัน กลวิธีการแปลที่ได้นำเสนอไปในข้างต้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในงานแปลที่อาจเจอคำซ้ำ คำเลียนเสียงเพื่อลดอุปสรรคในการแปล รวมถึงเพื่อให้งานแปลสมบูรณ์แบบมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

คำซ้ำคำเลียนเสียงเป็นคำที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละภาษา ใช้เพื่อเลียนเสียงสิ่งรอบตัว ออกมาเป็นถ้อยคำ ในการแปลไม่สามารถแปลถอดเสียงและรูปการซ้ำออกมาโดยตรงได้ จำเป็นต้องแปล ให้สอดคล้องกับบริบทและความคุ้นเคยของผู้อ่านภาษาปลายทางนั้นๆ เมื่อพิจารณาแล้วหากสามารถ แปลคงรูปคำเลียนเสียงไว้ควรแปลโดยใช้วิธีการนี้ เพื่อคงเอกลักษณ์ของคำซ้ำคำเลียนเสียงไว้ หากไม่ สามารถแปลคงรูปคำเลียนเสียงได้ สามารถแปลโดยใช้คำหรือข้อความมาทดแทนเพื่อให้ความหมาย สมบูรณ์ขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษากลวิธีการแปลคำซ้ำคำเลียนเสียงจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้แปลเมื่อประสบปัญหาในการแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง ซึ่งอาจพบได้ในงานวรรณกรรมหรืองานประเภทอื่นๆ เพื่อให้คำซ้ำคำเลียนเสียงที่แปลออกมานั้นสอดคล้องหรือใกล้เคียงกับภาษาปลายทางมากที่สุด อีกทั้งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจศึกษากลวิธีการซ้ำคำและความแตกต่างทางด้านคำเลียนเสียงของทั้งสองภาษาในด้านอื่นๆ นอกจากด้านการแปล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษากลวิธีการแปลคำซ้ำคำเลียนเสียง พบว่า การแปลจะขึ้นอยู่กับความรู้ทางด้านเสียงและวิธีทางไวยากรณ์ ทำให้เสียงที่แปลออกมานั้นแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรศึกษาเพิ่มในด้านการเปรียบเทียบกระบวนการรับรู้ด้านเสียงของสองภาษาตามหลักภาษาศาสตร์ หรือศึกษาจินตภาพด้านเสียงที่ได้จากคำซ้ำคำเลียนเสียงในงานวรรณกรรม เพื่อเพิ่มเติมให้ข้อมูลงานวิจัยทางด้านคำซ้ำคำเลียนเสียงให้สมบูรณ์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร นุ่มทอง. (2563). **ทักษะการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษา
ตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นัยน์พัศ อธิษฐ์พัศ. (2561). **ความย้อนแย้งแห่งเสรีภาพในนวนิยายเรื่องความฝันในหอแดง
และนวนิยายของมั่วเหยียน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. (2545). **ไวยากรณ์จีนกลาง (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่
ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฟูเจิงโหย่ว. (2526). **คำซ้ำในภาษาจีนและภาษาไทย: การศึกษาเปรียบเทียบ**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนตรี เจียมจรวงศ์, ผู้แปล. (2557). **สำนวนกระเทียม**. กรุงเทพฯ: เอโนเวล.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (ม.ป.ป.). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. สืบค้น มิถุนายน 8,
2566, จาก <https://dictionary.orst.go.th/>.
- ลีลาวันต์ สุรชิต. (2557). **การศึกษาเปรียบเทียบคำเลียนเสียงธรรมชาติในภาษาจีนและภาษาไทย**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัจฉวี สายบัว. (2564). **หลักการแปล (พิมพ์ครั้งที่ 10)**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชาติา เจียมพงษ์. (2564). **หลักภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. พิษณุโลก: การพิมพ์ดอกคอม.
- สุธัญญา ปานทอง, และคนอื่น ๆ. (2566, กันยายน-ธันวาคม). **กลวิธีการแปลคำบุรุษสรรพนาม
ภาษาจีนเป็นภาษาไทย**. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏธนบุรี, 6(3), 3-11.
- สุนันท์ อัญชลินุกูล. (2563). **ระบบคำภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 6)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุพรรณิ ปิ่นมณี. (2557). **การแปลขั้นสูง**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2562). **แปลผิด แปลถูก: คัมภีร์การแปลยุคใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารีย์ รุ่งพระแสง, ผู้แปล. (2563). **ไวยากรณ์จีนสำหรับคนไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. สมุทรปราการ:
หมื่นอักษร.
- Dong, G. (2017, August). Onomatopoeic Words in Paradise Garlic Analysis. *Journal of
Hubei University of Economics*, 14(8), 96-99.
- Institute of Linguistics, CASS. (2020). *Modern Chinese dictionary Seventh Edition*.
Beijing: The Commercial Press.
- Li, X. (2006). *Onomatopoeias in Modern Chinese*. Doctor's thesis, Fudan University.
- Mo, Y. (2012). *The Garlic Ballads*. Beijing: Writers Publishing House.
- Yin, Y. (2018, November). On the Translation of Onomatopoeias in the Garlic Ballads:
Example by Howard Goldblatt Version. *Journal of Shandong Youth
University of Political Science*, 6(34), 107-111.

Problems of Enforcement of Summons Orders of Committees under the Summoning Orders of Committees of the House of Representatives and Senate Act B.E. 2554

Muan Sukamart

Lecturer, Major of Law,

Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: ms_union1@hotmail.com

Received: September 2, 2024 **Revised:** October 10, 2024 **Accepted:** October 16, 2024

Abstract

This article aims to study the mandatory conditions of the Act on Summons of Committees of the House of Representatives and the Senate, B.E. 2554 (2011) by collecting and summarizing legal provisions. The study is based on the Constitutional Court's ruling No. 17/2563, which determined that the committee does not have the authority to issue "Summons Orders" as it violates Section 129, paragraph four, of the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017). They are only authorized to "summon," which involves inviting or requesting individuals to submit documents or provide factual statements or opinions to the committee. This has led to the issue of individuals failing to comply with committee summons due to the lack of enforceability. As a result, it is necessary to establish legal and other measures to enhance the effectiveness and enforceability of committee summons orders.

The study found that the enforceability of summons orders could be enhanced through legal measures, such as amending the Royal Act on Summons to allow for the application of criminal penalties against violators or revising Section 129, paragraph four, of the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017). Alternatively, other mechanisms could be employed to compel compliance, such as implementing ethical codes of conduct, imposing disciplinary penalties for individuals summoned who hold civil servant status, and defining qualifications for representatives authorized to provide factual statements on behalf of those summoned. These measures aim to ensure the efficiency and effectiveness of the committees' problem-solving processes in a targeted and comprehensive manner.

Keywords: Committee, Summons, Constitutional Court Decision, Constitution, House of Representatives

ปัญหาสภาพบังคับตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการตามพระราชบัญญัติ คำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554

เหมือน สุขมาตย์

อาจารย์, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: ms_union1@hotmail.com

ได้รับบทความ: 2 กันยายน 2567 ปรับปรุงแก้ไข: 10 ตุลาคม 2567 ตอรับตีพิมพ์: 16 ตุลาคม 2567

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพบังคับของพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 โดยการรวบรวมและสรุปข้อกฎหมายเนื่องจากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ 17/2563 ว่า คณะกรรมการธิการไม่มีอำนาจออก “คำสั่งเรียก” เพราะเป็นการขัดต่อมาตรา 129 วรรคสี่ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพียงแต่มีอำนาจ “เรียก” ซึ่งเป็นการเชิญหรือขอความร่วมมือบุคคลให้ส่งเอกสารหรือให้มาแถลงข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อคณะกรรมการ และการกำหนดโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 มาตรา 13 วรรคแรก แก่ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งเรียกของคณะกรรมการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 129 ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษทางอาญาแก่บุคคลและความร้ายแรงของการกระทำความผิด จึงก่อให้เกิดปัญหาว่า คณะกรรมการธิการได้เชิญผู้ใดมาแถลงข้อเท็จจริง แต่ผู้ผู้นั้นไม่มาเนื่องจากไม่มีสภาพบังคับ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงต้องมีการนำมาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่นมากำหนดเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของสภาพบังคับคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ

จากการศึกษาพบว่า สภาพบังคับของคำสั่งเรียกมีทั้งมาตรการทางกฎหมาย เช่น การแก้ไขพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกให้สามารถใช้โทษทางอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนได้ หรือการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 129 วรรคสี่ หรืออาจต้องใช้มาตรการอื่นที่สามารถบังคับผู้ถูกเรียกได้ เช่น การใช้ประมวลจริยธรรมมากำกับ การใช้โทษทางวินัยสำหรับกรณีที่ถูกเรียกมีสถานะเป็นข้าราชการ และการกำหนดคุณสมบัติของผู้แทนที่มาแถลงข้อเท็จจริงแทนผู้ถูกเรียก เพื่อประสิทธิภาพของการดำเนินการแก้ไขปัญหาของคณะกรรมการได้อย่างตรงเป้าประสงค์และครบถ้วนสมบูรณ์

คำสำคัญ: คณะกรรมการธิการ, คำสั่งเรียก, คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ, รัฐธรรมนูญ, สภาผู้แทนราษฎร

บทนำ

เนื่องจากการทำงานของหน่วยงานของรัฐเป็นการทำงานที่ใช้อำนาจของรัฐซึ่งเป็นอำนาจมหาชน ดังนั้นการทำงานของหน่วยงานของรัฐจึงสามารถถูกตรวจสอบได้ กลไกของคณะกรรมการสิทธิการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็เป็นกลไกหนึ่งในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานรัฐ โดยใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการสิทธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 ซึ่งคณะกรรมการมีอำนาจเรียกบุคคลและเอกสารเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้บุคคลมาแถลงข้อเท็จจริงและแสดงความเห็นต่อคณะกรรมการในเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาอยู่นั้น และมีอำนาจเรียกเอกสารที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด อันเป็นหลักฐานที่สำคัญในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานรัฐ ซึ่งปรากฏในมาตรา 5 ประกอบมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการสิทธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2554, หน้า 75-77) หากบุคคลผู้ถูกเรียกฝ่าฝืนไม่มาตามคำสั่งเรียกหรือไม่ส่งเอกสารให้แก่คณะกรรมการต้องระวางโทษทางอาญา จำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากผู้ฝ่าฝืนเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นผู้นั้นอาจมีความผิดทางวินัยด้วย ตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการสิทธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2554, หน้า 78) เนื่องด้วยอำนาจเรียกของคณะกรรมการมีสภาพบังคับเป็นโทษทางอาญา ส่งผลให้บุคคลผู้ถูกคำสั่งเรียกไม่กล้าฝ่าฝืนคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ ทำให้คณะกรรมการสามารถรวบรวมข้อมูลในเรื่องที่พิจารณาได้อย่างครบถ้วน ในทางตรงกันข้าม หากอำนาจเรียกของคณะกรรมการไม่มีสภาพบังคับเป็นโทษทางอาญา คณะกรรมการก็ไม่อาจบังคับให้ผู้ถูกคำสั่งเรียกมาแถลงข้อเท็จจริงหรือส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องได้ ส่งผลกระทบต่อการรวบรวมข้อมูลในเรื่องที่พิจารณาและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินการของคณะกรรมการด้วย

อย่างไรก็ตามเนื่องจากนายไพบูลย์ นิตติตะวัน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคพลังประชารัฐ ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2562 เพื่อพิจารณาและส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญ กรณีที่ พลตำรวจเอกเสรีพิศุทธ์ เตมียะเวส สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเสรีรวมไทย ในฐานะประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบของสภาผู้แทนราษฎร ออกคำสั่งเรียก พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา อดีตนายกรัฐมนตรี มาแถลงข้อเท็จจริงกรณีถวายสัตย์ไม่ครบถ้วน โดยชี้ว่าการใช้คำสั่งเรียกที่ออกตามมาตรา 5 มาตรา 6 และมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการสิทธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ขัดกับ มาตรา 129 วรคส. ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (สำนักข่าวไทยพีบีเอส, 2563, ย่อหน้าที่ 2) ซึ่งบัญญัติว่า “คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งมีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาอยู่นั้นได้” หรือไม่

ในวันที่ 15 พฤศจิกายน 2562 นายรักษเกชา แฉฉฉาย เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน แถลงข่าวว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินมีมติยื่นคำร้องของ นายไพบูลย์ นิตติตะวัน ไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่า การใช้คำสั่งเรียก เอกสาร หรือ บุคคล ตาม พระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของ

คณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 ชัดกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (สำนักข่าวไทยพีบีเอส, 2563, ย่อหน้า 3)

ในวันที่ 7 ตุลาคม 2563 ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ 17/2563 ว่า คณะกรรมการไม่มีอำนาจออก “คำสั่งเรียก” เพราะเป็นการขัดต่อมาตรา 129 วรรคสี่ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพียงแต่มีอำนาจ “เรียก” ซึ่งเป็นการเชิญหรือขอความร่วมมือบุคคลให้ส่งเอกสารหรือให้มาแถลงข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อคณะกรรมการ (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2563, หน้า 10-11) และการกำหนดโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 มาตรา 13 วรรคแรกแก่ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งเรียกของคณะกรรมการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 129 ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษทางอาญาแก่บุคคลและความร้ายแรงของการกระทำความผิด เนื่องจากการฝ่าฝืนคำสั่งเรียกหรือไม่แถลงข้อเท็จจริงหรือส่งเอกสารต่อคณะกรรมการนั้นไม่ได้มีสภาพร้ายแรงหรือทำให้เกิดความเสียหาย นอกจากนี้ ก็ไม่ได้กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2563, หน้า 10-11)

ด้วยเหตุนี้ทำให้สภาพบังคับของคณะกรรมการไม่อาจใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะไม่มีโทษทางอาญาบังคับ เหลือเพียงแต่การใช้อำนาจของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในกิจการที่คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงหรือศึกษาต้องสั่งการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดหรือในกำกับ ให้ข้อเท็จจริง ส่งเอกสารหรือแสดงความคิดเห็นตามที่คณะกรรมการเรียกตามมาตรา 129 วรรคห้า แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หากผู้ใดฝ่าฝืนจะได้รับโทษทางวินัยตามพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 มาตรา 13 วรรคสองเท่านั้น ซึ่งสามารถบังคับใช้ได้เพียงแค่ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นเท่านั้น หากผู้ได้รับเชิญให้แถลงข้อเท็จจริงมีตำแหน่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในหน่วยงานนั้นหรือเป็นองค์กรเอกชน ก็ไม่อาจที่จะใช้โทษทางวินัยบังคับได้

อนึ่ง หากผู้ได้รับเชิญให้แถลงข้อเท็จจริงไม่อาจที่จะมาแถลงข้อเท็จจริงด้วยตนเองได้ตามพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 มาตรา 7 กำหนดว่า ผู้ได้รับเชิญสามารถให้ผู้แทนของตนมาแถลงข้อเท็จจริงได้ อย่างไรก็ตามในข้อเท็จจริงบางกรณีผู้แทนที่มาแถลงข้อเท็จจริงนั้นอาจไม่ได้เป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องที่ต้องแถลง ทำให้ผู้แทนไม่อาจตอบคำถามของคณะกรรมการได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินการของคณะกรรมการขาดประสิทธิภาพและอาจแก้ไขปัญหาคงไม่ถูกต้อง

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการของคณะกรรมการมีประสิทธิภาพ ผู้เขียนจึงวิเคราะห์แนวความคิดสนับสนุนการบังคับใช้โทษทางอาญาและแนวคิดที่ไม่สนับสนุนการบังคับใช้โทษทางอาญารวมถึงมาตรการอื่นที่สนับสนุนให้การดำเนินการของคณะกรรมการมีประสิทธิภาพ

แนวความคิดสนับสนุนการบังคับใช้โทษทางอาญา

1. สภาพบังคับของรัฐสภาของประเทศอังกฤษ

ในประเทศอังกฤษปรากฏพระราชบัญญัติการไต่สวน ค.ศ. 2005 (Inquiries Act 2005) ได้บัญญัติให้คณะกรรมการมีอำนาจร้องขอให้บุคคลใดมาชี้แจง แสดงเอกสารหลักฐานอื่นใด ซึ่งบุคคล

ดังกล่าวครอบครองอยู่ ยกเว้นกรณีที่มีกฎหมายให้ออกสิทธิ์ไว้ว่าไม่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งเรียกดังกล่าว และได้มีการกำหนดกรณีที่คณะกรรมการไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อสาธารณชน เนื่องจากก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจหรือประโยชน์สาธารณะ หากบุคคลใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการดังกล่าว ถือว่ามีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องรับโทษปรับไม่น้อยกว่าระดับ 3 ของมาตรฐานที่กำหนด (Level Three on The Standard Scale) กล่าวคือ ประมาณ 1,000 ปอนด์ หรือประมาณ 45,438 บาท หรือโทษจำคุกไม่เกินระดับสูงสุดที่เกี่ยวข้อง (Relevant Maximum) หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งกรณีนี้ประธานคณะกรรมการหรือรัฐมนตรีอาจนำคดีดังกล่าวขึ้นสู่ศาลได้ (วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ, 2553, หน้า 22)

2. สภาพบังคับของรัฐสภาของประเทศฝรั่งเศส

การฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการตามหมายเรียก หรือการปฏิเสธการสาบานตน การปฏิเสธการให้ข้อมูล มีโทษทางอาญาทั้งจำคุกไม่เกิน 2 ปี และปรับไม่เกิน 7,500 ยูโร เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นตามประมวลกฎหมายอาญา เช่น การฝ่าฝืนการรักษาความลับทางวิชาชีพ ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขกฎหมายให้ผู้ที่ถูกเรียกสามารถเปิดเผยข้อมูลได้โดยไม่มีความผิด อย่างไรก็ตาม การดำเนินคดีเป็นไปตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั่วไป โดยศาลเป็นผู้พิจารณาโทษผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ (จำเป็น ชุ่มมะโน, 2556, หน้า 70)

3. สภาพบังคับของรัฐสภาของอิตาลี

รัฐธรรมนูญของอิตาลี กำหนดให้คณะกรรมการไต่สวนของรัฐสภา (Parliamentary Commissions of Inquiry) มีอำนาจไต่สวนเช่นเดียวกับอำนาจไต่สวนของฝ่ายตุลาการ ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการไต่สวนของสภาอิตาลี จะถูกดำเนินคดีตามกฎหมายอาญาตามกระบวนการทางอาญาตามปกติ ซึ่งศาลจะเป็นผู้พิจารณาและลงโทษผู้กระทำความผิด (จำเป็น ชุ่มมะโน, 2556, หน้า 70)

4. สภาพบังคับของรัฐสภาของประเทศสหรัฐอเมริกา

สภาองเกรสของสหรัฐอเมริกา มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนการทำงานของหน่วยงานรัฐ เพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆ อำนาจนี้ได้รับการรับรองจากศาลสูงสุดแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (U.S. Supreme Court) ผ่านคำวินิจฉัยในช่วงปี ค.ศ. 1920 ว่าเป็นอำนาจโดยปริยาย (Implied Power) ที่สำคัญของฝ่ายนิติบัญญัติ และศาลสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยเพื่อยืนยันถึงสภาพบังคับของอำนาจสืบสวนสอบสวนนี้ผ่านคดี Sinclair v. United States ว่า “หากบุคคลใดถูกเรียกมาให้ข้อมูลกับสภาองเกรสที่ดี และปรากฏว่าบุคคลนั้นปฏิเสธที่จะให้ข้อมูล บุคคลดังกล่าวจะต้องถูกดำเนินคดีฐาน “ละเมิดอำนาจสภาองเกรส” (Contempt of Congress) (U.S. Supreme Court, 1929, p.1 para 3)

แนวความคิดไม่สนับสนุนการบังคับใช้โทษทางอาญา

จากหลักการของคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 48/2542 คำวินิจฉัยที่ 2-4/2555 คำวินิจฉัยที่ 61/2545 และคำวินิจฉัยที่ 26/2546 ได้วางหลักการไว้ว่า ถ้าบทกำหนดโทษเป็นมาตรการทางกฎหมายที่จำเป็น เพื่อให้การปฏิบัติตามกฎหมายมีผลบังคับใช้จริง และเป็นกรณีของการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่กระทำได้ตามรัฐธรรมนูญ จึงเป็นบทบัญญัติที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม การกำหนดโทษจำคุกแก่ผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้อาจเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญได้ให้อำนาจไว้ก็ได้

เมื่อพิจารณาจุดประสงค์ของพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา พ.ศ. 2554 แล้ว จะเห็นได้ว่า เป็นกฎหมายที่อาจนำมาใช้ประโยชน์ในทางการเมืองได้ การลงโทษทางอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งเรียก อาจเป็นกฎหมายที่มีสภาพบังคับที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการเมือง และการกำหนดมาตรการลงโทษทางอาญาทั้งเอกชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 เป็นการกำหนดโทษที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ฝ่ายบริหาร ทั้งข้าราชการประจำและข้าราชการการเมืองที่ถูกตรวจสอบ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่ได้รับคำสั่งเรียก รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามมติคณะกรรมการในกรณีที่มีการดำเนินคดีอาญา (วิลาวรรณ ร่ำริน, 2559, หน้า 41)

หากพิจารณาถึงประโยชน์และความคุ้มค่าของการใช้พระราชบัญญัติมีข้อเท็จจริงว่า แม้ว่าพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 จะกำหนดมาตรการการลงโทษทางอาญา ก็ไม่ได้ทำให้การตรวจสอบของคณะกรรมการมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งตามข้อเท็จจริงในปัจจุบันแม้ว่าคณะกรรมการยังไม่มีการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ แต่ถ้าหากคณะกรรมการใช้พระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 เป็นเครื่องมือในการดำเนินการทางการเมืองย่อมสร้างความยุ่งยากให้แก่ข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมือง พนักงานรัฐวิสาหกิจ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเอกชนที่ถูกคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ ด้วยเหตุผลนี้การออกพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 จึงเป็นการออกกฎหมายซ้ำซ้อนกับข้อบังคับของการประชุมของแต่ละสภา ซึ่งไม่มีประโยชน์และไม่มีความคุ้มค่าในการออกกฎหมาย และยังเป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้ถูกหมายเรียก (วิลาวรรณ ร่ำริน, 2559, หน้า 42)

ในปัจจุบันแม้พระราชบัญญัติคำสั่งเรียกฯ จะมีโทษทางอาญากำหนดไว้ แต่โทษทางอาญานั้นไม่มีสภาพบังคับเนื่องจากคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 17/2563 วินิจฉัยว่า การกำหนดโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 มาตรา 13 วรรคแรก แก่ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งเรียกของคณะกรรมการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 129 ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษทางอาญาแก่บุคคล และความร้ายแรงของการกระทำความผิด เนื่องจากการฝ่าฝืนคำสั่งเรียกหรือไม่แถลงข้อเท็จจริงหรือส่งเอกสารต่อคณะกรรมการนั้นไม่ได้มีสภาพร้ายแรงหรือทำให้เกิดความเสียหาย นอกจากนี้ก็ไม่ได้กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2563, หน้า 10-11) ดังนั้นโทษทางอาญาของผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 จึงเป็นอันตกไป ไม่อาจใช้บังคับได้อีก

อย่างไรก็ตาม ด้วยความเคารพต่อคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ หากพิจารณาหลักความได้สัดส่วนหรือหลักพอสมควรแก่เหตุ (Principle of Proportionality) และหลักการใช้การตีความกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ต้องเคารพต่อภารกิจขององค์กรรัฐธรรมนูญ จะพบว่า คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 17/2563 มีปัญหา 2 ประการ ดังนี้ (ศุภณัฐ บุญสด, 2567, หน้า 9)

ประการแรก ศาลรัฐธรรมนูญปรับใช้หลักความได้สัดส่วนหรือหลักความพอสมควรแก่เหตุในคำวินิจฉัยไม่ได้เป็นไปตามขั้นตอนการวินิจฉัยในทางตำรวจ ซึ่งมียู่ด้วยกัน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นแรก มาตรการทางกฎหมายที่รัฐสภาตราขึ้นอย่างพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ

ของของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 เป็นมาตรการที่บรรลู่วัตถุประสงค์ที่ มาตรา 129 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ต้องการหรือไม่ หลักการนี้เรียกว่า หลักความสัมฤทธิ์ผล หากมาตรการนี้ไม่สามารถทำให้คณะกรรมการสิทธิการแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องที่พิจารณาได้ ย่อมถือว่ากฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ขั้นที่สอง มาตรการทางกฎหมายที่รัฐสภาเลือกใช้นั้นมีมาตรการอื่นลักษณะเดียวกันที่สามารถบรรลู่วัตถุประสงค์ดังกล่าวได้อีกหรือไม่ หากมี มาตรการอื่นก็ต้องพิจารณาต่อว่ามาตรการใดเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่รุนแรงน้อยกว่ากัน หากมาตรการที่รัฐสภาเลือกใช้รุนแรงกว่ามาตรการทางกฎหมายอื่น กล่าวคือ หากมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการสิทธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 มีอัตราโทษสูงกว่ามาตรการทางกฎหมายอื่นๆ กฎหมายที่รัฐสภาเลือกใช้ย่อมขัดต่อรัฐธรรมนูญ ขั้นที่สาม ศาลต้องพิจารณาว่าผลของมาตรการทางกฎหมายที่รัฐสภาเลือกใช้ เมื่อเทียบกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่เสียไปจากโทษทางอาญาที่เกิดจากมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการสิทธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 กับผลประโยชน์สาธารณะที่ได้จากคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ สิ่งใดมีน้ำหนักมากกว่ากัน หากประโยชน์สาธารณะที่เกิดจากคำสั่งเรียกของคณะกรรมการมีน้ำหนักน้อยกว่าสิทธิและเสรีภาพที่ประชาชนต้องเสียไป ย่อมทำให้กฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (ศุภณัฐ บุญสด, 2567, หน้า 10)

แต่ในทางข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลรัฐธรรมนูญใช้วิธีการตีความข้ามขั้นตอนจากการตีความตามลายลักษณ์อักษร ข้ามไปตีความถึงเจตนารมณ์ทางกฎหมายของมาตรการดังกล่าว โดยกล่าวว่า มาตรา 129 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ให้รัฐสภาตรากฎหมายให้กำหนดมาตรการบังคับโทษทางอาญาได้ โดยอ้างอิงพยานหลักฐานในคดีอย่างคำอธิบายของผู้ร่างรัฐธรรมนูญที่อ้างถึงข้อความคิดทางปรัชญาเกี่ยวกับการกำหนดโทษทางอาญา ซึ่งเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องนิติบัญญัติอันอยู่ในขอบเขตหน้าที่ของรัฐสภาซึ่งใช้ในการตรากฎหมาย ไม่ใช่เกณฑ์ในทางกฎหมายที่วิเคราะห์ว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ดังนั้นการที่ศาล รัฐธรรมนูญ กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการลงโทษทางอาญาตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการสิทธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 จึงไม่สอดคล้องกับการวินิจฉัยในข้อกฎหมายของหลักความสัมฤทธิ์ผลหรือหลักพอสมควรแก่เหตุ (ศุภณัฐ บุญสด, 2567, หน้า 11)

ประการที่สอง ผลการตีความรัฐธรรมนูญที่ไม่สอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วนหรือหลักพอสมควรแก่เหตุแล้ว การตีความกฎหมายของศาลรัฐธรรมนูญยังเป็นการลดทอนอำนาจในการปฏิบัติการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีโดยรัฐสภา ด้วยการทำลายกลไกบังคับของคำสั่งเรียกของคณะกรรมการที่เป็นโทษทางอาญา ลง ส่งผลให้คณะกรรมการไม่มีกลไกทางกฎหมายในการรวบรวมข้อเท็จจริงเพื่อตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรี เมื่อปราศจากข้อเท็จจริงแล้วรัฐสภาก็ไม่สามารถตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ศุภณัฐ บุญสด, 2567, หน้า 11) ส่งผลกระทบต่อหลักการดุลและคานกันของหลักการแบ่งแยกอำนาจ และกระทบต่อหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญได้

อย่างไรก็ตาม แม้โทษทางอาญาตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 จะไม่มีผลบังคับใช้ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 17/2563 แต่ก็มีมาตรการอื่นที่สามารถใช้ทดแทนได้

มาตรการอื่นที่มีประสิทธิภาพ

1. การใช้ประมวลจริยธรรมและมาตรฐานทางจริยธรรม

ประมวลจริยธรรมที่สำคัญมีอยู่ด้วยกัน 2 ฉบับ

1.1 ประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2564 เป็นการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของข้าราชการการเมือง ตัวอย่างเช่น

ข้อที่ 5 ได้กำหนดไว้ว่า “ข้าราชการการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ โดยอย่างน้อยต้องดำรงตนดังต่อไปนี้

(1) ปฏิบัติหน้าที่เพื่อรับใช้ประเทศชาติและประชาชนอย่างเต็มความสามารถด้วยความรับผิดชอบต่อ ยึดมั่นในหลักนิติธรรม ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและปราศจากอคติ” (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2564, หน้า 11)

ตามข้อ 7 ได้กำหนดว่า “ข้าราชการการเมืองต้องยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ และความผาสุกของประชาชนโดยรวม และมีจิตสาธารณะ โดยอย่างน้อยต้องดำรงตนดังต่อไปนี้...

(5) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบต่อผู้เกี่ยวข้องให้ทุกภาคส่วนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างเป็นธรรม ผาสุก และสามัคคีปรองดอง” (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2564, หน้า 12)

ตามข้อ 8 ได้กำหนดว่า “ข้าราชการการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน โดยอย่างน้อยต้องดำรงตนดังต่อไปนี้ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2564, หน้า 13)

“(1) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานที่มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้” (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2564, หน้า 13)

จะเห็นได้ว่า ประมวลจริยธรรมได้กำหนดให้ข้าราชการการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่และให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของหน่วยงานราชการ คณะกรรมการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็เป็นหน่วยงานรัฐอย่างหนึ่ง ดังนั้นเมื่อมีการเชิญหรือเรียกจากคณะกรรมการให้ข้าราชการการเมืองมาแถลงข้อเท็จจริง ข้าราชการการเมืองคนดังกล่าวควรที่จะมาแถลงข้อเท็จจริงตามคำเชิญหรือเรียกนั้นเพื่อรักษาไว้ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังและเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม

1.2 ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน เป็นการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อเป็นแนวประพฤติปฏิบัติของข้าราชการพลเรือน ตัวอย่างเช่น

ข้อ 2 ข้าราชการพลเรือนพึงปฏิบัติตนเพื่อรักษาจริยธรรม ดังต่อไปนี้...

(6) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ปราศจากอคติ และไม่เลือกปฏิบัติโดยการใช้ความรู้สึกรอคอยหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือเหตุผลของความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ อายุ สภาพร่างกาย สถานะทางเศรษฐกิจสังคม และต้องรักษาความเป็นกลางทางการเมืองโดยไม่อาศัยตำแหน่งหน้าที่ซึ่งอาจมีลักษณะเป็นการให้คุณให้โทษแก่นักการเมืองและพรรคการเมือง (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2564, หน้า 8-9)

1.3 มาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กร พ.ศ. 2561 เป็นมาตรฐานที่กำหนดความประพฤติของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ทั้งตุลาการ

ศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กร นอกจากนี้อาตมราชานทางจริยธรรมดังกล่าวยังมีผลบังคับใช้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย ตามข้อ 3 วรรคสองของมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กร พ.ศ. 2561 โดยมาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งเรียก ดังนี้

“หมวด 3 จริยธรรมทั่วไป

ข้อที่ 21 ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ และยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้ และปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ และความผาสุกของประชาชนโดยรวม” (มาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กร พ.ศ. 2561, 30 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 5 ก. หน้า 16.

หากบุคคลผู้ถูกคำสั่งเรียกเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีฝ่าฝืนไม่มาตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการ อาจถือว่าขัดต่อข้อที่ 21 ของมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กร พ.ศ. 2561 ให้ประธานคณะกรรมการส่งรายงานการกระทำผิดไปให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อดำเนินการตามมาตรฐานทางจริยธรรมต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2567, หน้า 4)

2. การกำหนดให้ข้าราชการที่ฝ่าฝืนคำสั่งเรียกได้รับโทษทางวินัย

ตามพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 มาตรา 5 บัญญัติว่า “คณะกรรมการธิการมีอำนาจออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาอยู่นั้นได้” สำหรับวรรคสามบัญญัติเพิ่มเติมว่า “ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ให้ประธานคณะกรรมการแจ้งให้รัฐมนตรีซึ่งบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหน่วยงานที่บุคคลนั้นสังกัดทราบและมีคำสั่งให้บุคคลนั้นดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่เป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ให้ถือว่าเป็นเหตุยกเว้นการปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2554, หน้า 75)

จากบทบัญญัติข้างต้นแสดงให้เห็นว่า หากคณะกรรมการธิการต้องการเรียกเอกสารหรือเรียกบุคคลใดซึ่งเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นมาแถลงข้อเท็จจริง คณะกรรมการธิการจะแจ้งไปยังรัฐมนตรีซึ่งบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหน่วยงานที่บุคคลนั้นสังกัดอยู่ พร้อมทั้งมีคำสั่งให้บุคคลนั้นมาดำเนินการแถลงข้อเท็จจริงแก่คณะกรรมการ หากบุคคลผู้ถูกเรียกไม่มาแถลงข้อเท็จจริงถือว่าเป็นการขัดคำสั่งต่อคณะกรรมการ ซึ่งเป็นความผิดทางวินัย ต้องได้รับโทษทางวินัย ตามมาตรา 13 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554

ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ให้ถือว่าเป็นความผิดทางวินัยด้วย” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2554, หน้า 78)

มาตรา 88 แห่งพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 บัญญัติเกี่ยวกับโทษทางวินัยว่า “ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัย จะต้องได้รับโทษทางวินัยเว้นแต่มีเหตุอันควรงดโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 7 การดำเนินการทางวินัย

โทษทางวินัยมี 5 สถาน ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2551, หน้า 32)

- (1) ภาคทัณฑ์
- (2) ตัดเงินเดือน
- (3) ลดเงินเดือน
- (4) ปลดออก
- (5) ไล่ออก”

ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หากบุคคลดังกล่าวไม่มาแถลงข้อเท็จจริงถือว่าเป็นความผิดทางวินัย

3. การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่แก้ไขได้ยาก คือ รัฐธรรมนูญที่กำหนดกระบวนการและเงื่อนไขในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญไว้เป็นพิเศษ แยกออกจากกระบวนการตราหรือแก้ไขรัฐธรรมนูญ ส่งผลให้กระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญกระทำได้ยากกว่าการตราหรือแก้ไขรัฐธรรมนูญ (มานิตย์ จุมปา, 2557, หน้า 16)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 กำหนดให้ผู้ยื่นเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญมี 4 กลุ่ม คือ 1) คณะรัฐมนตรี 2) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร 3) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา และ 4) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน (ศรีนยา สีมา, 2561, หน้า 1)

การขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้เสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เนื่องจากรัฐสภามีที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนจึงถือเป็นตัวแทนของประชาชนทั้งประเทศ โดยพิจารณาของรัฐสภาให้ดำเนินการเป็น 3 วาระ คือ (ศรีนยา สีมา, 2561, หน้า 1)

1) วาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ การออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกรัฐสภาในวาระนี้ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผยและต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

2) วาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา การออกเสียงในวาระนี้ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณแต่ในกรณีที่เป็นการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ประชาชนเป็นผู้เสนอต้องเปิดโอกาสให้ผู้แทนของประชาชนที่เข้าชื่อกันได้แสดงความคิดเห็นด้วย และเมื่อการพิจารณาวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้วให้รอไว้เป็นเวลา 15 วัน เมื่อพ้นกำหนดแล้วรัฐสภาจึงพิจารณาในวาระที่สามต่อไปได้

3) วาระที่สาม ขึ้นให้ความเห็นชอบ การออกเสียงลงคะแนนในวาระนี้ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อ และลงคะแนนโดยเปิดเผยและต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม นั้น มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา โดยในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกไม่ได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือ รองประธานสภาผู้แทนราษฎร เห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของทุกพรรคการเมืองดังกล่าวรวมกัน และมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวในวาระที่สามแล้ว ให้รอไว้เป็นเวลา 15 วัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาแล้วนายกรัฐมนตรีจึงจะนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม นั้นขึ้น ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระมหากษัตริย์เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยได้เพื่อเปิดโอกาสให้มีการ ตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเสียก่อน และในกรณีที่ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 พระมหากษัตริย์ หรือ หมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของ ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่หรืออำนาจของศาล หรือองค์กร อิสระ หรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติหน้าที่หรืออำนาจได้ ก่อนที่ นายกรัฐมนตรีจะนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระมหากษัตริย์เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยต้องจัด ให้มีการออกเสียงประชามติเสียก่อน และถ้าผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติม จึงนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม นั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระมหากษัตริย์ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยต่อไป (ศรีนยา สิม่า, 2561, หน้า 2)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 129 วรรคสี่ ไม่ได้บัญญัติไว้ ในหมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 พระมหากษัตริย์ หรือหมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ และ ไม่ได้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่หรืออำนาจของศาล หรือองค์กรอิสระ หรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กร อิสระไม่อาจปฏิบัติหน้าที่หรืออำนาจได้ ดังนั้น การแก้ไขมาตรา 129 วรรคสี่ จึงไม่จำเป็นต้องจัดให้มี การออกเสียงประชามติแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม การแก้ไขรัฐธรรมนูญดังกล่าวยังต้องดำเนินการตาม หลักเกณฑ์ปกติ คือ ผู้ยื่นเสนอขอแก้ไขรัฐธรรมนูญจะมีเพียง 4 กลุ่มเท่านั้น และต้องผ่านวาระทั้งสามวาระ ตามที่กำหนดในเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

4. มาตรการทางการเมือง

ในการจ่ายงบประมาณประจำปีให้แต่ละหน่วยงานของรัฐ เริ่มมาจากสำนักงบประมาณ แจ้งหน่วยงานจัดท่างบประมาณประจำปีตามปีปฏิทินงบประมาณผ่านทางกระทรวงและแจ้งทิศทาง งบประมาณของรัฐบาล หน่วยงานได้จัดท่างบประมาณประจำปีตามปีปฏิทินงบประมาณเสนอต่อ สำนักงานประมาณ แล้วสำนักงบประมาณจะทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ค่าขอตั้งงบประมาณรายจ่าย ของหน่วยงาน โดยจัดทำเป็นร่างพระราชบัญญัติรายจ่ายประจำปีเสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อให้ คณะรัฐมนตรีพิจารณาและเสนอต่อรัฐสภา (ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์, 2564, หน้า 12-15) หากผลการ ดำเนินงานบรรลุตามเป้าประสงค์ก็จะได้รับการจัดสรรงบประมาณตามจำนวนที่ได้เสนอไว้ แต่หากไม่ บรรลุตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ หน่วยงานดังกล่าวจะถูกปรับลดงบประมาณในปีต่อไปได้ นอกจากนี้ ในขั้นการพิจารณาของรัฐสภา รัฐสภายังสามารถให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ

ที่สำนักงบประมาณเสนอมาได้ ในวาระที่ 1 ของการพิจารณาหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติงบประมาณฯ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็สามารถอภิปรายร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ หากสภาไม่รับหลักการจะทำให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นตกไป และรัฐบาลก็เป็นอันต้องยุบสภา มีการเลือกตั้งใหม่ ในวาระที่ 2 แปรญัตติ คณะกรรมาธิการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี สามารถเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของงบประมาณได้ ซึ่งจะส่งผลต่อในวาระที่ 3 การลงมติ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้ประชุมพิจารณาเปลี่ยนแปลงแก้ไขตามคณะกรรมาธิการเสนอแล้ว สภาผู้แทนราษฎรจะดำเนินการพิจารณาความเหมาะสมของร่างพระราชบัญญัติงบประมาณอีกครั้งหนึ่ง ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นด้วยก็จะมีผลให้ร่างพระราชบัญญัติไม่ผ่าน และรัฐบาลก็เป็นอันต้องยุบสภาเช่นกัน (ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์, 2564, หน้า 15-14) ดังนั้น หน่วยงานใดที่ไม่ได้ให้ความร่วมมือในการแถลงข้อเท็จจริง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาจดำเนินการมาตรการในการกดดันทางด้านงบประมาณแก่หน่วยงานนั้นผ่านกลไกทางการเมืองในการปรับเปลี่ยนงบประมาณประจำปีได้

5. การกำหนดคุณสมบัติของผู้แทนที่มาแถลงข้อเท็จจริง

กระบวนการออกคำสั่งเรียกของคณะกรรมาธิการ คณะกรรมาธิการต้องมียุติบัตรประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมาธิการทั้งหมดที่มีอยู่ และมีมติด้วยเสียงข้างมากเชิญบุคคลมาแถลงข้อเท็จจริงโดยทำเป็นหนังสือ รายละเอียดของหนังสือต้องประกอบด้วยเหตุและประเด็นที่เชิญมาแถลงข้อเท็จจริง โดยให้ระยะเวลาดำเนินการไม่น้อยกว่า 3 วัน หากผู้ถูกเรียกไม่ดำเนินการตามหนังสือ แต่มีหนังสือแจ้งเหตุที่ไม่ดำเนินการภายใน 3 วัน ถ้าไม่มาแถลงข้อเท็จจริงเพราะมีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ อาจทำได้โดยการขอลือหรือมอบหมายผู้แทน (นาถะ ดวงวิชัย, 2554, หน้า 1) ในกรณีการมอบหมายผู้แทนมาแถลงข้อเท็จจริงมักจะมีปัญหาว่าผู้แทนไม่ได้เป็นผู้รับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ผู้แทนไม่สามารถตอบคำถามคณะกรรมาธิการได้ ซึ่งหากต้องการให้มีประสิทธิภาพจะต้องมีการกำหนดคุณสมบัติผู้แทนของผู้ถูกเรียกด้วย

วิเคราะห์ปัญหาสภาพบังคับตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมาธิการ

หากพิจารณาจากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ อาจก่อให้เกิดปัญหาที่ไม่อาจบังคับใช้โทษทางอาญาแก่ผู้ได้รับคำสั่งเรียกได้ และโทษทางวินัยก็ไม่สามารถใช้กับบุคคลที่ไม่ใช่ข้าราชการได้ เอกชน หรือผู้มีตำแหน่งสูงสุดของหน่วยงานได้ ทำให้คณะกรรมาธิการไม่มีอำนาจและสภาพบังคับแก่ผู้ได้รับคำสั่ง การทำงานของคณะกรรมาธิการไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงควรหาช่องทางหรือมาตรการอื่นที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. จัดทำร่างพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาฉบับใหม่ โดยกำหนดให้คงโทษทางอาญาไว้ในกรณีที่ได้รับคำสั่งเรียกไม่มาแถลงข้อเท็จจริงตามคำสั่งเรียก คือ โทษจำคุกและปรับ เช่นเดียวกับกฎหมายอังกฤษและกฎหมายฝรั่งเศส หรือใช้มาตรการอื่น เช่น ตักเตือนหรือภาคทัณฑ์ เพื่อให้เกิดสภาพบังคับ พร้อมทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการข่มขู่ขังไม่ให้ผู้ได้รับคำสั่งเรียกขัดขืนไม่มาตามหนังสือคำสั่ง หรือไม่เช่นนั้นก็ไม่ต้องกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาขึ้นมาใหม่ เพียงแต่กำหนดให้นำมาตรา 170 แห่งประมวลกฎหมายอาญา (ความผิดฐานขัดขืนหมายหรือคำสั่งของศาล) มาใช้บังคับกับผู้ฝ่าฝืนคำสั่งเรียกของคณะกรรมาธิการโดยอนุโลม และกำหนดให้อำนาจเรียกของคณะกรรมาธิการมีสถานะเดียวกับหมายหรือคำสั่งของศาล

(ศุภณัฐ บุญสด, 2567, หน้า 17) นอกจากนี้ ในร่างพระราชบัญญัติใหม่นี้ให้เปลี่ยนจาก คำว่า “คำสั่งเรียก” เป็น “การเรียก” แทน เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 129 วรรคสี่ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มิเช่นนั้นร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจะเป็นอันตกไป

2. สำหรับข้าราชการในหน่วยงานของรัฐ จากประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2564 และประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ได้กำหนดให้ข้าราชการการเมืองและข้าราชการพลเรือน ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมและเป็นกลางทางการเมือง เมื่อคณะกรรมการได้เชิญหรือเรียกข้าราชการผู้ใดแล้ว ข้าราชการผู้นั้นย่อมต้องมาแถลงข้อเท็จจริงแก่คณะกรรมการอย่างเป็นทางการเป็นกลาง และปราศจากอคติ แม้ว่าประมวลจริยธรรมจะไม่ได้มีสภาพบังคับที่รุนแรง แต่ประมวลจริยธรรมก็เป็นแนวทางให้แก่ข้าราชการการเมืองและข้าราชการพลเรือนในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ กำหนดให้มีการแก้ไขมาตรา 13 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2554, หน้า 78) ในกรณีที่บุคคลผู้ถูกคำสั่งเรียกไม่มาแถลงข้อเท็จจริง เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น จะถือว่าเป็นการขัดคำสั่งต่อคณะกรรมการ ให้ถือว่าเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ต้องได้รับโทษทางวินัย 2 ประการ คือ ปลดออกหรือไล่ออกเท่านั้น เพื่อเป็นกลไกบังคับหน่วยงานที่มีอำนาจลงโทษ ต้องถูกบังคับโดยกฎหมายให้ลงโทษในบทลงโทษรุนแรงเท่านั้น (ศุภณัฐ บุญสด, 2567, หน้า 16) และหากบุคคลผู้ถูกคำสั่งเรียกเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีฝ่าฝืนไม่มาตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ ให้ถือว่าเป็นฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมอย่างร้ายแรง ซึ่งอาจถูกตัดสิทธิการลงสมัครรับเลือกตั้งหรือห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ศุภณัฐ บุญสด, 2567, หน้า 17) โดยให้ประธานคณะกรรมการส่งรายงานการกระทำผิดไปให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อดำเนินการตามมาตรฐานทางจริยธรรมต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2567, หน้า 4)

3. แก้ไขรัฐธรรมนูญให้มีคำที่สอดคล้องกับกฎหมาย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 129 วรรคสี่ บัญญัติว่า “คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งมีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงหรือศึกษาอยู่ก็ได้ แต่การเรียกเช่นนั้นมิให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามหน้าที่หรือใช้อำนาจในกระบวนการวิธีพิจารณาพิพากษาอรรถคดี หรือการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล และมีให้ใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยตรงในแต่ละองค์กรตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี” จากมาตราดังกล่าว จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญใช้คำว่า “อำนาจเรียก” ไม่ใช่ “คำสั่งเรียก” ดังนั้น คณะกรรมการจึงไม่มีอำนาจและสภาพที่จะบังคับให้ผู้ถูกเรียกมาตามคำเชิญหรือคำเรียกของคณะกรรมการได้ และโทษทางอาญาตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 ก็ไม่มีสภาพบังคับได้ เนื่องจากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นการขัดต่อมาตรา 129 วรรคสี่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะให้มีการแก้ไขถ้อยคำในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 129 วรรคสี่ จากคำว่า “อำนาจเรียก” เปลี่ยนเป็นคำว่า “คำสั่งเรียก” เพื่อให้คณะกรรมการมีอำนาจในการออกคำสั่งเรียกผู้ถูกเรียกได้ และมีอำนาจในการลงโทษทางอาญาแก่ผู้ไม่มาตามคำสั่งเรียกได้

4. การใช้มาตรการทางการเมืองในการกดดันหน่วยงานต่าง ๆ ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นกรรมการในคณะกรรมการคณะใดคณะหนึ่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถตรวจสอบความร่วมมือของหน่วยงานที่ถูกเรียกได้ หากหน่วยงานใดไม่ได้ให้ความร่วมมือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนดังกล่าวอาจเสนอให้มีการแก้ไขปรับลดงบประมาณของหน่วยงานของรัฐนั้นในชั้นการพิจารณาพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้

5. การกำหนดคุณสมบัติของผู้แทนที่มาแถลงข้อเท็จจริง คุณสมบัติของผู้แทนของผู้ถูกเรียกควรเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในส่วนงานนั้นโดยตรง และเป็นผู้มีตำแหน่งรองจากผู้ถูกเรียกไม่เกิน 1 ตำแหน่ง เช่น คณะกรรมการมีมติเรียกให้อธิบดีกรมศุลกากรมาแถลงข้อเท็จจริง แต่เนื่องจากอธิบดีกรมศุลกากรไม่สามารถมาแถลงข้อเท็จจริงได้ตามวันเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือ อธิบดีกรมศุลกากรควรมีคำสั่งให้รองอธิบดีกรมศุลกากรเป็นผู้เข้ามาแถลงข้อเท็จจริงแทน และรองอธิบดีกรมศุลกากรดังกล่าวต้องเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในส่วนงานที่ต้องแถลงข้อเท็จจริงด้วย

ส่วนสรุป (Conclusions)

เนื่องจากคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 17/2563 ว่า คณะกรรมการไม่มีอำนาจออก “คำสั่งเรียก” เพราะเป็นการขัดต่อมาตรา 129 วรรคสี่ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพียงแต่มีอำนาจ “เรียก” ซึ่งเป็นการเชิญหรือขอความร่วมมือบุคคลให้ส่งเอกสารหรือให้มาแถลงข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อคณะกรรมการ และการกำหนดโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 มาตรา 13 วรรคแรกแก่ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งเรียกของคณะกรรมการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 129 ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษทางอาญาแก่บุคคลและความร้ายแรงของการกระทำความผิด ดังนั้นคำสั่งเรียกของคณะกรรมการจึงไม่มีสภาพบังคับ หากผู้ถูกเรียกไม่มาตามคำสั่งเรียกก็ไม่อาจดำเนินการใดๆ แก่ผู้ถูกเรียกได้ ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีมาตรการทางกฎหมาย เช่น การแก้ไขพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกให้สามารถใช้โทษทางอาญาได้ หรือการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 129 วรรคสี่ หรืออาจต้องใช้มาตรการอื่นที่สามารถบังคับผู้ถูกเรียกได้ เช่น การใช้ประมวลจริยธรรมมากำกับ การใช้โทษทางวินัยสำหรับกรณีที่ผู้ถูกเรียกมีสถานะเป็นข้าราชการ การใช้มาตรการทางการเมืองในการปรับลดงบประมาณแก่หน่วยงานที่ไม่ให้ความร่วมมือเพื่อกดดันหน่วยงานต่างๆ และการกำหนดคุณสมบัติของผู้แทนที่มาแถลงข้อเท็จจริงแทนผู้ถูกเรียกเพื่อประสิทธิภาพของข้อมูลและการดำเนินการของคณะกรรมการ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา

เนื่องจากคณะกรรมการมีอำนาจตรวจสอบและติดตามการทำงานของรัฐบาลและหน่วยงานรัฐ การออกคำสั่งเรียกของคณะกรรมการจึงเป็นประโยชน์ต่อรัฐ เพราะผู้ถูกเรียกเป็นผู้ที่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องของรัฐดีที่สุด คณะกรรมการจะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงเป้าประสงค์ ดังนั้นการออกคำสั่งเรียกจึงต้องมีมาตรการเพื่อให้เกิดสภาพบังคับให้ผู้ถูกเรียกมาแถลงข้อเท็จจริง ไม่ว่าจะเป็นการทางกฎหมาย การแก้ไขร่างพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาเพื่อให้มีโทษทางอาญา การแก้ไขรัฐธรรมนูญ หรือการใช้มาตรการทางการเมืองปรับลดงบประมาณของหน่วยงานที่ไม่ให้ความร่วมมือ และการกำหนดคุณสมบัติของผู้แทนที่มาแถลงข้อเท็จจริงแทนผู้ถูกเรียกเพื่อประสิทธิภาพของข้อมูลและการดำเนินการของคณะกรรมการ

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดทำร่างพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาฉบับใหม่ โดยกำหนดให้คงโทษทางอาญาไว้ในกรณีที่ได้รับคำสั่งเรียกไม่มาแถลงข้อเท็จจริงตามคำสั่งเรียก
2. การกำหนดให้มีการแก้ไขมาตรา 13 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 ในกรณีที่บุคคลผู้ถูกคำสั่งเรียกไม่มาแถลงข้อเท็จจริงเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันเป็นการขัดคำสั่งต่อคณะกรรมการ ให้ถือว่าเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง และหากบุคคลผู้ถูกคำสั่งเรียกเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีฝ่าฝืนไม่มาตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ ให้ถือว่าเป็นฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมอย่างร้ายแรง
3. การแก้ไขรัฐธรรมนูญให้มีคำที่สอดคล้องกับกฎหมาย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 129 วรรคสี่ จากคำว่า “อำนาจเรียก” เปลี่ยนเป็นคำว่า “คำสั่งเรียก”
4. การใช้มาตรการทางการเมืองในการกดดันหน่วยงานต่างๆ หากหน่วยงานใดไม่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งเรียก อาจเสนอให้มีการแก้ไขปรับลดงบประมาณของหน่วยงานของรัฐนั้น
5. การกำหนดคุณสมบัติของผู้แทนที่มาแถลงข้อเท็จจริง คุณสมบัติของผู้แทนของผู้ถูกเรียกควรเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในส่วนงานนั้นโดยตรง และเป็นผู้มีตำแหน่งรองจากผู้ถูกเรียกไม่เกิน 1 ตำแหน่ง

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงไกร รอบรู้. (2557). **กฎหมายรัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์. (2564). **การคลังและงบประมาณสาธารณะ**. ม.ป.ท.
- จำเริญ ชุ่มมะโน. (2556). **ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจออกคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการของวุฒิสภามาตราพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นาถะ ดวงวิชัย. (2564). **กระบวนการออกคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการ**. สืบค้น เมษายน 15, 2567, จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=21037.
- มาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. 2561. (2561, 30 มกราคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 135 ตอนที่ 5 ก. หน้า 13-17.
- มานิตย์ จุมปา. (2557). **หลักกฎหมายรัฐธรรมนูญ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- วิลาวรรณ ร่ำริน. (2559). **การบังคับใช้พระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554: ศึกษากรณีบทบัญญัติที่มีโทษจำคุกจะขัดหรือแย้งต่อร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หรือไม่**. รายงานวิชาการ หลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 9 สถาบันพระปกเกล้า.
- วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ. (2553, มีนาคม-เมษายน). **สภาพบังคับทางกฎหมายอันเกี่ยวกับการออกคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการ**. *จุลนิติ*, 7(2), 1-24.
- ศรันยา สีมา. (2551). **การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**. สืบค้น เมษายน 2, 2567, จาก <https://library.parliament.go.th/sites/default/files/assets/files/works/academic%20office/radio%20scripts/pdf/2561-10/NALT-radioscript-rr2561-oct1.pdf>.
- ศุภณัฐ บุญสด. (2567). **บทวิเคราะห์ร่างกฎหมายว่าด้วยอำนาจเรียกของคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ...** . สืบค้น ตุลาคม 13, 2567, จาก https://www.kpi.ac.th/knowledge/research/data/1446?fbclid=IwY2xjawFglF5LeHRuA2FlbQlxMQABHSaV_DDUGZ6n0Oo4lg2ytweXLg20HaGjJe_09GB7TMuQpMdd9VnRvovciQ_aem_vLSjnwVf528pCuyt5XgzGg.

- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2564). **ประมวลจริยธรรมข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2564**. สืบค้น เมษายน 15, 2567, จาก https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/E/258/T_0011.PDF.
- _____. (2564). **ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน**. สืบค้น มีนาคม 17, 2567, จาก https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/E/109/T_0008.PDF.
- สำนักข่าวไทยพีบีเอส. (2563). **สะท้อนแค่ไหน ? ศาล รธน. ชี้รัฐสภาไม่มีอำนาจ "บังคับ" คนชี้แจง**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 19, 2567, จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/297167>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2554). **พระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554**. สืบค้น มีนาคม 17, 2567, จาก www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=64500&filename=index..
- _____. (2567). **ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ...**. สืบค้น ตุลาคม 14, 2567, จาก https://pis.parliament.go.th/PARFileDownloadProxy/download?s=imdLaVGWWSFzeiKukZL1-5qJDqTjx_TETgqCT_lvKyoaSOS-Tn_H8sDBmASsIfj3h2YwllDSTj4Sz4u_mvRVjJvHiYGnPk_eFPdAX-B5NSuXh3YF18nWaAGmMC1FVgf96zg5MKaMmyjy59MaV205FXyXQVV4PhUrc=&ref=5508874&n=1.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2551). **พระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551**. สืบค้น เมษายน 1, 2567, จาก <https://www.ocs.go.th/dffd803e-8d33-4cfc-92c3-3acc e352a882>.
- สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. (2563). **คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 17/2563**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 19, 2567, จาก https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=12182.
- U.S. Supreme Court. (1929). **279 U.S. 263**. Retrieved February 26, 2024, from <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/279/263/>.

ภาคผนวก

แนะนำผู้เขียน

Zhang Feng

หน่วยงานสังกัด ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ความสนใจทางวิชาการ Chinese Language
E-mail zhang.f@ku.th

ปริญญา จันทร์สว่าง

หน่วยงานสังกัด หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ความสนใจทางวิชาการ รัฐประศาสนศาสตร์
E-mail minmin6635455@gmail.com

พิชัย แก้วบุตร

หน่วยงานสังกัด คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี
ความสนใจทางวิชาการ การสอนภาษาจีน, ภาษาและวัฒนธรรมจีน
E-mail Shi_yu16@hotmail.com

ณฤทธิ์ ประจงแต่ง

หน่วยงานสังกัด หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ความสนใจทางวิชาการ ศิลปกรรม, ศิลปะการออกแบบ
E-mail narit.p@lawasri.tru.ac.th

ปัญญาพร เวชพัฒน์พงษ์

หน่วยงานสังกัด ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ความสนใจทางวิชาการ ภาษาและวัฒนธรรมจีน
E-mail panyaporn.v@ku.th

ยศวดี ยศยิ่งยงค์

หน่วยงานสังกัด นักศึกษาสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ความสนใจทางวิชาการ ภาษาและวรรณกรรมญี่ปุ่น
E-mail cbclass01.yossa@gmail.com

Surinda Malisuwan

หน่วยงานสังกัด International Relations, Nankai University
ความสนใจทางวิชาการ Political Science and International Relations, Chinese Language
E-mail Surin.1920@gmail.com

รัชพล ทิติ

หน่วยงานสังกัด สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ความสนใจทางวิชาการ รัฐประศาสนศาสตร์
E-mail thatchapon.t@lawasri.tru.ac.th

Guo Yexin

หน่วยงานสังกัด Ph.D. Candidate, Faculty of Decorative Arts, Silpakorn University
ความสนใจทางวิชาการ Decorative Arts
E-mail guoyexinlife@gmail.com

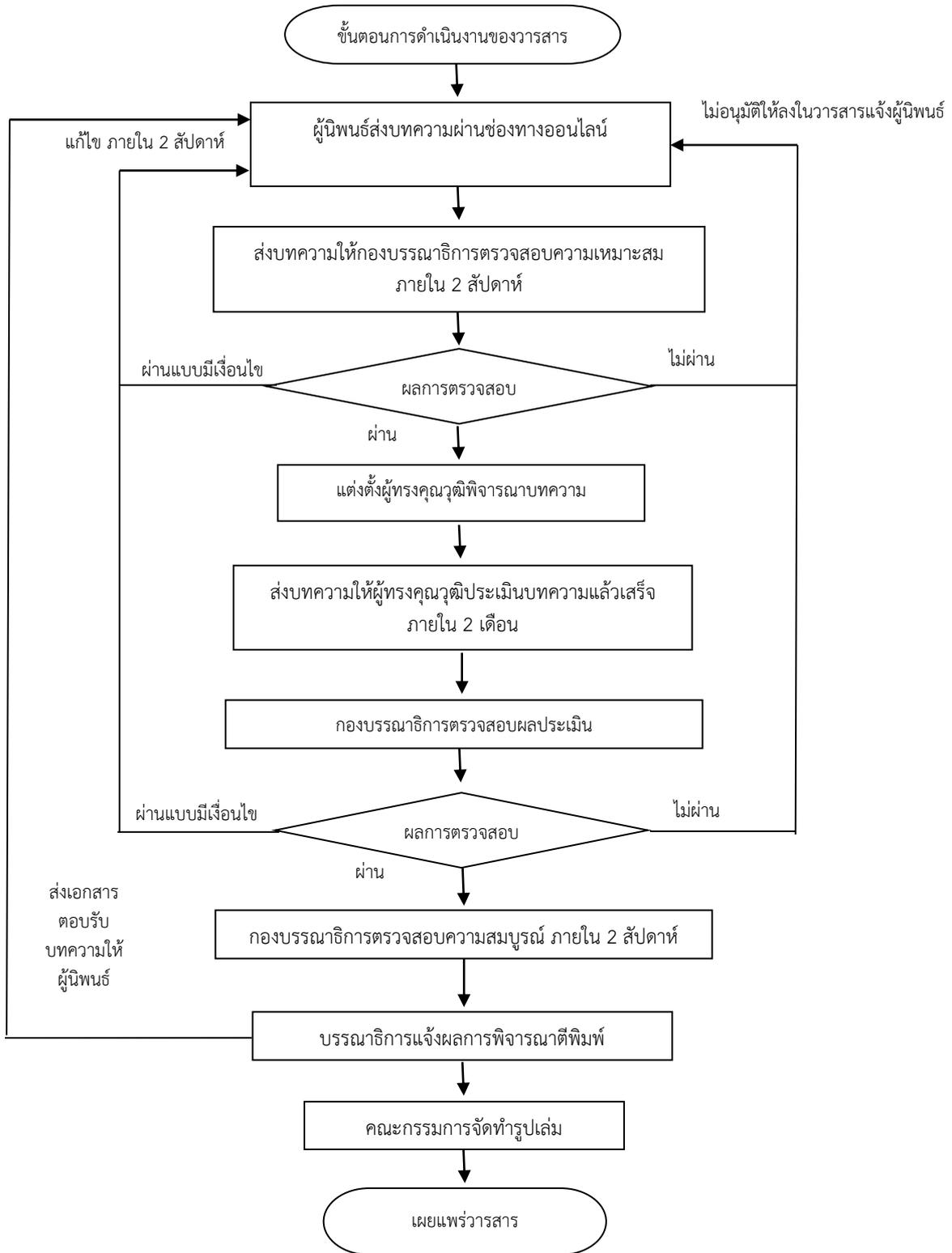
นัทธพงศ์ กวีวุฒท์

หน่วยงานสังกัด สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ความสนใจทางวิชาการ ภาษาจีน
E-mail nuttapong_kaweewut@hotmail.com

เหมือน สุขมาตย์

หน่วยงานสังกัด อาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ความสนใจทางวิชาการ นิติศาสตร์, กฎหมายมหาชน, กฎหมายปกครอง
E-mail ms_union1@hotmail.com

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสาร Lawarath Social E-Journal ของภาควิชาสังคมศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ

สถานที่ติดต่อเกี่ยวกับบทความ

Lawarath Social E – Journal

ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

321 ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000

โทร. 036-411150 โทรศัพทมือถือ. 064-332-7383

E-mail: lawarath.sej@yahoo.com

1. ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสาร Lawarath Social E-Journal ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มีนโยบายรับตีพิมพ์บทความประเภทต่างๆ ดังนี้

1.1 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มาก่อน

1.2 บทความวิชาการ (Academic Article) ที่เสนอเนื้อหาความรู้ วิชาการ มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนิสิต นักศึกษา หรือประชาชนทั่วไป

1.3 บทวิจารณ์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และวารสารใหม่ หรือจากผลงานและประสบการณ์ของผู้นิพนธ์

วารสาร Lawarath Social E-Journal ยินดีรับบทความภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศ ที่วารสาร Lawarath Social E-Journal สามารถจัดหาผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาคุณภาพบทความได้ โดยมีขอบเขตเนื้อหาของบทความ 5 ด้าน ดังนี้

1. General Social Sciences สังคมศาสตร์ (คติชนวิทยา ศาสนา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นศึกษา นิติศาสตร์)

2. Education การศึกษา

3. Linguistics and Language ภาษาศาสตร์ (ภาษา วรรณคดีและการแปล)

4. Political Science and International Relations รัฐศาสตร์และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

5. Public Administration รัฐประศาสนศาสตร์

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จำนวน 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อหรือข้อมูลของผู้นิพนธ์บทความ และผู้นิพนธ์ไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double-Blind Peer Review)

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสาร Lawarath Social E-Journal ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีจะต้องส่งการตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้พิมพ์ควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความนี้ให้กับบรรณาธิการ การเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการของสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

การเตรียมบทความ

บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ โดยใช้ชุดแบบอักษร (Font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH SarabunPSK) ขนาดอักษร 16 จัดกั้นหลังตรง และมีระยะห่างบรรทัดหนึ่งช่อง (Double Spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษพิมพ์สี่ขนาดเอสี่ (A4) พิมพ์ให้ห่างจากขอบกระดาษด้านซ้ายกับด้านขวา 1.25 นิ้ว, ด้านบน 1.5 นิ้ว และด้านล่าง 1 นิ้ว พร้อมใส่หมายเลขกำกับทางมุมขวาบนทุกหน้า บทความควรมีความยาวประมาณ 8-12 หน้ากระดาษเอสี่ (A4) โดยนับรวมภาพประกอบและตาราง

2. ส่วนบทคัดย่อ (Abstract)

บทคัดย่อควรมีความยาว 250-300 คำ โดยแยกต่างหากจากเนื้อเรื่อง บทความวิจัยและบทความปริทรรศน์ต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งบทคัดย่อควรเขียนให้ได้ใจความทั้งหมดของเรื่อง ไม่ต้องอ้างอิงเอกสาร รูปภาพ หรือตาราง และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) สรุป (Conclusion) และคำสำคัญ (Key Words) ซึ่งควรเรียงตามลำดับและแยกหัวข้อให้ชัดเจน ดังนี้

- วัตถุประสงค์ ควรกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา
- วิธีการศึกษา ควรกล่าวถึงวิธีการค้นคว้าข้อมูล ระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาศึกษา สถิติที่นำมาใช้
- ผลการศึกษา ควรประกอบด้วยผลที่ได้รับจากการค้นคว้า ศึกษา และผลของค่าสถิติ (ในกรณีมีการวิเคราะห์)
- สรุป ควรกล่าวถึงผลสรุปของการค้นคว้าและศึกษา
- คำสำคัญ ควรมีคำสำคัญ 3-6 คำ ที่ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา และจะปรากฏอยู่ในส่วนท้ายของบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,)

3. ส่วนเนื้อเรื่อง ควรประกอบด้วย

3.1 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนกล่าวนำโดยอาศัยการปริทรรศน์ (Review) ข้อมูลจากรายงานวิจัย ความรู้ และหลักฐานต่างๆ จากหนังสือหรือวารสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา และกล่าวถึงเหตุผลหรือความสำคัญของปัญหาในการศึกษาครั้งนี้ สมมติฐานของการศึกษา ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจน

3.2 วิธีการศึกษา (Methods) กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

3.3 ผลการศึกษา (Results) เป็นการแสดงผลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ในข้อ 3.2 ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเรื่องและแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม

3.4 อภิปรายผล (Discussion) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ของผู้มีพหุปัญญา มาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของผู้อื่น เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

3.5 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย (Originality and body of Knowledge) ควรอธิบายถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัยให้เป็นความรู้ที่น่าสนใจซึ่งสาธารณชนสามารถเข้าใจได้ จัดหมวดหมู่ความรู้ที่ได้ให้เหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายและเผยแพร่สู่สาธารณชน

3.6 ข้อเสนอแนะ (Suggestion) การแนะนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

3.7 กิตติกรรมประกาศ (acknowledgements) เป็นส่วนที่กล่าวขอบคุณต่อองค์กรหน่วยงานหรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการวิจัย รวมทั้งแหล่งที่มาของเงินทุนวิจัย และหมายเลขของทุนวิจัยในบทความจะมีส่วนนี้หรือไม่ก็ได้

3.8 เอกสารอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text) เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แทรกในเนื้อหา ซึ่งมีรูปแบบการเขียนอ้างอิงแตกต่างกันตามประเภทของเอกสารหรือแหล่งที่ใช้อ้างอิง ดังนี้

การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสาร Lawarath Social E-Journal
ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ระยะขอบ บน 1.5”

ตั้งค่าน้ำกระดาษ ขนาด A4 (21x29.7 cm)

ภายนอก 1.25”

ภายใน 1.25”

ล่าง 1”

บทความวิจัย

ชื่อบทความภาษาอังกฤษ

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาอังกฤษ

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาอังกฤษ

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาอังกฤษ)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

ABSTRACT (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ความยาวของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ 250 - 300 คำ และต้องตรงกับบทคัดย่อภาษาไทย

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

Keywords: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นคำภาษาอังกฤษและต้องตรงกับคำสำคัญในภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ชื่อบทความภาษาไทย

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาไทย

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาไทย)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

หมายเหตุ: กรณีบทความเป็นบทความภาษาต่างประเทศภาษาอื่นให้ผู้นิพนธ์ใช้ขนาดและรูปแบบตัวอักษรที่นิยมใช้อย่างเป็นทางการของภาษานั้น ทั้งนี้ต้องให้กองบรรณาธิการเป็นผู้พิจารณาถึงความเหมาะสม ถูกต้องในขั้นตอนแรกก่อนส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความต่อไป

บทคัดย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

เนื้อหาของบทความ ควรมีความยาวของบทคัดย่อภาษาไทย 250-300 คำ โดยให้เขียนเป็นร้อยแก้ว เน้นเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ผลการวิจัย และข้อวิจารณ์หรือข้อเสนอแนะอย่างย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

คำสำคัญ: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นภาษาไทย ซึ่งตรงกับคำสำคัญในภาษาอังกฤษ เช่น รูปแบบบทความ, ขนาดตัวอักษร, รูปแบบตัวอักษร (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

บทนำ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงความเป็นมาของเรื่องที่วิจัย ความสำคัญของปัญหาที่ทำการศึกษาวิจัย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กะทัดรัด และชัดเจน การใช้คำย่อ ต้องมีคำสมบรูณ์ไว้ในครั้งแรกก่อน เนื้อหาของตัวเรื่องควรมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ ความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (ควรระบุเป็นข้อๆ) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

1. (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)
- 2.

กรอบแนวคิด/ทฤษฎี (ถ้ามี) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

เนื้อความ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

วิธีดำเนินการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายขั้นตอนการวิจัยด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย โดยกล่าวถึงแหล่งข้อมูล ดังนี้ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงสิ่งที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัย ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล และการแสดงผลการทดสอบสมมติฐาน และการวิจารณ์ผลการวิจัย ซึ่งการรายงานผลการวิจัยและการวิจารณ์นั้น ควรยึดวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัยเป็นหลัก เพื่อชี้ให้เห็นว่าผลการวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์อย่างไรบ้างและสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้หรือไม่อย่างไร โดยเสนอหลักฐานข้อมูลอย่างเป็นระเบียบและเข้าใจง่าย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

(กรณีมีตาราง)

ตาราง 1 (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) เนื้อหาที่เป็นตารางและคำอธิบายสามารถใช้เป็นรูปแบบ 1 คอลัมน์ ได้ตามความเหมาะสม (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

	(n=จำนวน)
หัวข้อ	ขีดเส้น 2 เส้น
	ขีดเส้น 1 เส้น
รวม	ขีดเส้น 1 เส้น
	ขีดเส้น 2 เส้น

(กรณีมีภาพ)

ภาพ 1 ชื่อภาพ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

(ที่มา: ✓)

อภิปรายผล (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ควรอธิบายถึงผลที่ได้รับจากการศึกษาหรือวิจัย ว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ควรอ้างถึงทฤษฎี หรือผลการศึกษาของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ควรอธิบายถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัยให้เป็นความรู้ที่น่าสนใจซึ่งสาธารณชนสามารถเข้าใจได้ จัดหมวดหมู่ความรู้ที่ได้ให้เหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายและเผยแพร่สู่สาธารณชน (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ข้อเสนอแนะ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงการนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือข้อเสนอแนะปัญหาที่พบในการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

เอกสารอ้างอิง

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

(ดูรูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

บทความวิชาการ

ชื่อบทความภาษาอังกฤษ

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาอังกฤษ

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาอังกฤษ

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอบรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาอังกฤษ)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

ABSTRACT (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ความยาวของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ 250 - 300 คำ และต้องตรงกับบทคัดย่อภาษาไทย
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

Keywords: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้อง
กับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นคำภาษาอังกฤษและต้องตรงกับคำสำคัญในภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร
TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ชื่อบทความภาษาไทย

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาไทย

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอบรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาไทย)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

หมายเหตุ: กรณีบทความเป็นบทความภาษาต่างประเทศภาษาอื่นให้ผู้นิพนธ์ใช้ขนาดและรูปแบบ
ตัวอักษรที่นิยมใช้อย่างเป็นทางการของภาษานั้น ทั้งนี้ต้องให้กองบรรณาธิการเป็นผู้พิจารณาถึงความ
เหมาะสม ถูกต้องในขั้นตอนแรกก่อนส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความต่อไป

บทคัดย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

เนื้อหาของบทความ ควรมีความยาวของบทคัดย่อภาษาไทย 250-300 คำ โดยให้เขียนเป็นร้อยแก้ว เน้นเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ผลการวิจัย และข้อวิจารณ์หรือข้อเสนอแนะอย่างย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

คำสำคัญ: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นภาษาไทย ซึ่งตรงกับคำสำคัญในภาษาอังกฤษ เช่น รูปแบบบทความ, ขนาดตัวอักษร, รูปแบบตัวอักษร (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

บทนำ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงที่หลักการและเหตุผล (Rationale) หรือความเป็นมาหรือภูมิหลัง (Background) หรือความสำคัญของเรื่องที่เขียน (Justification) วัตถุประสงค์ ขอบเขตของเรื่องและคำจำกัดความหรือนิยามต่างๆ และสรุปของบทนำ (ประมาณ 5-8 บรรทัด) ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

เนื้อเรื่อง (Body) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงที่เนื้อของบทความวิชาการที่จัดทำและสรุปของเนื้อหา (ประมาณ 5-8 บรรทัด) ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ส่วนสรุป (Conclusions) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงที่ส่วนสรุปของบทความวิชาการที่จัดทำและสรุปของส่วนสรุป (ประมาณ 5-8 บรรทัด) ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ควรอธิบายถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัยให้เป็นความรู้ที่น่าสนใจซึ่งสาธารณชนสามารถเข้าใจได้ จัดหมวดหมู่ความรู้ที่ได้ให้เหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายและเผยแพร่สู่สาธารณชน (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

เอกสารอ้างอิง

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

(ดูรูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

***หากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสาร Lawarath Social e-Journal

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

321 ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี 15000

โทรศัพท์ 036-411150 โทรศัพท์มือถือ. 064-3327383

E-mail: lawarath.scj@yahoo.com

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง

วิธีการเขียนอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text)

1. ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาแบบ APA Style (The Publication Manual of the American Psychological Association) การลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แทรกในเนื้อหา ในรูปแบบดังนี้

หมายเหตุ: เครื่องหมาย √ แสดงถึงการเคาะ 1 ครั้ง เวลาลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและรายการเอกสารอ้างอิงไม่ต้องใส่ลงไป

2. การลงรายการผู้แต่งทั่วไป

- ผู้แต่งที่เป็นคนไทย ใส่ ชื่อ-ชื่อสกุล โดยไม่ต้องใส่คำนำหน้านาม ยศ หรือ ตำแหน่งทางวิชาการ

- ผู้แต่งชาวต่างประเทศ ใส่เฉพาะนามสกุลและตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,)

ผู้แต่งคนไทย

(ชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง,ปีที่พิมพ์,√หน้าที่ใช้อ้างอิง)

ผู้แต่งชาวต่างชาติ

(นามสกุล,ปีที่พิมพ์,√หน้าที่ใช้อ้างอิง)

3. ถ้ามีการกล่าวถึงชื่อผู้แต่งไว้เป็นการเริ่มต้นประโยค ให้ใส่วงเล็บปีพิมพ์และเลขหน้าต่อจากชื่อผู้แต่ง โดยในวงเล็บไม่ต้องระบุชื่อผู้แต่งซ้ำอีก สำหรับชื่อชาวต่างประเทศให้ใส่นามสกุลของผู้แต่ง

ลมูล√รัตนกร√(2540,√หน้า√105)

Watson√(1992,√p.89)

4. การระบุเลขหน้าของเอกสารภาษาต่างประเทศที่นำมาอ้างอิง เอกสารหน้าเดียว ใช้อักษรย่อ p. เอกสารมากกว่า 1 หน้า ใช้อักษรย่อ pp.

(Jensen,√1991,√p.8)

(Jensen,√1991,√pp.8-15)

10. การอ้างอิงเอกสารจากอินเทอร์เน็ต ใช้คำว่า ย่อหน้า สำหรับข้อมูลภาษาไทย และคำว่า para. สำหรับข้อมูลภาษาอังกฤษ

(ชื่อผู้แต่ง,√ปีพิมพ์,√ย่อหน้า)
(สุดแดน√วิสุทธิลักษณ์,√2548,√ย่อหน้า√3)
(Gorman,√2000,√para.3)

11. การอ้างอิงแหล่งสารสนเทศภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อสกุลผู้แต่งเป็นภาษาอังกฤษ

(Yamada, 2020, p.3)

(Xiao, 2021, pp.85-105)

วิธีการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (บรรณานุกรม)

1. พิมพ์ขีดขอบซ้าย โดยไม่ต้องจัดหน้าแบบกระจายตัวอักษร (เครื่องหมาย "v" แสดงถึงการเว้นระยะ 1 เคาะ ให้ผู้เขียนเคาะแป้น Space bar 1 เคาะ)

2. หากรายการใดไม่มี ไม่ต้องลงรายละเอียดในบรรณานุกรม ให้ลงรายการถัดมาได้เลย

3. การลงรายการผู้แต่ง ผู้แต่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคลหรือสถาบัน

- **บุคคลสามัญชน** >> ตัดคำนำหน้านาม นาย, นาง, นางสาว ดร. นายแพทย์ พล.อ. ผศ. รศ.

- **ชาวต่างประเทศ** >> เขียนชื่อสกุลขึ้นก่อน คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค ตามด้วยชื่อต้น (First name) และ ชื่อกลาง (ถ้ามี)

Potter, James W.

Pane, John.

- **ผู้มีบรรดาศักดิ์ ฐานันดรศักดิ์หรือสมณศักดิ์** >> กลับเอาบรรดาศักดิ์ไว้หลังชื่อกับนามสกุล คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (.)

คึกฤทธิ์/ปราโมช, หม่อมราชวงศ์.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต).

- **สถาบัน** >> ให้บันทึกชื่อสถาบันนั้น ๆ โดยเรียงลำดับจากหน่วยงานใหญ่ไปหาหน่วยงานย่อย คั่นด้วยชื่อหน่วยงานด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

4. ผู้แต่งที่มีฐานะเป็น**บรรณาธิการ** ให้ลงชื่อผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) และวงเล็บ อักษรย่อ (บก.) สำหรับหนังสือภาษาไทย หรือ (Ed.) หรือ (Eds.) สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศ

ประวิทย์/สุวณิชย์.ว(บก.).

เอี่ยมพร/สกุลแก้ว, วและวสุนธรา/ทับทิมแท้.ว(บก.).

Ford,วGeorge/วS.ว(Ed.).

Jordan,วRoberts/วJ,ว&วPeter,วTaylor,วA.ว(Eds.).

5. การลงรายการชื่อหนังสือ

- ชื่อหนังสือให้พิมพ์ด้วยตัวหนาและไม่ขีดเส้นใต้

- ชื่อหนังสือที่เป็นภาษาต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นอักษรตัวแรกของทุกคำด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ และกรณีมีชื่อเรื่องรอง ให้พิมพ์ตามหลังเครื่องหมายมหัพภาคคู่ (:) โดยพิมพ์ขีดอักษรตัวท้าย เช่น

New Jersey: A Guide to Its Past and Present.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนาชนบท: กรณีศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

6. การลงรายการครั้งที่พิมพ์ ให้ลงรายการตั้งแต่การพิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป แล้วใส่ไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

(พิมพ์ครั้งที่ 2). (พิมพ์ครั้งที่ 3). (พิมพ์ครั้งที่ 4). (2nd ed). (3rd ed). (4th ed).

ตัวอย่างการใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) หลังชื่อหนังสือ

ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่). กรณีมีพิมพ์ครั้งที่ในวงเล็บต่อท้าย ไม่ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) ต่อท้ายชื่อหนังสือ

บันทึกถึงดวงดาว (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

ชื่อหนังสือ. ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) กรณีไม่มี (พิมพ์ครั้งที่). ต่อท้าย

บันทึกถึงดวงดาว. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

7. หนังสือไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์ ใช้อักษรย่อในกรณีต่อไปนี้

	ภาษาไทย	ภาษาต่างประเทศ
ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	(ม.ป.ป.)	(n.d.)
ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์	(ม.ป.ท.)	(n.p.)

นำอักษรย่อมาใส่ในตามตำแหน่ง

ชื่อผู้แต่ง.(ปีที่พิมพ์).**ชื่อหนังสือ**(ครั้งที่พิมพ์).(ม.ป.ท.):.สำนักพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง.(ปีที่พิมพ์).**ชื่อหนังสือ**(ครั้งที่พิมพ์).สถานที่พิมพ์:(ม.ป.ท.).

ชื่อผู้แต่ง.(ม.ป.ป.).**ชื่อหนังสือ**(ครั้งที่พิมพ์).สถานที่พิมพ์:สำนักพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง.(ม.ป.ป.).**ชื่อหนังสือ**(ครั้งที่พิมพ์).(ม.ป.ท.).

8. หากไม่สามารถพิมพ์จบได้ภายใน 1 บรรทัด ให้ขึ้นบรรทัดใหม่โดยย่อหน้าเข้ามา 7 ตัวอักษร (7 เคาะ)

หัตยา กองจันทิก. (ม.ป.ป.). **ฉลากโภชนาการคืออะไร**. สืบค้น มกราคม 27, 2543, จาก
<http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product>

9. การจัดเรียง ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้แต่ง โดยเรียงตามอักษร ก-ฮ A-Z และแยกภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศออกจากกัน

10. กรณีที่ผู้แต่งมีชื่อ-สกุลซ้ำกัน ให้เรียงตามปีพิมพ์จากน้อยไปมาก และในบรรทัดต่อไปให้พิมพ์ชิตล่าง 7 ครั้ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) และใส่รายละเอียดชื่อเรื่องและอื่นๆ ตามปกติ

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักวิชาการมาตรฐาน
 การศึกษา. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้
 ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.
 กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
 _____ . (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตาม
 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

11. การอ้างอิงแหล่งสารสนเทศภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อผู้แต่งเป็นภาษาอังกฤษ และแปลชื่อมูลส่วนอื่นๆ เป็นภาษาอังกฤษ
12. กรณีที่ผู้แต่งเป็นสถาบัน องค์กร หน่วยงาน และจัดพิมพ์เผยแพร่เอกสารในคราวเดียวกัน ให้ใช้คำว่า ผู้แต่ง. ในในตำแหน่งของสำนักพิมพ์ (ตามตัวอย่างข้อ 10)

รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแทรกในเนื้อหา และการอ้างอิงท้ายบทความ

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(สำเนา ขจรศิลป์, บุญเรียง ขจรศิลป์, สมประสงค์ น่วมบุญลือ, สุริยา เสถียรกิจอำไพ, และบุญสม ธีรวณิชกุล, 2541, หน้า 34-36)

(Jones, 2002, p. 24)

อ้างอิงท้ายบทความ

สำเนา ขจรศิลป์, บุญเรียง ขจรศิลป์, สมประสงค์ น่วมบุญลือ, สุริยา เสถียรกิจอำไพ, และบุญสม ธีรวณิชกุล. (2541). การพัฒนารูปแบบค่ายอาสาพัฒนาของนักศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

Jones, M. (2002). *Social Psychology of Prejudice*. New Jersey: Prentice Hall.

2. บทความจากวารสาร

ผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์, เดือน). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), หน้าตีพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(วิกุล แพทย์พาณิชย์, 2545, หน้า 175-188)

(Bowen, 2005, pp. 175-188)

อ้างอิงท้ายบทความ

วิกุล แพทย์พาณิชย์. (2545, มีนาคม-เมษายน). ธุรกิจแฟรนไชส์. *เนชั่นสุดสัปดาห์*, 4(8), 8-11.

Bowen, J. (2005, April). FRBR coming soon to your library?. *Library Resources & Technical Services*, 49(3), 175-188.

3. บทความจากหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์, เดือน/วันที่). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, ปีที่ (ฉบับที่), หน้าตีพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2544, หน้า 6)

(Schwatz, 1993, p. 9)

อ้างอิงท้ายบทความ

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2544, มีนาคม 23). พม่ากับยาเสพติด. *มติชน*, 20(121), หน้า 6.

ปัญหาขยะในเมืองเชียงใหม่. (2546, 15 สิงหาคม). *ไทยนิวส์*, 12(23), หน้า 8.

Schwatz, J. (1993, September 30). Obesity affects economic, social status.

The Washington Post, 30(134), p. 9.

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. ระดับวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน.

การเขียนระดับวิทยานิพนธ์ ในรูปแบบภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
ปริญญาโท ใช้คำว่า วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต หรือ Master's thesis
ปริญญาเอก ใช้คำว่า วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต หรือ Doctoral Dissertation
สำหรับวิทยานิพนธ์ภาษาต่างประเทศ หลังระดับวิทยานิพนธ์ให้ใส่เครื่องหมายจุลภาค (,)
แล้วจึงตามด้วยชื่อมหาวิทยาลัย

อ้างอิงในเนื้อหา

(กิ่งแก้ว จันโคมศึก, 2547, หน้า 6-10)

(McKenna, 1999, pp. 9-10)

อ้างอิงท้ายบทความ

กิ่งแก้ว จันโคมศึก. (2547). ผลการเรียนรู้เชิงพุทธิพิสัยของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยใช้สื่อ
ประสมประกอบการดำเนินเรื่องผ่านคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

McKenna, J. C. (1999). Sustainable Ethnic Tourism in Northern Thailand. Master's
thesis, University of Alberta.

5. รายงานการวิจัย

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อรายงานการวิจัย (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(สุขุม พรหมเมืองคุณ, 2546, หน้า 6-10)

(สุขุม พรหมเมืองคุณ, และคนอื่น ๆ, 2546, หน้า 6-10)

อ้างอิงท้ายบทความ

สุขุม พรหมเมืองคุณ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สุขุม พรหมเมืองคุณ, และคนอื่น ๆ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. เลย: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย.

6. การสัมภาษณ์

6.1 บทสัมภาษณ์โดยตรง

ผู้ให้สัมภาษณ์.√ (ปี,√เดือน√วันที่ที่สัมภาษณ์).√ตำแหน่งหรือที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้.√สัมภาษณ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(มา มั่งมูล, 2557)

อ้างอิงท้ายบทความ

มา มั่งมูล. (2557, กรกฎาคม 11). ผู้ใหญ่บ้าน. สัมภาษณ์.

6.2 บทสัมภาษณ์ที่นำมาตีพิมพ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.√ (ปี,√เดือน√วันที่ที่สัมภาษณ์).√ตำแหน่ง√(ถ้ามี).√สัมภาษณ์.√ชื่อวารสาร,√
√√√√√√ปีที่(ฉบับที่),√หน้า.

อ้างอิงในเนื้อหา

(ทฤษฎี ชาวสวนเจริญ, 2557)

อ้างอิงท้ายบทความ

ทฤษฎี ชาวสวนเจริญ. (2557, กรกฎาคม 7). อธิบัติกรมปศุสัตว์. สัมภาษณ์. **ไทยรัฐ**, 50(1254), หน้า 5.

7. สารสนเทศจากเว็บไซต์

7.1 สารสนเทศจากเว็บไซต์

ชื่อผู้แต่งหรือชื่อหน่วยงาน.√(ปีที่พิมพ์).√ชื่อเรื่อง.√สืบค้น√เดือน√วัน,ปี,√จาก URL

อ้างอิงในเนื้อหา

(หัตยา กองจันทิก, 2552, ย่อหน้า 2-3)

(Chiang Mai University, n.d, para. 5)

อ้างอิงท้ายบทความ

หัตยา กองจันทิก. (2552). **ฉลากโภชนาการคืออะไร**. สืบค้น มกราคม 27, 2553,

จาก <http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product/food/label.html>

Chiang Mai University. (n.d.). **Academic Support and Services Units**.

Retrieved September 1, 1999, from <http://www.erin.gor.au>

7.2 บทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากเว็บไซต์

ผู้เขียนบทความ.(ปีที่พิมพ์).ชื่อบทความ.ชื่อวารสาร,ปีที่(ฉบับที่), หน้า.สืบค้น/เดือน/วันที่,ปี,
✓✓✓✓✓✓✓✓จาก URL

อ้างอิงในเนื้อหา

(กณิศร ทวนทอง, และนพคุณ คุณาชีวะ, 2561, หน้า 125-136)

อ้างอิงท้ายบทความ

กณิศร ทวนทอง, และนพคุณ คุณาชีวะ. (2561). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับ
ใจความ สำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 โดยใช้วิธีการ
สอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ. วารสารออนไลน์บัณฑิตศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 4(1), 125-136. สืบค้น พฤษภาคม 16, 2564,
จาก [http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/
viewIndex/2357.ru](http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/2357.ru)

8. เอกสารการประชุมสัมมนา

8.1 เอกสารการประชุมที่ตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ชื่อผู้แต่ง.(ปีที่พิมพ์).ชื่อบทความ.ในชื่องานประชุม วันที่ เดือน ปี(หน้า).สถานที่พิมพ์:
✓✓✓✓✓✓✓✓ สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(อุมาพร สุทธิวงศ์, 2545, หน้า 38-48)

อ้างอิงท้ายบทความ

อุมาพร สุทธิวงศ์. (2545). มาตรฐานแรงงานกับการค้า. ใน การประชุมระดับชาติมาตรฐานแรงงาน
เพื่อการส่งออก วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2545 (หน้า 38-48). กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนา
มาตรฐานแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน.

8.2 เอกสารการประชุมที่ไม่ได้ตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ชื่อผู้แต่ง.(ปีที่พิมพ์).ชื่อเรื่อง.เอกสารเสนอต่อที่ประชุม/ครั้งที่/วันที่,สถานที่พิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน, 2540, หน้า 12)

(O'Neill, & Chan, 2003, p. 5)

อ้างอิงท้ายบทความ

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. (2540). การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ. เอกสารเสนอต่อที่ประชุมสัมมนา
ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ 15 วันที่ 26-28 พฤศจิกายน 2540,
ขอนแก่น.

O'Neill, Edward T., & Chan, Lois Mai. (2003). **FAST (Faceted application of subject terminology): A simplified LCSH-based vocabulary**. Paper presented at World Library and Information Congress, 69th IFLA General Conference and Council, 1-9 August 2003, Berlin.

9. เอกสารรอง (อ้างอิงใน)

กรณีที่น่าแนวคิดหรือทฤษฎีของผู้อื่นที่เคยอ้างอิงไว้ในสารสนเทศมาใช้ ให้เขียนรูปแบบการอ้างอิงในบทความและอ้างอิงท้ายบทความดังนี้

หมายเหตุ เอกสารภาษาไทยใช้คำว่า อ้างถึงใน เอกสารภาษาต่างประเทศใช้คำว่า cited by

อ้างอิงในเนื้อหา

(จารุวรรณ สินธุโสภณ, 2560, หน้า 16-25 อ้างถึงใน จินดารัตน์ เบอร์ดันท์, 2561, หน้า 23)

(Bates, 2010, p. 16 cited by Taylor, 2012, pp. 401-411)

อ้างอิงท้ายบทความ

จินดารัตน์ เบอร์ดันท์. (2561). การประมวลผลสารสนเทศสำเร็จรูป. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Taylor, A. (2012). Rethinking Subject Cataloging in Online Environment. **Library Resources & Technical Service**, 33(4), 401-411.

10. ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อประกาศ.ว(ปีพ.ศ., วันที่/เดือน).วราชกิจจานุเบกษา.วเล่มวตอนที่.วหน้า.

อ้างอิงในเนื้อหา

(พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพาพุทธศักราช 2533. 2533, 29 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 107 ตอนที่ 131. หน้า 1-20

อ้างอิงท้ายบทความ

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพาพุทธศักราช 2533. (2533, 29 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 107 ตอนที่ 131. หน้า 1-20.

จริยธรรมการวิจัย

จริยธรรมในการตีพิมพ์ผลงาน

1. ลักษณะของบทความที่จะนำลงตีพิมพ์ในวารสาร Lawarath Social E-Journal ได้แก่ บทความวิจัย (Research Article) บทความวิชาการ (Academic Article) บทความปริทรรศน์หรือ บทความวิจารณ์วรรณกรรม (Review Article) ที่มีลักษณะวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย แสดงถึงการศึกษาค้นคว้าอย่างรอบด้าน หรือเสนอแง่มุมความรู้ แนวคิด และประเด็นปัญหาต่างๆ ทั้งนี้ ควรมีการอ้างอิง ทัศนคติหรือข้อมูลจากแหล่งเอกสารที่เชื่อถือได้

2. ผลงานที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์ต้องไม่เคยได้รับการตีพิมพ์หรือกำลังเสนอเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร หรือแหล่งอื่นใดมาก่อน บทความใดๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสาร ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวารสาร Lawarath Social E-Journal หากต้องการตีพิมพ์ซ้ำต้องได้รับอนุญาตก่อน ข้อความรู้ใดๆ ตลอดจนข้อคิดเห็นใดๆ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่านโดยเฉพาะ กองบรรณาธิการ วารสาร Lawarath Social E-Journal ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

จริยธรรมของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการวารสาร Lawarath Social E-Journal ต้องกำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสาร การรับรองคุณภาพของผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ ความถูกต้องตามหลักจริยธรรมสากล และสามารถชี้แจงหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบประเมินบทความ (Peer Review) และพร้อมให้การชี้แจงความเบี่ยงเบนต่างๆ จากกระบวนการตรวจสอบที่ได้รับไว้

2. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้พิมพ์และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ โดยเด็ดขาด เพื่อรักษาไว้ซึ่งจริยธรรม จรรยาบรรณการทำงานอย่างเคร่งครัด

3. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้พิมพ์และผู้ประเมินบทความ แก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาของการประเมินบทความ ซึ่งวารสารกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพบทความสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิแบบปกปิดรายชื่อ (Double blinded)

4. บรรณาธิการต้องไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว โดยมีการตรวจสอบการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง โดยดูผลประเมินจากโปรแกรม Copy Catch ของระบบตอบรับบทความออนไลน์ ThaiJo 2.0 เพื่อให้แน่ใจว่า บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่นเกินตามที่กำหนดไว้ จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้พิมพ์หลักทันที ขอคำชี้แจงเพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การลงตีพิมพ์บทความนั้นๆ

5. หากปรากฏการประพฤติทุจริตภายหลังการดำเนินการตรวจสอบแล้ว บรรณาธิการต้องดำเนินการเพิกถอนบทความนั้นด้วยความชัดเจนที่จะสามารถพิสูจน์ได้ ทั้งนี้การเพิกถอนนี้ต้องให้ผู้อ่านและระบบฐานข้อมูลอื่นๆ ทราบด้วย

จริยธรรมของผู้นิพนธ์

1. ผู้นิพนธ์ต้องรับรองว่า บทความที่ส่งเข้ามายังวารสาร Lawarath Social E-Journal ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์ หรืออยู่ในกระบวนการกลั่นกรองบทความในวารสารอื่น
2. ผู้นิพนธ์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของวารสารอย่างเคร่งครัด ทั้งรูปแบบการจัดเอกสาร และหลักเกณฑ์การอ้างอิง โดยสามารถศึกษาได้ที่ “คำแนะนำสำหรับผู้แต่ง”
3. ผู้นิพนธ์จะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อน ไม่สร้างข้อมูลเท็จ บิดเบือน ตกแต่ง หรือตัดเนื้อความเพื่อประสงค์ให้สอดคล้องกับผลสรุป
4. ผู้นิพนธ์ต้องมีชื่อของตนเอง และผู้นิพนธ์ร่วม (หากมี) ปรากฏอยู่ในไฟล์บทความที่ส่งเข้ามายังระบบตอบรับบทความออนไลน์ ThaiJo 2.0 ของวารสาร
5. ผู้นิพนธ์ต้องมีการอ้างอิงเนื้อหาต่างๆ ในบทความของตนเอง ทั้งข้อความ ภาพ ตาราง เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น โดยให้ระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในบรรณานุกรมตามหลักเกณฑ์การอ้างอิงของวารสาร ทั้งนี้ผู้นิพนธ์ต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน ซึ่งทางวารสารจะตรวจสอบด้วยโปรแกรม Copy Catch ในระบบส่งบทความออนไลน์ ThaiJo 2.0 หากพบการละเมิดลิขสิทธิ์ ทางวารสารจะดำเนินการถอนบทความออกจากการเผยแพร่ทันที และหากมีการฟ้องร้อง ทางวารสารฯ จะไม่รับผิดชอบ และให้เป็นความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์แต่เพียงผู้เดียว
6. เมื่อผู้นิพนธ์ได้รับผลการประเมินบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ต้องทำการปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ และส่งกลับมายังกองบรรณาธิการในกรอบเวลาที่กำหนด
7. บทความที่ส่งเข้ามาเพื่อขอตีพิมพ์เผยแพร่ลงในวารสาร Lawarath Social E-Journal ขอให้ผู้นิพนธ์ระบุนายละเอียดการขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ลงในบทความหรือแนบไฟล์เกียรติบัตรที่ผ่านการเข้าอบรมจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มาประกอบการพิจารณาตามหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เพื่อให้การดำเนินการตรวจสอบคุณภาพบทความสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการวิจัยในมนุษย์ด้านพฤติกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมและประกาศ ก.พ.อ. เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2564

จริยธรรมของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินควรคำนึงถึงคุณภาพบทความตามหลักวิชาการและจริยธรรมสากลเป็นหลัก โดยพิจารณาความสำคัญ คุณค่าของเนื้อหาในบทความ ใช้ความเชี่ยวชาญเพื่อวิเคราะห์คุณภาพและความเข้มข้นของผลงาน โดยปราศจากอคติหรือความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลทางวิชาการรองรับ เป็นเกณฑ์ในการตัดสิน และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์ โดยไม่แสวงหาประโยชน์จากผลงานทางวิชาการที่ตนเองได้ทำการประเมิน
2. ผู้ประเมินต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลทุกส่วนของบทความที่ทำการประเมินให้แก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
3. ผู้ประเมินต้องใส่ความคิดเห็นทางวิชาการของตนลงในแบบฟอร์มการประเมิน ที่อยู่ในระบบตอบรับบทความออนไลน์ของวารสาร ด้วยความชัดเจน ปราศจากความอคติ รวมทั้งต้องส่งผลการประเมินบทความตรงตามกรอบเวลาที่กองบรรณาธิการวารสารกำหนด

4. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลทุกส่วนของบทความที่ตนประเมินไปเป็นผลงานของตนเอง ยกเว้นการอ้างอิงบทความหลังจากบทความที่ตนประเมินได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่เรียบร้อยแล้ว

5. กรณีผู้ประเมินพบว่า บทความที่ประเมินเป็นบทความที่มีความเหมือนหรือซ้ำซ้อนผลงานอื่น ผู้ประเมินต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที ด้วยการเลือกข้อเสนอแนะ ในขั้นตอนการวิจารณ์ว่า “ปฏิเสธการตีพิมพ์บทความ” และระบุเหตุผลมาในช่อง “คำแนะนำอื่นๆ”

พิธีจณ์อักษรภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

1. อาจารย์ ดร.สุธินี วงศ์วัฒนานุกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. อาจารย์ปรียกาญจน์ ใจสะอาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. อาจารย์เบญจพร นवलประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภาศิริ แจ่มแสงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. อาจารย์วรรณวิษา ปั่นคุ้ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
6. อาจารย์พิจิตรา เอี่ยมสมัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
7. อาจารย์ชนากานต์ บุญแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
8. อาจารย์ชญานุดม บุญพระเกษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
9. อาจารย์สุภาสินี คุ่มไพรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
10. อาจารย์ปริญญา เงินพลอย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทความทุกบทความได้รับการตรวจความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งข้อความและบทความ เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการวารสารและมิใช่ความรับผิดชอบ ของวารสาร Lawarath Social E-Journal บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้ จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาลงตีพิมพ์วารสารอื่นๆ กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มาให้ถูกต้องครบถ้วน